

Bruselj, 3. julij 2023
(OR. en)

11344/23

FIN 734

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	29. junij 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 391 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU KONSOLIDIRANI ZAKLJUČNI RAČUN EVROPSKE UNIJE ZA PRORAČUNSKO LETO 2022

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 391 final.

Priloga: COM(2023) 391 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.6.2023
COM(2023) 391 final

SPOROČILO KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU

**KONSOLIDIRANI ZAKLJUČNI RAČUN EVROPSKE UNIJE
ZA PRORAČUNSKO LETO 2022**

KAZALO

PREDGOVOR	2
GLAVNI FINANČNI POUDARKI LETA.....	3
IZJAVA, PRILOŽENA KONSOLIDIRANEMU ZAKLJUČNEMU RAČUNU	36
KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI IN POJASNILA	37
BILANCA STANJA	39
IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	40
IZKAZ DENARNIH TOKOV.....	41
IZKAZ SPREMEMB V ČISTIH SREDSTVIH.....	42
POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	43
POROČILA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA IN POJASNILA.....	144
GLOSAR.....	214
SEZNAM KRATIC.....	218

PREDGOVOR

Evropska unija je leta 2022 znova dokazala, kako enotna je pri odzivanju na izzive brez primere. Evropska solidarnost je bila naš odgovor na brutalno rusko vojno. Po eni strani

smo stali ob strani našim ukrajinskim partnerjem in si prizadevali ublažiti posledice te nezakonite in samovoljne vojne, ki je vplivala na vsakdanje življenje milijonov Ukrajincev. Po drugi strani pa smo obravnavali neposredne in posredne posledice za naše državljane, podjetja in države članice. Zato smo mobilizirali vsa razpoložljiva sredstva v proračunu EU in v okviru evropskega mirovnega instrumenta, da bi dopolnili podporo, ki so jo neposredno zagotovile države članice.

Sedanje geopolitične razmere so poudarile pomen trajnostnega in raznolikega vira oskrbe z energijo. V zvezi s tem se je naš namenski instrument za okrepanje NextGenerationEU izkazal za pomembno orodje za nadaljnje pospeševanje zelenega in digitalnega prehoda. Hkrati je instrument NextGenerationEU ključnega pomena za razvoj EU v velikega izdajatelja po vzoru državnega izdajatelja. Komisija je z izvajanjem enotne strategije izposojanja EU finančnim trgom poslala zelo pomembno sporočilo: izrazila je solidarnost EU in ustvarila zaupanje v odpornost euroobmočja.

Poleg tega je program SURE (evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah) v državah članicah še naprej pomagal ohranjati zaposlitev in delovna mesta za ljudi, ki jih je prizadela pandemija. Ob koncu leta 2022, zadnjega leta izvajanja programa, so države članice podpisale sporazume o posojilih v višini 98,4 milijarde EUR, izplačanih v podporo več kot 30 milijonom ljudi in 2,5 milijona podjetij v 19 različnih državah članicah.

Poleg reševanja krize s hitrimi odzivi in stalnimi prilagoditvami na politične in finančne razmere je Evropska unija izpolnila obljubo in uresničila svoje [splošne cilje politike](#). V letu 2022, drugem letu večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, je najbolje izkoristila proračun za leto 2022, saj so prevzete obveznosti znašale 357,1 milijarde EUR.

Zaradi proračuna EU se je Evropska unija lahko spopadla s svojimi izzivi. Zato z veseljem predstavljam zaključni račun Evropske unije za leto 2022, ki to podrobno ponazarja. Zagotavlja popoln pregled financ EU, vključno z informacijami o pogojnih obveznostih, finančnih obveznostih in drugih obveznostih Unije ter o izvrševanju proračuna EU za preteklo leto. Konsolidirani zaključni račun Evropske unije je del celovitega svežnja finančnih poročil in poročil o odgovornosti Komisije ter bistven del našega visoko razvitega sistema davčne preglednosti in odgovornosti.

Johannes Hahn

Komisar za proračun in človeške vire

GLAVNI FINANČNI POUDARKI LETA

Cilj tega oddelka finančnih poudarkov, ki se pripravi na podlagi načel, opisanih v smernicah priporočene prakse št. 2 „Razprava o računovodskih izkazih in njihova analiza“ Odbora za mednarodne računovodske standarde za javni sektor, je pomagati bralcem, da razumejo, kako se operativne, finančne in naložbene dejavnosti EU odražajo v različnih elementih konsolidiranih računovodskih izkazov EU. Informacije, predstavljene v tem oddelku, niso bile revidirane.

Zaradi zaokroževanja na milijon eurov lahko nastane vtis, da se vsote nekaterih finančnih podatkov v spodnjih razpredelnicah ne izidejo.

KAZALO

1.	KLJUČNI PODATKI IN GLAVNI POUDARKI LETA	5
2.	VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027 IN INSTRUMENT NextGenerationEU.....	7
2.1	Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 in instrument NextGenerationEU – ključni podatki	7
2.2	Instrument NextGenerationEU – pregled	8
2.3	Finančni položaj instrumenta NextGenerationEU na dan 31. decembra 2022	9
3.	POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNA.....	15
3.1	Prihodki	15
3.2	Odhodki.....	16
4.	FINANČNI INSTRUMENTI IN PRORAČUNSKA JAMSTVA.....	19
4.1	Finančni instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU.....	19
4.2	Proračunska jamstva: Finančna sredstva v jamstvenih skladih.....	19
4.3	Posojila in z njimi povezana najeta posojila za programe finančne pomoči.	20
4.4	Proračunske pogojne obveznosti za programe finančne pomoči.....	23
5.	ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	25
5.1	PRIHODKI	25
5.2	ODHODKI	26
5.3	SREDSTVA	27
5.4	OBVEZNOSTI.....	29
6.	POLITIČNI IN FINANČNI OKVIR, UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST EU	32
6.1	POLITIČNI IN FINANČNI OKVIR	32
6.2	UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST	33

1. KLJUČNI PODATKI IN GLAVNI POUDARKI LETA

Konsolidirani računovodski izkazi

Konsolidirani računovodski izkazi EU zajemajo več kot 50 subjektov (vključno z Evropskim parlamentom, Svetom, Komisijo in agencijami EU). Pripravljeni so na osnovi računovodskih pravil na podlagi nastanka poslovnega dogodka, ki jih je sprejel računovodja Komisije, pri čemer ta pravila temeljijo na mednarodnih računovodskih standardih za javni sektor (MRSJS).

Kot je razvidno iz spodnje bilance stanja in podrobneje opisano v analizi računovodskih izkazov (oddelek 5), so bili konsolidirani računovodski izkazi EU za leto 2022 še posebej zaznamovani s povečanjem posojil zaradi nadaljnega izvajanja instrumenta NextGenerationEU in instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) ter dodatne finančne podpore Ukrajini:

v milijardah EUR

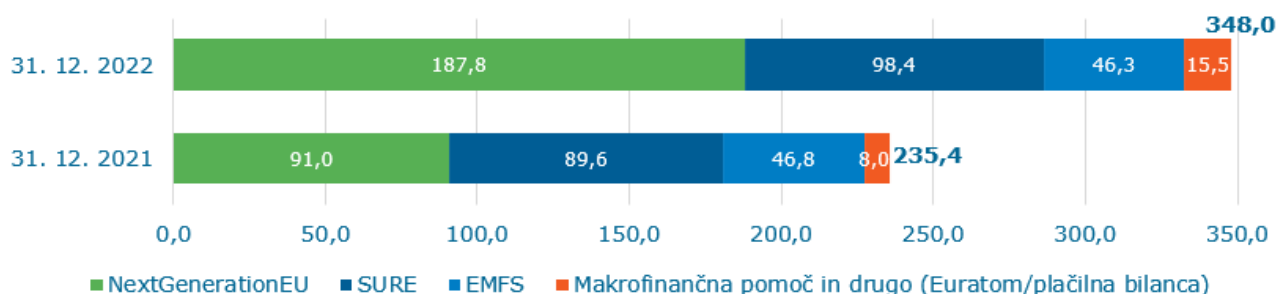
	2022	2021
SREDSTVA		
Finančna sredstva	235,4	188,6
Predhodno financiranje	100,5	93,4
Terjatve	48,2	72,4
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	46,5	44,9
Opredmetena osnovna sredstva in druga sredstva	15,2	14,7
Skupaj	445,9	414,1
OBVEZNOSTI		
Pozaposlitveni prejemki	80,6	122,5
Finančne obveznosti	352,3	246,1
Obveznosti iz poslovanja	55,3	46,4
Vnaprej vračunani stroški	86,2	78,1
Druge obveznosti	2,8	3,3
Skupaj	577,2	496,4
ČISTA SREDSTVA		
Rezerve	1,3	1,3
Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic	(132,6)	(83,6)
Skupaj	(131,3)	(82,3)

➡ glej Analiza računovodskih izkazov, oddelek 5

Ključni dogodki v letu 2022

Nadaljevanje uspešnih rezultatov pri izdaji obveznic

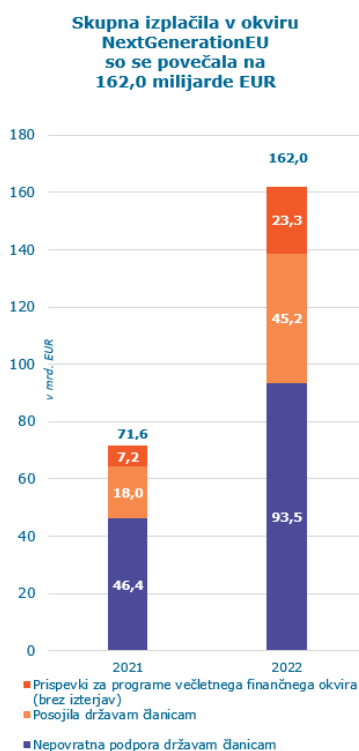
112,6 milijarde EUR dodatnih sredstev za programe politik EU in finančno pomoč:

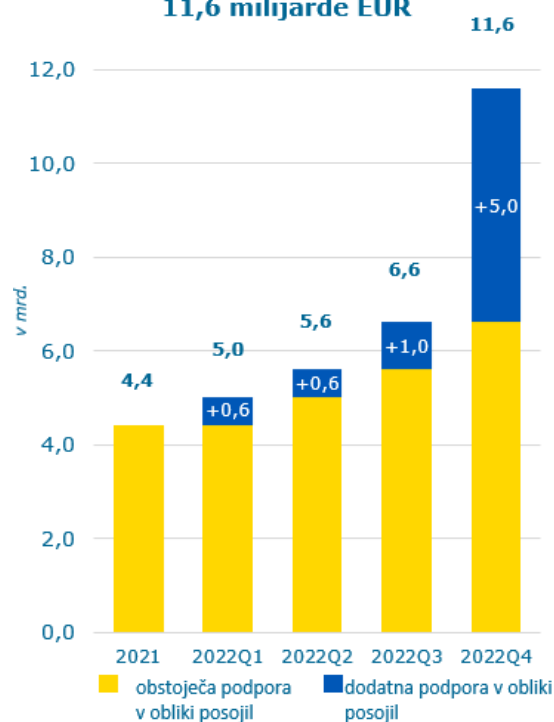
→ glej oddelek 4

Uresničevanje ciljev instrumenta NextGenerationEU

Zagotavljanje finančne pomoči Ukrajini

Makrofinančna pomoč v obliki posojila Ukrajini se je povečala na 11,6 milijarde EUR

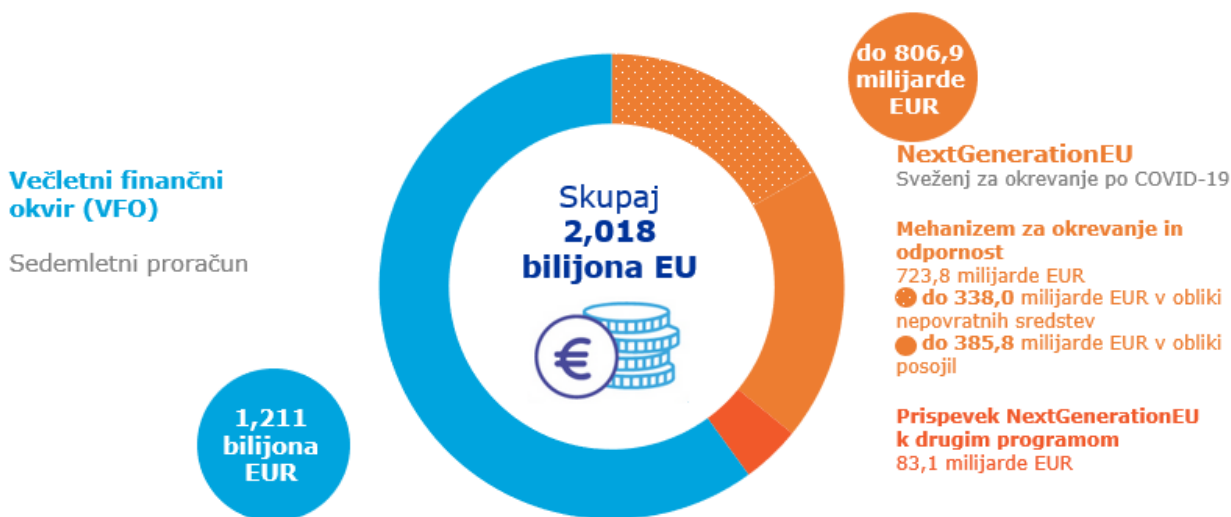

2. VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027 IN INSTRUMENT NextGenerationEU

2.1 Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 in instrument NextGenerationEU – ključni podatki

Dolgoročni proračun EU za obdobje 2021–2027 znaša skupaj z instrumentom za okrevanje NextGenerationEU 2,018 bilijona EUR v tekočih cenah (1,8 bilijona EUR v cenah iz leta 2018).

Sveženj sestavljajo dolgoročni proračun, večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, ki zajema 1,211 bilijona EUR v tekočih cenah (1,074 bilijona EUR v cenah iz leta 2018), skupaj z začasnim instrumentom za okrevanje NextGenerationEU v višini 806,9 milijarde EUR v tekočih cenah (750 milijard EUR v cenah iz leta 2018).

Opomba: Vsi zneski so v sedanjih cenah.

Proračun je bil zasnovan kot odziv na prednostne naloge in najnujnejše potrebe Evrope:

- več kot 50 % skupnega zneska naslednjega dolgoročnega proračuna in instrumenta NextGenerationEU bo podpiralo posodobitev Evropske unije z raziskavami in inovacijami, pravičnim podnebnim in digitalnim preходом, pripravljenostjo ter ukrepi za okrevanje in odpornost;
- 30 % sredstev iz proračuna EU bo porabljenih za boj proti podnebnim spremembam, kar je največji delež do zdaj največjega proračuna EU;
- 20 % sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost (RRF), kar predstavlja 90 % instrumenta NextGenerationEU, bo vloženih v digitalno preobrazbo;
- v letih 2026 in 2027 bo 10 % letnih izdatkov v okviru dolgoročnega proračuna prispevalo k zaustavitvi in obrnitvi trenda zmanjševanja biotske raznovrstnosti ter
- prvič doslej imajo nove in okrepljene prednostne naloge največji delež v dolgoročnem proračunu, tj. 32 %.

Po ruski vojni agresiji proti Ukrajini je proračun EU postal ključni instrument za podporo odzivanju EU na krize in krepitvi strateške avtonomije. Natančneje, EU, njene države članice in finančne institucije so v okviru pristopa „Ekipa Evropa“ do konca leta 2022 skupaj mobilizirale skoraj 50 milijard EUR skupne podpore Ukrajini, kar je jasen izraz stalne solidarnosti EU z ukrajinskim narodom.

Ta je vključeval:

- 18,9 milijarde EUR v obliki finančne, proračunske in humanitarne pomoči iz proračuna EU ter neposredno iz držav članic EU v obliki nepovratnih sredstev, posojil in jamstev;
- sveženj v višini 18 milijard EUR za podporo ukrajinskemu gospodarstvu, ki bo izplačan leta 2023, ter
- 3,2 milijarde evrov vojaške pomoči v okviru evropskega mirovnega instrumenta in 7 milijard EUR neposredno od držav članic EU (evropski mirovni instrument in neposredna podpora držav članic nista del proračuna EU).

2.2 Instrument NextGenerationEU – pregled

Instrument NextGenerationEU s proračunom v višini 806,9 milijarde EUR je namenjen pomoči pri odpravi neposredne gospodarske in socialne škode, ki jo je povzročila pandemija COVID-19, tako da se bo zgradila Evropa, ki bo bolj zelena, bolj digitalna, odpornejša ter bolje pripravljena na današnje in prihodnje izzive.

Večina sredstev se usmerja prek mehanizma za okrevanje in odpornost. Del sredstev v višini do 338,0 milijarde EUR je zagotovljenih v obliki nepovratne podpore ali nepovratnih sredstev. Drugi del v višini do 385,8 milijarde EUR je porabljen za posojila Unije posameznim državam članicam. Ta posojila bodo navedene države članice začele vračati šele po sedanjem obdobju večletnega finančnega okvira in bodo trajala daljše časovno obdobje, pri čemer bodo posojila, ki 31. decembra 2022 še ne bodo poravnana, zapadla šele leta 2052 (glej oddelek **2.3.3**).

Poleg tega instrument NextGenerationEU krepi številne obstoječe programe in politike EU, kot so:

- kohezijska politika v okviru pomoči pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU) za pomoč pri obravnavanju gospodarskih posledic COVID-19 v prvih letih okrevanja;
- Sklad za pravični prehod, da bi prehod na podnebno nevtralnost ustrezal vsem;
- Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja za dodatno podporo kmetom;
- program InvestEU za podporo našim podjetjem pri naložbenih prizadevanjih;
- program Obzorje Evropa, da bi lahko EU financirala še več odličnosti na področju raziskav, ter
- rescEU, ki zagotavlja, da bi se lahko mehanizem EU na področju civilne zaščite odzival na izredne razmere velikega obsega.

Mehanizem za okrevanje in odpornost

723,8 milijarde EUR

- do 338,0 milijarde EUR v obliki nepovratnih sredstev
- do 385,8 milijarde EUR v obliki posojil

ZAGNATI

Čiste tehnologije in obnovljivi viri energije

PRENOVITI

Energijska učinkovitost stavb

NAPOLNITI

Trajnostni promet in polnilne postaje

POVEZATI

Uvajanje hitrih širokopasovnih storitev

MODERNIZIRATI

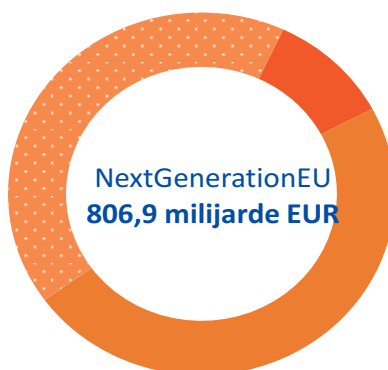
Digitalizacija javne uprave

POVEČATI

Podatkovni oblaki in trajnostni procesorji

PREUSPOSABLJATI IN IZPOPOLNJEVATI

Izobraževanje in usposabljanje v podporo digitalnim znanjem in spretnostim

Prispevek NextGenerationEU k drugim**programom**

83,1 milijarde EUR

REACT-EU (ESRR, ESS)

50,6

SKLAD ZA PRAVIČNI PREHOD

10,9

EVROPSKI KMETIJSKI SKLAD ZA RAZVOJ PODEŽELJA (EKSRP)

8,1

INVESTEU

6,1

OBZORJE EVROPA

5,4

RESCEU

2,0

Poleg tega je Komisija po ruski vojni agresiji proti Ukrajini in posledični energetske krizi predstavila načrt Evropske komisije REPowerEU, po katerem naj bi Evropa precej pred letom 2030 postala neodvisna od ruskih fosilnih goriv. Države članice v okviru načrta REPowerEU v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost – časovne načrte za financiranje v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost – dodajo poglavje o načrtu REPowerEU za financiranje ključnih naložb in reform z namenom diverzifikacije oskrbe z energijo in zmanjšanja odvisnosti od ruskih fosilnih goriv. Načrt REPowerEU ne povečuje skupnih sredstev za mehanizem za okrevanje in odpornost, temveč bo pospešil uvajanje sedanje zmogljivosti zadolževanja, saj bo državam članicam omogočil, da v okviru instrumenta NextGenerationEU zaprosijo za dodatna posojila za cilje načrta REPowerEU. Načrt REPowerEU dopolnjujejo nepovratna sredstva, ki se financirajo s prodajo pravic iz EU ETS na dražbi in prenosi iz rezerve za brexit.

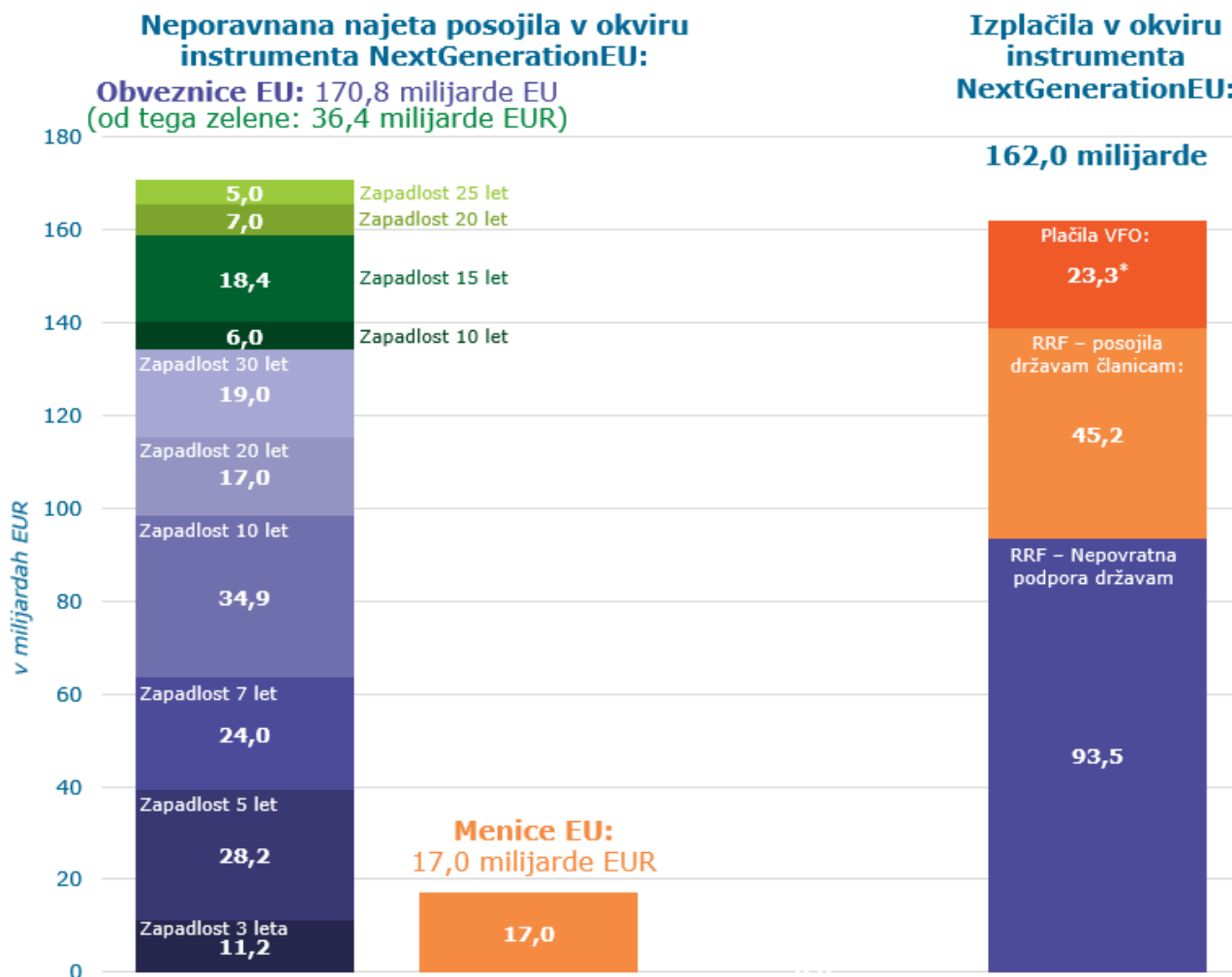
2.3 Finančni položaj instrumenta NextGenerationEU na dan 31. decembra 2022

2.3.1 Pregled

Komisija je od začetka izvajanja financiranja v okviru instrumenta NextGenerationEU dne 15. junija 2022 do konca leta 2021 zbrala 170,8 milijarde EUR (nominalni znesek) za dolgoročno financiranje predvsem z izdajo obveznic v obliki sindiciranih transakcij (leta 2021: 71,0 milijarde EUR). Poleg tega ima Komisija od decembra 2022 neporavnane kratkoročne menice EU v višini 17,0 milijarde EUR. Komisija je do konca leta 2022 izplačala skupno 162,0 milijarde EUR finančne podpore (leta 2021: 71,6 milijarde EUR). Večina tega zneska, tj. 138,7 milijarde EUR, je bila izplačana v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, pri

čemer je bilo 93,5 milijarde EUR izplačanih kot nepovratna podpora, 45,2 milijarde EUR pa kot podpora v obliki finančnih posojil. Nadaljnjih 23,3 milijarde EUR (brez izterjav 0,2 milijarde EUR) je bilo izplačanih v obliki plačil večletnega finančnega okvira na podlagi obstoječih programov. Poleg tega so likvidna sredstva v višini 20,5 milijarde EUR zadržana na bančnem računu instrumenta NextGenerationEU pri ECB in na osrednjem zakladniškem računu Komisije do izplačila v proračun za programe večletnega finančnega okvira.

Instrument NextGenerationEU – neporavnana najeta posojila in izplačila na dan 31. decembra 2022

*Dodatnih 0,6 milijarde EUR je bilo zadržanih na osrednjem zakladniškem računu Komisije do izplačila v proračun za programe večletnega finančnega okvira (vključno z 0,2 milijarde EUR izterjanih sredstev NGEU, ki so bila predhodno izplačana).

2.3.2 Najeta posojila

Komisija za izpolnitev potreb po financiranju v okviru instrumenta NextGenerationEU izdaja vrednostne papirje na mednarodnih kapitalskih trgih. Komisija na podlagi enotnega pristopa k financiranju združuje uporabo različnih instrumentov in tehnik financiranja ter odprto in pregledno komunikacijo z udeleženci na trgu.

Leta 2022 je letni sklep o zadolževanju Komisiji omogočil, da je lahko izdala do 140 milijard EUR dolgoročnega financiranja in da so terjatve znašale največ 60 milijard EUR v obliki kratkoročnega financiranja¹.

¹ Izvedbeni sklep Komisije C(2021) 9336 final.

Dolgoročno financiranje – sindicirane transakcije in prodaja obveznic EU na dražbi

Neporavnani (nominalni) znesek dolgoročnega financiranja je 31. decembra 2022 znašal 170,8 milijarde EUR (leta 2021: 71,0 milijarde EUR). Od tega zneska se je 36,4 milijarde EUR nanašalo na zelene obveznice (leta 2021: 12 milijarde EUR). Posojila bodo med letoma 2025 in 2052 zapadla, kot sledi:

v milijardah EUR

Zapadlost	Izdane/zbrano	Odplačana posojila ob koncu leta skupaj	Neodplačana posojila ob koncu leta
2025	11,2	0,0	11,2
2026	18,9	0,0	18,9
2027	9,3	0,0	9,3
2028	14,0	0,0	14,0
2029	10,0	0,0	10,0
2031	20,0	0,0	20,0
2032	14,9	0,0	14,9
2033	6,0	0,0	6,0
2037	18,4	0,0	18,4
2041	13,0	0,0	13,0
2042	4,0	0,0	4,0
2043	7,0	0,0	7,0
2048	5,0	0,0	5,0
2051	14,0	0,0	14,0
2052	5,0	0,0	5,0
	170,8	0,0	170,8

Kratkoročno financiranje – prodaja menic EU na dražbi

Prodaja menic EU na dražbi Komisiji kot izdajateljici zagotavlja dodatno prožnost in podpira likvidnost njenih vrednostnih papirjev. Neporavnani (nominalni) znesek kratkoročnega financiranja, ki je bil zbran s prodajo menic EU na dražbi, katerih zapadlost znaša tri ali šest mesecev, je dne 31. decembra 2022 znašal 17,0 milijarde EUR (leta 2021: 20,0 milijarde EUR).

2.3.3 Izplačila

Komisija je leta 2022 pozitivno ocenila načrte za okrevanje in odpornost preostalih petih držav članic (Bolgarije, Madžarske, Nizozemske, Poljske in Švedske), Svet pa jih je nato odobril. Posledično so bili do konca leta 2022 potrjeni načrti za okrevanje in odpornost vseh 27 držav članic. Skupna nepovratna podpora, odobrena v okviru načrtov 27 držav članic, je znašala 335,1 milijarde EUR (leta 2021: 291,2 milijarde EUR), kar predstavlja celotna finančna sredstva v okviru nepovratne podpore instrumenta NextGenerationEU v višini 338,0 milijarde EUR². Od tega zneska je bilo 234,4 milijarde EUR kritih s sporazumi o financiranju, podpisanimi z državami članicami (leta 2021: 195,4 milijarde EUR). Skupna podpora v obliki finančnih posojil, odobrena v okviru načrtov, je znašala 165,3 milijarde EUR (leta 2021: 153,9 milijarde EUR), pri čemer so sporazumi o posojilu, podpisani do konca leta, zajemali 153,9 milijarde EUR (leta 2021: 153,2 milijarde EUR).

Nepovratna podpora

Komisija je do konca leta 2022 22 državam članicam izplačala skupno 93,5 milijarde EUR nepovratne podpore (leta 2021: 46,4 milijarde EUR za 20 držav članic). Od tega zneska se je 36,6 milijarde EUR nanašalo na predhodno financiranje (leta 2021: 36,4 milijarde EUR), 56,9 milijarde EUR pa na plačila, izvedena po tem, ko so države članice izpolnile mejnike in cilje (leta 2021: 10,0 milijarde EUR):

² Najvišji finančni prispevek, izračunan za vsako državo članico po posodobitvi 30. junija 2022 v skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 (pred odbitkom odhodkov za podporo), glej https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_en.

Država članica	Največja nepovratna podpora*	Podpisane obveznosti in proračunske obveznosti 31. 12. 2022 [†]	Izplačano kot predhodno financiranje 31. 12. 2022	Plačila ob mejnikih 31. 12. 2022	Skupaj izplačano na dan 31. 12. 2022
Avstrija	3,8	2,2	0,4	–	0,4
Belgija	4,5	3,6	0,8	–	0,8
Bolgarija	5,7	4,6	–	1,4	1,4
Hrvaška	5,5	4,6	0,8	1,4	2,2
Ciper	0,9	0,8	0,1	0,1	0,2
Češka	7,7	3,5	0,9	–	0,9
Danska	1,4	1,3	0,2	–	0,2
Estonija	0,9	0,8	0,1	–	0,1
Finska	1,8	1,7	0,3	–	0,3
Francija	37,5	24,3	5,1	7,4	12,5
Nemčija	28,0	16,3	2,3	–	2,3
Grčija	17,4	13,5	2,3	1,7	4,0
Madžarska	5,8	4,6	–	–	–
Irska	0,9	0,9	–	–	–
Italija	69,0	47,9	9,0	20,0	29,0
Latvija	1,8	1,6	0,2	0,2	0,4
Litva	2,1	2,1	0,3	–	0,3
Luksemburg	0,1	0,1	0,0	–	0,0
Malta	0,3	0,2	0,0	–	0,0
Nizozemska	4,7	3,9	–	–	–
Poljska	22,5	20,3	–	–	–
Portugalska	15,5	9,8	1,8	0,6	2,4
Romunija	12,1	10,2	1,9	1,8	3,6
Slovaška	6,0	4,6	0,8	0,4	1,2
Slovenija	1,5	1,3	0,2	–	0,2
Španija	77,2	46,6	9,0	22,0	31,0
Švedska	3,2	2,9	–	–	–
Skupaj	338,0	234,4	36,6	56,9	93,5

* Najvišji finančni prispevek, izračunan za vsako državo članico po posodobitvi 30. junija 2022 v skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 (pred odbitkom odhodkov za podporo), glej https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_en.

[†] Pri proračunskih obveznostih se upoštevajo vse sprostitev, vključno s tistimi, ki so povezane z obveznostmi, prevzetimi pred letom 2022. Od skupnih proračunskih obveznosti je bilo v letu 2022 prevzetih 136,4 milijarde EUR.

Komisija je v letu 2022 izplačala nepovratno podporo v skupni vrednosti 47,2 milijarde EUR. Ta znesek je zajemal predvsem plačilo ob prvem mejniku Franciji (7,4 milijarde EUR), plačilo ob prvem in drugem mejniku Italiji (10,0 milijarde EUR) ter plačilo ob drugem mejniku Španiji (12,0 milijarde EUR).

Posojila

Komisija je do konca leta 2022 petim državam članicam izplačala 45,2 milijarde EUR finančne podpore v obliki posojil (leta 2021: 18,0 milijarde EUR za štiri države članice). Od tega zneska se je 19,9 milijarde EUR nanašalo na predhodno financiranje (leta 2021: 18,0 milijarde EUR), 25,2 milijarde EUR pa na posojilne obroke, ki so bili izplačani po tem, ko so države članice izpolnile mejnike in cilje (leta 2021: nič).

v milijardah EUR

Država članica	Največja podpora v obliki finančnih posojil	Skupaj podpisano na dan 31. 12. 2022	Izplačano kot predhodno financiranje na dan 31. 12. 2022	Plačila ob mejnikih na dan 31. 12. 2022	Skupaj neodplačano na dan 31. 12. 2022
Ciper	0,2	0,2	0,0	–	0,0
Grčija	12,7	12,7	1,7	1,8	3,5
Italija	122,6	122,6	15,9	22,0	37,9
Portugalska	2,7	2,7	0,4	0,6	1,0
Romunija	14,9	14,9	1,9	0,8	2,7
Poljska	11,5	0,0	–	–	–
Slovenija	0,7	0,7	–	–	–
Odobrena	165,3	153,9	19,9	25,2	45,2
Rezerva	220,5	–	–	–	–
	385,8	153,9	19,9	25,2	45,2

Komisija je v letu 2022 zagotovila finančno podporo v višini 27,2 milijarde EUR. Ta znesek je vključeval predhodno financiranje posojila Romuniji v višini 1,9 milijarde EUR, plačilo prvih posojilnih obrokov Grčiji (1,8 milijarde EUR), Italiji (11,0 milijarde EUR), Portugalski (0,6 milijarde EUR) in Romuniji (0,8 milijarde EUR) ter plačilo drugega posojilnega obroka Italiji (11,0 milijarde EUR).

V skladu s sporazumi o posojilu bodo države članice vsako leto odplačale 5 % izplačanih zneskov, prvič deset let po dnevu izplačila. Tako bodo Ciper, Grčija, Italija in Portugalska začeli odplačevati posojila od leta 2032, Romunija pa od leta 2033. Načrt odplačevanja nominalnih zneskov, ki niso poravnani ob koncu leta, je:

v milijonih EUR

Država članica	Odplačilna doba	Letno odplačilo	Odplačilo skupaj
Ciper	2032–2051	1	26
Grčija	2032–2052	175	3 500
Italija	2032–2052	1 897	37 938
Portugalska	2032–2052	48	960
Romunija	2033–2052	137	2 732
		2 258	45 156

Prispevek instrumenta NextGenerationEU za druge programe v okviru proračuna EU

Do konca leta 2022 so skupna neto izplačila drugim programom v okviru večletnega finančnega okvira znašala 23,3 milijarde EUR (leta 2021: 7,2 milijarde EUR). Ta prispevek, ki ne vključuje izterjav v višini 0,2 milijarde EUR, se je večinoma nanašal na program REACT-EU, iz katerega se financirata Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in Evropski socialni sklad (ESS, vključno s skladom FEAD):

v milijardah EUR

Program večletnega finančnega okvira	Skupaj dodelitve	Skupaj neto obveznosti na dan 31. 12. 2022 [†]	Skupaj neto plačila 31. 12. 2022
REACT-EU	50,6	50,5	18,2
– od tega ESRR	30,0	29,9	13,6
od tega ESS (vključno s FEAD)	20,6	20,6	4,6
Sklad za pravični prehod	10,9	5,0	0,2
Razvoj podeželja (EKSRP)	8,1	8,1	1,3
Program InvestEU	6,1	3,6	1,4
Obzorje Evropa	5,4	3,5	1,9
RescEU	2,0	0,9	0,3
Skupaj	83,1	71,6	23,3

Komisija je v letu 2022 skupno izplačala 16,1 milijarde EUR za druge programe večletnega finančnega okvira. Ta znesek je zajemal predvsem plačila v zvezi z REACT-EU (11,2 milijarde EUR, od tega 8,7 milijarde EUR v okviru ESRR in 2,5 milijarde EUR v okviru ESS, vključno s FEAD), Obzorjem Evropa (1,9 milijarde EUR), programom InvestEU (1,2 milijarde EUR) in programom razvoja podeželja (1,2 milijarde EUR).

2.3.4 Likvidnost

Za posojila, zagotovljena v okviru instrumenta NextGenerationEU, ne velja strogo vzajemno načelo, ki se je uporabljalo v preteklosti. Namesto tega je bila za instrument NextGenerationEU razvita diverzificirana in združena strategija financiranja, ki je zahtevala izvajanje učinkovitega upravljanja likvidnosti. Cilj likvidnosti instrumenta NextGenerationEU je zagotoviti, da zneski, ki so na bančnem računu instrumenta NextGenerationEU, zadostujejo za izpolnjevanje vseh prihodnjih potreb po izplačilih in ohranjanje opredeljenega varovala, hkrati pa preprečujejo kakršna koli presežna sredstva. Komisija je za upravljanje likvidnosti razvila orodje IT, ki omogoča vsakodnevno spremljanje računa instrumenta NextGenerationEU. Ob koncu leta 2022 so sredstva na zunajproračunskem računu instrumenta NextGenerationEU znašala 19,9 milijarde EUR. Poleg tega je bilo 0,6 milijarde EUR je zadržanih na osrednjem zakladniškem računu Komisije do izplačila v proračun za programe večletnega finančnega okvira (vključno z 0,2 milijarde EUR izterjanih sredstev NGEU, ki so bila predhodno izplačana).

Po uspehu diverzificirane strategije financiranja za instrument NextGenerationEU in vse pogostejšem najemanju posojil za zagotovitev financiranja za prednostne naloge politike EU se je Komisija leta 2022 odločila, da bo od leta 2023 kot glavno metodo financiranja začela uporabljati enotni pristop k financiranju. Komisija bo v okviru tega pristopa v imenu EU odslej izdajala samo obveznice EU in ne ločeno denominiranih obveznic za posamezne programe. Instrument za okrevanje NextGenerationEU in novi instrument makrofinančne pomoči + za Ukrajino v višini 18 milijard EUR za leto 2023 sta prva programa, upravičena do novega pristopa k financiranju.

3. POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNA

3.1 Prihodki

V prvotno sprejetem proračunu EU so skupne odobritve plačil znašale 170 603 milijonov EUR, z lastnimi sredstvi pa naj bi se financiralo 157 701 milijonov EUR. Ocene prihodkov in odhodkov v prvotnem proračunu se med proračunskim letom navadno spreminjajo s spremembami proračuna. Popravki lastnih sredstev iz naslova BND zagotavljajo, da se v proračunu predvideni prihodki natanko ujemajo s predvidenimi odhodki. V skladu z načelom uravnoteženosti morajo biti proračunski prihodki in odhodki (odobritve plačil) namreč uravnoteženi.

Leta 2022 je bilo sprejetih pet sprememb proračuna. Ob upoštevanju teh sprememb so končni sprejeti prihodki v proračunu za leto 2022 znašali 170 038 milijona EUR, z lastnimi sredstvi pa se je skupaj financiralo 153 928 milijona EUR. Prispevki držav članic v letu 2022 so se večinoma zmanjšali za presežek iz prejšnjega leta (3 227 milijonov EUR). Raven odobritev plačil je ostala bolj ali manj v skladu s prvotnim izglasovanim proračunom.

Prihodki prihajajo iz šestih virov (naslovov):

Naslov 1: Lastna sredstva

Zbiranje tradicionalnih lastnih sredstev je preseglo zneske, predvidene v proračunu. To je bila predvsem posledica zbiranja, ki je bilo v zadnjih mesecih leta večje od pričakovanega.

Končna plačila držav članic iz naslova DDV, BND in plačila iz naslova odpadne plastične embalaže so bila prav tako blizu končne proračunske ocene. Razlike med napovedanimi in dejansko vplačanimi zneski so posledica razlik med tečaji eura, uporabljenimi za pripravo proračuna, in veljavnimi tečaji v času, ko so države članice, ki niso članice euroobmočja, dejansko izvedle plačila.

Naslov 2: Presežki, neporabljena sredstva in popravki

Presežek preteklega leta je znašal 3 227 milijonov EUR. Ta znesek je bil vpisan v proračun za leto 2022 na podlagi spremembe proračuna, prispevki lastnih sredstev držav članic pa so bili ustrezno zmanjšani.

Za salda DDV in BND so pravila določena v členu 10b uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago (Uredba Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014). V skladu s temi pravili je skupni seštevek stanja izračunan tako, da je učinek na proračun EU enak nič („sistem pobota“), postopek pa ne vključuje spremembe proračuna. Komisija zato od držav članic neposredno zahteva, da plačajo neto zneske v skladu s pravili uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago.

Naslov 3: Upravni prihodki

Ta naslov zajema predvsem prihodke od davkov in dajatev na osebne prejemke osebja.

Naslov 4: Finančni prihodki, zamudne obresti in globe

Glavni del tega naslova se nanaša na globe v zvezi z izvajanjem pravil konkurence.

Naslov 5: Proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil

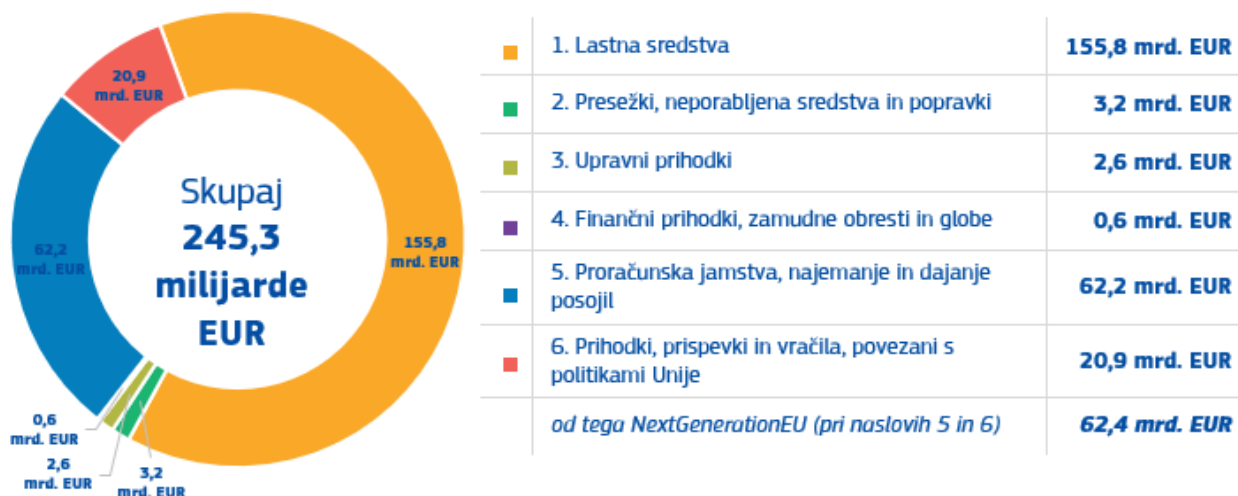
Ta naslov se je znatno povečal z uvedbo instrumenta NextGenerationEU. Sredstva instrumenta NextGenerationEU v tem naslovu so namenski prejemki. Naslov 5 zajema prihodke v zvezi z jamstvi, obrestmi in odplačanimi odobrenimi posojili. Prav tako usmerja sredstva (za nepovratno podporo instrumenta NextGenerationEU v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter za okrepitev programov večletnega finančnega okvira) iz namenskih prejemkov, ki jih države članice prejemajo v okviru Instrumenta Evropske unije za okrevanje.

Naslov 6: Prihodki, prispevki in povračila, povezani s politikami Unije

Ta naslov se nanaša predvsem na prihodke iz finančnih popravkov, povezanih s strukturnimi in kmetijskimi skladi (skladi ESI, EKJS in EKSRP). Vključuje tudi sodelovanje tretjih držav v raziskovalnih programih, potrditev obračunov v zvezi s kmetijskimi skladi ter druge prispevke in nadomestila za

programe/
dejavnosti EU. Pomemben del tega zneska so namenski prejemki, ki povzročijo vnos dodatnih odobritev na strani odhodkov.

Skupni znesek proračunskih prihodkov v letu 2022 je znašal 245 265 milijonov EUR:

3.2 Odhodki

3.2.1 Izvrševanje proračuna

V letu 2022, drugem letu novega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, je končni sprejeti proračun znašal 182,2 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti in 170,0 milijarde EUR v odobritvah plačil. Poleg tega je bilo 295,0 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti na voljo kot namenski prejemki, od tega je bilo 277,8 milijarde EUR povezanih z instrumentom NextGenerationEU³, 4,5 milijarde EUR pa je bilo prenesenih iz leta 2021. Odobritve plačil, povezane z namenskimi prejemki za leto 2022, so znašale 87,0 milijarde EUR, od tega je bilo 64,3 milijarde EUR povezanih z instrumentom NextGenerationEU, 4,3 milijarde EUR pa je bilo prenesenih iz leta 2021.

Na izvrševanje proračuna za leto 2022 je še vedno delno vplivalo pozno sprejetje uredbe o večletnem finančnem okviru (december 2020), zaradi česar so bili pravni akti nove generacije programov sprejeti šele tekom leta 2021. Poleg tega sta na izvrševanje proračuna za leto 2022 močno vplivali ruska invazija na Ukrajino in potreba po sprejetju odločnih ukrepov za zagotovitev kompleksne humanitarne in finančne podpore Ukrajini, pomoč beguncem in državam, ki jih sprejemajo, ter za odziv na krizo, ki je imela posledice zunaj meja Ukrajine.

Izvršene skupne odobritve za prevzem obveznosti v letu 2022 so znašale 357,1 milijarde EUR:

- 179,4 milijarde EUR iz končnega sprejetega proračuna;
- 4,5 milijarde EUR iz odobritev, prenesenih ali ponovno danih na voljo iz leta 2021;
- 173,2 milijarde EUR iz odobritev, ki izhajajo iz namenskih prejemkov;
 - od tega 162,7 milijarde EUR iz instrumenta NextGenerationEU.

Izvršene skupne odobritve plačil v letu 2022 so znašale 243,3 milijarde EUR:

- 167,3 milijarde EUR iz končnega sprejetega proračuna;
- 4,2 milijarde EUR iz odobritev, prenesenih ali ponovno danih na voljo iz leta 2021;

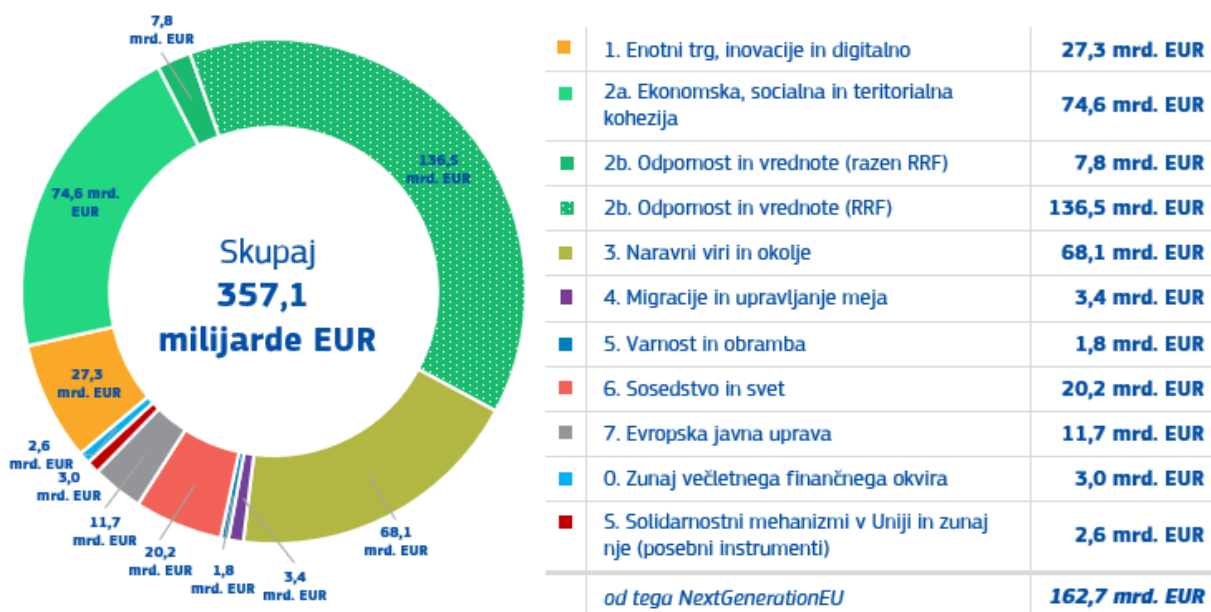
³ Za celovit pregled instrumenta NextGenerationEU glej tudi oddelka 2.2 in 2.3 zgoraj.

- 71,8 milijarde EUR iz odobritev, ki izhajajo iz namenskih prejemkov;
 - od tega 63,5 milijarde EUR iz instrumenta NextGenerationEU.

V primerih, ki jih dovoljujejo finančna uredba in/ali pravne podlage, so se odobritve izglasovanega proračuna, ki v letu 2022 niso bile izvršene, prenesle v leto 2023: 1,5 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti in 2,5 milijarde EUR v odobritvah plačil.

Podobno je bilo 121,5 milijarde EUR v odobritvah za prevzem obveznosti iz namenskih prejemkov, od katerih se je 115,1 milijarde EUR nanašalo na instrument NextGenerationEU, in 15,2 milijarde EUR v odobritvah plačil namenskih prejemkov, od tega 0,8 milijarde EUR v zvezi z instrumentom NextGenerationEU, v skladu s finančno uredbo prenesenih v leto 2023.

Skupno izvrševanje odobritev za prevzem obveznosti za leto 2022 po ciljih politike EU je potekalo, kot je prikazano spodaj:

Leta 2022 je bilo izvrševanje za vse vrste odobritev (proračun, prenosi iz prejšnjega leta in namenski prejemki) 74-odstotno za obveznosti in 93-odstotno za plačila. Stopnje izvrševanja, vključno z odobritvami, prenesenimi v leto 2023 (v skladu s finančno uredbo in/ali pravno podlago), so dosegle 99 % za odobritve za prevzem obveznosti in 100 % za odobritve plačil iz izglasovanega proračuna za leto 2022.

Leta 2022 je letna tranša obveznosti v okviru instrumenta NextGenerationEU⁴ znašala 144,6 milijarde EUR. Poleg tega je bilo iz leta 2021 prenesenih 21,1 milijarde EUR v obveznostih. Skupaj je bilo v letu 2022 na voljo 165,7 milijarde EUR za obveznosti, od tega je bilo porabljenih 162,7 milijarde EUR ali 98 %. Preostalih 114 milijard EUR v skupnih sredstvih instrumenta NextGenerationEU je načrtovanih za izvrševanje v letu 2023 (in v poznejših letih za upravne odobritve, ki se lahko izvršijo do leta 2027). V skladu s členom 3(4) Uredbe (EU)⁵ 2020/2094 o instrumentu Evropske unije za okrevanje je bilo do 31. decembra 2022 sklenjenih več kot 60 % pravnih obveznosti za ustrezne programe v okviru instrumenta NextGenerationEU (razen posojil v okviru programa InvestEU ter

⁴ Odobreni znesek za instrument NextGenerationEU v letu 2022 se je nanašal na podporo za leto 2022 v obliki nepovratne podpore državam članicam v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (RRF), pomoči pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU) in dodatnega financiranja za druge evropske programe ali sklade (tj. razvoj podeželja, sklad InvestEU, Sklad za pravični prehod, program Obzorje Evropa in rescEU). Uredba EURI določa zakonske roke v zvezi s pravnimi obveznostmi, medtem ko je programska razdelitev določena na podlagi načrtovanega razporeda letnih obveznosti, ki so izrecno navedene v pravnih podlagah zadevnih programov.

⁵ Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19.

mehanizma za okrevanje in odpornost). Izvrševanje odobritev plačil v okviru instrumenta NextGenerationEU je doseglo 99 %.

3.2.2 Neporavnane obveznosti

Neporavnane obveznosti (splošno znane kot RAL – „reste à liquider“), tj. zneski, za katere so bile prevzete obveznosti, vendar še niso bili plačani, so konec leta 2022 znašale 452,8 milijarde EUR. Neporavnane obveznosti so se v primerjavi z letom 2021 povečale (za 111,2 milijarde EUR).

Glavni razlog za povečanje neporavnanih obveznosti v letu 2022 je bilo izvrševanje (nepovratnega dela) instrumenta NextGenerationEU, ki je prispevalo 189,1 milijarde EUR (42 %) k skupnim neporavnanim obveznostim konec leta 2022. Ker bodo odobritve za instrument NextGenerationEU prevzete do 31. decembra 2023 in plačane do 31. decembra 2026, se bo trend nominalno rastočih neporavnanih obveznosti, povezanih z instrumentom NextGenerationEU, v skladu s členoma 3(4) in 3(9) uredbe o instrumentu EU za okrevanje nadaljeval v letu 2023.

3.2.3 Proračunski rezultat

Proračunski rezultat (presežek) se je poslabšal s 3,2 milijarde EUR v letu 2021 na 2,5 milijarde EUR v letu 2022: K proračunskemu rezultatu (presežku) za leto 2022 so znatno prispevali prihodki od carinskih dajatev, ki so bili višji od pričakovanih.

4. FINANČNI INSTRUMENTI IN PRORAČUNSKA JAMSTVA

4.1 Finančni instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU

Finančni instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU, obstajajo v obliki jamstvenih instrumentov, lastniških instrumentov in posojilnih instrumentov. Pričakovati je, da se bo v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 povečala uporaba proračunskih jamstev v primerjavi z uporabo finančnih instrumentov, ki se v celoti financirajo iz proračuna EU, ali se zanje v proračunu EU v celoti oblikujejo rezervacije. Zlasti se bo v okviru programa InvestEU skupini EIB in drugim finančnim institucijam zagotovilo 26,2 milijarde EUR v jamstvih EU za podporo različnim ciljem politike Unije v okviru poslovnega financiranja in naložb. Osnovna ideja tega pristopa v nasprotju s tradicionalno metodo izvrševanja proračuna, tj. dodeljevanjem nepovratnih sredstev in subvencij, je, da za vsak euro, porabljen iz proračuna prek finančnih instrumentov, končni upravičenec prejme več kot 1 EUR finančne podpore zaradi učinka vzvoda.

V okviru te vrste izvrševanja proračuna so sredstva že izplačana na fiduciarne račune, ki jih upravljajo pooblaščen subjekti, in ostanejo razpoložljiva (kot denarna sredstva in njihovi ustrezniki, dolžniški vrednostni papirji ali naložbe v sklade denarnega trga ali v združene portfelje sredstev) za kritje prihodnjih unovčitev jamstev ali pa so bila naložena v lastniški kapital. Pomen in obseg finančnih instrumentov, ki se financirajo iz proračuna EU v okviru neposrednega in posrednega upravljanja, sta se v zadnjih letih povečevala.

4.2 Proračunska jamstva: Finančna sredstva v jamstvenih skladih

V okviru te vrste izvrševanja proračuna EU nasprotnim strankam zagotovi jamstva, za katera se prek jamstvenih skladov, ki jih je ustanovila Komisija, oblikujejo zgolj delne rezervacije. S tem nastanejo pogoje obveznosti za proračun EU, če oblikovanje rezervacij ne zadostuje za kritje unovčitev. EU je skupini EIB dala jamstva za posojila, odobrena zunaj EU (t. i. mandat EIB za zunanja posojila), ter za dolžniške operacije in operacije v zvezi z lastniškim kapitalom, ki jih krije jamstvo EFSI. EU je skupini EIB in drugim finančnim institucijam dala tudi jamstva za operacije, ki jih krijejo EFSD, jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna Evropa in InvestEU.

Rezervacije od leta 2021 vsebuje skupni sklad za rezervacije. Skupni sklad za rezervacije je ustanovljen s finančno uredbo⁶, da se od večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 hranijo oblikovane rezervacije (tj. sredstva v posesti) za kritje finančnih obveznosti, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, proračunskih jamstev in posojil za finančno pomoč. Vključuje tudi nekatera sredstva rezervacij za finančne obveznosti iz prejšnjih večletnih finančnih okvirov.

Skupni sklad za rezervacije je vzpostavljen in deluje kot enoten portfelj, ki trenutno združuje oblikovanje rezervacij za vsa proračunska jamstva EU in nekatere programe finančne pomoči. Sredstva skupnega sklada za rezervacije se dodelijo v razdelke, da je mogoče izslediti zneske, povezane s prispevajajočimi proračunskimi jamstvi in programi finančne pomoči.

Komisija ima na dan 31. decembra 2022 finančna sredstva v skupnem skladu za naslednje oddelke:

- Jamstveni sklad za zunanje ukrepe – 2,5 milijarde EUR;
- EFSI – 8,5 milijarde EUR;
- EFSD – 0,7 milijarde EUR;
- NDICI EFSD+ – 1,1 milijarde EUR;
- razdelek InvestEU za EU – 1,7 milijarde EUR;
- razdelek InvestEU za države članice, Češka – 14 milijonov EUR;
- razdelek InvestEU za države članice, Finska – 18 milijonov EUR;

⁶ Člen 212 finančne uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018.

- operacije mešanega financiranja v okviru programa InvestEU – 18 milijonov EUR.

Poleg tega je 342 milijonov EUR v osrednji zakladnici Komisije kot likvidnostna rezerva za kritje neposrednih unovčitev jamstev.

4.3 Posojila in z njimi povezana najeta posojila za programe finančne pomoči

Najemanje in dajanje posojil EU za programe finančne pomoči ne spada med proračunske operacije. Z izjemo instrumenta NextGenerationEU se pridobljena sredstva uporabijo za posojilo državi upravičenki v obliki vzajemnega posla (kritno posojilo), tj. z enakim kuponom in zapadlostjo ter v enakem znesku. Zato EU servisira najeta posojila z denarjem, ki ga prejme iz posojil. Kljub temu je storitev najemanja posojil pravna obveznost EU, ki bo zagotovila, da bodo vsa plačila izvedena v celoti in pravočasno. Komisija je uvedla postopke za zagotovitev vračila najetih posojil tudi v primeru neodplačevanja posojila.

Komisija finančno podporo za države članice in tretje države v obliki dvostranskih posojil, ki se financirajo na kapitalskih trgih z jamstvom iz proračuna EU, zagotavlja na podlagi sklepov Evropskega parlamenta in Sveta. Komisija, ki deluje v imenu EU, je leta 2022 upravljala šest glavnih programov, v okviru katerih lahko odobri posojila:

- pomoč v okviru instrumenta SURE;
- pomoč v okviru evropskega mehanizma za finančno stabilizacijo (EMFS);
- makrofinančno pomoč;
- plačilnobilančno pomoč;
- Euratom ter
- instrument NextGenerationEU – za več informacij glej oddelek **2** zgoraj.

Na dan 31. decembra 2022 so nominalni zneski posojil, odobrenih za finančno pomoč, brez instrumenta NextGenerationEU (glej oddelek 2), znašali:

v milijardah EUR

	Odobrena posojila skupaj	Izplačana posojila ob koncu leta skupaj	Odplačana posojila ob koncu leta skupaj	Neodplačana posojila ob koncu leta
SURE				
Belgija	8,2	8,2	–	8,2
Bolgarija	1,0	1,0	–	1,0
Hrvaška	1,6	1,6	–	1,6
Ciper	0,6	0,6	–	0,6
Češka	4,5	4,5	–	4,5
Estonija	0,2	0,2	–	0,2
Grčija	6,2	6,2	–	6,2
Madžarska	0,7	0,7	–	0,7
Irska	2,5	2,5	–	2,5
Italija	27,4	27,4	–	27,4
Latvija	0,5	0,5	–	0,5
Litva	1,1	1,1	–	1,1
Malta	0,4	0,4	–	0,4
Poljska	11,2	11,2	–	11,2
Portugalska	6,2	6,2	–	6,2
Romunija	3,0	3,0	–	3,0
Slovaška	0,6	0,6	–	0,6
Slovenija	1,1	1,1	–	1,1
Španija	21,3	21,3	–	21,3
	98,4	98,4	–	98,4
EMFS				
Irska	22,5	22,5	–	22,5
Portugalska	24,3	24,3	(0,5)	23,8
	46,8	46,8	(0,5)	46,3
Makrofinančna pomoč				
Ukrajina	12,2	12,2	(0,6)	11,6
Tunizija	1,4	1,4	–	1,4
Jordanija	1,1	0,9	–	0,9
Drugo	1,4	1,3	(0,2)	1,1
	16,1	15,8	(0,8)	15,0
Plačilnobilančna posojila				
Latvija	2,9	2,9	(2,7)	0,2
	2,9	2,9	(2,7)	0,2
EURATOM				
Energoatom in K2R4 – Ukrajina	0,4	0,4	(0,1)	0,3
Drugo	0,4	0,4	(0,4)	–
	0,8	0,8	(0,5)	0,3
Skupaj	165,0	164,7	(4,5)	160,2

Načrt odplačevanja zneskov, ki niso poravnani ob koncu leta, je:

v
milijardah
EUR

	SURE	EMFS	Makrofinančna pomoč	Plačilnobilančna posojila	EURATOM	SKUPAJ
2023	–	3,5	0,1	–	–	3,6
2024	–	2,6	0,6	–	–	3,2
2025	8,0	2,4	–	0,2	–	10,6
2026	8,0	6,2	0,1	–	–	14,3
2027	–	3,0	0,2	–	0,1	3,3
2028	10,0	2,3	0,2	–	0,1	12,6
2029	8,2	1,4	0,9	–	–	10,4
2030	10,0	–	0,1	–	0,1	10,2
2031	–	7,3	1,2	–	0,1	8,6
2032	–	3,0	0,7	–	–	3,7
2033	–	2,1	0,5	–	–	2,6
2034	–	–	0,7	–	–	0,7
2035	8,5	2,0	2,0	–	–	12,5
2036	9,0	5,7	1,3	–	–	16,0
2037	8,7	–	0,9	–	–	9,6
2038	–	1,8	–	–	–	1,8
2039	–	–	–	–	–	–
2040	7,0	–	0,5	–	–	7,5
2041	–	–	–	–	–	–
2042	–	3,0	2,0	–	–	5,0
2043	–	–	–	–	–	–
2044	–	–	–	–	–	–
2045	–	–	–	–	–	–
2046	5,0	–	–	–	–	5,0
2047	6,0	–	–	–	–	6,0
2048	–	–	–	–	–	–
2049	–	–	–	–	–	–
2050	10,0	–	–	–	–	10,0
2051	–	–	–	–	–	–
2052	–	–	0,5	–	–	0,5
2053	–	–	2,5	–	–	2,5
Skupaj	98,4	46,3	15,0	0,2	0,3	160,2

SURE

Instrument SURE je bil ustanovljen leta 2020 za zagotovitev finančne pomoči državam članicam, ki se spopadajo z resnimi gospodarskimi motnjami zaradi pandemije COVID-19 na svojem ozemlju oziroma ki jih te motnje resno ogrožajo. Instrument dopolnjuje nacionalne ukrepe, ki jih izvajajo prizadete države članice. Najvišji znesek finančne pomoči ne sme preseči 100 milijard EUR za vse države članice.

Konec leta 2022 so države članice podpisale sporazume o posojilih v vrednosti 98,4 milijarde EUR, ki so bili izplačani do konca leta 2022. Komisija je leta 2022 izplačala nova posojila v vrednosti 8,7 milijarde EUR. Posojila imajo različno zapadlost, tj. med pet in 30 let.

EMFS

EMFS je bil vzpostavljen za zagotavljanje finančne pomoči vsem državam članicam, ki se soočajo z resnimi ekonomsko-finančnimi težavami ali jih takšne težave ogrožajo zaradi izrednih dogodkov, nad katerimi nimajo nikakršnega nadzora. EMFS je bil uporabljen za zagotovitev finančne pomoči Irski in Portugalski med letoma 2011 in 2014, pri čemer je bila finančna pomoč odvisna od izvedbe reform. Ta program je potekel, dodatnih posojil pa ni več mogoče pridobiti, čeprav se še izvaja za posebne naloge, kot sta podaljšanje rokov zapadlosti za obstoječa posojila in zagotavljanje premostitvenih posojil.

Leta 2022 so bila posojila Portugalski v vrednosti 2,2 milijarde EUR, ki zapadejo aprila 2022, podaljšana za 4,5 leta, 0,5 milijarde EUR pa je bilo odplačanih.

Makrofinančna pomoč

Program makrofinančne pomoči je oblika finančne pomoči, ki jo EU zagotovi partnerskim državam zunaj EU, ki imajo težave s svojo plačilno bilanco. Zagotavlja se v obliki srednjeročnih/dolgoročnih posojil ali nepovratnih sredstev ali kombinacije tega ter je na voljo samo državam, vključenim v program izplačil Mednarodnega denarnega sklada (MDS).

Ukrajina

Evropski parlament in Svet sta se leta 2022 dogovorila o treh svežnjih finančne pomoči za Ukrajino⁷ v skupni vrednosti 7,2 milijarde EUR za okrepitev takojšnje odpornosti države po neizzvani in neupravičeni vojni agresiji Rusije. Vsa posojila so bila Ukrajini izplačana do konca leta 2022. Zapadlost teh novih posojil Ukrajini je od 10 do 30 let.

Konec leta 2022 so skupna neodplačana posojila v okviru makrofinančne pomoči Ukrajini znašala 11,6 milijarde EUR (nominalni znesek).

Za nadaljevanje podpore EU Ukrajini v letu 2023 sta Evropski parlament in Svet 14. decembra 2022 sprejela nov sveženj finančne pomoči v vrednosti 18 milijard EUR (Uredba (EU) 2022/2463). Komisija in Ukrajina sta na začetku leta 2023 podpisali memorandum o soglasju in sporazum o posojilu, do 31. maja 2023 pa je bilo izplačanih 7,5 milijarde EUR v obliki posojil. Komisija namerava preostali znesek izplačati do konca leta 2023 v mesečnih tranšah po 1,5 milijarde EUR.

Plačilnobilančna posojila

Plačilnobilančna pomoč je program pomoči za države članice zunaj euroobmočja, ki imajo težave v zvezi s svojo plačilno bilanco ali jim take težave grozijo. Plačilnobilančna pomoč se izvaja v obliki srednjeročnih posojil, odvisnih od izvedbe politik, namenjenih reševanju osnovnih gospodarskih težav. Praviloma se plačilnobilančna pomoč EU zagotavlja v sodelovanju z MDS in drugimi mednarodnimi institucijami ali državami. V letu 2022 ni bilo novih poslov niti odplačanih posojil.

Euratom

Evropska skupnost za atomsko energijo (Euratom, ki ga zastopa Komisija) daje posojila državam članicam in državam nečlanicam ter subjektom iz držav članic in nečlanic za financiranje projektov v zvezi z energetske objekti.

4.4 Proračunske pogojne obveznosti za programe finančne pomoči

Najeta posojila EU so neposredne in brezpogojne obveznosti EU, za katere jamčijo države članice EU (proračunske pogojne obveznosti). Najeta posojila za financiranje posojil tretjim državam krije skupni sklad za rezervacije. Če država članica prejemnica postane plačilno nesposobna, se bodo za servisiranje dolga črpala razpoložljiva sredstva v zakladnici Komisije, če bo to mogoče. Če to takrat ne bo mogoče, bo Komisija vpoklicala potrebna sredstva od držav članic. Države članice EU so v skladu z zakonodajo o virih lastnih sredstev EU (člen 14 Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014) zakonsko zavezane, da dajo na voljo zadostna sredstva za izpolnjevanje obveznosti EU. Tako so vlagatelji izpostavljeni samo kreditnemu tveganju EU, ne pa kreditnemu tveganju prejemnice financiranih posojil. Dajanje posojil v obliki vzajemnih poslov zagotavlja, da proračun EU ne prevzema obrestnega ali valutnega tveganja.

Posojila, zagotovljena državam članicam v okviru instrumenta SURE, temeljijo na sistemu prostovoljnih jamstev držav članic v višini 25 % najvišjega zneska finančne pomoči. Prispevek vsake države članice k skupnemu znesku jamstva ustreza njenemu relativnemu deležu v skupnem bruto nacionalnem dohodku (BND) Evropske unije na podlagi proračuna EU za leto 2020.

⁷ Sklep (EU) 2022/313 Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju nujne finančne pomoči Ukrajini v višini 1,2 milijarde EUR, Sklep (EU) 2022/1201 Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju nujne finančne pomoči Ukrajini v višini 1,0 milijarde EUR, Sklep (EU) 2022/1628 Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju nujne finančne pomoči Ukrajini v višini 5,0 milijarde EUR.

Posojila v vrednosti 6 milijard EUR, zagotovljena Ukrajini v letu 2022 v okviru izredne makrofinančne pomoči, so krita s sistemom jamstev držav članic za 61 % izpostavljenosti, pri čemer se prvih 9 % vseh izgub krije iz proračuna EU (skupni sklad za rezervacije). Glej pojasnilo **2.4.1.1** v konsolidiranem zaključnem računu EU.

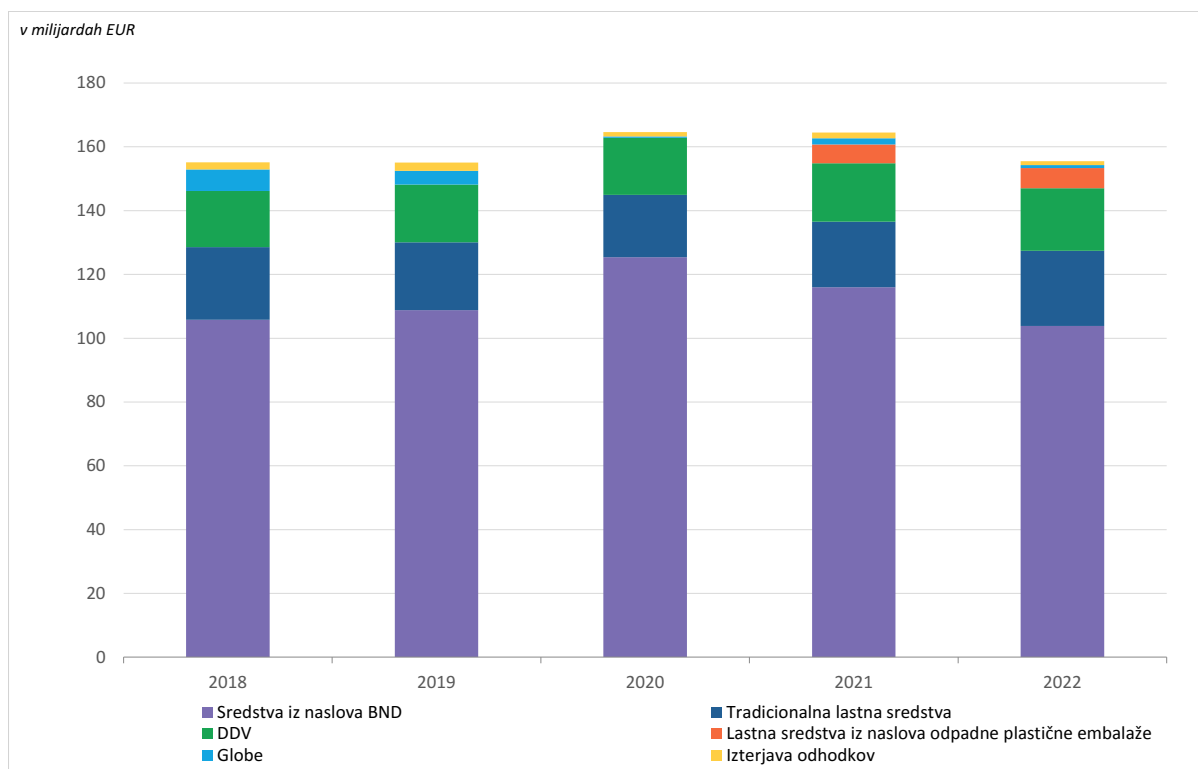
V sklepih Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije se za program za vsako državo določijo skupni znesek svežnja posojil, število obrokov za izplačilo posojila in največja (povprečna) zapadlost v plačilo. Nato se Komisija in zadevna država dogovorita o parametrih posojila/financiranja, zlasti o zapadlosti obrokov. Poleg tega so vsi obroki posojila razen prvega odvisni od izpolnjevanja pogojev politike v okviru skupne finančne pomoči EU, kar je še en dejavnik, ki vpliva na časovni okvir financiranja. To pomeni, da sta časovni okvir in zapadlost izdaje posojil odvisna od s tem povezanih dejavnosti dajanja posojil EU. Financiranje je izraženo izključno v eurih, razpon zapadlosti pa je med 3 in 30 leti.

5. ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

5.1 PRIHODKI

Konsolidirani prihodki EU vključujejo zneske, povezane z menjalnimi in nemenjalnimi posli, pri čemer so zadnji najpomembnejši. Petletni trend glavnih kategorij nemenjalnih prihodkov (ki vključuje sredstva iz naslova BND, tradicionalna lastna sredstva, sredstva iz naslova DDV, nova lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže, globe in izterjavo odhodkov) je naslednji:

Petletni trend prihodkov iz glavnih nemenjalnih poslov*

* Podatki za obdobje 2020–2022: brez prihodkov v zvezi z izstopom Združenega kraljestva iz EU

Ker bi morali biti proračunski prihodki enaki proračunskim odhodkom (ali jih presegati), so glavni razlog za zgornje gibanje prihodkov vsakoletna plačila.

Konsolidirani prihodki – glavni razvoj dogodkov leta 2022

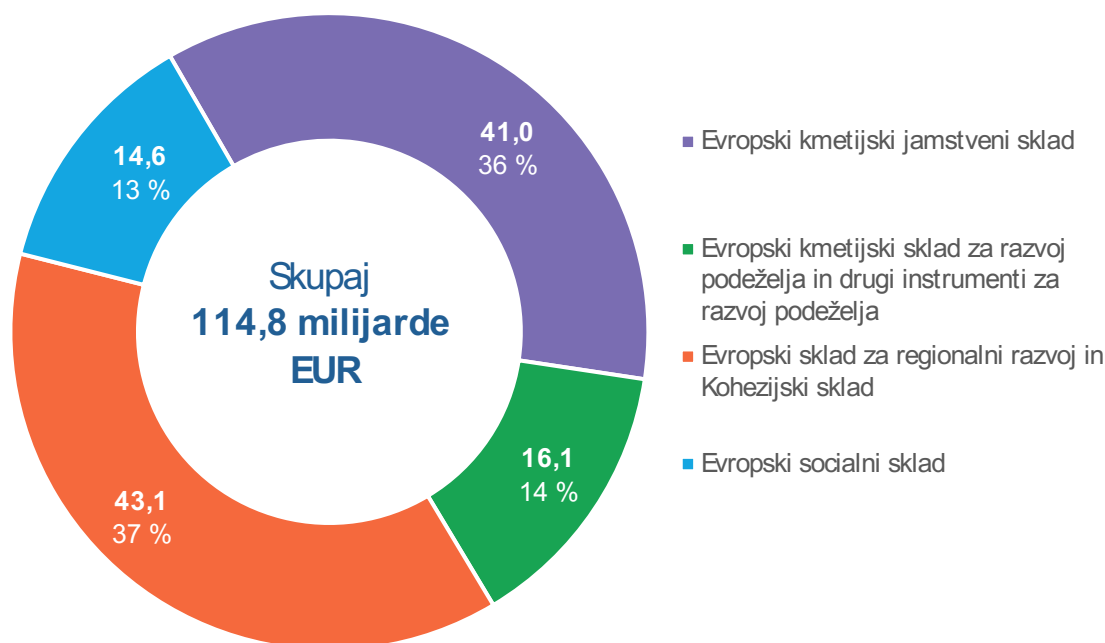
V letu 2022 so konsolidirani prihodki, ki vključujejo vse kategorije prihodkov, znašali 171,2 milijarde EUR, v primerjavi z 178,9 milijarde EUR v prejšnjem letu. Glavni dogodki, ki pojasnjujejo zmanjšanje za 7,7 milijarde EUR ali 4,3 %, so bili:

- tradicionalna lastna sredstva so se povečala z 20,6 milijarde EUR v letu 2021 na 23,5 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 2,9 milijarde ali 14,1 % je predvsem posledica nedavnega gospodarskega okrevanja;
- prispevki iz DDV so se povečali z 18,3 milijarde EUR v letu 2021 na 19,7 milijarde EUR v letu 2022;
- prihodki iz sredstev iz naslova BND (bruto nacionalni dohodek), ki so poglavitni element prihodkov EU iz poslovanja, so se zmanjšali s 116,0 milijarde EUR v letu 2021 na 103,9 milijarde EUR v letu 2022. Zmanjšanje za 12,1 milijarde EUR ali 10,4 % je povezano s povečanjem drugih kategorij prihodkov, saj se s prihodki iz naslova BND financira del proračuna, ki se ne krije z drugimi viri prihodkov, in
- finančni prihodki so se zmanjšali za 2,5 milijarde EUR, predvsem zaradi zmanjšanja natečenih zamudnih obresti za carinske zadeve.

5.2 ODHODKI

Glavna sestavina odhodkov, pripoznanih v konsolidiranih računovodskih izkazih, so odhodki v okviru deljenega upravljanja, ki vključujejo naslednje sklade: (i) Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS), (ii) Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in druge instrumente za razvoj podeželja, (iii) Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Kohezijski sklad (KS) ter (iv) Evropski socialni sklad (ESS). Ti skladi so predstavljali 114,8 milijarde EUR oz. 43,6 % skupnih odhodkov v višini 263,1 milijarde EUR, nastalih v letu 2022 (leta 2021: 119,9 milijarde EUR, 54,3 % skupnih odhodkov). Razčlenitev odhodkov v okviru deljenega upravljanja in njihove relativne uteži so predstavljene spodaj:

Glavni odhodki v okviru deljenega upravljanja za finančno leto 2022

Zmanjšanje odhodkov v okviru deljenega upravljanja je predvsem posledica zmanjšanih odhodkov, ki se nanašajo na ESRR in Kohezijski sklad (za 3,8 milijarde EUR) ter ESS (za 2,1 milijarde EUR). To odraža prehod s prejšnjega programskega obdobja večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 na sedanji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027: stroški, prijavljeni za prejšnje programsko obdobje, se zmanjšujejo, stroški, povezani s sedanjim obdobjem, pa so nizki zaradi zapoznelega začetka izvajanja v tem obdobju. Odhodki, ki se nanašajo na EKSRP in druge instrumente za razvoj podeželja ter EKJS, so se povečali za 0,6 milijarde EUR oz. 0,2 milijarde EUR.

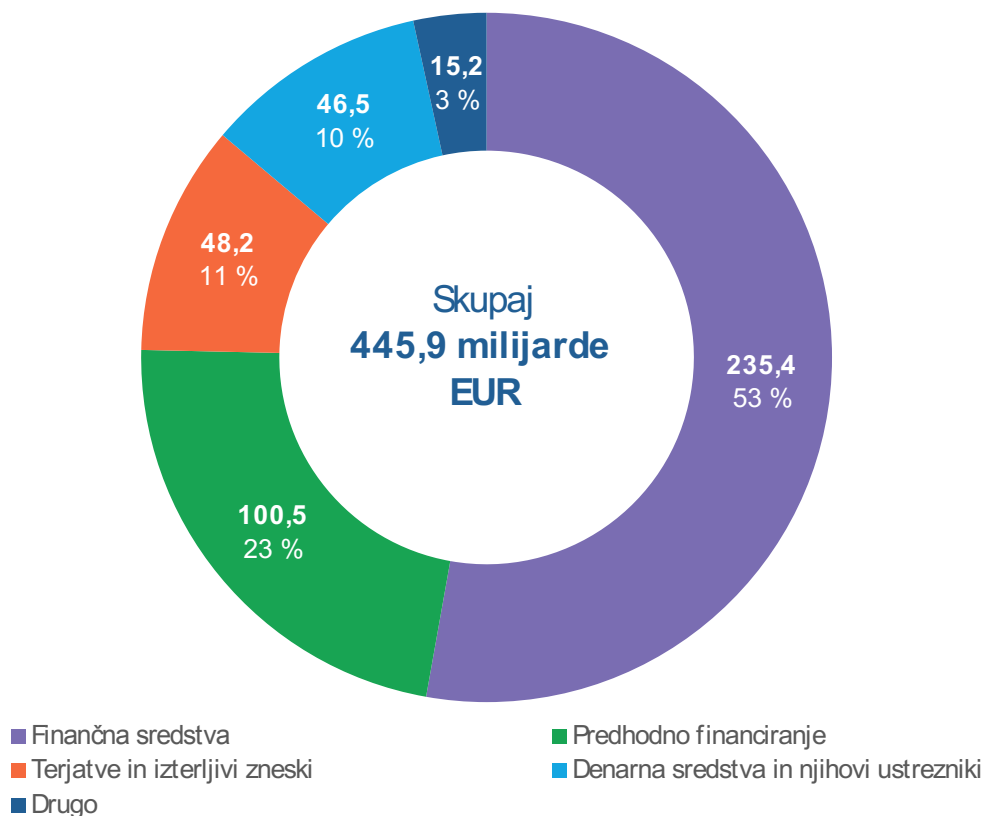
Po uspešnem začetku izvajanja instrumenta NextGenerationEU (glej oddelek 2) v letu 2021 so se odhodki v okviru deljenega upravljanja, ki predstavljajo izvrševanje proračuna s strani Komisije, izvajalskih agencij in skrbniških skladov, še naprej povečevali z 63,0 milijarde EUR v letu 2021 na 94,0 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 31,0 milijarde EUR je predvsem posledica nepovratne podpore, odobrene v okviru RRF instrumenta NextGenerationEU, ki je znašala 69,5 milijarde EUR (2021: 42,9 milijarde EUR).

Odhodki v okviru posrednega upravljanja predstavljajo izvrševanje proračuna s strani agencij EU, organov EU, tretjih držav, mednarodnih organizacij in drugih subjektov. V letu 2022 so odhodki v okviru posrednega upravljanja znašali 13,6 milijarde EUR (leta 2021: 10,9 milijarde EUR). Povečanje je predvsem posledica povečanih odhodkov na področju zunanega delovanja.

5.3 SREDSTVA

Na dan 31. decembra 2022 so skupna sredstva znašala 445,9 milijarde EUR (leta 2021: 414,1 milijarde EUR) – povečanje je posledica nadaljnjih posojil iz instrumenta SURE ter posojil in predujmov, plačanih v okviru instrumenta NextGenerationEU. Najpomembnejše postavke so bila finančna sredstva razen denarnih sredstev in njihovih ustreznikov (235,4 milijarde EUR), predhodno financiranje (100,5 milijarde EUR), terjatve in izterljivi zneski (48,2 milijarde EUR) ter denarna sredstva in njihovi ustrezniki (46,5 milijarde EUR). Druga sredstva, ki znašajo 15,2 milijarde EUR, so vključevala predvsem opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva.

Sestava sredstev na dan 31. decembra 2022

Povečanje skupnih sredstev za 31,8 milijarde EUR ali 7,7 % glede na prejšnje leto je bilo predvsem posledica naslednjih učinkov:

- neporavnana posojila so se povečala z 163,6 milijarde EUR v letu 2021 na 204,4 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 40,8 milijarde EUR ali 24,9 % je predvsem posledica izdaje nadaljnjih posojil iz programov finančne pomoči državam članicam v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (27,2 milijarde EUR), programov instrumenta SURE (8,7 milijarde EUR) in novih posojil v okviru programa makrofinančne pomoči (7,5 milijarde EUR), od katerih je bilo 7,2 milijarde EUR izplačanih Ukrajini;
- skupno predhodno financiranje se je povečalo s 93,4 milijarde EUR v letu 2021 na 100,5 milijarde EUR v letu 2022. Zmanjšanje nepovratne finančne podpore, dodeljene v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, za 7,9 milijarde EUR je bilo več kot izravnano s povečanimi plačili predhodnega financiranja na področju kohezije (ESRR, ESS, Kohezijski sklad), pri katerih so bila poleg prvega predhodnega financiranja, izplačanega za programsko obdobje 2021–2027 (5,4 milijarde EUR), izvršena nova plačila predhodnega financiranja za obdobje 2014–2020, ki se nanašajo predvsem na začetno predhodno financiranje v okviru REACT-EU (3,5 milijarde EUR);
- denarna sredstva in njihovi ustrezniki so se povečali s 44,9 milijarde EUR v letu 2021 na 46,5 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 1,6 milijarde EUR ali 3,6 % je predvsem posledica likvidnosti, ki se nanaša na instrument NextGenerationEU (19,9 milijarde EUR, zadržanih na računu instrumenta NextGenerationEU, pa tudi 0,6 milijarde EUR sredstev, zadržanih na

osrednjem zakladniškem računu Komisije do izplačila v proračun za programe večletnega finančnega okvira), ter

- terjatve in izterljivi zneski so se zmanjšali z 72,4 milijarde EUR na 48,2 milijarde EUR. Zmanjšanje za 24,2 milijarde EUR ali 33,4 % je predvsem posledica zmanjšanja izterljivih zneskov, povezanega s sporazumom o izstopu Združenega kraljestva.

Izstop Združenega kraljestva iz EU

Združeno kraljestvo je 31. januarja 2020 izstopilo iz Evropske unije. Pogoji za izstop so opredeljeni v Sporazumu o izstopu Združenega kraljestva iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo, znanem tudi kot „sporazum o izstopu“. V okviru tega dogovora se je Združeno kraljestvo strinjalo, da bo spoštovalo vse finančne obveznosti, prevzete v času članstva v EU. Sporazum je začel veljati 31. januarja 2020. Združeno kraljestvo bo še naprej prispevalo v proračun EU ter koristilo sredstva iz programov EU iz obdobja pred letom 2021 in odhodke, kot da bi bilo država članica. Prejelo bo tudi določena opredeljena denarna sredstva, vplačana v proračun EU, ali denarna sredstva, prejeta v proračun EU, ki so povezana z njegovim obdobjem članstva. EU dvakrat letno Združenemu kraljestvu sporoča neporavnane zneske, Združeno kraljestvo pa jih plačuje vsak mesec. Poročilo se posodobi vsako leto na podlagi trenutnih podatkov.

Z obveznostmi na podlagi sporazuma o izstopu se ustvarjajo obveznosti in terjatve za EU, ki jih je treba izračunati in upoštevati v zaključnem računu EU, zajemajo pa zlasti naslednja področja:

- lastna sredstva (člen 136);
- neporavnane obveznosti (člen 140);
- globe zaradi kršitev pravil konkurence (člen 141);
- obveznosti Unije (člen 142);
- pogojne finančne obveznosti in finančni instrumenti (člena 143 in 144);
- neto sredstva Evropske skupnosti za premog in jeklo (člen 145);
- naložbe EU v Evropski investicijski sklad (EIS) (člen 146);
- pogojne obveznosti v zvezi s pravnimi zadevami (člen 147).

v milijonih
EUR

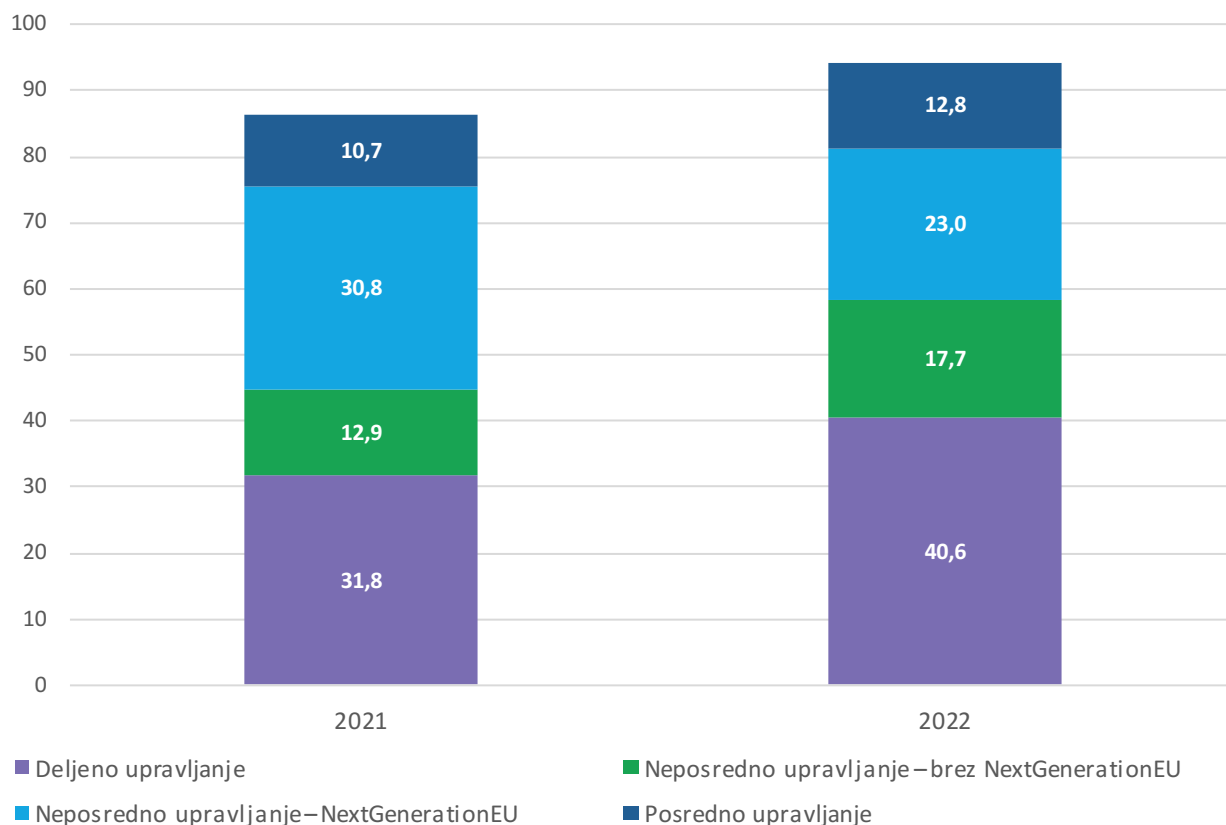
	Člen 140	Člen 142	Drugo	31. 12. 20 22	31. 12. 20 21
<i>Dolg Združenega kraljestva</i>	17 029	9 587	68	26 683	43 982
<i>Dolg do Združenega kraljestva</i>	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Skupaj	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
<i>Nekratkoročen</i>	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
<i>Kratkoročen</i>	8 563	288	209	9 061	10 913

Predhodno financiranje

V letu 2022 je predhodno financiranje brez drugih predujmov državam članicam in prispevkov v skrbniška sklada Bêkou in za Afriko znašalo 94,1 milijarde EUR (leta 2021: 86,2 milijarde EUR) ter se skoraj v celoti nanašalo na dejavnosti Komisije. Povečanje za 7,9 milijarde EUR ali 9,2 % je povezano s povečanjem predhodnega financiranja v zvezi z deljenim upravljanjem, in sicer z 31,8 milijarde EUR v letu 2021 na 40,6 milijarde EUR v letu 2022:

Predhodno financiranje Komisije po načinih upravljanja

v milijardah EUR

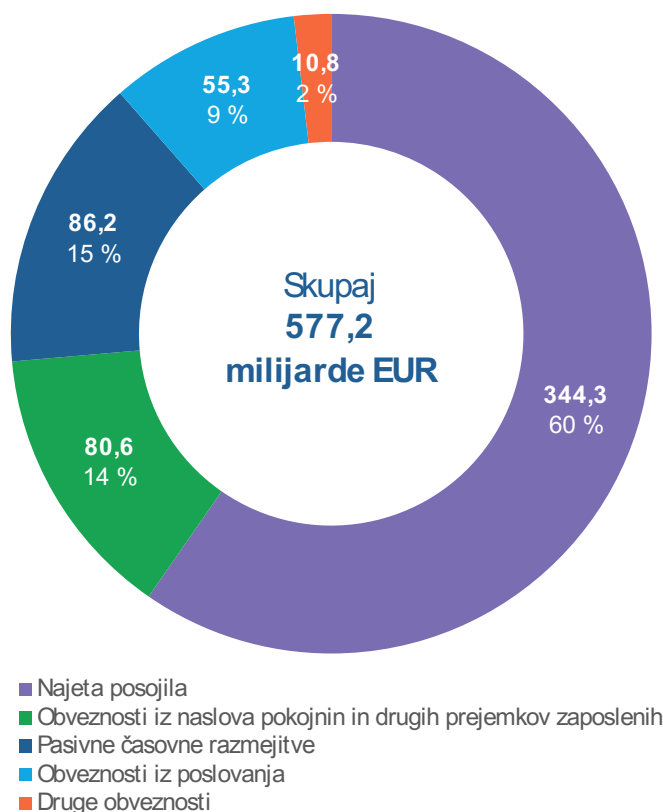

Na raven predhodnega financiranja v okviru programov večletnega finančnega okvira bistveno vpliva cikel zadevnega večletnega finančnega okvira – na primer, na začetku obdobja večletnega finančnega okvira se pričakujejo veliki predujmi, ki se izplačajo državam članicam v okviru kohezijske politike, ti zneski pa ostanejo na voljo državam članicam do zaključka programov. Izplača se tudi letno predhodno financiranje, ki ga je treba uporabiti v enem letu ali vrniti naslednje leto v okviru letnega cikla zaključka računov. Komisija poskuša storiti največ, kar je mogoče, da bi predhodno financiranje ohranila na ustrezni ravni. Vzpostaviti je treba ravnovesje med zagotavljanjem zadostnega financiranja za projekte in pravočasnim priznavanjem odhodkov.

5.4 OBVEZNOSTI

Na dan 31. decembra 2022 so skupne obveznosti znašale 577,2 milijarde EUR (leta 2021: 496,4 milijarde EUR) – povečanje je zlasti posledica posojil, najetih leta 2022 v okviru instrumentov SURE in NextGenerationEU. Najpomembnejše obveznosti so bila najeta posojila za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč (344,3 milijarde EUR), pasivne časovne razmejitev (86,2 milijarde EUR), pokojninske in druge obveznosti za zaposlitvene prejemke (80,6 milijarde EUR) ter obveznosti iz poslovanja do tretjih oseb (55,3 milijarde EUR).

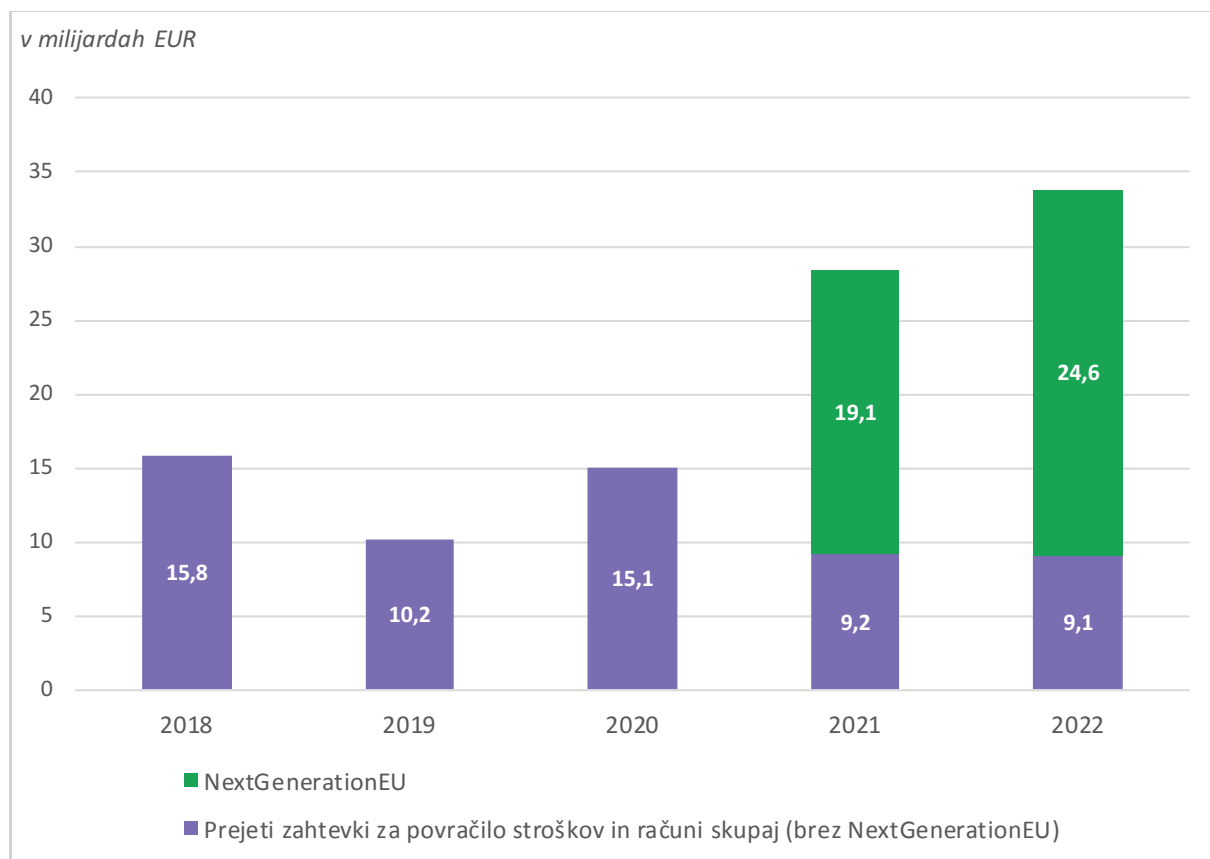
Sestava obveznosti na dan 31. decembra 2022

Povečanje za 80,8 milijarde EUR ali 16,3 % glede na prejšnje leto je bilo predvsem posledica naslednjih učinkov:

- najeta posojila so se povečala s 236,7 milijarde EUR v letu 2021 na 344,3 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 107,6 milijarde EUR ali 45,5 % se nanaša predvsem na nove izdaje posojil (brez odplačil) v okviru instrumenta NextGenerationEU (96,9 milijarde EUR) ter na dodatna najeta posojila v okviru instrumenta SURE (8,7 milijarde EUR) in makrofinančne pomoči (7,5 milijarde EUR);
- pasivne časovne razmejitve so se povečale s 78,1 milijarde EUR v letu 2021 na 86,2 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 8,1 milijarde EUR ali 10,4 % se nanaša predvsem na mehanizem za okrevanje in odpornost, saj države članice napredujejo pri izvajanju reform in naložb, mejniki pa so po ocenah doseženi;
- obveznosti iz poslovanja so se povečale s 46,4 milijarde EUR v letu 2021 na 55,3 milijarde EUR v letu 2022. Povečanje za 8,9 milijarde EUR ali 19,2 % je povezano predvsem z mehanizmom za okrevanje in odpornost (povečanje za 5,5 milijarde EUR) in obveznostmi iz poslovanja iz lastnih sredstev (povečanje za 3,7 milijarde EUR) ter
- povečanje zgoraj navedenih obveznosti je bilo delno izravnano z zmanjšanjem pokojninskih in drugih obveznosti za zaposlitvene prejemke za 41,9 milijarde EUR ali 34,2 %, ki so se s 122,5 milijarde EUR v letu 2021 zmanjšale na 80,6 milijarde EUR v letu 2022. To zmanjšanje je bilo predvsem posledica aktuarskih dobičkov zaradi sprememb osnovnih finančnih predpostavk, ki so posledica strmega povečanja realnih diskontnih stopenj v tem letu.

Skupni znesek prejetih zahtevkov za povračilo stroškov in računov, ki so v bilanci stanja pripoznani v postavki „obveznosti iz poslovanja“

Čista sredstva

Presežek obveznosti nad sredstvi je na dan 31. decembra 2022 znašal 131,3 milijarde EUR (leta 2021: 82,3 milijarde EUR). Znatno povečanje za 49,0 milijarde EUR je predvsem posledica najetih posojil v zvezi z nepovratno podporo, pridobljeno v okviru instrumenta NextGenerationEU v letu 2022 (to je povzročilo odhodke za neposredno upravljanje v višini 69,5 milijarde EUR, kar pomeni povečanje za 26,6 milijarde EUR v primerjavi s prejšnjim letom). Opozoriti je treba, da presežek obveznosti nad sredstvi ne pomeni, da so institucije in organi EU v finančnih težavah, temveč da bodo nekatere obveznosti financirane iz prihodnjih letnih proračunov. Veliko odhodkov je po pravilih računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka pripoznanih v tekočem letu, čeprav bodo morda dejansko plačani v naslednjih letih in financirani iz prihodnjih proračunov, z njimi povezani prihodki pa bodo obračunani šele v prihodnjih obdobjih. Poleg najetih posojil za instrument NextGenerationEU, ki bodo odplačana med letoma 2028 in 2052, ter obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih, ki bodo plačane v več desetletjih, se najpomembnejši zneski, na katere je treba opozoriti, nanašajo na dejavnosti v zvezi z EKJS, ki jih je večina običajno plačanih v prvem četrtletju naslednjega leta.

6. POLITIČNI IN FINANČNI OKVIR, UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST EU

Evropska unija (EU) je unija, na katero so države članice prenesle pristojnosti za uresničevanje skupnih ciljev. Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne državam članicam v družbi, v kateri prevladujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.

6.1 POLITIČNI IN FINANČNI OKVIR

Pogodbi EU

Krovni cilji in načela, ki usmerjajo Unijo in evropske institucije, so opredeljeni v [Pogodbah](#). Unija in institucije EU lahko delujejo le v mejah pristojnosti, ki jih imajo v skladu s Pogodbama za uresničevanje v njih določenih ciljev, pri tem pa morajo upoštevati načeli⁸ subsidiarnosti in sorazmernosti. Da bi

dosegla svoje cilje in izvedla svoje politike, si Unija sama zagotovi potrebna finančna sredstva. Komisija je odgovorna za spodbujanje splošnega interesa Unije, kar vključuje izvrševanje proračuna in upravljanje programov v sodelovanju z državami članicami in v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja.

EU uresničuje cilje iz Pogodbe z različnimi instrumenti, med katerimi je tudi proračun EU. Druga so na primer skupni zakonodajni okvir ali skupne politične strategije.

Večletni finančni okvir in programi za porabo sredstev

Politike, ki jih podpira proračun EU, se izvajajo v skladu z [večletnim finančnim okvirom](#) ter ustrezno sektorsko zakonodajo, ki določa programe in instrumente za porabo sredstev. Z njimi se politične prednostne naloge EU pretvorijo v ukrepe financiranja, ki se izvajajo v dovolj dolgem obdobju, da se zagotovita učinkovitost in usklajena dolgoročna perspektiva za upravičence do

sredstev EU in nacionalne organe, ki zagotavljajo sofinanciranje. Določeni so najvišji letni zneski (zgornje meje) za odhodke EU kot celoto in za glavne kategorije odhodkov (razdelki). S seštevkom zneskov zgornjih mej vseh razdelkov se lahko izračuna skupna zgornja meja odobritev za prevzem obveznosti. Svet sprejme večletni finančni okvir s soglasjem vseh držav članic in Evropskega parlamenta. Sedanji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 je bil sprejet 17. decembra 2020. Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 dopolnjuje začasni instrument za okrevanje NextGenerationEU (glej oddelek 2).

Letni proračun

[Letni proračun](#) pripravi Komisija, dokončno pa se v skladu s postopkom iz člena 314 PDEU o njem dogovorita Evropski parlament in Svet (običajno do sredine decembra). V skladu z načelom uravnoteženosti proračuna morajo biti skupni prihodki enaki skupnim odhodkom (odobritvam plačil) v danem proračunskem letu.

Glavni [viri financiranja](#) proračuna EU so prihodki iz lastnih sredstev, ki jih dopolnjujejo drugi prihodki. Obstajajo štiri vrste lastnih sredstev: tradicionalna lastna sredstva (predvsem carine), lastna sredstva iz naslova davka na dodano vrednost (DDV), viri lastnih sredstev na podlagi neregistrirane plastične odpadne embalaže (uvedeni leta 2021) in lastna sredstva iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND). Drugi prihodki, ki se ustvarijo pri dejavnostih EU (npr. globe zaradi kršitev pravil konkurence), običajno predstavljajo manj kot 10 % skupnih prihodkov.

⁸ V skladu z načelom subsidiarnosti Unija ukrepa samo, če in kolikor države članice ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov lažje dosežejo na ravni Unije. V skladu z načelom sorazmernosti ukrepi Unije vsebinsko in formalno ne presegajo tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev Pogodb (glej člen 5 PEU).

Načini upravljanja

Proračun EU se izvršuje prek treh načinov upravljanja, ki določajo, kako se denar izplačuje in upravlja:

- **Deljeno upravljanje:** velik del proračuna (približno tri četrtine) se upravlja v okviru sistema deljenega upravljanja Komisije v sodelovanju z državami članicami, zlasti na področju strukturnih skladov in kmetijstva.
- **Neposredno upravljanje:** Komisija upravlja programe tudi sama in lahko za izvajanje posebnih programov pooblasti tudi izvajalske agencije.
- **Posredno upravljanje:** odločitve glede odhodkov se lahko posredno upravlja tudi prek drugih organov znotraj ali zunaj EU. V finančni uredbi in/ali sporazumih o prispevku so določeni potrebni mehanizmi nadzora in poročanja, ki jih morajo uporabljati ti subjekti, ter nadzor Komisije, kadar se naloge izvrševanja proračuna zaupajo nacionalnim agencijam, skupini Evropske investicijske banke, tretjim državam, mednarodnim organizacijam (npr. Svetovni banki ali Združenim narodom) in drugim subjektom (npr. decentraliziranim agencijam EU, skupnim podjetjem).

Finančni instrumenti in proračunska jamstva

Tradicionalna metoda izvrševanja proračuna v obliki dodeljevanja nepovratnih sredstev in subvencij je dopolnjena z izdajo **finančnih instrumentov** v obliki jamstev ter lastniškega kapitala in posojil. Poleg tega EU sodeluje pri najemanju in dajanju posojil za posebne programe finančne pomoči, da bi podprla države članice in tretje države v obliki dvostranskih

posojil, ki se financirajo iz dolga, izdanega na kapitalskih trgih z jamstvom iz proračuna EU. Parlament in Svet sta decembra 2022 vzpostavila enoten pristop k financiranju za najeta posojila EU, v skladu s katerim bo Komisija izdajala enotne obveznice EU in ne ločeno denominiranih obveznic za posamezne programe.

Finančna uredba

Finančna uredba⁹, ki se uporablja za splošni proračun, je osrednji akt regulativne strukture financ EU. Podrobno opredeljuje finančna pravila, ki se uporabljajo za izvrševanje proračuna EU, in vloge različnih akterjev, ki sodelujejo pri zagotavljanju, da se denar uporablja dobro in dosega zastavljene cilje. Vključuje tudi posebne določbe, ki se uporabljajo

za finančne instrumente, proračunska jamstva in finančno pomoč.

6.2 UPRAVLJANJE IN ODGOVORNOST

6.2.1 Institucionalna struktura

EU ima institucionalni okvir, prek katerega namerava uveljavljati svoje vrednote, uresničevati svoje cilje, služiti svojim interesom, interesom svojih državljanov in interesom držav članic ter zagotoviti doslednost, učinkovitost in kontinuiteto svojih politik in ukrepov. Njeno organizacijsko strukturo sestavljajo institucije, agencije in drugi organi EU. Finančna uredba skupaj z veljavnimi računovodskimi pravili določa, kateri od teh subjektov so vključeni v konsolidirani zaključni račun EU (glej pojasnilo 9 konsolidiranega zaključnega računa EU za seznam subjektov, vključenih v obseg konsolidacije).

Evropski parlament skupaj s Svetom opravlja zakonodajno in proračunsko funkcijo. Komisija politično odgovarja Evropskemu parlamentu. Svet prav tako opravlja funkcije usklajevanja politik in usklajevanja v okviru splošne politične usmeritve in prednostnih nalog Unije, ki jih je določil Evropski svet.

Evropska komisija je izvršna veja Evropske unije. Spodbuja splošni interes EU in v ta namen sprejema ustrezne pobude. Zagotavlja uporabo Pogodb in skrbi za uporabo prava Unije v državah članicah pod nadzorom Sodišča Evropske unije. Opravlja usklajevalno, izvršilno in upravljavsko funkcijo, izvršuje proračun in upravlja programe.

⁹ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

Komisija izvršuje proračun, pri čemer večinoma sodeluje z državami članicami¹⁰. Skupaj zagotavljajo, da se odobrena proračunska sredstva porabljajo v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja. Uredbe določajo obveznosti držav članic v zvezi z revizijo in nadzorom pri deljenem izvrševanju proračuna in nastalih obveznostih. Za vsako institucijo EU določajo tudi obveznosti in podrobna pravila, ki se nanašajo na njene odhodke.

6.2.2 Upravljavska struktura Komisije

Ureditve upravljanja Komisije in način, s katerimi zagotavljajo, da Komisija deluje kot sodobna, odgovorna in v uspešnost usmerjena institucija, so opisani v Sporočilu¹¹ o upravljanju v Evropski komisiji.

Komisija izvaja svoje funkcije pod vodstvom kolegija komisarjev, ki določa prednostne naloge in prevzema splošno politično odgovornost za delo Komisije. Komisija kot kolegij deluje pod političnim vodstvom svojega predsednika oz. predsednice, ki cilje, za katere si bo prizadeval/-a, predstavi v okviru svojega imenovanja Evropskemu parlamentu v obliki političnih usmeritev. Predsednik oz. predsednica odloča o notranji organizaciji Komisije, s čimer zagotavlja, da deluje usklajeno, učinkovito in kot kolegij.

Kolegij delegira operativno izvrševanje proračuna in finančno poslovanje [generalnim direktorjem in vodjem služb](#), ki vodijo upravno strukturo Komisije. Ta decentralizirani pristop ustvarja upravno kulturo, ki uradnike spodbuja k prevzemanju odgovornosti za dejavnosti, ki jih nadzirajo, in od njih zahteva dajanje zagotovil glede dejavnosti, za katere so odgovorni.

Interni upravni odbor pod vodstvom predsednika oz. predsednice in v tesnem sodelovanju s člani Komisije, odgovornimi za proračun, človeške vire in upravo, ter z vključitvijo predsedniških in osrednjih služb zagotavlja usklajevanje, nadzor, svetovanje in strateške usmeritve.

Notranje ureditve določajo usklajen nabor trdnih kontrol in orodij za upravljanje, ki [kolegiju komisarjev](#) omogočajo, da prevzame politično odgovornost za delo Komisije¹².

6.2.3 Finančno poslovanje Komisije

V Komisiji so vloge in pristojnosti na področju finančnega poslovanja jasno opredeljene (npr. v finančni uredbi in notranjih pravilih¹³) in se ustrezno izvajajo. Generalni direktorji in vodje služb Komisije so kot [odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil](#) odgovorni za dobro finančno upravljanje virov EU, upoštevanje določb finančne uredbe, obvladovanje tveganj in vzpostavitev ustreznega okvira notranje kontrole.

Odredbodajalci so odgovorni za celotno upravljanje od določanja, kaj je treba narediti za uresničitev ciljev politik, ki jih je zastavila institucija, do upravljanja dejavnosti z operativnega vidika in vidika dobrega finančnega poslovanja. Naloge se lahko nadalje prenesejo na direktorje, vodje enot in druge, ki tako postanejo odredbodajalci na podlagi nadaljnjega prenosa pooblastil. Vsak odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil lahko ima enega ali dva direktorja, odgovorna za obvladovanje tveganj in notranjo kontrolo, za pomoč pri nadzoru in spremljanju izvajanja sistemov notranje kontrole.

Osrednje službe Komisije zagotavljajo smernice in nasvete ter spodbujajo dobre prakse, tudi prek dela internega upravnega odbora.

Finančna uredba zahteva, da vsak odredbodajalec pripravi letno poročilo o dejavnostih, ki podrobno opisuje dosežke, izvajanje notranje kontrole in dejavnosti finančnega poslovanja med letom. Letno poročilo o dejavnostih vključuje izjavo, da so bila sredstva porabljena na podlagi načel dobrega finančnega poslovanja in da so vzpostavljeni kontrolni postopki, ki zagotavljajo potrebna jamstva glede zakonitosti in pravilnosti povezanih transakcij. Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja

¹⁰ Glej člen 317 PDEU.

¹¹ C(2020) 4240 z dne 24. junija 2020.

¹² Zato se izraz „Evropska komisija“ uporablja tako za institucijo – kolegij –, ki ga sestavljajo člani Komisije, kot za upravo, ki jo vodijo generalni direktorji njenih oddelkov (in vodje drugih upravnih struktur, kot so službe, uradi in izvajalske agencije).

¹³ Od sredine leta 2019 (po spremenjenem členu 12 notranjih pravil) je upravljanje Evropskega razvojnega sklada (ERS) razdeljeno med pet oddelkov (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA in JRC).

proračuna EU¹⁴ je glavni instrument, **s katerim kolegij komisarjev prevzame politično odgovornost za finančno upravljanje proračuna EU.**

Računovodja Komisije je na centralni ravni odgovoren za upravljanje zakladnice, postopke izterjave, določanje računovodskih pravil na podlagi mednarodnih računovodskih standardov za javni sektor (MRSJS), potrjevanje računovodskih sistemov ter pripravo zaključnega računa Komisije in konsolidiranega zaključnega računa EU. Poleg tega mora računovodja podpisati zaključni račun z izjavo, da v vseh pomembnih vidikih pošteno predstavlja finančno stanje, rezultate poslovanja in denarne tokove Unije. Zaključni račun sprejme kolegij komisarjev. Funkcija računovodje je neodvisna funkcija in ima veliko odgovornost pri finančnem poročanju Komisije.

Tudi funkcija **notranjega revizorja** Komisije je centralizirana in neodvisna, pri čemer notranji revizor zagotavlja neodvisne nasvete, mnenja in priporočila v zvezi s kakovostjo in delovanjem sistemov notranje kontrole v Komisiji, agencijah EU in drugih neodvisnih organih.

Odbor za spremljanje poteka revizij zagotavlja neodvisnost notranjega revizorja ter spremlja kakovost notranjih revizij in nadaljnje ukrepanje služb Komisije na podlagi priporočil notranje in zunanje revizije ter ugotovitev in priporočil Evropskega računskega sodišča v zvezi z razrešnico glede zanesljivosti letnega konsolidiranega zaključnega računa EU. S svetovalno vlogo odbor prispeva k splošnemu nadaljnjemu izboljšanju uspešnosti in učinkovitosti Komisije pri doseganju njenih ciljev ter olajšuje nadzor kolegija nad praksami Komisije na področju upravljanja, obvladovanja tveganja in notranje kontrole.

6.2.4 Postopek zunanje revizije in razrešnice

V skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja je treba sredstva upravljati na uspešen, učinkovit in gospodaren način. Vzpostavljen je okvir odgovornosti, ki temelji na celovitem poročanju, zunanji reviziji in političnem nadzoru, da se zagotovi razumno zagotovilo, da se sredstva EU ustrezno porabijo.

Evropski parlament se po priporočilu **Sveta** odloči, ali bo Komisiji za način, kako je izvrševala proračun EU v zadevnem letu, dal končno odobritev (podelitev razrešnice). Letni postopek razrešnice zagotavlja, da je Komisija politično odgovorna za izvrševanje proračuna EU.

Evropsko računsko sodišče vsako leto preuči zanesljivost računovodskih izkazov, ali so bili vsi prihodki prejeti in ali so vsi odhodki nastali na zakonit in pravilen način ter ali so bili finančno poslovanje in kvalitativni vidiki oblikovanja proračuna, vključno z vidikom smotrnosti, dobri. Glede na velik pomen instrumenta NextGenerationEU je mnenje Evropskega računskega sodišča o zakonitosti in pravilnosti odhodkov v okviru tradicionalnega proračuna EU od leta 2021 dopolnjeno z ločenim mnenjem o zakonitosti in pravilnosti odhodkov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Objava letnega poročila Evropskega računskega sodišča je izhodišče za postopek razrešnice. Revizorji pripravijo tudi posebna poročila o posebnih področjih porabe ali politike ali zadevah v zvezi s proračunom ali upravljanjem.

Sklep o razrešnici temelji tudi na celovitem finančnem poročanju Komisije in poročanju Komisije o odgovornosti, zaslišanjih komisarjev v Evropskem parlamentu in odgovorih na pisna vprašanja, naslovljena na Komisijo.

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_sl.

IZJAVA, PRILOŽENA KONSOLIDIRANEMU ZAKLJUČNEMU RAČUNU

Konsolidirani zaključni račun Evropske unije za leto 2022 je bil pripravljen na podlagi podatkov, ki so jih predložile institucije in organi v skladu s členom 246(2) finančne uredbe, ki se uporablja za splošni proračun Evropske unije. Izjavljam, da je bil pripravljen v skladu z naslovom XIII navedene finančne uredbe ter računovodskimi načeli, pravili in metodami iz pojasnil k računovodskim izkazom.

Od računovodij teh institucij in organov, ki potrjujejo zanesljivost poslanih podatkov, sem pridobila vse potrebne podatke za pripravo zaključnega računa, ki prikazuje sredstva in obveznosti Evropske unije ter izvrševanje proračuna.

Potrjujem, da sem na podlagi teh podatkov in preverjanj, ki so bila po mojem mnenju potrebna za potrditev zaključnega računa Evropske komisije, pridobila razumno zagotovilo, da zaključni račun v vseh pomembnih vidikih pošteno predstavlja finančno stanje, rezultate poslovanja in denarne tokove Evropske unije.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Računovodja Evropske komisije

19. junij 2023

KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI IN POJASNILA

Zaradi zaokroževanja na milijon eurov lahko nastane vtis, da se vsote nekaterih finančnih podatkov v spodnjih razpredelnicah ne izidejo.

KAZALO

BILANCA STANJA	39
IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	40
IZKAZ DENARNIH TOKOV	41
IZKAZ SPREMEMB V ČISTIH SREDSTVIH.....	42
POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM.....	43
1. POMEMBNE RAČUNOVODSKE USMERITVE	44
2. POJASNILA K BILANCI STANJA	59
3. POJASNILA K IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA	99
4. POGOJNE OBVEZNOSTI IN SREDSTVA	109
5. PRORAČUNSKE IN PRAVNE OBVEZNOSTI	115
6. OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ	119
7. RAZKRIVANJE POVEZANIH STRANK.....	139
8. DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA	141
9. OBSEG KONSOLIDACIJE	142

BILANCA STANJAv milijonih
EUR

	Pojasnilo	31. 12. 202	31. 12. 202
NEKRATKOROČNA SREDSTVA			
Neopredmetena sredstva	2.1	900	769
Opredmetena osnovna sredstva	2.2	12 922	12 669
Naložbe, ki se obračunajo po kapitalski metodi	2.3	1 313	1 192
Finančna sredstva	2.4	226 431	181 874
Predhodno financiranje	2.5	47 482	60 792
Menjalne terjatve in nemenjalni izterljivi zneski	2.6	18 870	40 642
		307 917	297 938
KRATKOROČNA SREDSTVA			
Finančna sredstva	2.4	8 981	6 744
Predhodno financiranje	2.5	53 014	32 656
Menjalne terjatve in nemenjalni izterljivi zneski	2.6	29 329	31 796
Zaloge	2.7	82	84
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	2.8	46 544	44 860
		137 950	116 141
SREDSTVA SKUPAJ		445 867	414 078
NEKRATKOROČNE OBVEZNOSTI			
Pokojnine in drugi prejemki zaposlenih	2.9	(80 617)	(122 466)
Rezervacije	2.10	(2 199)	(2 950)
Finančne obveznosti	2.11	(323 985)	(214 974)
		(406 801)	(340 391)
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI			
Rezervacije	2.10	(571)	(398)
Finančne obveznosti	2.11	(28 316)	(31 149)
Obveznosti iz poslovanja	2.12	(55 341)	(46 372)
Pasivne časovne razmejitve	2.13	(86 164)	(78 068)
		(170 392)	(155 987)
OBVEZNOSTI SKUPAJ		(577 193)	(496 377)
ČISTA SREDSTVA		(131 325)	(82 299)
Rezerve	2.14	1 312	1 325
Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic*	2.15	(132 637)	(83 624)
ČISTA SREDSTVA		(131 325)	(82 299)

* Evropski parlament je 23. novembra 2022 sprejel proračun, ki določa, da se kratkoročne obveznosti Unije plačajo iz lastnih sredstev, ki jih poberejo države članice ali se od njih vpokličejo v naslednjem letu. Poleg tega v skladu s členom 83 kadrovskih predpisov (Uredba (EGS, Euratom, ESPJ) št. 259/68 z dne 29. februarja 1968, kakor je bila spremenjena) države članice skupno jamčijo za obveznost plačila pokojnin.

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

v milijonih EUR

	Pojasnilo	2022	2021
PRIHODKI			
Prihodki iz nemenjalnih poslov			
Sredstva iz naslova BND	3.1	103 880	115 955
Tradicionalna lastna sredstva	3.2	23 495	20 590
Sredstva iz naslova DDV	3.3	19 666	18 340
Lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže	3.4	6 337	5 831
Globe	3.5	915	1 990
Izterjava odhodkov	3.6	1 219	1 794
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	3.7	–	1 122
Drugo	3.8	11 395	6 737
		166 908	172 357
Prihodki iz menjalnih poslov			
Finančni prihodki	3.9	2 602	5 092
Drugo	3.10	1 669	1 497
		4 271	6 589
Prihodki skupaj		171 179	178 946
ODHODKI			
Izvedle države članice	3.11		
Evropski kmetijski jamstveni sklad		(41 031)	(40 829)
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in		(16 073)	(15 451)
Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad		(43 083)	(46 932)
Evropski socialni sklad		(14 649)	(16 727)
Drugo		(3 482)	(4 835)
Izvedli Komisija, izvajalske agencije in skrbniški skladi	3.12	(94 027)	(63 000)
Izvedli druge agencije in organi EU	3.13	(3 615)	(3 154)
Izvedle tretje države in mednarodne organizacije	3.13	(5 281)	(4 512)
Izvedli drugi subjekti	3.13	(4 738)	(3 225)
Stroški zaposlenih in pokojnin	3.14	(14 209)	(12 417)
Stroški financiranja	3.15	(7 637)	(4 201)
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	3.7	(6 961)	–
Drugi odhodki	3.16	(8 342)	(5 762)
Odhodki skupaj		(263 128)	(221 046)
POSLOVNI IZID ZA ZADEVNO LETO		(91 949)	(42 100)

IZKAZ DENARNIH TOKOV

v milijonih EUR

	2022	2021
Poslovni izid za zadevno leto	(91 949)	(42 100)
Poslovanje		
Odplačevanje	135	116
Amortizacija	1 284	1 054
(Razveljavitev) izgube zaradi oslabitve naložb	–	–
(Povečanje)/zmanjšanje posojil	(40 787)	(70 259)
(Povečanje)/zmanjšanje predhodnega financiranja	(7 049)	(30 699)
(Povečanje)/zmanjšanje menjalnih terjatev in nemenjalnih izterljivih zneskov	24 239	2 055
(Povečanje)/zmanjšanje zalog	2	(4)
Povečanje/(zmanjšanje) pokojnin in drugih prejemkov zaposlenih	(41 850)	6 447
Povečanje/(zmanjšanje) rezervacij	(578)	(2 057)
Povečanje/(zmanjšanje) finančnih obveznosti (razen najetih posojil v okviru instrumenta NextGenerationEU)	14 050	60 075
Povečanje/(zmanjšanje) obveznosti iz poslovanja	8 969	13 964
Povečanje/(zmanjšanje) pasivnih časovnih razmejitev	8 096	13 484
Proračunski presežek iz prejšnjega leta, obravnavan kot nadenarni prihodki	(3 227)	(1 769)
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih (gibanje nadenarnih sredstev ni vključeno v izkaz poslovnega izida)	46 048	(3 257)
Drugo gibanje nadenarnih sredstev	102	(1 757)
Naložbenje		
(Povečanje)/zmanjšanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev	(1 803)	(2 307)
(Povečanje)/zmanjšanje naložb, obračunanih po kapitalski metodi	(121)	(604)
(Povečanje)/zmanjšanje neizvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja*	(5 850)	(4 636)
(Povečanje)/zmanjšanje izvedenih finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	(156)	(629)
Dejavnosti financiranja		
Povečanje/(zmanjšanje) najetih posojil, ki se nanašajo na instrument NextGenerationEU	92 128	91 000
ČISTI DENARNI TOK	1 684	28 118
Čisto povečanje/(zmanjšanje) denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	1 684	28 118
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku leta	44 860	16 742
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob koncu leta	46 544	44 860

IZKAZ SPREMEMB V ČISTIH SREDSTVIH

v milijonih EUR

	Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic Skupni presežek/(primanjkljaj)	Druge rezerve	Rezerva za pošteno vrednost	Čista sredstva
STANJE NA DAN 31. 12. 2020	(38 480)	4 566	496	(33 418)
<i>Vpliv spremenjenega računovodskega pravila EU št. 11 (glej pojasnilo 1)</i>	1 719	(3 043)	(496)	(1 820)
STANJE NA DAN 1. 1. 2021	(36 761)	1 523	–	(35 238)
<i>Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih</i>	(3 257)	–	–	(3 257)
<i>Drugo</i>	262	(198)	–	63
<i>Proračunski rezultat za leto 2020, knjižen v dobro držav članic</i>	(1 769)	–	–	(1 769)
<i>Poslovni izid za zadevno leto</i>	(42 100)	–	–	(42 100)
STANJE NA DAN 31. 12. 2021	(83 624)	1 325	–	(82 299)
<i>Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih</i>	46 048	–	–	46 048
<i>Drugo</i>	115	(13)	–	102
<i>Proračunski rezultat za leto 2021, knjižen v dobro držav članic</i>	(3 227)	–	–	(3 227)
<i>Poslovni izid za zadevno leto</i>	(91 949)	–	–	(91 949)
STANJE NA DAN 31. 12. 2022	(132 637)	1 312	–	(131 325)

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

V naslednjih razpredelnicah so zneski, ki se nanašajo na Združeno kraljestvo v zvezi z večletnimi finančnimi okviri do konca leta 2020, še vedno prikazani v razdelku Države članice, saj kljub izstopu Združenega kraljestva iz Unije 1. februarja 2020 v skladu s sporazumom o izstopu njegov finančni odnos z Unijo še vedno ustreza odnosu države članice za ta obdobja.

1. POMEMBNE RAČUNOVODSKE USMERITVE

1.1 PРАВNA PODLAGA IN RAČUNOVODSKA PRAVILA

Računovodstvo EU se vodi v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba).

Evropska unija v skladu s členom 80 finančne uredbe pripravi računovodske izkaze na temelju pravil računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka, ki so izpeljana iz mednarodnih računovodskih standardov za javni sektor (MRSJS). Računovodska pravila, ki jih je sprejel računovodja Komisije, morajo uporabljati vse institucije in organi EU, ki spadajo v obseg konsolidacije, da je zagotovljena notranja usklajenost konsolidiranih računovodskih izkazov EU.

Uporaba novih in spremenjenih računovodskih pravil Evropske unije (European Union Accounting Rules – EAR)

Spremenjena EAR veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje

Ni novih EAR, ki so veljala za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.

Nova EAR, ki so bila sprejeta, vendar 31. decembra 2022 še niso veljala

Novih EAR, ki bi bila sprejeta, vendar 31. decembra 2022 še ne bi veljala, ni.

1.2 RAČUNOVODSKA NAČELA

Namen računovodskih izkazov je zagotoviti podatke o finančnem stanju, smotrnosti in denarnih tokovih posameznega subjekta, ki so koristni za širok krog uporabnikov. Pri EU kot osebi javnega prava je njihov namen zlasti zagotoviti podatke, koristne za odločanje, in prikazati, kako odgovorno oseba javnega prava ravna s sredstvi, ki so ji zaupana. Ta dokument je bil pripravljen ob upoštevanju teh ciljev.

Splošna izhodišča (tj. računovodska načela), ki se uporabijo pri pripravi računovodskih izkazov, so določena v računovodskem pravilu EU št. 1 „Računovodski izkazi“ in so enaka tistim, ki so opisana v MRSJS 1: pošteno predstavljanje, računovodenje na podlagi nastanka poslovnega dogodka, časovna neomejenost delovanja, doslednost predstavljanja, pomembnost, združevanje, pobotanje in primerjalne informacije.

Kvalitativne značilnosti finančnega poročanja so ustreznost, pošteno predstavljanje (zanesljivost), razumljivost, pravočasnost, primerljivost in preverljivost.

1.3 KONSOLIDACIJA

Obseg konsolidacije

Konsolidirani računovodski izkazi EU zajemajo vse pomembne nadzorovane subjekte, skupne aranžmaje in pridružene subjekte. Popoln seznam subjektov, vključenih v obseg konsolidacije, ki zdaj obsega 54 nadzorovanih subjektov in en pridružen subjekt (leta 2021: 55 nadzorovanih subjektov in en pridružen subjekt) je naveden v pojasnilu 9. Med nadzorovanimi subjekti so institucije EU (vključno s Komisijo, ne pa Evropsko centralno banko) in agencije EU (razen agencij skupne in zunanje varnostne politike). Tudi za Evropsko skupnost za premog in jeklo v likvidaciji (ESPJ v l.) velja, da je nadzorovani subjekt. Edini pridružen subjekt EU je Evropski investicijski sklad (EIS).

Subjektov, ki spadajo v obseg konsolidacije, vendar niso pomembni za konsolidirani zaključni račun EU kot celoto, ni treba konsolidirati ali o njih poročati po kapitalski metodi, če bi to povzročilo pretirano porabo časa ali pretirane stroške za EU. Ti subjekti so navedeni kot „manjši subjekti“ in so posebej

navedeni v pojasnilu 9. Leta 2022 je bilo med take manjše subjekte razvrščenih osem subjektov (leta 2021: osem subjektov).

Nadzorovani subjekti

Za določitev obsega konsolidacije se uporablja koncept nadzora. Nadzorovani subjekti so subjekti, za katere je Evropska unija izpostavljena različnim koristim od svoje udeležbe ali ima pravice do njih lahko vpliva na naravo in znesek teh koristi prek svoje pristojnosti nad drugim subjektom. Ta pristojnost mora biti izvršljiva takoj in se mora nanašati na zadevne dejavnosti subjekta. Nadzorovani subjekti so v celoti vključeni v konsolidacijo, ki se začne s prvim dnem obstoja nadzora in konča, ko takega nadzora ni več.

Najpogostejši kazalniki nadzora znotraj EU so: ustanovitev subjekta na podlagi ustanovnih pogodb ali sekundarne zakonodaje, financiranje subjekta iz proračuna EU, obstoj glasovalnih pravic v upravnih organih, revizija, ki jo izvaja Evropsko računsko sodišče, in razrešnica, ki jo podeli Evropski parlament. Vsak subjekt posebej se oceni, da se ugotovi, ali za sprožitev nadzora zadostuje eno ali vsa zgornja merila.

Vsi pomembni medsebojni posli in stanja med nadzorovanimi subjekti EU se izločijo, medtem ko so neiztrženi dobički in izgube iz takšnih poslov neznatni ter zato niso izločeni.

Skupni aranžmaji

Skupni aranžma je aranžma, ki ga skupaj obvladujeta EU in ena ali več strank. Skupno obvladovanje je dogovorjena delitev obvladovanja aranžmaja z zavezujočim dogovorom, ki obstaja le, kadar je za odločitve o zadevnih dejavnostih potrebno soglasje strank, ki skupaj obvladujejo aranžma. Skupni aranžmaji so lahko skupna podjetja ali skupne dejavnosti. Skupno podjetje je skupni aranžma, strukturiran prek ločenega nosilca, v katerem imajo stranke, ki skupno obvladujejo aranžma, pravice do čistih sredstev aranžmaja. Deleži v skupnih podjetjih se obračunajo po kapitalski metodi (glej pojasnilo 1.5.4). Skupna dejavnost je skupni aranžma, pri čemer imajo stranke, ki skupaj obvladujejo aranžma, pravice do sredstev in obveze iz obveznosti, povezanih z aranžmajem. Deleži v skupnih dejavnostih se obračunajo tako, da se v računovodskih izkazih EU pripoznajo njena sredstva, obveznosti, prihodki in odhodki ter njen delež sredstev, obveznosti, prihodkov in odhodkov, ki jih ima v skupni posesti ali so nastali skupaj.

Pridruženi subjekti

Pridruženi subjekti so subjekti, na katere ima EU znaten neposreden ali posreden vpliv, vendar jih ne obvladuje sama ali z drugim subjektom. Obstoj znatnega vpliva se predpostavlja, če ima EU v njih neposredno ali posredno najmanj 20 % glasovalnih pravic. Deleži v pridruženih subjektih se obračunajo po kapitalski metodi (glej pojasnilo 1.5.4).

Subjekti, ki niso vključeni v konsolidacijo in katerih sredstva upravlja Komisija

Sredstva skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja za osebe EU, Evropskega razvojnega sklada in Jamstvenega sklada za udeležence v imenu teh subjektov upravlja Komisija, vendar teh subjektov EU ne nadzoruje in zato niso konsolidirani v njenih računovodskih izkazih.

1.4 PODLAGA ZA PRIPRAVO

Računovodski izkazi se vsako leto predstavijo v skladu s členom 243 finančne uredbe. Obračunsko leto se začne 1. januarja in konča 31. decembra.

1.4.1 Valuta in osnova za preračunavanje

Funkcijska in predstavitevna valuta

Računovodski izkazi so predstavljeni v milijonih eurov, razen če je navedeno drugače, saj je euro funkcijska valuta EU.

Posli in stanja

Posli v tujih valutah se preračunajo v eure po deviznih tečajih, ki veljajo na dan teh poslov. Pozitivne in negativne tečajne razlike, ki nastanejo pri poravnavi poslov v tujih valutah in pri preračunavanju denarnih sredstev in obveznosti, izraženih v tujih valutah, po deviznih tečajih ob koncu leta, se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Druge metode preračunavanja se uporabijo za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva, ki ohranijo svojo vrednost v eurih po tečaju na dan, ko so bila nabavljena.

Stanja denarnih sredstev in obveznosti ob koncu leta, izražena v tujih valutah, se preračunajo v eure po deviznih tečajih Evropske centralne banke (ECB), ki veljajo na dan 31. decembra:

Devizni tečaj eura

Valuta	31. 12. 2022	31. 12. 2021	Valuta	31. 12. 2022	31. 12. 2021
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,6808	4,5969
CZK	24,1160	24,8580	RON	4,9495	4,949
DKK	7,4365	7,4364	SEK	11,1218	10,2503
GBP	0,8869	0,8403	CHF	0,9847	1,0331
HRK	7,5345	7,5156	JPY	140,6600	130,3800
HUF	400,8700	369,1900	USD	1,0666	1,1326

1.4.2 Uporaba ocen

Računovodski izkazi v skladu z MRSJS in splošno sprejetimi računovodskimi načeli nujno vključujejo zneske, ki temeljijo na ocenah in predpostavkah posloводства na podlagi najzanesljivejših razpoložljivih podatkov. Pomembne ocene med drugim vključujejo zneske za obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih, finančno tveganje v zvezi s terjatvami in zneske, razkrite v pojasnilih v zvezi s finančnimi instrumenti, nadomestilo za oslabitev za finančna sredstva po odplačni vrednosti in za obveznosti iz pogodbe o finančnem jamstvu, prehodno nezaračunane prihodke in vnaprej vračunane stroške, rezervacije, stopnjo oslabitve neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, čisto iztržljivo vrednost zalog, pogojna sredstva in obveznosti. Dejanski rezultati se lahko razlikujejo od navedenih ocen. Spremembe ocen se prikažejo v obdobju, v katerem postanejo znane, če sprememba vpliva samo na navedeno obdobje, ali v navedenem obdobju in prihodnjih obdobjih, če sprememba vpliva na oboje.

1.5 BILANCA STANJA

1.5.1 Neopredmetena sredstva

Neopredmeteno sredstvo je opredeljivo nedenarno sredstvo brez fizičnega obstoja. Sredstvo je opredeljivo, če ga je mogoče ločiti (tj. mogoče ga je ločiti ali oddeliti od subjekta, npr. s prodajo, prenosom, licenciranjem, najemom ali izmenjavo, posamično ali skupaj s povezano pogodbo, opredeljivim sredstvom ali obveznostjo, ne glede na to, ali namerava subjekt to storiti) ali pa izhaja iz zavezujočih ureditev (vključno s pravicami iz pogodb ali drugimi pravnimi pravicami), ne glede na to, ali je te pravice mogoče prenesti ali ločiti od subjekta ali od drugih pravic in obveznosti.

Pridobljena neopredmetena sredstva so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in izgube zaradi oslabitve. Notranje razvita neopredmetena sredstva so usredstvena, kadar so izpolnjena ustrezna merila iz računovodskih pravil EU za to, odhodki pa se nanašajo izključno na razvojno fazo sredstva. Stroški, ki jih je mogoče usredstviti, zajemajo vse neposredno pripisljive stroške, potrebne za ustvarjanje, proizvajanje in pripravo sredstva, da lahko deluje tako, kot je nameravalo posloводство. Stroški, povezani z raziskovalnimi dejavnostmi, stroški razvoja, ki jih ni mogoče usredstviti, in stroški vzdrževanja se pripoznajo kot odhodki, ko nastanejo.

Neopredmetena sredstva se amortizirajo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja v ocenjeni dobi koristnosti (3 do 11 let). Ocenjena doba koristnosti neopredmetenih sredstev je odvisna od njihove specifične ekonomske ali pravne življenjske dobe, določene v sporazumu.

1.5.2 Opredmetena osnovna sredstva

Vsa opredmetena osnovna sredstva so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in izgube zaradi oslabitve. Nabavna vrednost vključuje odhodke, ki jih je mogoče neposredno pripisati pridobitvi, gradnji ali prenosu sredstva.

Poznejši stroški se vključijo v knjigovodsko vrednost sredstva ali pripoznajo kot ločeno sredstvo, kakor je primerno, le, kadar je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi ali storitvene zmožnosti, povezane s to postavko, pritekale v EU in je mogoče te stroške zanesljivo izmeriti. Stroški popravil in vzdrževanja se knjižijo v breme izkaza poslovnega izida v proračunskem obdobju, v katerem so nastali.

Zemljišča se ne amortizirajo, ker se šteje, da imajo neomejeno dobo koristnosti. Sredstva v gradnji se ne amortizirajo, ker še niso na razpolago za uporabo. Amortizacija drugih sredstev se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja, tako da se njihovi stroški odštejejo od njihove preostale vrednosti v ocenjeni dobi koristnosti:

Vrsta sredstva	Stopnja enakomernega časovnega amortiziranja
<i>Zgradbe</i>	4 % do 10 %
<i>Vesoljska sredstva</i>	8 % do 25 %
<i>Naprave in oprema</i>	10 % do 25 %
<i>Pohištvo in vozila</i>	10 % do 25 %
<i>Računalniška strojna oprema</i>	25 % do 33 %
<i>Drugo</i>	10 % do 33 %

Dobički ali izgube pri odtujitvah se določijo s primerjavo iztržka, zmanjšanega za odhodke za prodajo, s knjigovodsko vrednostjo odtujenega sredstva in so zajeti v izkazu poslovnega izida.

Najemi

Najem je pogodbeno razmerje, v katerem najemodajalec prenese na najemnika v zameno za plačilo ali niz plačil pravico do uporabe sredstva za dogovorjen čas. Najemi so razvrščeni kot finančni najemi ali poslovni najemi.

Finančni najemi so najemi, pri katerih se skoraj vsa tveganja in koristi, povezani z lastništvom, prenesejo na najemnika. Če ima subjekt vlogo najemnika v finančnem najemu, od začetka najema pripozna sredstva, pridobljena na podlagi finančnega najema, kot sredstva, povezane obveze iz najema pa kot obveznosti. Sredstva in obveznosti se pripoznajo po zneskih, ki so enaki pošteni vrednosti najetega premoženja ali, če je ta nižja, sedanji vrednosti najmanjših plačil najemnine, pri čemer se obe določita na začetku najema. Med trajanjem najema se sredstva v finančnem najemu amortizirajo v dobi koristnosti sredstva ali v obdobju trajanja najema, pri čemer se upošteva krajše od obeh obdobj. Najmanjša plačila najemnine so razdeljena na finančni strošek (element obresti) in zmanjšanje neporavnane obveznosti (element kapitala). Finančni strošek se dodeli vsakemu obdobju med trajanjem najema, tako da se oblikuje stalna obrestna mera za preostali saldo obveznosti, ki se izkazuje kot kratkoročen/nekortoročen, kakor je ustrezno. Pogoje najemnine se pripoznajo kot odhodki v obdobju, v katerem nastanejo.

Poslovni najem je najem, ki ni finančni najem, tj. najem, pri katerem najemodajalec zadrži skoraj vsa tveganja in koristi, povezane z lastništvom sredstva. Če ima subjekt vlogo najemnika v poslovnem najemu, med obdobjem trajanja najema plačila za poslovni najem časovno enakomerno pripozna kot odhodke v izkazu poslovnega izida, pri čemer niti najetega sredstva niti obveznosti iz naslova zakupa ne prikazuje v bilanci stanja.

1.5.3 Oslabitev nefinančnih sredstev

Oslabitev pomeni izgubo prihodnjih gospodarskih koristi ali storitvene zmožnosti sredstva, ki presega sistematično pripoznanje izgube prihodnjih gospodarskih koristi ali storitvene zmožnosti sredstva z amortizacijo. Sredstva, ki imajo neomejeno dobo koristnosti, se ne amortizirajo, vendar se vsako leto preveri njihova oslabitev. Sredstva, ki so predmet amortizacije, se preverijo glede oslabitve, kadar na datum poročanja obstajajo znaki, da bi lahko bilo sredstvo oslajeno. Izguba zaradi oslabitve se pripozna za znesek, za katerega knjigovodska vrednost sredstva presega njegovo nadomestljivo vrednost. Nadomestljiva vrednost je poštna vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ali vrednost pri uporabi, pri čemer se upošteva višja od obeh vrednosti.

Preostala vrednost in doba koristnosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev se preverita ter, kadar je to primerno, popravita vsaj enkrat na leto. Če razlogi za oslabitev, ki je bila pripoznana v prejšnjih letih, ne obstajajo več, se prej pripoznana izguba zaradi oslabitve ustrezno razveljavi.

1.5.4 Naložbe, ki se obračunajo po kapitalski metodi

Deleži v pridruženih subjektih in skupnih podjetjih

Naložbe, obračunane po kapitalski metodi, se na začetku pripoznajo po nabavni vrednosti, pri čemer se začetna knjigovodska vrednost naknadno poveča ali zmanjša, da se pripoznajo dodatni prispevki, delež EU v presežku ali primanjkljaju subjekta, v katerega se vlaga, oslabitve in dividende. Začetna nabavna vrednost skupaj z vsemi spremembami predstavlja knjigovodsko vrednost naložbe v računovodskih izkazih na datum bilance stanja. Delež EU v presežku ali primanjkljaju subjekta, v katerega se vlaga, se pripozna v izkazu poslovnega izida, delež v gibanju lastniškega kapitala subjekta, v katerega se vlaga, pa se pripozna v rezervah v čistih sredstvih. Znesek, dobljen iz razdelitve čistega dobička naložbe, zmanjša knjigovodsko vrednost sredstva.

Če je delež EU pri primanjkljajih naložbe, obračunan z uporabo kapitalske metode, enak ali večji od njenega deleža v naložbi, EU preneha pripoznavati svoj delež nadaljnjih izgub (v nadaljnjem besedilu: nepripoznane izgube). Potem ko se delež EU zmanjša na nič, se dodatne izgube opredelijo in obveznost se pripozna le v obsegu, za katerega ima EU pravno ali posredno obvezo ali je opravila plačila v imenu pridruženega podjetja.

V primeru znamenj oslabitve je potreben odpis do višine nižje nadomestljive vrednosti. Nadomestljiva vrednost se določi, kakor je opisano v pojasnilu **1.5.3**. Če razlog za oslabitev pozneje preneha obstajati, se izguba zaradi oslabitve razveljavi na knjigovodsko vrednost, ki bi bila določena, če ne bi bila priznana izguba zaradi oslabitve.

V primerih, ko ima EU najmanj 20-odstotni delež v skladu investicijskega kapitala, si ne prizadeva znatno vplivati na sklad. Taki skladi se zato obravnavajo kot finančni instrumenti in so kategorizirani kot finančna sredstva po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja.

Pridruženi subjekti in skupna podjetja, razvrščeni kot manjši subjekti (glej pojasnilo **1.3**), niso obračunani po kapitalski metodi. Prispevki EU za te subjekte se obračunajo kot odhodki v zadevnem obdobju.

1.5.5 Finančna sredstva

Razvrstitev ob začetnem pripoznanju

Razvrstitev je odvisna od dveh meril:

- modela upravljanja finančnih sredstev. To zahteva oceno, kako EU upravlja finančna sredstva, da ustvari denarne tokove in doseže svoje cilje, in kako vrednoti uspešnost na podlagi finančnih sredstev;
- značilnosti pogodbenih denarnih tokov sredstev. To zahteva oceno, ali so pogodbeni denarni tokovi izključno plačila glavnice in obresti na neporavnano glavnico. Obresti so nadomestilo za časovno vrednost denarja, kreditno tveganje in druga osnovna tveganja in stroške, ki so povezani s posojanjem.

Na podlagi ocene, ki temelji na teh merilih, se lahko finančna sredstva razvrstijo v tri kategorije: „finančna sredstva po odplačni vrednosti“, „finančna sredstva po poštenu vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala“ ali „finančna sredstva po poštenu vrednosti prek presežka in primanjkljaja“.

Finančna sredstva s pogodbenimi denarnimi tokovi, ki predstavljajo izključno glavnico in obresti, so razvrščena glede na model upravljanja, ki ga subjekt uporablja. Če je cilj modela upravljanja posedovanje finančnih sredstev zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov, so finančna sredstva razvrščena po odplačni vrednosti. Če je cilj modela upravljanja posedovanje finančnih sredstev zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov in prodaje finančnih sredstev, so razvrščena po poštenu vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala. Če se model upravljanja razlikuje od teh dveh modelov

(npr. finančna sredstva se posedujejo za trgovanje ali v portfelju, ki se upravlja in vrednoti na podlagi pošteni vrednosti), so finančna sredstva razvrščena kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka in primanjkljaja.

Finančna sredstva s pogodbenimi denarnimi tokovi, ki ne predstavljajo le glavnice in obresti, temveč uvajajo izpostavljenost tveganjem in nestanovitnosti, ki niso tista, ki so prisotna v osnovnem posojilnem dogovoru (npr. spremembe cen lastniških instrumentov), so ne glede na model upravljanja razvrščena kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka in primanjkljaja.

EU ob začetnem pripoznanju razvrsti finančna sredstva na naslednji način:

(i) Finančna sredstva po odplačni vrednosti

EU v to kategorijo razvrsti:

- denarna sredstva in njihove ustreznike;
- posojila (vključno z vezanimi vlogami s prvotno zapadlostjo več kot tri mesece);
- menjalne terjatve, razen prejemnega dela pogodbe o finančnem jamstvu, ki je razvrščen kot finančno sredstvo po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja.

Ta neizvedena finančna sredstva izpolnjujejo dva pogoja: cilj modela upravljanja EU je njihovo posedovanje zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov. Poleg tega obstajajo na določene dneve pogodbeni denarni tokovi, ki predstavljajo le glavnico in obresti na neporavnano glavnico.

Finančna sredstva po odplačni vrednosti so vključena v kratkoročna sredstva, razen tistih s prvotno zapadlostjo več kot 12 mesecev od datuma poročanja.

(ii) Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala

Ta neizvedena finančna sredstva imajo pogodbene denarne tokove, ki predstavljajo le glavnico in obresti na neporavnano glavnico. Poleg tega je cilj modela upravljanja posedovanje finančnih sredstev zaradi prejemanja pogodbenih denarnih tokov in prodaje finančnih sredstev.

Sredstva iz te kategorije so razvrščena kot gibljiva sredstva, če se zanje pričakuje, da bodo odtujena v 12 mesecih od datuma poročanja.

EU na dan 31. decembra 2022 takih sredstev ne poseduje.

(iii) Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

EU razvrsti naslednja finančna sredstva kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, saj pogodbeni denarni tokovi ne predstavljajo le glavnice in obresti na glavnico:

- izvedene finančne instrumente;
- kapitalske naložbe in naložbe v sklade denarnega trga ali v združena portfeljska sredstva;
- druge lastniške naložbe (npr. posli rizičnega kapitala).

Poleg tega EU razvrsti dolžniške vrednostne papirje, ki jih poseduje, kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, saj se portfelji dolžniških vrednostnih papirjev upravlja in vrednotijo na podlagi pošteni vrednosti portfelja (npr. skupni sklad za rezervacije v skladu s členom 212 finančne uredbe).

Sredstva iz te kategorije so razvrščena kot gibljiva sredstva, če se zanje pričakuje, da bodo odtujena v 12 mesecih od datuma poročanja.

Začetno pripoznanje in merjenje

Nakup finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala in po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja se pripozna na datum trgovanja – datum, na katerega se EU zaveže, da bo kupila sredstvo. Ustrezniki denarnih sredstev in posojila se pripoznajo, ko so denarna sredstva položena pri finančni ustanovi ali nakazana posojilojemalcem.

Finančna sredstva se na začetku merijo po pošteni vrednosti. Za vsa finančna sredstva, ki niso izkazana po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, se stroški posla dodajo pošteni vrednosti ob

začetnem pripoznanju. Za finančna sredstva, izkazana po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, so stroški posla prikazani kot odhodki v izkazu poslovnega izida.

Poštena vrednost finančnega sredstva pri začetnem pripoznanju je običajno cena posla, razen če ne gre za posel pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. brez vsakega prispevka ali s simboličnim prispevkom za namene javne politike. V tem primeru je razlika med pošteno vrednostjo finančnega instrumenta in ceno posla nemenjalna sestavina, ki se pripozna kot odhodek v izkazu poslovnega izida. V tem primeru se poštena vrednost finančnega sredstva izpelje iz trenutnih tržnih poslov za neposredno enakovreden instrument. Če ni delujočega trga za instrument, se poštena vrednost izpelje iz tehnike vrednotenja, pri kateri se uporabljajo podatki z opazovanih trgov.

Kadar se odobri dolgoročno brezobrestno posojilo ali posojilo z obrestmi, nižjimi od tržnih, se lahko njegova poštena vrednost oceni kot sedanja vrednost vseh prihodnjih denarnih prejemkov, diskontirana po prevladujoči tržni obrestni meri za podoben instrument s podobno bonitetno oceno.

Posojila, odobrena v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, in posojila za finančno pomoč se na začetku izmerijo glede na nominalni znesek, cena posla pa se šteje kot poštena vrednost posojila. Razlogi za to so:

- „tržno okolje“ za posojila, ki jih daje EU, je zelo posebno in se močno razlikuje od kapitalskega trga, na katerem se izdaja poslovni ali javni dolg. Posojilodajalci na teh trgih lahko namreč izbirajo med alternativnimi naložbami in ta možnost se odraža v tržnih cenah. EU pa te možnosti izbire med alternativnimi naložbami nima, saj ne sme vlagati denarja na kapitalskih trgih; finančna sredstva si izposoja samo za dajanje posojil. To pomeni, da za izposojene zneske nima možnosti alternativnega posojila ali naložbe. Tako ni oportunitetnih stroškov in s tem ni podlage za primerjavo s tržnimi obrestnimi merami. Dejansko posojila, ki jih daje EU, predstavljajo trg. V bistvu, ker ni mogoče določiti oportunitetnih stroškov, tržna cena ne odraža ustrezno bistva dajanja posojil EU. Zato ni primerno določati poštene vrednosti posojil EU glede na podjetniške ali državne obveznice;
- prav tako ni delujočega trga ali podobnih poslov, ki bi se lahko uporabili za primerjavo, zato bi morala biti obrestna mera, ki jo EU uporablja pri oceni poštene vrednosti posojil, dejansko zaračunana obrestna mera.

Poznejše merjenje

Finančna sredstva po odplačni vrednosti se pozneje izmerijo po odplačni vrednosti z uporabo metode učinkovitih obresti.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala se pozneje merijo po pošteni vrednosti. Dobički in izgube iz sprememb poštene vrednosti se pripoznajo v rezervi za pošteno vrednost, razen razlik pri prevedbi tujih valut pri denarnih sredstvih, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja se pozneje merijo po pošteni vrednosti. Dobički in izgube iz sprememb poštene vrednosti (vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevedbe tujih valut in morebitnih natečenih obresti) so vključeni v izkaz poslovnega izida v obdobju, v katerem so nastali.

Poštena vrednost pri poznejšem merjenju

Poštene vrednosti naložb, ki kotirajo na delujočih trgih, temeljijo na trenutnih ponujenih nakupnih cenah. Če trg za finančno sredstvo (in za vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, in izvedene finančne instrumente, s katerimi se trguje zunaj organiziranega trga) ne deluje, EU določi pošteno vrednost z uporabo metod vrednotenja. Te obsegajo uporabo zadnjih poslov pod običajnimi tržnimi pogoji, sklicevanje na druge instrumente, ki imajo podobne bistvene značilnosti, analizo diskontiranih denarnih tokov, modele za določanje vrednosti opcij in druge tehnike vrednotenja, ki jih običajno uporabljajo udeleženci na trgu.

Naložbe v sklade tveganega kapitala, ki nimajo objavljene tržne cene na delujočem trgu, se vrednotijo po pripisani čisti vrednosti sredstva, ki se šteje kot enakovredna njihovi pošteni vrednosti.

Oslabitev finančnih sredstev

EU pripozna in meri izgubo zaradi oslabitve za pričakovane kreditne izgube pri finančnih sredstvih, ki se merijo po odplačni vrednosti in pošteni vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala.

Pričakovana kreditna izguba je sedanja vrednost razlike med pogodbenimi denarnimi tokovi in denarnimi tokovi, ki jih EU namerava prejeti. Vključuje razumne in sprejemljive informacije, ki so na voljo brez nepotrebnih stroškov ali prizadevanj na datum poročanja.

Pričakovana kreditna izguba se meri s tristopenjskim modelom, pri katerem se upoštevata verjetnost tehtanih dogodkov neplačila v celotnem obdobju trajanja finančnega sredstva in gibanje kreditnega tveganja od izdaje finančnega sredstva. Pri posojilih se za izdajo šteje datum nepreklicne obveznosti iz kreditov.

Če od izdaje ni znatnega povečanja kreditnega tveganja („1. stopnja“), je izguba zaradi oslabitve pričakovana kreditna izguba zaradi možnih dogodkov neplačila v naslednjih 12 mesecih od datuma poročanja („12-mesečna pričakovana kreditna izguba“). Če se je kreditno tveganje od izdaje znatno povečalo („2. stopnja“) ali če obstajajo nepristranski dokazi o kreditni oslabitvi („3. stopnja“), je izguba zaradi oslabitve enaka pričakovani kreditni izgubi zaradi možnih dogodkov neplačila v celotnem obdobju trajanja finančnega sredstva („pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja“) (glej pojasnilo 6.5).

Za sredstva po odplačni vrednosti se knjigovodska vrednost sredstva zmanjša za znesek izgube zaradi oslabitve, ki se pripozna v izkazu poslovnega izida. Za sredstva po pošteni vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala se popravek vrednosti za izgubo pripozna v čistih sredstvih/lastniškem kapitalu in ne zmanjša knjigovodske vrednosti finančnega sredstva v bilanci stanja. Če se v poznejšem obdobju znesek izgube zaradi oslabitve zmanjša, se prej pripoznana izguba zaradi oslabitve razveljavi prek izkaza poslovnega izida.

(a) *Posojila državam*

Ocena oslabitve posojil EU temelji na okviru narave financiranja EU in njenega edinstvenega institucionalnega statusa.

Za oslabitev posojil državam nečlanicam EU izračuna pričakovane kreditne izgube z uporabo podatkov o zunanji kreditni kakovosti, vendar ob upoštevanju svojega statusa prednostnega upnika, kar zmanjšuje kreditno tveganje. Za izračun sedanje vrednosti je diskontna stopnja izvirna efektivna obrestna mera posojila. Če je obrestna mera posojila spremenljiva, je diskontna stopnja trenutna efektivna obrestna mera, določena s pogodbo.

Za posojila državam članicam v EU nikoli niso nastale izgube zaradi oslabitve, niti se ni srečala z neplačili. EU pri teh posojilih poleg statusa prednostnega upnika upošteva odnose z državami članicami. Ta dva elementa načeloma jamčita popolno povrnitev posojil državam članicam ob zapadlosti. Zato EU pričakovane kreditne izgube iz posojil državam članicam šteje za zanemarljive, statistični pristop k izračunu pričakovanih kreditnih izgub pa za neprimeren za ta posojila. V izkazu poslovnega izida pričakovane kreditne izgube za posojila državam članicam zato niso pripoznane.

(b) *Terjatve*

EU meri izgubo zaradi oslabitve po znesku pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja z uporabo praktičnih rešitev (npr. matrika rezervacij).

(c) *Denarna sredstva in njihovi ustrezniki*

EU poseduje denarna sredstva in njihove ustreznike na tekočih bančnih računih in vezanih vlogah do treh mesecev. Denarna sredstva so v bankah z zelo visokimi bonitetnimi ocenami (glej pojasnilo 6.5), zato imajo zelo majhne verjetnosti neplačila. Glede na kratko trajanje in majhne verjetnosti neplačila so pričakovane kreditne izgube zaradi denarnih sredstev in njihovih ustreznikov zanemarljive. Zato za denarne ustreznike nadomestilo za oslabitev ni pripoznano.

Odprava pripoznanja

Pripoznanje finančnih instrumentov se odpravi, kadar pravice do prejemanja denarnih tokov od naložb potečejo ali je EU prenesla večino vseh tveganj in koristi, povezanih z lastništvom, na drugo stranko. Prodaja finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek čistih sredstev/lastniškega kapitala ali prek presežka ali primanjkljaja se pripozna na datum trgovanja.

1.5.6 Zaloge

Zaloge so izkazane po nabavni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, pri čemer se upošteva nižja od obeh vrednosti. Nabavna vrednost se določi po metodi zaporednih cen (FIFO). Nabavna vrednost dokončanih proizvodov in nedokončane proizvodnje zajema stroške surovin in lastne delovne sile ter druge neposredno pripisljive stroške in z njimi povezane splošne proizvodne stroške (na podlagi običajne delovne zmogljivosti). Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena v rednem poslovanju, zmanjšana za stroške dokončanja in odhodke za prodajo. Kadar se zaloge hranijo za brezplačno distribucijo ali distribucijo po simbolični ceni, se izmerijo po nabavni vrednosti ali dnevni nadomestitveni vrednosti, pri čemer se upošteva nižja od obeh vrednosti. Dnevna nadomestitvena vrednost so stroški, ki bi jih imela EU za pridobitev sredstva na datum poročanja.

1.5.7 Zneski predhodnega financiranja

Predhodno financiranje je plačilo, katerega namen je upravičencu zagotoviti denarni predujem, tj. likvidna sredstva. V skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja je lahko razdeljeno na več plačil v obdobju, ki je določeno v dani pogodbi, sklepu, sporazumu ali temeljnem aktu. Likvidna sredstva ali predujem se porabijo za namen, za katerega so bili zagotovljeni, v obdobju, določenem v sporazumu, ali se povrnejo. Če upravičenec nima upravičenih odhodkov, mora predhodno financiranje vrniti EU. Ker EU ohrani nadzor nad predhodnim financiranjem in je upravičena do nadomestila za neupravičeni del, je znesek izkazan kot sredstvo.

Predhodno financiranje se prvotno pripozna v bilanci stanja, ko se denarna sredstva prenesejo prejemniku. Meri se po znesku danega nadomestila. Predhodno financiranje se v poznejših obdobjih meri po prvotno pripoznanem znesku v bilanci stanja, zmanjšanem za upravičene odhodke (vključno z ocenjenimi zneski, kjer je to potrebno), nastale v obdobju.

Obresti na predhodno financiranje se pripoznajo, ko se obračunajo, v skladu z določbami ustreznega sporazuma. Ob koncu leta se na podlagi najzanesljivejših podatkov pripravi ocena prihodkov od natečenih obresti in se vključi v bilanco stanja.

Drugi predujmi državam članicam, ki izhajajo iz zneskov, ki so jih države članice plačale kot predujme svojim upravičencem in jih je EU povrnila (vključno s „finančni instrumenti v okviru deljenega upravljanja“), se pripoznajo kot sredstva in predstavijo v postavki „predhodno financiranje“. Drugi predujmi državam članicam se nato izmerijo po prvotno pripoznanem znesku v bilanci stanja, zmanjšanem za najboljšo oceno upravičenih stroškov, ki so nastali pri končnih upravičencih, izračunanih na podlagi razumnih in sprejemljivih predpostavk.

Prispevki v skrbniške sklade EU (ustanovljene v skladu s členom 234 finančne uredbe), ki niso konsolidirani v Evropski komisiji, ali druge subjekte, ki niso zajeti v konsolidacijo, so razvrščeni kot predhodno financiranje, ker je njihov namen skrbniškemu skladu zagotoviti likvidna sredstva za financiranje posebnih ukrepov, določenih v ciljnih skrbniškega sklada. Prispevki EU v skrbniške sklade se merijo po prvotnem znesku prispevka EU, zmanjšanem za upravičene stroške, vključno z ocenjenimi zneski, kjer je to potrebno, ki so nastali pri skrbniškem skladu v poročevalskem obdobju in so bili dodeljeni prispevku EU v skladu s temeljnim sporazumom.

1.5.8 Menjalne terjatve in nemenjalni izterljivi zneski

Računovodska pravila EU zahtevajo ločeno izkazovanje menjalnih in nemenjalnih poslov. Za razlikovanje med obema kategorijama se za menjalne posle uporablja izraz „terjatve“, za „nemenjalne posle“, tj. ko EU prejme vrednost od drugega subjekta, ne da bi v zameno neposredno dala približno enako vrednost, pa se uporablja izraz „izterljivi zneski“ (npr. izterljivi zneski, ki jih dolgujejo države članice v zvezi z lastnimi sredstvi).

Terjatve iz menjalnih poslov so finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti, razen nekaterih zneskov prejemnega dela pogodbe o finančnem jamstvu, ki so razvrščeni kot finančno sredstvo po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo **1.5.5**).

Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov so izkazani po pošteni vrednosti na datum prevzema, zmanjšani za odpis zaradi oslabitve. Odpis zaradi oslabitve izterljivih zneskov iz nemenjalnih poslov se ugotovi, kadar obstaja nepristranski dokaz, da EU ne bo mogla izterjati vseh zapadlih zneskov po prvotnih pogojih za izterljive zneske iz nemenjalnih poslov. Znesek odpisa je razlika med knjigovodsko vrednostjo sredstva in

njegovo nadomestljivo vrednostjo. Znesek odpisa se pripozna v izkazu poslovnega izida. Na podlagi preteklih izkušenj se opravi tudi splošen odpis za neporavnane naloge za izterjavo, ki še niso zajeti v posebnem odpisu. Glej pojasnilo **1.5.14** glede obravnave prehodno nezaračunanih prihodkov ob koncu leta. Zneski, prikazani in razkriti kot izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov, niso finančni instrumenti, ker ne izhajajo iz pogodbe, na podlagi katere bi nastala finančna obveznost ali lastniški instrument. Vendar so v pojasnilih k računovodskemu izkazom izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov razkriti skupaj s terjatvami iz menjalnih poslov, kadar je to primerno.

1.5.9 Denarna sredstva in njihovi ustrezniki

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki so finančna sredstva po odplačni vrednosti in zajemajo gotovino v blagajni, bančne vloge na odpoklic ali kratkoročne vloge ter druge kratkoročne visoko likvidne naložbe s prvotno zapadlostjo treh mesecev ali manj.

1.5.10 Prejemki zaposlenih

EU zaposlenim zagotavlja sklop prejemkov (prejemki in socialna varnost). Za računovodske namene jih je treba razvrstiti v kratkoročne in pozaposlitvene prejemke.

Kratkoročni prejemki zaposlenih

Kratkoročni prejemki zaposlenih so prejemki, ki jih je treba poravnati v 12 mesecih po koncu poročevalskega obdobja, v katerem so zaposleni opravili storitev, kot so plače, letni dopusti, plačana odsotnost z dela zaradi bolezni in druge kratkoročne pravice. Pripoznajo se kot odhodek, ko se opravi povezana storitev. Za znesek, ki bo po pričakovanjih plačan, se pripozna obveznost, če ima EU sedanjo pravno ali posredno obvezo za plačilo zaradi pretekle storitve, ki jo je opravil zaposleni, in če je obveznost mogoče zanesljivo oceniti.

Pozaposlitveni prejemki

EU zaposlenim zagotavlja sklop pozaposlitvenih prejemkov, ki vključujejo starostno, invalidsko in družinsko pokojnino v okviru pokojninskega sistema za evropske uradnike (PSEO) ter zdravstveno zavarovanje v okviru skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja (glej pojasnilo **2.9**). Ti prejemki se zagotavljajo na podlagi enotnega programa (ki je sicer razdeljen na dva sistema) in jih je treba obravnavati podobno, da bi bilo stanje pošteno predstavljeno in da bi se odražala gospodarska stvarnost:

- i. pokojninski sistem za evropske uradnike: prejemki, dodeljeni v okviru tega hipotetično financiranega¹⁵ sistema, se nanašajo na delovno dobo, invalidnost, preživetje, družinske dodatke in smrt pred upokojitvijo za zaposlene, ki delajo ali so delali v institucijah, agencijah in drugih organih EU ali so preživeli družinski člani umrlih uradnikov ali upokojencev. Zaposleni prispevajo tretjino pričakovanih stroškov teh prejemkov od svojih plač;
- ii. skupni sistem zdravstvenega zavarovanja: EU v okviru tega sistema zagotavlja zdravstveno zavarovanje za osebje Evropske komisije, institucij, agencij in drugih organov EU s povračilom stroškov zdravstvene oskrbe. Prejemki, dodeljeni „nedejavnim osebam“ v okviru tega sistema (upokojencem, sirotam itd.), so razvrščeni kot „pozaposlitveni prejemki zaposlenih“.

EU zagotavlja pozaposlitvene prejemke članom in nekdanjim članom institucij EU tudi prek ločenih pokojninskih sistemov. Ti so prikazani v postavki „Drugi pokojninski sistemi“. EU v okviru teh sistemov zagotavlja pokojninske prejemke članom Komisije, Sodišča, Računskega sodišča, Sveta, Evropskega parlamenta, evropskemu varuhu človekovih pravic in Evropskemu nadzorniku za varstvo podatkov. EU zagotavlja zdravstveno varstvo članom institucij EU prek skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja.

¹⁵ Pokojninski sistem za evropske uradnike je hipotetičen (virtualni) sklad z opredeljenimi prejemki, v katerem prispevki zaposlenih služijo financiranju prihodnjih pokojnin. Čeprav dejanski naložbeni sklad ne obstaja, se šteje, da je bil znesek, ki bi se zbral v takem skladu, naložen v dolgoročne obveznice držav članic in se odraža v obveznosti za pokojnine, ki je evidentirana v zaključnem računu Evropske unije. Države članice skupno jamčijo za plačilo prejemkov v skladu s členom 83 kadrovskih predpisov in členom 4(3) Pogodbe o Evropski uniji (za podroben opis sheme glej dokument COM(2018) 829).

Navedeni pozaposlitveni prejemki se štejejo za obveznosti EU za določene prejemke in se izračunajo na vsak datum poročanja tako, da se oceni znesek prihodnjih prejemkov, ki so jih zaposleni zaslužili v tekočem in prejšnjih obdobjih, nato pa se ta znesek diskontira in od njega se odšteje poštena vrednost kakršnih koli sredstev sistemov. Obveznost za določene prejemke se vsako leto izračuna po metodi predvidenih kreditnih točk. Sedanja vrednost obveznosti za določene prejemke se določi z diskontiranjem ocenjenih prihodnjih denarnih odlivov po obrestnih merah za državne obveznice, ki so izražene v valuti, v kateri bodo pokojnine izplačane, in katerih roki zapadlosti so podobni rokom zapadlosti z njimi povezanih pokojninskih obveznosti.

Pozaposlitveni prejemki, zagotovljeni osebjem EU, so vključeni v enotni program, ki zajema tako pokojninski sistem za evropske uradnike kot tudi skupni sistem zdravstvenega zavarovanja, pri čemer je pravica do kritja v okviru skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja odvisna od pridobitve pravice do kritja v okviru pokojninskega sistema za evropske uradnike. V skladu s pogoji tega enotnega programa, kot so določeni v kadrovskih predpisih, se nekatere pravice, kot je pravica do odložene in zmanjšane pokojnine na podlagi pokojninskega sistema za evropske uradnike, pridobijo po 10 letih službovanja. Vendar so pravice, ki jih zaposleni na podlagi enotnega programa pridobi z nadaljnjim službovanjem, bistveno višje od teh začetnih pravic, kar se odraža v poznejših letnih pokojninskih pravicah.

Da bi se prikazala ekonomska vsebina osnovnega posla, kot to zahteva kvalitativna značilnost poštenega predstavljanja pri finančnem poročanju v skladu z EAR št. 1 in temeljnim okvirom v MRSJS, so nastali stroški službovanja časovno enakomerno razporejeni v predvidenem obdobju delovne aktivnosti zaposlenih, tj. v obdobju od datuma, ko službovanje zaposlenega najprej privede do prejemkov na podlagi programa (ne glede na to, ali so prejemki odvisni od nadaljnjega službovanja), do datuma, ko nadaljnje službovanje zaposlenega ne privede več do pomembnega zneska nadaljnjih prejemkov na podlagi načrta, razen do dodatnega povečanja plače. Ta pristop se dosledno uporablja za prejemke, zagotovljene na podlagi enotnega programa.

Ponovno merjenje čistih obveznosti za določene prejemke vključuje aktuarske dobičke in izgube ter donos sredstev programa ter se takoj pripozna v čistih sredstvih.

EU pripozna čiste odhodke za obresti (ali prihodke od obresti) in druge odhodke, povezane s programi z določenimi zaslužki, v izkazu poslovnega izida pod postavko „Stroški zaposlenih in pokojnin“.

Kadar se zagotovljeni prejemki spremenijo ali omejijo, se iz tega izhajajoča sprememba prejemkov, ki se nanaša na preteklo službovanje, ali dobiček ali izguba pri omejevanju takoj pripozna v izkazu poslovnega izida. Dobički in izgube pri poravnavi se pripoznajo, ko se izvede poravnava. Stroški preteklega službovanja se takoj pripoznajo v izkazu poslovnega izida, razen če so spremembe odvisne od tega, da morajo zaposleni ostati v delovnem razmerju določen čas.

1.5.11 Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, kadar ima EU sedanjo pravno ali posredno obvezo do tretjih oseb zaradi preteklih dogodkov, kadar je verjetno, da bo za poravnavo obveze potreben odliv sredstev, in kadar se lahko znesek zanesljivo oceni. Rezervacije se ne pripoznava za izgube iz prihodnjega poslovanja. Znesek rezervacij je najboljša ocena odhodkov, ki bodo po pričakovanih potrebni za poravnavo sedanje obveze na datum poročanja. Kadar rezervacija zajema večje število postavk, se obveza oceni z ovrednotenjem vseh možnih izidov glede na z njimi povezane verjetnosti (metoda „pričakovane vrednosti“).

Rezervacije za kočljive pogodbe se merijo po sedANJI vrednosti pričakovanih stroškov prekinitve pogodbe ali pričakovanih neto stroškov nadaljevanja pogodbe, odvisno od tega, kar je nižje.

1.5.12 Finančne obveznosti

Finančne obveznosti so razvrščene kot finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, finančne obveznosti, izkazane po odplačni vrednosti, ali obveznosti iz pogodbe o finančnem jamstvu.

Najeta posojila sestavljajo posojila, najeta pri kreditnih institucijah, in dolgovi, dokazljivi s potrdili (obveznice EU, vloge EU, menice EU). Na začetku se pripoznajo po pošteni vrednosti, ki ustreza njihovem čistemu prihodku (poštena vrednost prejetih plačil), brez nastalih stroškov posla, pozneje pa se izkažejo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti; morebitne razlike med prejetimi sredstvi, zmanjšanimi za stroške posla, in odkupno vrednostjo se pripoznajo v izkazu poslovnega izida v obdobju

najetih posojil po metodi učinkovitih obrestí. Stroški posla, ki jih ima EU in se potem prenesejo v breme upravičenca do posojila, so nepomembni in se priznajo neposredno v izkazu poslovnega izida.

Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, vključujejo izvedena finančna sredstva z negativno pošteno vrednostjo. Računovodsko se obravnavajo enako kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo **1.5.5**).

EU prizna obveznost iz pogodbe o finančnem jamstvu, kadar sklene pogodbo, v skladu s katero mora EU opraviti določena plačila, s katerimi se imetniku jamstva povrne izguba, ki je nastala, ker določeni dolžnik ni izvedel plačila ob zapadlosti v skladu s prvotnimi ali spremenjenimi pogoji dolžniškega instrumenta. Kadar mora EU v skladu s pogodbo o jamstvu opraviti plačila kot odziv na spremembe cen finančnih instrumentov ali spremembe drugih osnovnih instrumentov, je pogodba o jamstvu izvedeni finančni instrument, tj. finančna obveznost po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja. Vse druge pogodbe o jamstvu se obračunajo kot finančne rezervacije.

Obveznosti iz pogodbe o finančnem jamstvu se na začetku priznajo po pošteni vrednosti. To ustreza čisti sedanjí vrednosti dolgovane premije, če je to pod tržnimi pogoji. Če jamstvena premija ni zaračunana ali če nadomestilo ni poštena vrednost, se poštena vrednost določi na podlagi kotiranih cen na delujočem trgu za pogodbe o finančnem jamstvu, ki so neposredno enakovredne navedeni prevzeti obveznosti iz finančnih jamstev, če je na voljo, ali z uporabo tehnike vrednotenja. Če ni mogoče določiti nobenega zanesljivega merjenja poštene vrednosti niti z neposrednim opazovanjem delujočega trga niti z drugo tehniko vrednotenja, se obveznost iz pogodbe o finančnem jamstvu sprva izmeri po znesku pričakovane kreditne izgube v obdobju trajanja.

Poznejše merjenje je odvisno od gibanja izpostavljenosti kreditnega tveganja zaradi finančnega jamstva. Če ni znatnega povečanja kreditnega tveganja („1. stopnja“), se obveznosti iz finančnih jamstev merijo po višji vrednosti od 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub in prvotno priznanem znesku, ki se po potrebi zmanjša za nabrano amortizacijo. Če se je kreditno tveganje znatno povečalo („2. stopnja“), se obveznosti iz finančnih jamstev merijo po višji vrednosti pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja in prvotno priznanem znesku, ki se po potrebi zmanjša za nabrano amortizacijo (glej pojasnilo **6.5**).

Finančne obveznosti so razvrščene kot nekratkoročne obveznosti, razen kadar je zapadlost manj kot 12 mesecev po datumu bilance stanja. Pogodbe o finančnem jamstvu so razvrščene kot kratkoročne obveznosti, razen če ima EU brezpogojno pravico, da poravnava obveznosti odloži vsaj za dvanajst mesecev po datumu poročanja.

Skrbniški skladi EU, ki se obravnavajo kot del operativnih dejavnosti Komisije (tj. skrbniška sklada Madad in Kolumbija), so obračunani v računovodskih izkazih Komisije in nato konsolidirani v zaključnem računu EU. Zato prispevki drugih donatorjev v skrbniške sklade EU izpolnjujejo merila za prihodke iz nemenjalnih poslov pod pogoji in so prikazani kot finančne obveznosti, dokler se ne izpolnijo pogoji, na katere so vezani preneseni prispevki, tj. dokler ne nastanejo upravičeni stroški skrbniškega sklada. Skrbniški sklad mora financirati specifične projekte in ob prenehanju vrniti preostala sredstva. Na datum bilance stanja se neporavnane obveznosti pri prispevkih merijo po prejetih prispevkih, zmanjšanih za stroške, ki jih je imel skrbniški sklad, vključno z ocenjenimi zneski, kadar je to potrebno. Za namene poročanja so neto stroški dodeljeni prispevkom drugih donatorjev sorazmerno s čistimi prispevki, plačanimi do 31. decembra. Ta dodelitev prispevkov je zgolj okvirna. Ob prenehanju delovanja sklada njegov odbor odloči o dejanski razdelitvi preostalih sredstev.

Enaka načela merjenja se uporabljajo za zunanje prispevke za programe EU, če so taki prispevki prejeti pod pogojem, da se sredstva uporabijo, kot je določeno v sporazumih o prispevku, ali da se vrnejo plačniku.

1.5.13 Obveznosti iz poslovanja

Znaten del obveznosti EU iz poslovanja so neplačani zahtevki za povračilo stroškov upravičencev do nepovratnih sredstev ali drugih sredstev EU (nemenjalni posli). Ko je prejet zahtevek za povračilo stroškov, se izkažejo kot obveznosti iz poslovanja za zahtevani znesek. Po preveritvi in priznanju upravičenih stroškov pa se obveznosti iz poslovanja vrednotijo po upravičenem znesku.

Obveznosti iz poslovanja, ki izhajajo iz nabave blaga in storitev, se priznajo ob prejemu računa za prvotni znesek, ustrezni upravičeni odhodki pa se vključijo v računovodske izkaze, ko je blago dobavljeno oziroma so storitve opravljene ter jih EU sprejme.

1.5.14 Aktivne in pasivne časovne razmejitve

Posli in dogodki se pripoznajo v računovodskih izkazih v obdobju, na katero se nanašajo. Ob koncu leta, če račun še ni izdan, EU pa je že opravila zadevno storitev ali dobavila zadevno blago oziroma obstaja pogodbeni sporazum (npr. na podlagi sklicevanja na pogodbo), se v računovodskih izkazih pripoznajo ustrezni prehodno nezaračunani prihodki. Poleg tega se ob koncu leta, če je račun izdan, zadevne storitve pa še niso bile opravljene oziroma zadevno blago ni bilo dobavljeno, prihodki odložijo in pripoznajo v poznejšem obračunskem obdobju.

Tudi odhodki se obračunajo v obdobju, na katero se nanašajo. Ob koncu obračunskega obdobja se vnaprej vračunani odhodki pripoznajo na podlagi ocenjenega zneska obveznosti prenosa za zadevno obdobje. Vnaprej vračunani odhodki se izračunajo v skladu s podrobnimi operativnimi in praktičnimi smernicami, ki jih je izdala Komisija in katerih namen je zagotavljati, da računovodski izkazi prikazujejo natančno sliko gospodarskih in drugih dogodkov, ki naj bi jih predstavljali. Po analogiji se odhodki odložijo in pripoznajo v poznejšem obračunskem obdobju, če je plačilo za storitve ali blago, ki še niso bili prejeti, izvršeno vnaprej.

1.6 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

1.6.1 Prihodki

PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV

Velika večina prihodkov EU se nanaša na nemenjalne posle:

Sredstva iz naslova BND, DDV in viri lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže

Prihodki se pripoznajo za obdobje, za katero Komisija vpokliče sredstva od držav članic in zahteva njihove prispevke. Prihodki se izmerijo glede na vpoklicani znesek. Ker sredstva iz naslova DDV, BND in viri lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže temeljijo na ocenah podatkov za zadevno proračunsko leto, se lahko popravijo od pojava sprememb in dokler države članice ne izdajo končnih podatkov. Učinek spremembe ocene se vključi, ko se določa čisti presežek ali primanjkljaj za obdobje, v katerem se je pojavila sprememba.

Tradicionalna lastna sredstva

Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov in z njimi povezani prihodki se pripoznajo, ko so od držav članic prejeti ustrezni mesečni izkazi o računih A (ki vključujejo pobrane dajatve ter zapadle zneske, ki so zajamčeni in se ne izpodbijajo). Na datum poročanja se prihodki, ki jih države članice zberejo za zadevno obdobje, vendar še niso plačani Komisiji, ocenijo in pripoznajo kot prehodno nezaračunani prihodki. Četrtletni izkazi o računih B (vključno z nepobranimi in nezajamčenimi dajatvami ter zajamčenimi zneski, ki jih dolжник izpodbija), prejeti od držav članic, se pripoznajo kot prihodki, zmanjšani za stroške zbiranja, do katerih so države članice upravičene. Poleg tega se pripozna zmanjšanje vrednosti za znesek ocenjene vrzeli pri izterjavah.

Globe

Prihodki od glob se pripoznajo, ko je sprejet sklep EU o naložitvi globe in se ta uradno sporoči naslovniku. Po sklepu o naložitvi globe lahko oglobljeni subjekti v dveh mesecih od datuma obvestila o zadevnem sklepu:

- a) sprejmejo sklep in morajo v tem primeru plačati globo v za to določenem roku, EU pa dokončno pobere zadevni znesek ali
- b) zavrnejo sklep in ga izpodbijajo v skladu s pravom EU.

Vendar je treba tudi v primeru pritožbe globo plačati v predpisanem trimesečnem roku, saj pritožba nima odločilnega učinka (člen 278 PDEU). Prejeta denarna sredstva se uporabijo za poravnavo izterljivega zneska. Vendar lahko podjetje na podlagi privolitve računovodje Komisije namesto tega predloži bančno jamstvo za zadevni znesek. V tem primeru se globa še naprej obravnava kot izterljivi znesek. Če se ne prejmejo niti denarna sredstva niti bančno jamstvo in obstajajo dvomi glede plačilne sposobnosti podjetja, se pripozna zmanjšanje vrednosti upravičenosti.

Če se podjetje pritoži zoper sklep in je že začasno plačalo globo, se znesek razkrije kot pogojna obveznost, če se zdi verjetno, da Splošno sodišče ne bo odločilo v prid EU, pa se pripozna rezervacija za kritje tega tveganja. Če je namesto tega dano jamstvo, se neporavnani izterljivi znesek odpiše.

Skupne obresti, ki jih prejme Komisija na bančnih računih, na katere se nakazujejo prejeta plačila, se pripoznajo kot prihodki, morebitne pogojne obveznosti pa se ustrezno povečajo.

Od leta 2010 vse začasno plačane globe upravlja Komisija v posebej za to ustanovljenem skladu (sklad BUFI), v okviru katerega se vlagajo v finančne instrumente.

PRIHODKI IZ MENJALNIH POSLOV

Prihodki od prodaje blaga in storitev se pripoznajo, ko se večina tveganj in koristi, povezanih z lastništvom blaga, prenese na kupca. Prihodki, povezani s poslom, ki vključuje opravljanje storitev, se pripoznajo glede na stopnjo dokončanosti posla na datum poročanja.

Prihodki od obresti in odhodki za obresti

Prihodki od obresti in odhodki za obresti se pripoznajo v izkazu poslovnega izida po metodi efektivnih obresti. To je metoda izračunavanja odplačne vrednosti finančnega sredstva ali finančne obveznosti in dodeljevanja prihodkov od obresti ali odhodkov za obresti v zadevnem obdobju. Pri izračunavanju efektivne obrestne mere EU oceni denarne tokove ob upoštevanju vseh pogodbenih pogojev finančnega instrumenta (na primer možnosti predčasnega plačila), ne upošteva pa prihodnjih kreditnih izgub. Izračun vključuje vse provizije in obrestne mere, plačane ali prejete med pogodbenicama, ki so sestavni del efektivne obrestne mere, stroške posla ter vse druge premije ali popuste.

Ko se kreditna kakovost finančnega sredstva ali skupine podobnih finančnih sredstev šteje za poslabšano („3. stopnja“), se prihodki od obresti pripoznajo po obrestni meri, ki se uporablja za diskontiranje prihodnjih denarnih tokov za namene merjenja izgube zaradi oslabitve.

Prihodki od dividend

Prihodki od dividend in podobne razdelitve se pripoznajo, ko se ugotovi pravica do prejema plačila.

Prihodki in odhodki od finančnih sredstev prek presežka ali primanjkljaja

To se nanaša na dobičke poštene vrednosti (prihodki) in izgube poštene vrednosti (odhodki) od teh finančnih sredstev, vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevedbe tujih valut. Pri finančnih sredstvih, ki se obrestujejo, to vključuje tudi obresti. Glej tudi opombo **3.9**.

Prihodki od pogodb o finančnem jamstvu

Prihodki od pogodb o finančnem jamstvu (jamstvena premija) se pripoznajo v obdobju, v katerem je EU pripravljena imetniku pogodbe o finančnem jamstvu nadomestiti kreditno izgubo, ki lahko nastane. Pri uporabljenem amortizacijskem načrtu se upošteva potek časa in obseg zajamčene izpostavljenosti. Prihodki od pogodb o finančnem jamstvu vključujejo tudi amortizacijo obveznosti iz pogodb o finančnem jamstvu v primerih, ko je bilo jamstvo zagotovljeno brez vsakega prispevka ali s simboličnim prispevkom.

1.6.2 Odhodki

Večino odhodkov EU predstavljajo odhodki iz nemenjalnih poslov. Nanašajo se na prenose na upravičence in so lahko treh vrst: (i) upravičenosti, (ii) prenosi po pogodbi, pa tudi (iii) nepovratna sredstva, prispevki in donacije po lastnem preudarku.

Prenosi se pripoznajo kot odhodki v obdobju, v katerem so nastali dogodki, ki so povzročili prenos, če obstaja uredba (finančna uredba, kadrovski predpisi ali druge uredbe), ki dovoljuje naravo prenosa, ali je podpisana pogodba, ki dovoljuje prenos, če upravičenec izpolnjuje morebitna merila za upravičenost in če je mogoče zadovoljivo oceniti znesek.

Kadar je prejet zahtevek za plačilo ali povračilo stroškov, ki izpolnjuje merila za pripoznanje, se pripozna kot odhodek za upravičen znesek. Ob koncu leta se nastali upravičeni odhodki, ki so dolgovani upravičencem, vendar še niso prikazani, ocenijo in izkažejo kot vnaprej vračunani odhodki.

Odhodki iz menjalnih poslov, ki nastanejo pri nabavi blaga in storitev, se pripoznajo, ko so dobave opravljene in jih EU sprejme. Vrednotijo se po njihovi nabavni vrednosti. Poleg tega se na datum bilance stanja odhodki, povezani s storitvami, zagotovljenimi v danem obdobju, za katere račun še ni bil prejet ali sprejet, ocenijo in pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

1.7 POGOJNA SREDSTVA IN OBVEZNOSTI

1.7.1 Pogojna sredstva

Pogojno sredstvo je možno sredstvo, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katerega obstoj se potrdi le, če se pojavi ali ne pojavi eden ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki niso v celoti pod nadzorom EU. Pogojno sredstvo se razkrije, ko je pritok gospodarskih koristi ali storitvenih zmožnosti verjeten.

1.7.2 Pogojne obveznosti

Pogojna obveznost je možna obveznost, ki izhaja iz preteklih dogodkov in katere obstoj se potrdi le, če se pojavi ali ne pojavi eden ali več negotovih prihodnjih dogodkov, ki niso v celoti pod nadzorom EU; ali sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov, vendar se ne pripozna, ker ni verjetno, da bo za poravnavo obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi ali storitveno zmožnost, ali (v redkih okoliščinah) kadar zneska obveze ni mogoče izmeriti dovolj zanesljivo. Pogojna obveznost se razkrije, razen če je verjetnost odtoka dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi ali možne storitve, zelo majhna.

1.8 IZKAZ DENARNIH TOKOV

Podatki o denarnih tokovih se uporabljajo kot osnova za oceno sposobnosti EU, da ustvari denarna sredstva in njihove ustrezniške, ter za oceno njenih potreb po uporabi teh denarnih tokov.

Izkaz denarnih tokov se pripravi po posredni metodi. To pomeni, da se poslovni izid za zadevno proračunsko leto popravi glede na vpliv nedenarnih poslov, morebitne časovne razmejitve preteklih ali prihodnjih denarnih prejemkov ali plačil iz poslovanja in prihodkovne ali odhodkovne postavke, povezane z denarnimi tokovi pri naložbenju.

Denarni tokovi, ki nastanejo pri poslih v tuji valuti, se izkazujejo v predstavitveni valuti EU (euro); znesek v tuji valuti se preračuna po menjalnem tečaju med eurom in to tujo valuto na dan nastanka denarnega toka.

Izkaz denarnih tokov prikazuje denarne tokove v zadevnem obdobju, in sicer razčlenjene na denarne tokove pri poslovanju, naložbenju in dejavnostih financiranja).

Poslovanje zajema dejavnosti EU, ki ne vključujejo naložbenja ali dejavnosti financiranja. To pomeni večino izvajanih dejavnosti.

Naložbenje je pridobitev in odtujitev neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter drugih naložb, ki niso vključene med denarne ustrezniške. Naložbenje ne vključuje posojil, odobrenih upravičencem, saj je del splošnih ciljev in s tem vsakodnevnih poslov EU. Cilj tega dela je prikazati dejanske naložbe EU.

Dejavnosti financiranja so dejavnosti, ki so posledica sprememb obsega in sestave najetih posojil, ki niso najeta posojila, odobrena upravičencem na podlagi vzajemnih posojil ali za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev (ki so vključene v poslovanje).

2. POJASNILA K BILANCI STANJA

SREDSTVA

2.1 NEOPREDMETENA SREDSTVA

v milijonih EUR

<i>Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2021</i>	<i>1 636</i>
<i>Povečanja</i>	<i>280</i>
<i>Odtujitve</i>	<i>(54)</i>
<i>Prerazporeditev med kategorijami sredstev</i>	<i>0</i>
<i>Druge spremembe</i>	<i>(12)</i>
Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2022	1 849
<i>Nabrana amortizacija na dan 31. 12. 2021</i>	<i>(867)</i>
<i>Stroški amortizacije za zadevno leto</i>	<i>(135)</i>
<i>Ponovno vknjižena amortizacija</i>	<i>-</i>
<i>Odtujitve</i>	<i>49</i>
<i>Prerazporeditev med kategorijami sredstev</i>	<i>0</i>
<i>Druge spremembe</i>	<i>3</i>
Nabrana amortizacija na dan 31. 12. 2022	(949)
Čista knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2022	900
<i>Čista knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2021</i>	<i>769</i>

Zgornji zneski se nanašajo predvsem na računalniško programsko opremo.

2.2 OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

Kategorija „vesoljska sredstva“ vključuje operativna osnovna sredstva, povezana z vesoljskima programoma EU: globalnim navigacijskim satelitskim sistemom (GNSS), ki zajema sistem Galileo in skupno evropsko geostacionarno navigacijsko storitev (EGNOS), ter evropski program za opazovanje Zemlje Copernicus. Sredstva za vesoljske sisteme, ki še niso operativni, so vključena v postavko „Sredstva v gradnji“. Sredstva, povezana z vesoljskima programoma EU, se gradijo s pomočjo Evropske vesoljske agencije (ESA).

Za sistem Galileo sta bila dva satelita, izstreljena decembra 2021, marca 2022 razglašena za operativna. Konstelacija trenutno zajema 28 satelitov. Ko bo dokončana, bo konstelacijo sistema Galileo sestavljalo 30 satelitov (vključno s šest rezervnimi). Operativna osnovna sredstva Galileo, ki zajemajo tako satelite kot zemeljske objekte, so na dan 31. decembra 2022 znašala 3 056 milijonov EUR, in sicer brez nabrane amortizacije (leta 2021: 3 413 milijonov EUR). Preostala sredstva v gradnji skupaj znašajo 1 812 milijonov EUR (leta 2021: 1 344 milijonov EUR).

Kar zadeva program Copernicus, je bilo julija 2022 po tehnični okvari instrumenta SAR (ki zagotavlja radarske podatke) na satelitu Sentinel-1B, in kljub vsem prizadevanjem za ponovno aktivacijo satelita ugotovljeno, da Sentinel-1B ne more več podpirati misije Sentinel-1. Sentinel-1B je bil tako v celoti odpisan (86 milijonov EUR brez nabrane amortizacije). Skupna vrednost operativnih osnovnih sredstev programa Copernicus je 634 milijonov EUR (leta 2021: 937 milijonov EUR), in sicer brez nabrane amortizacije. Dodatnih 2 583 milijonov EUR, povezanih s sateliti Copernicus, je pripoznanih kot sredstva v gradnji (leta 2021: 2 115 milijonov EUR).

Osnovna sredstva, povezana z zemeljsko infrastrukturo storitve EGNOS, v višini 106 milijonov EUR (leta 2021: 130 milijonov EUR) so prav tako vključena v postavko „Vesoljska sredstva“. Poleg tega sredstva v gradnji za EGNOS znašajo 292 milijonov EUR (leta 2021: 189 milijonov EUR).

Opredmetena osnovna sredstva

	v milijonih EUR								
	Zemljišča in zgradbe	Vesoljska sredstva	Naprave in oprema	Pohištvo in vozila	Računalniš ka strojna oprema	Drugo	Finančni najemi	Sredstva v gradnji	Skupaj
<i>Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2021</i>	6 547	7 730	568	281	781	347	2 651	3 890	22 793
<i>Povečanja</i>	34	7	36	13	107	24	139	1 349	1 710
<i>Odtujitve</i>	(6)	(340)	(32)	(14)	(49)	(10)	(109)	-	(561)
<i>Prerazporeditev med kategorijami sredstev</i>	32	206	0	1	0	6	-	(245)	0
<i>Druge spremembe</i>	(0)	-	-	-	(0)	0	(6)	-	(6)
Bruto knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2022	6 608	7 603	572	280	838	367	2 675	4 995	23 937
<i>Nabrana amortizacija na dan 31. 12. 2021</i>	(3 846)	(3 250)	(479)	(208)	(581)	(276)	(1 487)		(10 126)
<i>Stroški amortizacije za zadevno leto</i>	(172)	(811)	(42)	(15)	(96)	(21)	(133)		(1 290)
<i>Ponovno vknjižena amortizacija</i>	0	-	-	0	(0)	-	5		6
<i>Odtujitve</i>	2	255	27	14	47	9	62		417
<i>Prerazporeditev med kategorijami sredstev</i>	0	-	0	(0)	(0)	(0)	-		(0)
<i>Druge spremembe</i>	-	-	(0)	(0)	-	0	(22)		(22)
Nabrana amortizacija na dan 31. 12. 2022	(4 016)	(3 807)	(494)	(209)	(630)	(288)	(1 574)		(11 015)
ČISTA KNJIGOVODSKA VREDNOST NA DAN 31. 12. 2022	2 592	3 796	78	71	208	79	1 101	4 995	12 922
<i>ČISTA KNJIGOVODSKA VREDNOST NA DAN 31. 12. 2021</i>	2 701	4 480	89	73	199	72	1 164	3 890	12 669

2.3 NALOŽBE, KI SE OBRAČUNAJO PO KAPITALSKI METODI

Delež EU, ki jo zastopa Komisija, v Evropskem investicijskem skladu (v nadaljnjem besedilu: EIS) se obravnava kot delež v pridruženem subjektu z uporabo kapitalne metode obračunavanja. EIS je finančna institucija EU, specializirana za zagotavljanje rizičnega kapitala in jamstev za mala in srednja podjetja. EIS deluje kot javno-zasebno partnerstvo, katerega članice so Evropska investicijska banka (EIB), EU in skupina finančnih institucij.

Na dan 31. decembra 2022 je imela EU v lastniškem kapitalu EIS 30-odstotni lastniški delež (leta 2021: 30 %) in 30 % glasovalnih pravic (leta 2021: 30 %). Spodnja razpredelnica prikazuje gibanje udeležbe EU v EIS v tekočem letu.

		v milijonih EUR
		Evropski investicijski sklad
Delež na dan 31. 12. 2021		1 192
<i>Prispevki</i>		–
<i>Prejete dividende</i>		(4)
<i>Delež v čistem rezultatu</i>		24
<i>Delež v čistih sredstvih</i>		102
Delež na dan 31. 12. 2022		1 313

Povzetek finančnih informacij EIS:

		v milijonih EUR
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
	EIS skupaj	EIS skupaj
<i>Sredstva</i>	5 504	5 187
<i>Obveznosti</i>	(1 127)	(1 213)
<i>Prihodki</i>	340	781
<i>Odhodki</i>	(261)	(217)
<i>Presežek/(primanjkljaj)</i>	79	564

Po uskladitvi zgoraj povzetih finančnih podatkov s knjigovodsko vrednostjo deleža v EIS so vrednosti naslednje:

		v milijonih EUR
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Čista sredstva pridruženega subjekta</i>	4 377	3 974
Lastniški delež EK v EIS	30,0 %	30,0 %
<i>Knjigovodska vrednost</i>	1 313	1 192

EU, ki jo zastopa Komisija, je na dan 31. decembra 2022 vplačala 20 % svojega vpisanega deleža v kapitalu EIS, pri čemer je nevpoklicani znesek, kot sledi:

		v milijonih EUR
	Kapital EIS skupaj	Kapital, ki ga je vpisala EU
<i>Osnovni kapital skupaj</i>	7 300	2 190
<i>Vplačan</i>	(1 460)	(438)
Nevpoklican	5 840	1 752

2.4 FINANČNA SREDSTVA

v milijonih EUR

	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročna			
Finančna sredstva po odplačni vrednosti	2.4.1	199 918	160 214
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	2.4.2	26 513	21 660
		226 431	181 874
Kratkoročna			
Finančna sredstva po odplačni vrednosti	2.4.1	4 437	3 353
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	2.4.2	4 544	3 391
		8 981	6 744
Skupaj		235 412	188 618

2.4.1 Finančna sredstva po odplačni vrednosti

v milijonih EUR

	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Posojila za instrument RRF (NextGenerationEU) in finančno pomoč	2.4.1.1	204 103	163 392
Druge posojila	2.4.1.2	251	176
Skupaj		204 354	163 568
<i>Nekratkoročna</i>		<i>199 918</i>	<i>160 214</i>
<i>Kratkoročna</i>		<i>4 437</i>	<i>3 353</i>

2.4.1.1 Posojila za instrument RRF (NextGenerationEU) in finančno pomoč

v milijonih EUR

	Instrument RRF (NextGenerationEU)	SURE	EMFS	Plačilnobilančna posojila	Makrofinančna pomoč	Euratom	Skupaj
Skupaj na dan 31. 12. 2021	17 978	90 567	47 138	201	7 170	338	163 392
Nova posojila (nominalno)	27 187	8 718	2 200	–	7 535	–	45 639
Odplačila	–	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(2 733)
Spremembe knjigovodske vrednosti	176	(155)	(51)	0	(60)	0	(90)
Spremembe v oslabitvah	–	–	–	–	(2 023)	(82)	(2 105)
Skupaj na dan 31. 12. 2022	45 340	99 130	46 587	201	12 613	232	204 103
<i>Nekratkoročna</i>	<i>45 156</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>12 482</i>	<i>218</i>	<i>199 749</i>
<i>Kratkoročna</i>	<i>184</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>130</i>	<i>14</i>	<i>4 354</i>

Nominalna vrednost posojil na dan 31. decembra 2022 znaša 205 301 milijonov EUR (leta 2021: 162 394 milijona EUR), od tega se 160 145 milijonov EUR nanaša na posojila za finančno pomoč, 45 156 milijonov EUR pa na mehanizem za okrevanje in odpornost.

Vrstica „Spremembe v oslabitvah“ ustreza ponovnemu merjenju pričakovanih kreditnih izgub na dan 31. decembra 2022. Vrstica „Spremembe knjigovodske vrednosti“ ustreza spremembi natečenih obresti in spremembi premij/popustov (nove premije/popusti in amortizacija).

Programi finančne pomoči delujejo „vzajemno“. To pomeni, da se posojila financirajo z enakovrednimi najetimi posojili pod enakimi pogoji. Zapadlosti so enake, premije/popusti izdaje posojila in stroški pa se ponovno zaračunajo upravičencu do posojila. Upravičenec do posojila ob zapadlosti povrne posojilo

Komisiji, Komisija pa odplača najeto posojilo. Za posojila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ni vzajemnega razmerja med pogoji posojil in najetimi posojili v okviru instrumenta NextGenerationEU (za financiranje teh posojil glej pojasnilo **2.11.1.1**).

Mehanizem za okrevanje in odpornost

Mehanizem za okrevanje in odpornost je začasni instrument, ki pomaga gospodarstvom držav članic, da okrevajo po pandemiji COVID-19 ter postanejo odporna na zeleni in digitalni prehod. Komisija si v okviru instrumenta NextGenerationEU izposoja sredstva, ki jih instrument RRF uporablja za financiranje reform in naložb držav članic. Te morajo biti v skladu s prednostnimi nalogami EU in morajo obravnavati izzive, opredeljene v priporočilih za posamezne države v okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih in socialnih politik. Financiranje lahko poteka v obliki posojila (povratna podpora) ali nepovratnih sredstev (nepovratna podpora, glej pojasnilo **2.5**). Države članice lahko financiranje prejemajo do višine predhodno dogovorjene dodelitve posojil in nepovratnih sredstev. Da bi lahko izkoristile podporo, morajo Evropski komisiji predložiti nacionalne načrte za okrevanje in odpornost. Vsak načrt določa reforme in naložbe, ki se bodo izvajale do konca leta 2026, pri čemer opredeljuje jasne mejnike in cilje, ki jih mora analizirati Evropska komisija, odobriti pa Evropski svet. Posojila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost se lahko izplačajo do 31. decembra 2026, vendar šele po izpolnitvi dogovorjenih mejnikov in ciljev.

Na dan 31. decembra 2022 je vrednost podpisanih sporazumov o posojilu znašala 153,9 milijarde EUR, od tega je bilo 45,2 milijarde EUR že izplačanih.

Evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE)

SURE je evropski instrument za ohranjanje zaposlitev in podpiranje delovnih mest, ki jih je prizadela pandemija COVID-19. Instrument državam članicam omogoča, da zaprosijo za finančno pomoč EU za podporo pri financiranju nenadnega in znatnega povečanja javnofinančnih odhodkov, povezanega z nacionalnimi ureditvami skrajšanega delovnega časa in podobnimi ukrepi, vključno za samozaposlene osebe, ali z nekaterimi zdravstvenimi ukrepi, zlasti na delovnem mestu kot odziv na krizo. Prizadetim državam članicam lahko zagotovi finančno pomoč do 100 milijard EUR v obliki posojil.

Na dan 31. decembra 2022 je Svet odobril, Komisija pa podpisala sporazume o posojilu v višini 98,4 milijarde EUR finančne pomoči. Razpoložljivost instrumenta se je končala 31. decembra 2022, čakajočih izplačil pa ni.

Evropski mehanizem za finančno stabilizacijo (EMFS)

EMFS je omogočil dodelitev finančne pomoči državi članici, ki je v težavah ali ji zaradi izjemnih okoliščin, nad katerimi nima nikakršnega nadzora, resno grozijo hude težave. Pomoč bi lahko bila v obliki posojila ali kreditne linije. Program je potekel, vendar se še vedno izvaja za posebne naloge, kot je podaljšanje rokov zapadlosti posojil. Portugalska je decembra 2021 zaprosila za podaljšanje za 2,2 milijarde EUR od skupnih 2,7 milijarde EUR posojila, ki je zapadlo v letu 2022. Komisija si je za obnovitev posojila, ki je bilo podaljšano za 4,5 leta, izposodila 2,2 milijarde EUR. Preostalih 0,5 milijarde EUR je bilo odplačanih.

Plačilnobilanca posojila

To je na politikah temelječ finančni instrument, ki zagotavlja srednjeročno finančno pomoč državam članicam, ki niso prevzele eura. Omogoča odobranje posojil državam članicam, ki imajo težave s plačilno bilanco ali pretokom kapitala ali za katere obstaja resna nevarnost, da bi zašle v tovrstne težave. Terjatve iz posojil, ki se odobrijo na podlagi tega instrumenta, so omejene na največ 50 milijard EUR. Iz podpisanih sporazumov o posojilu ni nečrpanih zneskov.

Makrofinančna pomoč

Makrofinančna pomoč je oblika finančne pomoči EU za partnerske države, ki imajo težave s svojo plačilno bilanco. Daje se v obliki srednjeročnih ali dolgoročnih posojil ali subvencij ali ustrezne kombinacije obeh in ponavadi dopolnjuje financiranje, zagotovljeno v okviru programa prilagajanja in reform, ki ga podpira MDS.

V letu 2022 so bila izplačana dodatna posojila v vrednosti 7,5 milijarde EUR, vključno s 7,2 milijarde EUR v obliki novih posojil Ukrajini, da bi se podprla gospodarska stabilizacija Ukrajine ter okrepila takojšnja odpornost države po neizzvani in neupravičeni vojni agresiji Rusije. Skupna nominalna izpostavljenost neodplačanih posojil makrofinančne pomoči je ob koncu leta znašala 15 milijard EUR, od tega je bilo 11,6 milijarde EUR dodeljenih Ukrajini.

Za posojila makrofinančne pomoči in s tem povezana najeta posojila jamčita skupni sklad za rezervacije in nato po potrebi proračun EU. Poleg tega so posojila, zagotovljena Ukrajini na podlagi programa izredne finančne pomoči v okviru makrofinančne pomoči v letu 2022 v skupni vrednosti 6 milijard EUR, krita tudi s sistemom jamstev držav članic za 61 % izpostavljenosti poleg prvih 9 % izgub, ki jih krije skupni sklad za rezervacije. Od teh jamstev je bilo do konca leta 2022 podpisanih 1,6 milijarde EUR, do 31. maja 2023 pa še 1,6 milijarde EUR. Za preostala jamstva še vedno potekajo upravni postopki držav članic, ki naj bi bili dokončani v letu 2023.

Na dan 31. decembra 2022 je nadomestilo za oslabitev za posojila makrofinančne pomoči znašalo 2,3 milijarde EUR (leta 2021: 293 milijonov EUR), od tega se je 2,2 milijarde EUR nanašalo na posojila Ukrajini. Čeprav so bili vsi zneski iz Ukrajine, zapadli v letu 2022, plačani pravočasno in v času priprave zaključnega računa ni zapadlih obresti na posojila Ukrajini, oslabitev odraža pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja za posojila EU Ukrajini, ki so bile zaradi znatnih negotovosti ocenjene s posebno skrbnostjo.

Jamstva, ki jih države članice zagotovijo za izredno makrofinančno pomoč, pomenijo izboljšavo kreditne kakovosti za proračun EU in tako zmanjšujejo pričakovane kreditne izgube pri navedenih posojilih na 0,3 milijarde EUR (od celotnega nadomestila za oslabitev v vrednosti 2,2 milijarde EUR, ki zajema vsa posojila makrofinančne pomoči Ukrajini). Glej tudi opombo 6.5.

Na dan 31. decembra 2022 je vrednost pogojno nečrpanih zneskov iz podpisanih sporazumov o posojilu v okviru makrofinančne pomoči znašala 285 milijonov EUR (leta 2021: 625 milijonov EUR).

Posojila Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom)

Evropska skupnost za atomsko energijo (Euratom, ki ga zastopa Komisija) daje posojila državam članicam in državam nečlanicam ter subjektom iz držav članic in nečlanic za financiranje projektov v zvezi z energetskimi objekti. Od skupnih neporavnanih posojil Euratoma na dan 31. decembra 2022 se 300 milijonov EUR (nominalna vrednost) nanaša na posojila družbi Energoatom, za katera jamči Ukrajina. Za ta posojila je bila pripoznano nadomestilo za oslabitev v višini 95 milijonov EUR.

Na dan 31. decembra 2022 je Komisija od tretjih oseb prejela jamstva v višini 327 milijonov EUR (leta 2021: 350 milijonov EUR) za kritje posojil Euratom. Iz podpisanih sporazumov o posojilu ni nečrpanih zneskov.

Efektivne obrestne mere posojil (izražene kot razpon obrestnih mer)

	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Instrument RRF (NextGenerationEU)</i>	0,14 % do 2,54 %	0,11 % do 0,12 %
<i>SURE</i>	(0,48) % do 2,78 %	(0,48) % do 0,77 %
<i>EMFS</i>	(0,03 %) do 3,79 %	(0,03) % do 3,79 %
<i>Plačilnobilanca posojila</i>	2,95 %	2,95 %
<i>Makrofinančna pomoč</i>	(0,14 %) do 3,70 %	(0,14) % do 3,70 %
<i>Euratom</i>	(0,08) % do 1,53 %	(0,08 %) do 1,66 %

Jamstvo iz proračuna EU

Proračun EU jamči, da bo Komisija najela posojila za financiranje posojil v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter programov finančne pomoči. V primeru neplačanih zneskov posojil se bodo morali s tem povezani zneski najetih posojil morda odplačati iz proračuna EU.

- Za najeta posojila v okviru instrumenta NextGenerationEU, najeta posojila v zvezi s EMFS in plačilnobilanco pomoč in državam članicam jamči izključno proračun EU;
- najeta posojila, povezana z instrumentom SURE, so zajamčena s proračunom EU in podprta z jamstvi držav članic v višini 25 milijard EUR ter
- posojila makrofinančne pomoči za posojila tretjim državam se najprej krijejo iz skupnega sklada za rezervacije (glej pojasnilo 2.4.2), nato pa iz proračuna EU, razen posojil makrofinančne pomoči Ukrajini v višini 6 milijard EUR, saj se ta krijejo z jamstvi, ki jih zagotovijo države članice po prvih 9 % izgub, ki jih krije skupni sklad za rezervacije;

- najeta posojila Euratoma se najprej krijejo z jamstvi tretjih strani, nato s skupnim skladom za rezervacije (glej pojasnilo **2.4.2**), nazadnje pa s proračunom EU.

Za več podrobnosti glej pojasnilo **6.6**.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

V skladu s členom 143 sporazuma o izstopu Združeno kraljestvo odgovarja Uniji za svoj delež pogojnih finančnih obveznosti, povezanih s posojili za finančno pomoč (evropski mehanizem za finančno stabilizacijo, makrofinančna pomoč, plačilnobilanca pomoč in Euratom), odobrenimi/določenimi do datuma izstopa, tj. 31. januarja 2020. Člen 143 določa, da bi v primeru neplačila pri posojilu za finančno pomoč, ki je bila odobrena pred datumom izstopa, Združeno kraljestvo odgovarjalo Uniji za svoj delež plačil Unije v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti iz operacije, razen če bi se to lahko krilo z deležem rezervacij Združenega kraljestva v oddelku skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe, če je to relevantno (tj. posojila v okviru makrofinančne pomoči in posojila Euratom v tretjih državah) – glej pojasnilo **4.1.1**.

Neporavnane pogojne obveznosti EU v zvezi z zgoraj navedenimi posojili za finančno pomoč so na datum izstopa znašale 53,9 milijarde EUR. Po izvedenih odplačilih od tega datuma znaša vrednost teh posojil, kritih z jamstvom EU na dan 31. decembra 2022, 52,4 milijarde EUR, pri čemer znaša delež Združenega kraljestva 6,5 milijarde EUR.

2.4.1.2 Druga posojila

Ta vključujejo tri vrste posojil:

- Posojila, odobrena iz proračunskih programov EU (npr. program MEDA evro-sredozemskega partnerstva in program EU za zaposlovanje in socialne inovacije). Ta posojila so 31. decembra 2022 skupaj znašala 79 milijonov EUR (leta 2021: 74 milijonov EUR).
- Prenesena posojila: to so posojila, ki jih izplača EIB ter za katera jamčijo programi EFSI in programi mandata EIB za zunanja posojila. Z neodplačanimi posojili je Komisija plačala unovčitve jamstev in ima zato pravice do izterjave. Zato se posojila zdaj pripoznajo v bilanci stanja EU. Na dan 31. decembra 2022 ima Komisija pravice do izterjave takih posojil v višini 1,0 milijarde EUR, vključno z natečenimi obrestmi (leta 2021: 855 milijonov EUR). Vendar znesek, pripoznan v bilanci stanja, po upoštevanju pričakovanih kreditnih izgub znaša 126 milijonov EUR (leta 2021: 48 milijonov EUR).
- Vezane vloge v višini 46 milijonov EUR (leta 2021: 54 milijonov EUR) vključujejo zneske z zapadlostjo nad tremi meseci, ki ne ustrezajo opredelitvi denarnih ustreznikov.

2.4.2 Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

		v milijonih EUR	
	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Finančna sredstva po pošteni prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva</i>	2.4.2.1	30 073	24 223
<i>Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva</i>	2.4.2.2	984	828
Skupaj		31 057	25 051
<i>Nekratkoročna</i>		26 513	21 660
<i>Kratkoročna</i>		4 544	3 391

2.4.2.1 Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva po vrstah

v milijonih EUR

	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dolžniški vrednostni papirji	24 647	19 326
SDT, ETF in naložbe v združene portfelje	2 895	2 513
Druge kapitalske naložbe	2 532	2 384
Skupaj	30 073	24 223
<i>Nekratkoročna</i>	<i>25 534</i>	<i>20 834</i>
<i>Kratkoročna</i>	<i>4 539</i>	<i>3 390</i>

Dolžniški vrednostni papirji so predvsem državne in podjetniške obveznice. Zadržani so v skladih (portfeljih), ki jih upravlja Komisija (večinoma skupni sklad za rezervacije, sklad BUFI) ali EIB v imenu EU (predvsem v okviru Obzorja 2020 in sklada za inovacije). Uspešnost portfeljev se vrednoti na podlagi poštene vrednosti (tržna vrednost).

Skladi denarnega trga (SDT) so vzajemni skladi, ki vlagajo v kratkoročne dolžniške vrednostne papirje (npr. enotni sklad EIB). Investicijski skladi, ki kotirajo na borzi (ETF), so investicijski skladi, s katerimi se trguje na borzah. Sledijo indeksom in vsebujejo sredstva, kot so delnice, obveznice, valute in standardizirane terminske pogodbe. Naložbe v združene portfelje so sredstva EU iz programov Instrumenta za povezovanje Evrope in Obzorje 2020, združena s sredstvi držav članic iz programa NER 300. Uporabljajo se za zagotavljanje jamstev EIB za posle financiranja in naložb.

„Druge kapitalske naložbe“ se nanašajo predvsem na vlaganje proračunskega denarja EU – prek izvajalskih partnerjev – v sklade tveganega kapitala in druge vrste investicijskih skladov za uresničevanje ciljev politik EU: na primer, s povečanjem dostopa do financiranja za zagonska MSP, raziskav in razvoja, pa tudi infrastrukture znotraj in zunaj EU.

Finančna sredstva po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva po programih

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Sklad za inovacije	6 476	4 195
Naložbe sklada BUFI	2 015	1 257
ESPJ v likvidaciji	1 222	1 382
Evropska banka za obnovo in razvoj	188	188
Pokojninski načrt za lokalne uslužbenke ESZD	84	69
	9 985	7 091
<i>Sredstva proračunskih jamstev:</i>		
Skupni sklad za rezervacije	14 057	11 272
	14 057	11 272
<i>Finančni instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU:</i>		
Obzorje 2020 in Obzorje Evropa	3 766	3 342
Instrument za povezovanje Evrope	697	762
Kapitalske sheme EU za MSP	512	684
Evropski sklad za jugovzhodno Evropo	214	213
Sklad za zeleno rast	107	146
Finančni mehanizem za energetska učinkovitost	109	107
Drugo	628	606
	6 031	5 861
Skupaj	30 073	24 223
<i>Nekratkoročna</i>	<i>25 534</i>	<i>20 834</i>
<i>Kratkoročna</i>	<i>4 539</i>	<i>3 390</i>

Sklad za inovacije

Sklad za inovacije je bil ustanovljen z Direktivo (EU) 2018/410 in vzpostavlja sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji. Njegov namen je uporabiti prihodke za podporo inovacijam na področju nizkoogljičnih tehnologij in procesov v nekaterih gospodarskih sektorjih. Sklad za inovacije se financira s prihodki iz postopne monetizacije 450 milijonov pravic in tudi z morebitnimi neporabljenimi sredstvi iz 300 milijonov pravic, ki so na voljo za program NER300 (glej pojasnilo 3.8). EIB upravlja denarna sredstva, dokler se ne porabijo za predvideni namen, in jih vlaga v dolžniške vrednostne papirje.

Naložbe sklada BUFI

Komisija je ustanovila Sklad „Budget Fines“ (proračunske globe – BUFI) za upravljanje denarja, ki ga začasno prejme za globe zaradi kršitev pravil konkurence, zoper katere je bila vložena pritožba. Komisija do končne sodne odločbe denar vlaga v dolžniške instrumente. V letu 2022 je prejemnik globe začasno plačal znesek v višini 0,9 milijarde EUR, ki je bil vložen v ta sklad, kar je glavni razlog za povečanje.

ESPJ v likvidaciji

Pogodba ESPJ je prenehala veljati 23. julija 2002, vsa sredstva ESPJ pa so bila prenesena na Evropsko unijo in namenjena raziskavam v sektorjih, povezanih s premogovništvo in jeklarsko industrijo, na primer s prelomnimi tehnologijami, ki vodijo v skoraj brezogljično proizvodnjo jekla. Komisija vlaga denarna sredstva v dolžniške vrednostne papirje, dokler niso odobrena za raziskave.

Evropska banka za obnovo in razvoj

EU ima finančno naložbo v kapitalu Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD), v kateri je imela na dan 31. decembra 2022 90 044 delnic (leta 2021: 90 044 delnic), ki pomenijo 3 % skupnega vpisanega osnovnega kapitala. EU je vpisala skupni znesek osnovnega kapitala v višini 900 milijonov EUR, od tega je 713 milijonov EUR zdaj nevpoklicanih. V skladu s sporazumom o ustanovitvi EBRD veljajo za delničarje nekatere pogodbene omejitve, kot je dejstvo, da delnice niso prenosljive, zgornja meja za njihov odkup pa je največja izvirna nakupna vrednost. EU meri svoje naložbe v EBRD po pošteni vrednosti. Izvirna nakupna vrednost se šteje za najboljšo oceno poštene vrednosti, zlasti zaradi zgoraj navedenih pogodbenih omejitev. Čeprav delnice EBRD ne kotirajo na nobeni borzi, nedavni posli v zvezi z lastniškim kapitalom subjekta, v katerega se vlaga (izdaja kapitala po nominalni vrednosti), kažejo, da v tem primeru nabavna vrednost pomeni najboljšo oceno poštene vrednosti.

Skupni sklad za rezervacije

EU jamči za kapitalske naložbe in posojila, ki jih izvajalski partnerji zagotavljajo državam in družbam. Za plačilo zahtevkov zaradi neplačil ali drugih izgub se v skladu s pravnimi akti iz proračuna EU postopoma rezervira denar za kapitalsko rezervo, tj. skupni sklad za rezervacije. Skupni sklad za rezervacije krije tudi najeta posojila, ki jih Komisija izdaja za financiranje posojil v obliki makrofinančne pomoči in posojil Euratom državam nečlanicam.

Komisija je v skladu s finančno uredbo ustanovila skupni sklad za rezervacije za upravljanje kapitalske rezerve („oblikovanje rezervacij“) za vsa proračunska jamstva in posojila finančne pomoči tretjim državam v enem skupnem portfelju. Poleg oblikovanja rezervacij v proračunu EU skupni sklad za rezervacije prejema izterjave iz neizpolnjevanja obveznosti iz operacij, donose svojih naložb in prejemke iz nadomestil za proračunska jamstva EU. Skupni sklad za rezervacije lahko prejema tudi prostovoljne prispevke od držav članic in drugih donatorjev, ki tako povečujejo razpoložljiva jamstva iz proračuna EU.

Skupni sklad za rezervacije dodeljuje vhodne prispevke v razdelke glede na prispevajoči program. Pravni akti programov določajo potrebno oblikovanje rezervacij za zagotovljena jamstva. Proračun EU združi ta posamično rezervirana sredstva v skupnem skladu za rezervacije, da se optimizira upravljanje sredstev.

Na dan 31. decembra 2022 so sredstva skupnega sklada za rezervacije znašala 14,4 milijarde EUR, od tega je bilo 14,1 milijarde EUR vloženih v finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva (dolžniški vrednostni papirji).

Obzorje 2020 in Obzorje Evropa

V skladu z uredbo EU o vzpostavitvi programa Obzorje 2020 – okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – so bili vzpostavljeni novi finančni instrumenti za izboljšanje dostopa do financiranja za subjekte, ki se ukvarjajo z raziskavami in inovacijami. Ti instrumenti so:

- *storitev za posojila in jamstva za raziskave in inovacije InnovFin*, v okviru katere Komisija deli finančno tveganje, povezano s portfeljem novih poslov financiranja, ki jih je sklenila EIB;
- *jamstvo InnovFin za MSP in instrument neomejenega jamstva pobude za MSP (SIUGI)*, tj. jamstvena instrumenta, ki ju upravlja EIS ter zagotavljata jamstva in posredna osebna jamstva finančnim posrednikom za nove portfelje posojil (v okviru SIUGI Komisija deli finančno tveganje, povezano z danim jamstvom, z državami članicami, EIS in EIB);
- *kapitalska shema za raziskave in inovacije InnovFin*, ki zagotavlja naložbe v sklade tveganega kapitala, ki jih upravlja EIS, ter

- *sklad Evropskega sveta za inovacije*, ki zagotavlja financiranje lastniškega kapitala za pospešitev inovacij in ukrepov uvedbe na trg. Sklad EIC se financira iz programov Obzorje Evropa in Obzorje 2020. Doslej so se naložbe večinoma nanašale na Obzorje 2020.

Instrument za povezovanje Evrope

V skladu z Uredbo (EU) št. 1316/2013 je bil ustanovljen dolžniški instrument Instrument za povezovanje Evrope (IPE) za omogočanje lažjega dostopa do financiranja za infrastrukturne projekte v sektorjih prometa, telekomunikacij in energetike. Upravlja ga EIB na podlagi sporazuma z EU. Ta nudi delitev tveganja za dolžniško financiranje v obliki prednostnega in podrejenega dolga ali jamstev ter podporo za projektne obveznice, za katere jamči EU.

Kapitalske sheme EU za MSP

To so lastniški instrumenti, ki se financirajo iz programa za konkurenčnost podjetij in MSP (COSME), okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (CIP), večletnega programa za podjetja in podjetništvo (MAP) ter pobude za rast in zaposlovanje, ki so pod skrbništvom EIS ter podpirajo ustanavljanje in financiranje MSP v EU v zgodnji (zagonski) fazi in fazi rasti z vlaganjem v primerne specializirane sklade tveganega kapitala.

Hierarhija poštene vrednosti neizvedenih finančnih sredstev po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

Vrsta finančnih instrumentov	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Raven 1: Kotirane cene na delujočih trgih</i>	24 677	19 336
<i>Raven 2: Opazovani vhodni podatki, razen kotiranih cen</i>	3 061	2 698
<i>raven 3: Tehnike vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na podatkih z opazovanih trgov</i>	2 335	2 190
Skupaj	30 073	24 223

V danem obdobju ni bilo prenosov med ravno 1 in ravno 2 hierarhije poštene vrednosti.

Uskladitev neizvedenih finančnih sredstev, merjenih s tehnikami vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na podatkih z opazovanih trgov (raven 3)

v milijonih EUR	
Gibanje poštene vrednosti	
Začetna bilanca na dan 1. 1. 2022	2 190
<i>Naložbe v obdobju</i>	383
<i>Odplačila glavnice</i>	(143)
<i>Poravnani prihodki</i>	(115)
<i>Dobički ali izgube za zadevno obdobje v presežku ali primanjkljaju</i>	19
<i>Prenosi na raven 3</i>	–
<i>Prenosi z ravni 3</i>	–
<i>Drugo</i>	–
Končna bilanca na dan 31. 12. 2022	2 335

Neto izgube za neizvedena sredstva ravni 3 v posesti ob koncu leta 2022 so znašale 87 milijonov EUR (leta 2021: čisti dobički v višini 295 milijonov EUR). Vključeni so kot finančni prihodki v vrstici „Dobički na finančna sredstva ali obveznosti po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva“ (glej pojasnilo **3.9**) in kot stroški financiranja v vrstici „Izgube iz finančnih sredstev po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva“ (glej pojasnilo **3.15**).

2.4.2.2 Finančna sredstva in obveznosti po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva

Finančna sredstva in obveznosti po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva po vrstah

v milijonih
EUR

Vrsta izvedenega	31. 12. 2022	31. 12. 2021
------------------	--------------	--------------

finančnega instrumenta	Nominalni znesek	Sredstvo po poštenu vrednosti	Obveznost po poštenu vrednosti	Nominalni znesek	Sredstvo po poštenu vrednosti	Obveznost po poštenu vrednosti
<i>Valutna nestandardizirana termimska pogodba</i>	488	5	–	646	2	–
<i>Jamstvo za portfelj lastniških instrumentov</i>	4 694	979	(17)	4 148	826	(1)
<i>Jamstva za valutno tveganje</i>	87	–	(8)	28	–	(4)
Skupaj	5 269	984	(25)	4 822	828	(5)
<i>Nekratkoročna</i>		979	(9)		826	(5)
<i>Kratkoročna</i>		5	(15)		2	–

Valutna nestandardizirana termimska pogodba

EU sklepa valutne nestandardizirane termimske pogodbe, da bi se zavarovala pred valutnim tveganjem, povezanim z dolžniškimi vrednostnimi papirji, izraženimi v ameriških dolarjih, ki jih ima v posesti Jamstveni sklad EFSI. EU v skladu z valutnimi nestandardiziranimi termimskimi pogodbami na datum zapadlosti plača pogodbeno dogovorjen nominalni znesek v tuji valuti („plačilni del“), kot je predstavljen v razpredelnici zgoraj, in prejme nominalni znesek v eurih („prejemni del“). Take pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih se merijo po poštenu vrednosti na dan bilance stanja in se razvrstijo bodisi kot finančna sredstva bodisi kot finančne obveznosti po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, odvisno od tega, ali je njihova poštena vrednost pozitivna ali negativna.

Jamstva za portfelje lastniških instrumentov

Postavka „Jamstvo za portfelj lastniških instrumentov“ sestavljajo jamstva, ki jih je dala EU finančnim institucijam za portfelje kapitalskih naložb. Ta jamstva so razvrščena kot izvedeni finančni instrumenti in obračunana kot finančno sredstvo ali finančna obveznost po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, ker ne ustrezajo opredelitvi obveznosti iz finančnih jamstev – glej pojasnilo **1.5.12**. Finančna obveznost EU se meri na podlagi vrednosti osnovnih naložb.

Skupni znesek predstavlja predvsem jamstvo EFSI, ki ga je EU dala skupini EIB, pri čemer znašajo osnovne kapitalske naložbe, zagotovljene s strani EIB in EIS, 3,5 milijarde EUR (leta 2021: 3,1 milijarde EUR). Poštena vrednost jamstva EU za portfelje lastniških instrumentov EFSI je znašala 967 milijonov EUR (leta 2021: 763 milijonov EUR).

Jamstvo za valutno tveganje

Jamstva EU za valutno tveganje v okviru Jamstvenega sklada EFSD, ki jamči za pogodbe o zamenjavi in nestandardizirane termimske pogodbe, ki so namenjene varovanju pred valutnimi tveganji za naložbene posle na nastajajočih trgih. EU krije tudi devalvacijo tuje valute (UAH) v zvezi s posojili, ki so jih finančne institucije dale MSP v Ukrajini v okviru finančnega mehanizma za MSP v državah vzhodnega partnerstva.

Hierarhija poštene vrednosti izvedenih finančnih sredstev in obveznosti

v milijonih
EUR

Vrsta izvedenega finančnega instrumenta	31. 12. 2022		31. 12. 2021	
	Sredstvo po poštenu vrednosti	Obveznost po poštenu vrednosti	Sredstvo po poštenu vrednosti	Obveznost po poštenu vrednosti
<i>Raven 1: Kotirane cene na delujočih trgih</i>	–	–	–	–
<i>Raven 2: Opazovani vhodni podatki, razen kotiranih cen</i>	5	(3)	2	(2)
<i>raven 3: Tehnike vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na podatkih z opazovanih trgov</i>	979	(21)	826	(2)
Skupaj	984	(25)	828	(5)

V danem obdobju ni bilo prenosov med ravno 1 in ravno 2. Izvedena finančna sredstva na ravni 3 poštene vrednosti vključujejo predvsem jamstva za portfelje lastniških instrumentov.

Uskladitev izvedenih finančnih sredstev in obveznosti, merjenih s tehnikami vrednotenja z vhodnimi podatki, ki ne temeljijo na podatkih z opazovanih trgov (raven 3)

v milijonih EUR

Gibanje poštene vrednosti	
Sredstvo/(obveznost) začetne bilance na dan 1. 1. 2022	824
Plačani zahtevki za unovčitev jamstva	51
Vrnjene unovčitve jamstva	–
Prihodki iz poravnane jamstva	(98)
Dobički ali izgube za zadevno obdobje v presežku ali primanjkljaju	181
Prenosi na raven 3	–
Prenosi z ravni 3	–
Drugo	–
Končna bilanca na dan 31. 12. 2022	958

Čisti dobički izvedenih sredstev ravni 3 v posesti ob koncu leta 2022 so znašali 181 milijonov EUR (leta 2021: čisti dobički v višini 777 milijonov EUR). Ta znesek je vključen v finančne prihodke pod postavko „Dobički na finančna sredstva ali obveznosti po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedena finančna sredstva“ (glej pojasnilo 3.9).

2.5 PREDHODNO FINANCIRANJE

v milijonih EUR

	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročno			
Predhodno financiranje	2.5.1	47 179	57 764
Drugi predujmi državam članicam	2.5.2	216	2 901
Prispevek za skrbniške sklade		86	126
		47 482	60 792
Kratkoročno			
Predhodno financiranje	2.5.1	46 927	28 427
Drugi predujmi državam članicam	2.5.2	6 087	4 229
		53 014	32 656
Skupaj		100 496	93 447

Obseg predhodnega financiranja v različnih programih mora zadostovati, da se upravičencu zagotovijo potrebna sredstva za začetek in napredovanje projekta, hkrati pa je treba zagotoviti zaščito finančnih interesov EU ter upoštevati pravne in operative omejitve ter omejitve zaradi stroškovne učinkovitosti.

2.5.1 Predhodno financiranje

v milijonih EUR

	Bruto znesek	Obračunano prek časovnih razmejitev	Čisti znesek na dan 31. 12. 2022	Bruto znesek	Obračunano prek časovnih razmejitev	Čisti znesek na dan 31. 12. 2021
Deljeno upravljanje						
<i>EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja</i>	3 051	(527)	2 525	3 172	(208)	2 965
<i>ESRR in KS</i>	29 812	(4 932)	24 880	23 531	(4 571)	18 960
<i>ESS</i>	11 621	(1 974)	9 647	9 085	(1 823)	7 263
<i>Drugo</i>	8 063	(4 498)	3 565	4 836	(2 263)	2 572
	52 548	(11 931)	40 617	40 624	(8 865)	31 760
Neposredno upravljanje						
<i>Izvedli:</i>						
<i>Komisija</i>	41 722	(13 695)	28 027	46 494	(11 970)	34 525
<i>od tega instrument RRF (NextGenerationEU)</i>	28 347	(5 389)	22 958	34 879	(4 065)	30 814
<i>Izvajalske agencije EU</i>	29 566	(17 104)	12 462	23 931	(15 030)	8 901
<i>Skrbniški skladi</i>	738	(582)	156	1 140	(847)	293
	72 026	(31 381)	40 645	71 565	(27 847)	43 718
Posredno upravljanje						
<i>Izvedli:</i>						
<i>Druge agencije in organi EU</i>	2 892	(1 262)	1 631	1 657	(687)	971
<i>Tretje države</i>	1 797	(1 275)	522	1 874	(1 261)	614
<i>Mednarodne organizacije</i>	12 488	(7 491)	4 997	9 545	(5 955)	3 590
<i>Drugi subjekti</i>	15 208	(9 513)	5 695	12 992	(7 453)	5 539
	32 385	(19 540)	12 845	26 069	(15 356)	10 713
Skupaj	156 958	(62 852)	94 106	138 258	(52 068)	86 191
<i>Nekratkoročno</i>	47 179	–	47 179	57 764	–	57 764
<i>Kratkoročno</i>	109 778	(62 852)	46 927	80 494	(52 068)	28 427

Predhodno financiranje pomeni izplačana denarna sredstva in s tem izvrševanje odobritev plačil. Kot je pojasnjeno v pojasnilu **1.5.7**, so to predujmi in še niso prikazani kot odhodki. Zato predhodno financiranje kljub temu, da zmanjšuje neporavnane obveznosti (glej pojasnilo **5.1**), predstavlja odhodke, ki še morajo biti sprejeti in še niso pripoznani v izkazu poslovnega izida.

Pri deljenem upravljanju se največji del predhodnega financiranja nanaša na programsko obdobje 2014–2020. Na področju kohezije so bila izvedena nova plačila predhodnega financiranja, povezana predvsem z REACT-EU (3,5 milijarde EUR) in programskim obdobjem 2021–2027 (5,4 milijarde EUR).

Za obdobje 2014–2020 so navedeni začetni zneski predhodnega financiranja, ki so lahko obračunani (tj. pripoznani v izkazu poslovnega izida) le pred zaključkom programskega obdobja in so prikazani kot nekratkoročno predhodno financiranje. Ker se bliža konec obdobja izvajanja tega prejšnjega večletnega finančnega okvira in v naslednjih 12 mesecih zapade več zneskov, se to začetno predhodno financiranje postopoma prerazvrsti v tekoče predhodno financiranje, začelo pa se je tudi njegovo obračunavanje. To je glavni razlog za zmanjšanje nekratkoročnega predhodnega financiranja in pomemben dejavnik pri povečanju sedanjega zneska.

Največji zneski predhodnega financiranja za neposredno upravljanje so tisti, povezani z nepovratno podporo v zvezi z instrumentom RRF, ki se je začel izvajati v letu 2021, in sicer 23 milijard EUR neto ob koncu leta (leta 2021: 30,8 milijarde EUR). Ti zneski so se zmanjšali, saj so bili obračunani, ko so države članice v letu 2022 dosegle mejnike. Drugi znatni zneski v skupni vrednosti 13 milijard EUR (leta 2021: 8,5 milijarde EUR) se nanašajo na področje raziskav (predvsem programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, ki ju izvajajo izvajalske agencije EU in Komisija); ker novi večletni finančni okvir napreduje, je bilo dodeljenih več nepovratnih sredstev, zato je bilo izplačanih več predhodnih financiranj.

Za posredno upravljanje se iz predhodnega financiranja krijejo predvsem programi notranje politike, kot sta programa Galileo in EGNOS (vesoljska programa), pa tudi instrumenti v zvezi z Evropo v svetu (vključno z instrumenti za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje). Najpomembnejše povečanje predhodnega financiranja v tem razdelku, tj. 1,1 milijarde EUR, se nanaša na Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ter njegove predhodnike. Podobno kot pri neposrednem upravljanju predhodnega financiranja se to povečanje nanaša predvsem na nova plačila, izvršena v programskem obdobju 2021–2027, ki se pospešeno izvaja.

Jamstva, prejeta v zvezi s predhodnim financiranjem

To so jamstva, ki jih Komisija v nekaterih primerih zahteva od upravičencev, ki niso države članice, ob plačilu predujmov (predhodnega financiranja). Pri tej vrsti jamstev je treba razkriti dve vrednosti, in sicer „nominalno“ in „tekočo“. Nominalna vrednost je povezana z obstojem jamstva. Tekoča vrednost je znesek predhodnega financiranja, ki se izplača proti jamstvu, ki se nato zmanjša za naknadno obračunane zneske. Na dan 31. decembra 2022 je nominalna vrednost jamstev, prejetih v zvezi s predhodnim financiranjem, znašala 518 milijonov EUR, njihova tekoča vrednost pa 464 milijona EUR (leta 2021: 433 milijonov EUR oziroma 383 milijonov EUR).

Nekateri zneski predhodnega financiranja, ki so bili plačani v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave in tehnološki razvoj (7. OP) in programa Obzorje 2020 ter programa Obzorje Evropa, se krijejo iz mehanizma vzajemnega zavarovanja, ki je bil v preteklosti znan kot Jamstveni sklad za udeležence. Mehanizem vzajemnega zavarovanja je instrument vzajemne koristi in je bil vzpostavljen za kritje tveganj, ki se nanašajo na neplačila zneskov upravičencev med izvajanjem posrednih ukrepov v okviru navedenih programov. Vsi udeleženci posrednih ukrepov, ki prejemajo nepovratna sredstva EU, prispevajo 5 % najvišjega prispevka EU h kapitalu mehanizma vzajemnega zavarovanja, ki ga Komisija vlaga v finančne trge za vzbujanje zanimanja. Interes se lahko uporabi za kritje dolgov udeleženca, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti do Unije. Na koncu posrednih ukrepov se prispevki vrnejo udeležencem. EU (ki jo zastopa Komisija) deluje kot pooblaščenka udeležencev mehanizma vzajemnega zavarovanja, sklad sam pa je v lasti udeležencev. Mehanizem vzajemnega zavarovanja je torej ločen subjekt, ki ni konsolidiran v tem zaključnem računu EU.

Na dan 31. decembra 2022 je višina zneskov predhodnega financiranja, ki jih krije mehanizem vzajemnega zavarovanja, dosegla 2,7 milijarde EUR (leta 2021: 2,4 milijarde EUR). Skupna sredstva mehanizma vzajemnega zavarovanja, vključno s finančnimi sredstvi, ki jih upravlja Komisija, so znašala 2,6 milijarde EUR (leta 2021: 2,5 milijarde EUR).

2.5.2 Drugi predujmi državam članicam

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Predujmi državam članicam za finančne instrumente v okviru deljenega upravljanja</i>	3 390	3 647
<i>Scheme pomoči</i>	2 914	3 483

Skupaj	6 303	7 130
<i>Nekratkoročni</i>	<i>216</i>	<i>2 901</i>
<i>Kratkoročni</i>	<i>6 087</i>	<i>4 229</i>

Predujmi državam članicam za finančne instrumente v okviru deljenega upravljanja

V okviru programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) je mogoče državam članicam nakazati predujme iz proračuna EU, da lahko prispevajo v finančne instrumente (tj. posojila, lastniške naložbe ali jamstva). Za vzpostavitev in upravljanje teh finančnih instrumentov so odgovorne države članice in ne Komisija. Kljub temu so denarna sredstva, ki ob koncu leta v okviru teh instrumentov niso porabljena, last EU (tako kot vse predhodno financiranje) in se zato obravnavajo kot sredstvo v bilanci stanja EU.

V okviru kohezijske politike za obdobje 2014–2020 se ocenjuje, da je bilo od plačanih 17 181 milijonov EUR na dan 31. decembra 2022 neporabljenih 3 303 milijonov EUR. To vključuje prispevek držav članic k pobudi za MSP, tj. instrumentu, namenjenemu spodbujanju dodatnih posojil bančnega sektorja malim in srednjim podjetjem (izplačanih 1 449 milijonov EUR, brez zneskov, ki so še predmet predhodnega financiranja, od katerih se za 292 milijonov EUR ocenjuje, da še niso bili porabljeni).

Za razvoj podeželja je bilo ob koncu leta neporabljenih 86 milijonov EUR.

Sheme pomoči

Podobno kot zgoraj se dobropisi za zneske predujmov, ki so jih plačale države članice za različne sheme pomoči (državna pomoč, tržni ukrepi v okviru EKJS ali naložbeni ukrepi EKSRP) in ob koncu leta niso porabljeni, v bilanci stanja EU evidentirajo kot sredstva (predujmi). Komisija je ocenila vrednost teh predujmov na podlagi informacij, ki so jih zagotovile države članice; zadevni zneski so vključeni v zgornje podpostavke „Sheme pomoči“.

Za večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020 so neporabljeni zneski ob koncu leta po ocenah znašali 1 198 milijonov EUR za kohezijsko politiko in 1 670 milijonov EUR za kmetijsko politiko.

2.6 MENJALNE TERJATVE IN NEMENJALNI IZTERLJIVI ZNESKI

		v milijonih EUR	
	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročni			
Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov	2.6.1	16 339	34 892
Terjatve iz menjalnih poslov	2.6.2	2 532	5 750
		18 870	40 642
Kratkoročni			
Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov	2.6.1	25 832	29 473
Terjatve iz menjalnih poslov	2.6.2	3 497	2 323
		29 329	31 796
Skupaj		48 199	72 438

2.6.1 Izterljivi zneski iz nemenjalnih poslov

		v milijonih EUR	
	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročni			
Države članice	2.6.1.1	503	2 497
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	2.6.1.2	14 810	30 839
Aktivne časovne razmejitve	2.6.1.4	1 011	1 556
Drugi izterljivi zneski		15	–
		16 339	34 892
Kratkoročni			
Države članice	2.6.1.1	6 036	5 682
Sporazum o izstopu Združenega kraljestva	2.6.1.2	9 061	10 913
Globe zaradi kršitev pravil konkurence	2.6.1.3	9 420	11 698
Aktivne časovne razmejitve	2.6.1.4	1 239	1 097
Drugi izterljivi zneski		75	83
		25 832	29 473
Skupaj		42 170	64 365

2.6.1.1 Izterljivi zneski, ki jih dolgujejo države članice

		v milijonih EUR	
		31. 12. 2022	31. 12. 2021
TLS – računi A		4 397	6 137
TLS – ločeni računi		1 356	1 405
Lastna sredstva, ki jih je treba še prejeti		7	15
Oslabitev		(686)	(875)
Drugo		–	–
Izterljivi zneski v zvezi z lastnimi sredstvi		5 073	6 683
Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS)		1 621	1 525
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in drugi instrumenti za razvoj podeželja		189	668
Oslabitev		(591)	(843)
Izterljivi zneski v zvezi z EKJS in razvojem podeželja		1 219	1 350
Izterjava zneskov predhodnega financiranja		13	26
Izterljiv plačani DDV		54	45
Drugi izterljivi zneski, ki jih dolgujejo države članice		180	73
Skupaj		6 539	8 178
<i>Nekratkoročni</i>		<i>503</i>	<i>2 497</i>
<i>Kratkoročni</i>		<i>6 036</i>	<i>5 682</i>

Nekratkoročni zneski, ki jih dolgujejo države članice, se nanašajo predvsem na neizvršene sklepe o potrditvi skladnosti za Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS) in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP). Zneski, ki se nanašajo na te sklepe, se izterjajo v letnih obrokih.

Izterljivi zneski v zvezi z lastnimi sredstvi

„Računi A“ se nanašajo na mesečne izkaze, v katerih države članice sporočijo upravičene zneske tradicionalnih lastnih sredstev (TLS). V razpredelnici so navedeni zneski „računov A“, ki še niso bili plačani Komisiji. TLS so predvsem carine, ki jih države članice pobirajo v imenu Komisije.

„Računi A“ so na koncu leta po navadi znašali od 3 do 4 milijarde EUR. Vendar so bili leta 2021 zneski precej višji, saj so vključevali zneske tradicionalnih lastnih sredstev, povezane s primeri prenizkega vrednotenja. Razvoj v letu 2022 je mogoče pojasniti predvsem s plačili, prejetimi v zvezi s temi zadevami, in prilagoditvami dolgov na podlagi sodbe Sodišča.

V postopku za ugotavljanje kršitev v zvezi z Združenim kraljestvom. (kršitev št. 2018/2008) je Sodišče 8. marca 2022 izdalo s tem povezano sodbo in potrdilo, da je Združeno kraljestvo kršilo svoje obveznosti za zaščito proračuna Unije. Zadeva se je začela s poročilom urada OLAF za leto 2017, v katerem je bilo ugotovljeno, da so se uvozniki v Združenem kraljestvu izognili plačilu velikega zneska carin, tako da so izdajali lažne in fiktivne račune ter nepravilno določali carinske vrednosti pri uvozu. Komisija je na podlagi metodologije, ki sta jo razvila urad OLAF in Skupno raziskovalno središče, ter razpoložljivih informacij ocenila, da so zaradi kršitve s strani Združenega kraljestva v obdobju med novembrom 2011 in oktobrom 2017 v proračunu EU nastale izgube v višini 2,1 milijarde EUR (čiste, tj. po odštetju stroškov pobiranja v višini 20 %, ki bi jih Združeno kraljestvo zadržalo od bruto zneska v višini 2,7 milijarde EUR). Sodišče je v svoji sodbi na splošno podprlo trditve Komisije, vendar jo je pozvalo, naj ponovno izračuna dolgovani znesek z upoštevanjem dodatnih elementov za količinsko opredelitev izgub carinskih dajatev. Združeno kraljestvo je Komisiji junija 2022 plačalo začasni znesek.

Komisija je proučila sodbo, zlasti pripombe Sodišča v zvezi z določitvijo zapadlih zneskov. Po podrobni analizi je bil končni znesek glavnice določen na 1,6 milijarde EUR (neto znesek po odbitku 20 % stroškov pobiranja). Združeno kraljestvo je januarja 2023 plačalo preostali znesek. Posledično so bile ponovno izračunane tudi zamudne obresti v višini 1,4 milijarde EUR, ki jih je Združeno kraljestvo plačalo februarja 2023. Obe plačili sta bili izvedeni po odbitku deleža Združenega kraljestva v skladu z določbami sporazuma o izstopu (glej pojasnilo **2.6.1.2**).

Po teh plačilih je Komisija 15. februarja 2023 zaključila postopek za ugotavljanje kršitev.

Z uporabo istih parametrov za ponovni izračun ocenjenih izgub tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih mora 27 držav članic plačati za tekstil in obutev, uvožena iz Kitajske po znatno podcenjeni vrednosti, je bila za izterljive zneske na dan 31. decembra 2022 uporabljena negativna prilagoditev v višini 0,6 milijarde EUR. Z državami članicami se izvajajo dodatna pojasnila za določitev končnih zapadlih zneskov. Zamudne obresti v zvezi s temi zadevami so trenutno ocenjene na 0,6 milijarde EUR.

„Ločeni računi“ se nanašajo na določene upravičene zneske, ki niso bili vključeni v „račune A“, ker jih države članice niso izterjale in ker niso bili zavarovani (tj. jamstvo) (ali če je bilo zavarovanje zagotovljeno, vendar se zneski izpodbijajo). Za te upravičene zneske se izvede oslabitev na podlagi podatkov, ki jih vsako leto zagotovijo države članice. Zneski oslabitve na splošno predstavljajo podoben odstotek zneska glavnice ob koncu leta.

Izterljivi zneski v zvezi z EKJS in razvojem podeželja

Ta postavka zajema predvsem terjatve do držav članic na dan 31. decembra 2022, kakor so jih te prijavile in potrdile 15. oktobra 2022. Za izterljive zneske, ki nastanejo po tej prijavi do 31. decembra 2022, se pripravi ocena. Komisija oceni tudi odpis terjatev do upravičencev, ki jih verjetno ne bo mogoče izterjati. Ta popravek vrednosti ne pomeni, da se Komisija odpoveduje prihodnji izterjavi teh zneskov. V popravek je vključeno tudi zmanjšanje za 20 %, kar ustreza znesku, ki ga države članice lahko zadržijo za kritje upravnih stroškov.

2.6.1.2 Sporazum o izstopu Združenega kraljestva

„Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo“ (2019/C 384 I/01) (v nadaljnjem besedilu: sporazum o izstopu), ki sta ga podpisala EU in Združeno kraljestvo, določa različne finančne obveznosti za obe pogodbenici. Na dan 31. decembra 2022 so neto terjatve do Združenega kraljestva na podlagi teh obveznosti znašale 23 871 milijonov EUR (leta 2021: 41 753 milijonov EUR), od tega je treba 9 061 milijonov EUR plačati v 12 mesecih po datumu poročanja (leta 2021: 10 913 milijonov EUR):

v milijonih
EUR

	Člen 140	Člen 142	Drugo	31. 12. 20 22	31. 12. 20 21
<i>Dolg Združenega kraljestva</i>	17 029	9 587	68	26 683	43 982
<i>Dolg do Združenega kraljestva</i>	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Skupaj	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
<i>Nekratkoročen</i>	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
<i>Kratkoročen</i>	8 563	288	209	9 061	10 913

Delež Združenega kraljestva (člen 139)

V skladu s členom 139 je delež finančnih obveznosti Združenega kraljestva, ki izhaja iz sporazuma o izstopu, odstotek, ki se izračuna kot razmerje med lastnimi sredstvi, ki jih Združeno kraljestvo da na razpolago v obdobju 2014–2020, in lastnimi sredstvi, ki jih v navedenem obdobju dajo na razpolago vse države članice in Združeno kraljestvo, prilagojeno za znesek, sporočen državam članicam pred 1. februarjem 2022. Končni delež Združenega kraljestva je bil izračunan na 12,431681219587700 %.

Plačila na podlagi sporazuma o izstopu

Mehanizem plačil, ki ga je treba uporabiti za obveznosti, določene med dvema strankama, je določen v členu 148. Skratka, EU zaračuna neto zneske, ki jih dolguje Združeno kraljestvo aprila in septembra vsako leto, Združeno kraljestvo pa jih plačuje vsak mesec. Zneske, sporočene aprila danega leta, je treba plačati v štirih enakih mesečnih obrokih od junija do septembra tistega leta. Zneske, sporočene septembra, je treba plačati v osmih enakih mesečnih obrokih od oktobra tistega leta do maja naslednjega leta. Ker nekateri sporočeni zneski nujno temeljijo na napovedih in ocenah, se poročilo posodobi vsako leto na podlagi trenutnih podatkov.

Leta 2022 je skupni znesek, sporočen Združenemu kraljestvu v skladu s členom 136 in členi 140 do 147, znašal 9 815 milijonov EUR (leta 2021: 11 930 milijonov EUR), od tega je bilo 3 418 milijonov EUR sporočenih aprila 2022, 6 397 milijonov EUR pa septembra 2022 (leta 2021: 3 763 milijonov EUR oziroma 8 166 milijonov EUR).

Skupna plačila, prejeta v letu 2022, so znašala 10 921 milijonov EUR (leta 2021: 6 826 milijonov EUR): Od tega zneska se je 5 104 milijonov EUR nanašalo na preostanek iz poročila iz septembra 2021 in je bilo v obdobju od januarja do maja 2022 izplačanih v petih enakih obrokih (leta 2021: nič), 3 418 milijonov EUR se je nanašalo na poročilo iz aprila 2022 in je bilo izplačanih v štirih enakih mesečnih obrokih v obdobju od junija do septembra 2022 (leta 2021: 3 763 milijonov EUR), 2 399 milijonov EUR pa se je nanašalo na poročilo iz septembra 2022 in je bilo izplačanih v treh enakih obrokih v obdobju od oktobra do decembra (leta 2021: 3 062 milijonov EUR):

v milijonih EUR

	Preostanek iz poročila iz septembra 2021:	Poročilo iz aprila 2022:	Poročilo iz septembra 2022:	Skupaj plačila v letu 2022
	(dolgovano in plačano od januarja do maja 2022)	(dolgovano in plačano od junija do septembra 2022)	(dolgovano in plačano od oktobra do decembra 2022)	
Člen 140	5 090	4 029	2 437	11 556
Člen 142	18	236	11	265
Člen 136	29	–	7	37
Člen 147	–	6	–	6
	5 138	4 271	2 455	11 864
Člen 136	–	(573)	–	(573)
Člen 141	(34)	(0)	(56)	(90)
Člen 143	–	(163)	–	(163)
Člen 144	–	(73)	–	(73)
Člen 145	–	(37)	–	(37)
Člen 146	–	(7)	–	(7)
	(34)	(853)	(56)	(943)
Skupaj	5 104	3 418	2 399	10 921

Preostali saldo računa iz septembra 2022 ob koncu leta, ki je znašal 3 998 milijonov EUR, je bil plačan v petih enakih mesečnih obrokih v obdobju od januarja do maja 2023 (leta 2022: 5 104 milijonov EUR):

Člen 140 – Neporavnane obveznosti

Združeno kraljestvo se je zavezalo, da bo EU plačalo svoj delež neporavnanih proračunskih obveznosti na dan 31. decembra 2020 (t. i. RAL brexit), kakor so prilagojene z zahtevami iz člena 140. Na dan 31. decembra 2022 je skupni znesek, pripoznan kot terjatev, znašal 17 029 milijonov EUR (leta 2021: 28 620 milijonov EUR), od tega se 8 563 milijonov EUR plača v 12 mesecih po koncu leta. Naslednja razpredelnica prikazuje glavna gibanja med skupnim zneskom, pripoznanim kot terjatev na dan 31. decembra 2021, in skupnim zneskom, pripoznanim kot terjatev na dan 31. decembra 2022:

v milijonih EUR

Znesek, ki ga dolguje Združeno kraljestvo na dan 31. 12. 2021	28 620
<i>Neto finančni popravki za obdobje 2014–2020 ali prejšnja programska obdobja (vključno s prilagoditvijo odbitkov leta 2021)</i>	<i>(123)</i>
<i>Tradicionalna lastna sredstva, ki se nanašajo na leto 2020 in so bila dana na voljo Uniji v letu 2022 (vključno s prilagoditvijo odbitkov leta 2021)</i>	<i>–</i>
Neto plačila, prejeta od Združenega kraljestva v letu 2022	(11 556)
Prilagoditev ocenjenega neizvrševanja	88
Skupaj	17 029
<i>Nekratkoročno</i>	<i>8 465</i>
<i>Kratkoročno</i>	<i>8 563</i>

Medletno zmanjšanje skupnega zneska, pripoznanega kot terjatev, je znašalo 11 591 milijonov EUR in je bilo predvsem posledica plačil, prejetih od Združenega kraljestva v letu 2022 (11 556 milijonov EUR).

Skupni odbitek za neto finančne popravke v zvezi z obdobjem 2014–2020 ali prejšnjimi programskimi obdobji, ki znaša 123,5 milijona EUR, zajema zneske, fakturirane septembra 2022, ki še niso bili vključeni v zaključni račun za leto 2021 (39,1 milijona EUR, plačljiv od januarja do maja 2023), ter zneske, ki se zaračunajo septembra 2023 in plačajo od oktobra 2023 do maja 2024 (84,4 milijona EUR).

Skupni odbitek tradicionalnih lastnih sredstev, ki se nanašajo na leto 2020 in so bila dana na voljo Uniji v letu 2022, je znašal nič, saj ni bilo prilagoditev že zaračunanih zneskov ali znanih zneskov, ki bi jih bilo treba vključiti v račun iz aprila 2023 ali septembra 2023.

Znesek, ki se plača v 12 mesecih od datuma poročanja (8 563 milijonov EUR), zajema preostali saldo računa iz septembra 2022 (4 061 milijonov EUR), znesek, zaračunan aprila 2023 (2 647 milijonov EUR), ter znesek, ki bo zaračunan septembra 2023 in se plača od oktobra do decembra 2023 (1 855 milijonov EUR). Znesek, zaračunan aprila 2023, je sestavljen iz 2 515 milijonov EUR, ki se nanašajo na delež Združenega kraljestva za ocenjeno izvrševanje RAL v letu 2023, in 132 milijonov EUR, ki se nanašajo na prilagoditev deleža Združenega kraljestva za RAL zaradi izvrševanja v letu 2022. Znesek, ki bo zaračunan septembra 2023 in se plača v obdobju od oktobra do decembra 2023, zajema 1 887 milijonov EUR, ki se nanašajo na delež Združenega kraljestva za ocenjeno izvrševanje RAL v letu 2023, in 32 milijona EUR, ki se nanašajo na odbitke za neto finančne popravke.

Ocenjeno neizvrševanje je bilo prilagojeno za 88 milijonov EUR, da bi se upoštevale dejanske sprostitev v letih 2021 in 2022 ter ocenjene sprostitev za preostale neporavnane obveznosti v okviru brexita ob koncu leta 2022.

Člen 142 – Obveznosti Unije ob koncu leta 2020

Združeno kraljestvo se je zavezalo, da bo konec leta 2020 EU plačalo svoj delež obveznosti Unije, razen naslednjega: (a) obveznosti z ustreznimi sredstvi in (b) obveznosti v zvezi z delovanjem proračuna in upravljanjem lastnih sredstev (vključno z zneski, ki so že kriti z neporavnanimi obveznostmi, glej člen 140 zgoraj). Glavni znesek se nanaša na pozaposlitvene obveznosti EU (pokojnine in zdravstveno zavarovanje), ki obstajajo na dan 31. decembra 2020.

Neporavnane obveznosti iz leta 2020 v skladu s členom 142(6)

v milijonih
EUR

	Pokojninski sistem za evropske uradnike	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Neporavnane obveznosti iz leta 2020</i>	67 840	5 168	73 008	114 507
Delež Združenega kraljestva	8 434	642	9 076	14 235
Prispevki za pokojninski sistem za evropske uradnike/skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	250	9	259	236
Skupaj	8 684	651	9 335	14 471
<i>Nekratkoročne</i>	8 434	642	9 076	14 235
<i>Kratkoročne</i>	250	9	259	236

V skladu z modelom neplačila iz člena 142(6) Združeno kraljestvo letno prispeva k neto plačilom, izvršenim iz proračuna Unije v predhodnem letu vsakemu upravičencu iz pokojninskega sistema za evropske uradnike (PSEO), in povezanemu prispevku proračuna Unije v skupni sistem zdravstvenega zavarovanja za vsakega upravičenca ali osebo, ki je upravičena prek upravičenca. Prispevki se plačajo v štirih mesečnih obrokih od junija do septembra zadevnega leta.

Delež Združenega kraljestva za neto plačila, izvršena iz proračuna Unije v letu 2022 upravičencem PSEO in v skupni sistem zdravstvenega zavarovanja, je znašal 250 milijonov EUR oz. 9 milijonov EUR. Ti zneski so bili Združenemu kraljestvu sporočeni v okviru računa iz aprila 2023 (in se torej plačajo v štirih enakih mesečnih obrokih v obdobju od junija do septembra 2023).

Poleg tega so na dan 31. decembra 2022 neporavnane obveznosti Združenega kraljestva iz leta 2020 na podlagi člena 142(6), ki se nanašajo na PSEO in skupni sistem zdravstvenega zavarovanja, znašale 8 434 milijonov EUR oz. 642 milijonov EUR (leta 2021: 13 032 milijonov EUR in 1 203 milijonov EUR). Zmanjšanje za sistem PSEO in skupni sistem zdravstvenega zavarovanja je predvsem posledica aktuarskih dobičkov iz naslova sprememb finančnih predpostavk – za več podrobnosti glej pojasnilo 2.9. Opozoriti je treba, da čeprav aktuarski dobički (ali izgube) iz naslova sprememb finančnih predpostavk vplivajo na sedanjo vrednost neporavnanih obveznosti iz leta 2020, izračunano na podlagi MRSJS 39/računovodskega pravila EU št. 12, pa ne spreminjajo niti zneska prejemkov, ki jih bo EU dejansko plačala, niti posledično prispevkov Združenega kraljestva k tem plačilom, ki se izplačujejo na podlagi mehanizma poravnave neplačil iz člena 142(6).

Na dan 31. decembra 2022 Združeno kraljestvo ni uporabilo možnosti predčasne poravnave, določene za plačilo neporavnanih obveznosti iz naslova PSEO in skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja za leto 2020, izračunanih z uporabo aktuarskih vrednotenj v skladu z MRSJS 39/računovodskim pravilom EU št. 12, v petih enakih obrokih po postopku iz zadnjega pododstavka člena 142(6).

Neporavnane obveznosti iz leta 2020 v skladu s členom 142(5)

Združeno kraljestvo v skladu s členom 142(5) prispeva k obveznostim v zvezi z drugimi pokojninskimi sistemi, kakor so bili vknjiženi v konsolidiranem računu Unije za finančno leto 2020, v 10 obrokih z začetkom 31. oktobra 2021 (z vsakim letnim obrokom, ki ga je treba plačati v osmih mesečnih obrokih od oktobra od maja naslednje leto). Te obveznosti so v konsolidiranem zaključnem računu Unije za finančno leto 2020 znašale 2 344 milijard EUR, zaradi česar je delež Združenega kraljestva na dan 31. decembra 2020 znašal 291 milijonov EUR. Ob upoštevanju zneskov, prejetih od Združenega kraljestva do konca leta 2022, v skupni višini 40 milijonov EUR, se je neporavnan delež Združenega kraljestva v zvezi z drugimi pokojninskimi sistemi na dan 31. decembra 2022 zmanjšal na 251 milijonov EUR, od tega se 29 milijonov EUR plača v 12 mesecih po koncu leta.

Za več informacij v zvezi s sistemi prejemkov zaposlenih glej pojasnili **1.5.10** in **2.9**.

Drugi členi

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dolg Združenega kraljestva:		
Člen 136	–	557
Člen 147	68	53
	68	610
Dolg do Združenega kraljestva:		
Člen 136	(678)	–
Člen 141	(1 637)	(1 818)
Člen 143	(313)	(163)
Člen 144	(54)	(73)
Člen 145	(111)	(148)
Člen 146	(20)	(27)
	(2 812)	(2 229)
Skupaj	(2 744)	(1 618)
<i>Nekratkoročno</i>	<i>(2 953)</i>	<i>(711)</i>
<i>Kratkoročno</i>	<i>209</i>	<i>(908)</i>

Člen 136 – Veljavne določbe v zvezi z lastnimi sredstvi

Člen 136 vsebuje določbe v zvezi z lastnimi sredstvi, ki se uporabljajo po 31. decembru 2020. Združeno kraljestvo je upravičeno do prejema svojega deleža ali ga mora plačati, odvisno od primera, kadar se lastna sredstva, povezana s proračunskimi leti do vključno leta 2020, dajo na razpolago, popravijo ali prilagodijo po 31. decembru 2020. Zato za Združeno kraljestvo veljajo morebitne prilagoditve lastnih sredstev iz naslova DDV in BND, ki se nanašajo na proračunska leta do vključno leta 2020. Vendar se bodo te prilagoditve iz naslova DDV in BND izvedle le, če bo odločitev sprejeta najpozneje do 31. decembra 2028. Upoštevajo se tudi posodobitve popravkov za Združeno kraljestvo za obdobje 2018–2019.

Poleg tega mora Združeno kraljestvo plačati tradicionalna lastna sredstva, ki jih je zbralo po 28. februarju 2021, vendar se nanašajo na leto 2020 in prejšnja leta. Od tega zneska se odšteje delež, ki ga je dalo na voljo Združeno kraljestvo. Ločeni račun za tradicionalna lastna sredstva bo v celoti likvidiran 31. decembra 2025.

Med januarjem in februarjem 2023 je Združeno kraljestvo plačalo neporavnan dolg, ki je izhajal iz zadeve, v kateri je bilo ugotovljeno, da so se uvozniki v Združenem kraljestvu izognili plačilu velikega zneska carin, tako da so izdajali lažne in fiktivne račune ter nepravilno določali carinske vrednosti pri uvozu. Glavnica in z njo povezane zamudne obresti so skupaj znašale 1,6 milijarde EUR oziroma 1,4 milijarde EUR (glej pojasnilo **2.6.1.1**). Delež Združenega kraljestva, opredeljen v členu 139 sporazuma o izstopu, je znašal 370 milijonov EUR in je bil izravnal s plačili, prejetimi od Združenega kraljestva v letu 2023.

Neporavnani neto znesek, ki ga EU dolguje Združenemu kraljestvu, na dan 31. decembra 2022 znaša 678 milijonov EUR, pri čemer bo Združeno kraljestvo moralo plačati 699 milijonov EUR v 12 mesecih po koncu leta, EU pa bo morala Združenemu kraljestvu pozneje plačati 1 377 milijonov EUR:

v milijonih EUR

Znesek, ki ga dolguje Združeno kraljestvo na dan 31. 12. 2021	557
<i>Znesek, zaračunan Združenemu kraljestvu septembra 2022</i>	20
<i>Delež Združenega kraljestva za primer prenizkega vrednotenja</i>	(370)
<i>Plačila Združenemu kraljestvu v letu 2022</i>	536
<i>Popravek za Združeno kraljestvo, vključno s posodobljenim zneskom popravkov za Združeno kraljestvo za obdobje 2018–2019 v letu 2022 (3,7 milijona EUR)</i>	11
<i>Posodobitev popravkov iz naslova DDV in BND (bilanca za leto 2021)</i>	(64)
<i>Popravki iz naslova DDV in BND (bilanca za leto 2022)</i>	(1 377)
<i>Neto tradicionalna lastna sredstva Združenega kraljestva po 28. februarju 2021</i>	8
Znesek, ki ga dolguje Združeno kraljestvo na dan 31. 12. 2022	(678)
<i>Nekratkoročno</i>	(1 377)
<i>Kratkoročno</i>	699

Opozoriti je treba, da znesek v višini 699 milijonov EUR, ki ga mora Združeno kraljestvo plačati v 12 mesecih po koncu leta, vključuje odbitek v višini 370 milijonov EUR za zgoraj navedeno zadevo v zvezi s carinami. Ker je bil ta znesek poravnal ločeno od mehanizma zaračunavanja, ni bil vključen v račun iz aprila 2023.

Člen 141 – Globe

Združeno kraljestvo je upravičeno do deleža glob, določenih pred 31. decembrom 2020, in do tistih glob, ki jih je Unija določila po 31. decembru 2020 v postopku iz člena 92(1), ko te postanejo dokončne. Znesek neporavnanih glob na dan 31. decembra 2022, ki zadevajo Združeno kraljestvo, znaša 12,4 milijarde EUR (leta 2020: 13,8 milijarde EUR). Zmanjšanje za 1,4 milijarde EUR je predvsem posledica neto znižanja glob za 1,3 milijarde EUR (globe, izdane leta 2022, v višini 0,2 milijarde, zmanjšane za 1,5 milijarde EUR glob, potrjenih in plačanih, zmanjšanih ali razveljavljenih s sodnimi odločbami v letu 2022) in povečanja oslabitve glob za 0,1 milijarde EUR. Delež ustreznih glob, ki zadevajo Združeno kraljestvo, ki na dan 31. decembra 2022 ni poravnal, znaša 1,5 milijarde EUR (leta 2021: 1,7 milijarde EUR), od tega bo znesek v višini 5,4 milijona EUR vključen v račun za september 2023, Združenemu kraljestvu pa plačan v obdobju od oktobra 2023 do maja 2024. Poleg tega je Združeno kraljestvo upravičeno do svojega deleža dokončnih glob, ki 31. decembra 2022 niso bile več neporavnane (7,5 milijona EUR, ki bodo prav tako vključeni v račun za september 2023 in plačani Združenemu kraljestvu v obdobju od oktobra 2023 do maja 2024), in svojega deleža dokončnih glob, ki so bile zaračunane septembra 2022, vendar ob koncu leta še niso bile plačane (93,7 milijona EUR, plačanih Združenemu kraljestvu v obdobju od januarja do maja 2023). Skupni delež Združenega kraljestva za globe zato znaša 1,6 milijarde EUR (leta 2021: 1,8 milijarde EUR), od tega se 98,6 milijona EUR plača v 12 mesecih po datumu poročanja (leta 2021: 90,2 milijona EUR).

Člen 143 – Pogojne finančne obveznosti: posojila za finančno pomoč, EFSI, EFSD in mandat za zunanja posojila

V skladu s tem členom je Združeno kraljestvo odgovorno za financiranje svojega deleža pogojnih obveznosti EU v zvezi z njegovimi dejavnostmi najemanja in dajanja posojil ter dejavnostmi na področju jamstev, če bi se te operacije uresničile in jih ne bi krili obstoječi jamstveni skladi (glej pojasnilo 4.1 za zadevne pogojne obveznosti). EU bo Združenemu kraljestvu povrnila zneske, ki jih je Združeno kraljestvo že prispevalo k jamstvenim skladom in ki niso več potrebni. Združeno kraljestvo ima tudi pravico do vrnjenih sredstev iz operacij z deljeno odgovornostjo. Na dan 31. decembra 2022 je znesek, ki ga je treba v celoti plačati Združenemu kraljestvu v naslednjih 12 mesecih, znašal 313 milijonov EUR (leta 2021: 163 milijonov EUR). Ta znesek zajema delež Združenega kraljestva v izterjavah in neto prihodkih, pobranih v letu 2022 (79,5 milijona EUR), presežek pri oblikovanju rezervacij (216,2 milijona EUR), učinek prilagoditve zaradi spremenjene obravnave izgub pri upravljanju sredstev (16,9 milijona EUR) ter dodatno prilagoditev za zneske, izterjane v letu 2021 za mandat EIB za zunanja posojila, ki so bili ugotovljeni med dogovorjenimi postopki pregleda (7 011 EUR).

Člen 144 – Finančni instrumenti

V skladu s tem členom se je EU zavezala, da bo Združenemu kraljestvu povrnila njegov delež vrnjenih sredstev, ki izhajajo iz finančnih operacij, odobrenih do datuma izstopa, in njegov delež izplačil za finančne operacije, odobrene po datumu izstopa. Na dan 31. decembra 2022 je znesek, ki ga je treba v celoti plačati Združenemu kraljestvu v naslednjih 12 mesecih, znašal 54 milijonov EUR (leta 2021: 73 milijonov EUR). Ta znesek vključuje odbitek 215 EUR, ki izhaja iz popravka deviznega tečaja za leto 2021.

Člen 145 – Evropska skupnost za premog in jeklo v likvidaciji (ESPJ v l.)

Združeno kraljestvo je upravičeno do svojega deleža čistih sredstev ESPJ v likvidaciji na dan 31. decembra 2020, ki se izplača letno v petih obrokih na dan 30. junija, in sicer z začetkom v letu 2021. Neto sredstva ESPJ v likvidaciji so 31. decembra 2020 znašala 1,5 milijarde EUR, pri čemer je delež Združenega kraljestva znašal 184 milijonov EUR. Po plačilu drugega obroka v višini 37 milijonov EUR leta 2022 je neporavnani znesek na dan 31. decembra 2022 znašal 111 milijonov EUR (leta 2021: 148 milijonov EUR), od tega se 37 milijonov EUR plača v 12 mesecih po datumu poročanja.

Člen 146 – Naložbe v Evropski investicijski sklad (EIS)

Združeno kraljestvo je upravičeno do svojega deleža naložb EU v vplačanem osnovnem kapitalu EIS na dan 31. decembra 2020, ki se izplača letno v petih obrokih na dan 30. junija, in sicer z začetkom v letu 2021. Naložbe EU v vplačanem osnovnem kapitalu EIS so na dan 31. decembra 2020 znašale 267 milijonov EUR, pri čemer je delež Združenega kraljestva znašal 33 milijonov EUR. Po plačilu drugega obroka v višini 7 milijonov EUR je neporavnani znesek na dan 31. decembra 2022 znašal 20 milijonov EUR (leta 2021: 27 milijonov EUR), od tega se 7 milijonov EUR plača v 12 mesecih po datumu poročanja.

Člen 147 – Pravne zadeve

Združeno kraljestvo se je zavezalo, da bo prispevalo svoj delež plačil EU, ki izhajajo iz pravnih zadev v zvezi s finančnimi interesi Unije, ki zapadejo, pod pogojem, da so dejstva, ki tvorijo predmet navedenih zadev, nastala najpozneje 31. decembra 2020. Ob upoštevanju rezervacij in časovnih razmejitev ob koncu leta ter dejanskih plačil, ki jih je EU izvršila za pravne zadeve v letu 2022, ocenjeni znesek, ki ga bo moralo plačati Združeno kraljestvo, znaša 68 milijonov EUR (leta 2021: 53 milijonov EUR), od tega se 18 milijonov EUR plača v 12 mesecih po datumu poročanja.

2.6.1.3 Izterljivi zneski v zvezi z globami zaradi kršitev pravil konkurence

	milijoni EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Bruto izterljivi znesek glob	13 635	14 922
Začasna plačila	(2 980)	(2 100)
Oslabitev	(1 235)	(1 125)
Skupaj	9 420	11 698
Nekratkoročni	–	–
Kratkoročni	9 420	11 698

Oglobljene družbe, ki so vložile pritožbo ali to načrtujejo, imajo možnost, da izvršijo začasna plačila ali Komisiji zagotovijo bančna jamstva. Za vse ob koncu leta neporavnane globe je bilo prejetih 2 980 milijonov EUR (leta 2021: 2 100 milijonov EUR) v obliki začasnih plačil, višina prejetih jamstev pa je znašala 9 066 milijonov EUR (leta 2021: 11 067 milijonov EUR).

V zneskih, odpisanih zaradi oslavitve, je upoštevana ocena, ki jo Komisija opravi za vsak primer posebej, v zvezi z zneski za globe, ki niso bili plačani ali za katere niso bila zagotovljena jamstva in Komisija ne pričakuje, da bodo izterjani.

Pogojna obveznost je razkrita zaradi možnosti, da bo te začasno plačane zneske treba vrniti oglobljenim družbam (glej pojasnilo 4.2.1).

2.6.1.4 Aktivne časovne razmejitve

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Prehodno nezaračunani prihodki	1 936	2 313

<i>Odloženi stroški v zvezi z nemenjalnimi posli</i>	315	340
Skupaj	2 250	2 653
<i>Nekratkoročne</i>	<i>1 011</i>	<i>1 556</i>
<i>Kratkoročne</i>	<i>1 239</i>	<i>1 097</i>

Prehodno nezaračunani prihodki vključujejo 1,8 milijarde EUR (leta 2021: 2 milijardi EUR), za kateri Komisija pričakuje, da jih bo izterjala na področju kohezije na podlagi preučitve in sprejetja zaključnih računov, ki jih bodo predložile države članice. Pričakuje se, da bo največji del tega zneska (1 milijarda EUR) izterjan šele ob zaključku zadevnih programov (zaradi ukrepov naložbene pobude v odziv na koronavirus) in je zato razvrščen kot nekratkoročen.

2.6.2 Terjatve iz menjalnih poslov

	<i>v milijonih EUR</i>	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročne		
<i>Terjatve iz finančnih jamstev</i>	1 832	2 630
<i>Zamudne obresti</i>	597	3 052
<i>Druge terjatve</i>	103	68
	2 532	5 750
Kratkoročne		
<i>Terjatve iz finančnih jamstev</i>	369	485
<i>Stranke</i>	288	302
<i>Oslabitev terjatev do strank</i>	(171)	(172)
<i>Odloženi stroški v zvezi z menjalnimi posli</i>	291	236
<i>Zamudne obresti</i>	2 554	1 127
<i>Drugo</i>	167	345
	3 497	2 323
Skupaj	6 029	8 073

Zamudne obresti se nanašajo predvsem na primere lastnih sredstev in natečene obresti na jamstva, ki so jih zagotovila oglobljena podjetja. Zmanjšanje zamudnih obresti je povezano predvsem s ponovnimi izračuni, ki so bili opravljeni po sodbi Sodišča glede primera prenizkega vrednotenja, navedenega v pojasnilu **2.6.1.1**. Znesek, povezan z Združenim kraljestvom v tem primeru prenizkega vrednotenja, je prikazan kot kratkoročna terjatev (1,4 milijarde EUR), medtem ko se nekratkoročni znesek zamudnih obresti (0,6 milijarde EUR) nanaša izključno na države članice.

Terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu predstavlja prihodnje plačilo, ki ga EU pričakuje za dana jamstva. Za večino jamstev EU se nadomestilo ne prejme ali pa je njihova cena nižja od tržne stopnje. Zato je terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu bistveno manjša kot obveznost iz pogodbe o finančnem jamstvu (glej pojasnilo **2.11.2**). Od skupnega zneska terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu v višini 2 201 milijonov EUR na dan 31. decembra 2022 je 2 198 milijonov EUR razvrščenih kot finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (raven 3 poštene vrednosti). V primerjavi z začetnim saldom na dan 1. januarja 2022 v višini 3 115 milijonov EUR se je terjatev družbe FGC zmanjšala za 914 milijonov EUR, od tega je 344 EUR nastalo zaradi jamstvenih premij, prejetih leta 2022, in 571 milijonov EUR zaradi nižjih jamstvenih premij, ki naj bi bile prejete v prihodnosti.

2.7 ZALOGE

	<i>v milijonih EUR</i>	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Znanstveni materiali</i>	54	58
<i>Drugo</i>	28	26
Skupaj	82	84

2.8 DENARNA SREDSTVA IN NJIHOVI USTREZNIKI

v milijonih EUR

	Pojasnilo	31. 12. 20	31. 12. 20
<i>Računi pri zakladnicah in centralnih bankah</i>		21 413	20 121
<i>Tekoči računi</i>		178	453
<i>Računi izločenih sredstev</i>		8	8
<i>Prerazporeditve (denarna sredstva na poti)</i>		–	–
<i>Bančni računi za izvrševanje proračuna</i>	2.8.1	21 598	20 582
<i>Instrument NextGenerationEU</i>	2.8.2	19 929	18 027
<i>Finančni instrumenti</i>	2.8.3	2 713	2 838
<i>Globe</i>	2.8.4	914	1 953
<i>Druge institucije, agencije in organi</i>		1 344	1 396
<i>Skrbniški skladi</i>		47	65
Skupaj		46 544	44 860

2.8.1 Bančni računi za izvrševanje proračuna

Ta postavka zajema sredstva, ki jih ima Komisija na svojih bančnih računih (pri zakladnici ali centralni banki) v vsaki državi članici in državi Efte ter na tekočih računih poslovnih bank, na računih izločenih sredstev in računih za manjša denarna plačila. Stanje sredstev zakladnice konec leta 2022 je posledica naslednjih glavnih elementov:

- zneska v višini 10,9 milijarde EUR proračunskih odobritev, ki ob koncu leta ni bil izvršen, od katerega je 8 milijard EUR povezanih z namenskimi prejemki, 0,6 milijarde EUR s sredstvi instrumenta NextGenerationEU, 2,3 milijarde EUR pa z odobritvami plačil (vključno z 0,6 milijarde EUR EKJS);
- zneska v višini 3,2 milijarde EUR, ki pripada zakladnicam agencij, ki jih upravlja Komisija in ki ob koncu leta ni bil porabljen;
- zneska v višini 5,2 milijarde EUR dodatnih tradicionalnih lastnih sredstev, ki je bil plačan, vendar ni bil vnesen v proračun ter
- zneska v višini 0,5 milijarde EUR dokončnih glob, ki še ni bil vnesen v proračun.

2.8.2 Instrument NextGenerationEU

Instrument NextGenerationEU poseduje denar na bančnem računu pri Evropski centralni banki (ECB). Zaradi izvajanja diverzificirane strategije financiranja v instrumentu NextGenerationEU – glej pojasnilo 2.11 – je stanje denarnih sredstev zelo visoko in je na dan 31. decembra 2022 doseglo 19,9 milijarde EUR (leta 2021: 18 milijard EUR). Namen ohranjanja visokega stanja denarnih sredstev je zagotoviti, da zneski, ki so na bančnem računu instrumenta NextGenerationEU, zadostujejo za izpolnjevanje vseh prihodnjih potreb po izplačilih in za ohranjanje opredeljenega varovala, hkrati pa preprečujejo kakršna koli presežna sredstva.

2.8.3 Finančni instrumenti

Zneski, prikazani pod to postavko, se nanašajo predvsem na ustreznike denarnih sredstev, ki jih v imenu Komisije upravljajo upravitelji, in sicer za namene izvajanja posebnih programov finančnih instrumentov, ki se financirajo iz proračuna EU: 1,9 milijarde EUR na dan 31. decembra 2022, od tega se 0,6 milijarde EUR nanaša na jamstveno shemo za posojila v programu COSME – glej pojasnilo 4.1.2. Vključuje tudi 0,3 milijarde EUR denarnih sredstev in njihovih ustreznikov v skupnem skladu za rezervacije, ki ob koncu leta še niso bili vloženi v vrednostne papirje, ter 0,4 milijarde EUR denarnih ustreznikov (kratkoročni komercialni zapisi), ki pripadajo skladu za inovacije, ki ga upravlja EIB – glej pojasnilo 2.4.2.1. Ta postavka ne zajema likvidnostne rezerve v zvezi s skupnim skladom za rezervacije (0,3 milijarde EUR na dan 31. decembra 2022), ki je v osrednji zakladnici Komisije. Denarna sredstva, ki pripadajo finančnim instrumentom, lahko uporabljajo le zadevni programi.

2.8.4 Globe

To so predvsem denarna sredstva, prejeta v zvezi z globami, ki jih je naložila Komisija, v še odprtih zadevah. Ti zneski so knjiženi na posebnih depozitnih računih, ki se ne uporabljajo za nobeno drugo dejavnost. Če je bila zoper njih vložena pritožba oziroma še ni znano, ali bo oglobljena družba vložila pritožbo, je zadevni znesek prikazan kot pogojna obveznost v pojasnilu **4.2.1**. Od leta 2010 vse poznejše začasno plačane globe upravlja Komisija v skladu BUFI, v okviru katerega se vlagajo v finančne instrumente, ki so razvrščeni kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva (glej pojasnilo **2.4.2**). Razlog za zmanjšanje denarnih sredstev v zvezi z globami ob koncu leta 2022 je to, da je bila februarja 2022 družbi Intel na podlagi sodbe Splošnega sodišča EU v zadevi Intel Corporation/Komisija povrnjena začasna globa v višini 1 060 milijonov EUR.

OBVEZNOSTI

2.9 POKOJNINE IN DRUGI PREJEMKI ZAPOSLENIH

2.9.1 Čiste obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih

	Pokojninski sistem za evropske uradnike	Drugi pokojninski sistemi	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	31. 12. 2022 Skupaj	<i>v milijonih EUR</i> Skupaj na dan 31. 12. 2021
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	73 126	1 880	6 064	81 070	122 926
<i>Sredstva programa</i>	<i>ni relevantno</i>	(63)	(390)	(453)	(460)
Čiste obveznosti	73 126	1 817	5 674	80 617	122 466

Znatno zmanjšanje skupne obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih je predvsem posledica zmanjšanja neto obveznosti pokojninskega sistema za evropske uradnike (PSEO), ki je največja obstoječa shema. Obveznost PSEO se je zmanjšala predvsem zaradi aktuarskih dobičkov iz naslova sprememb finančnih predpostavk (glej pojasnilo **2.9.4**). K temu je prispevalo močno povečanje realne diskontne stopnje v letu, ki je spet postala pozitivna, potem ko je bila tri leta zapored negativna. Vendar je treba opozoriti, da čeprav povečanje ali zmanjšanje realne diskontne stopnje vpliva na obseg obveznosti ob koncu leta, ne spreminja zneska prejemkov, ki ga bo treba v prihodnjih letih dejansko plačati upravičencem iz proračuna EU.

Posledično zmanjšanje obveznosti je bilo delno izravnano s povečanjem, ki ga je povzročilo dejstvo, da so pravice, pridobljene med letom zaradi službovanja, višje od prejemkov, izplačanih med letom. Prisotno je tudi povečanje zaradi letnih stroškov obresti (razreševanje diskontiranja obveznosti).

Pokojninski sistem za evropske uradnike

Ta obveznost za določene prejemke predstavlja sedanjo vrednost pričakovanih prihodnjih plačil, ki jih bo morala EU izvršiti za poravnavo pokojninskih obveznosti, ki izhajajo iz službovanja zaposlenih v tekočem in prejšnjih obdobjih. Vendar se sistem izvaja, in zato so vsa plačila, ki jih je treba izvršiti na letni osnovi, vsako leto vključena v proračun EU.

V skladu s členom 83 kadrovskih predpisov plačila prejemkov po pokojninskem sistemu zaposlenih bremenijo proračun EU. Sistem se financira navidežno in države članice skupaj jamčijo za izplačilo teh prejemkov. Od osnovnih plač aktivnih članov se odšteje obvezen pokojninski prispevek, ki zdaj znaša 10,1 %. Ti prispevki se obravnavajo kot proračunski prihodki v danem letu in prispevajo k financiranju odhodkov EU na splošno (glej tudi pojasnilo **3.8**).

Obveznosti iz naslova pokojninskega sistema so bile ocenjene na podlagi števila uslužbencev, udeleženih v sistemu (zaposlenih, upokojenih, bivših uslužbencev, ki prejemajo nadomestilo za invalidnost, in preživelih vzdrževanih oseb umrlih uslužbencev) na dan 31. decembra 2022, in na ta dan veljavnih pravil iz kadrovskih predpisov. To vrednotenje je bilo opravljeno v skladu z računovodskimi določbami MRSJS 39 (in torej računovodskim pravilom EU št. 12).

Drugi pokojninski sistemi

Ta postavka zadeva obveznost, ki se nanaša na pokojninske obveznosti do članov in nekdanjih članov Komisije, Sodišča Evropske unije ter Računskega sodišča, Sveta, evropskega varuha človekovih pravic, Evropskega nadzornika za varstvo podatkov. V to postavko so vključene tudi obveznosti, ki se nanašajo na pokojninske obveznosti poslancev Evropskega parlamenta.

Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja

Poleg navedenih pokojninskih sistemov je ovrednotena tudi ocenjena obveznost, ki jo ima EU do skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja v zvezi s stroški zdravstvenega varstva, ki jih je treba plačati za uslužbence v obdobjih po prenehanju njihove zaposlitve (brez njihovih prispevkov). Kot je navedeno v pojasnilu **1.5.10**, se pri izračunu te obveznosti upošteva celotno obdobje delovne aktivnosti,

kar zagotavlja, da sta pokojninski sistem in sistem zdravstvenega zavarovanja v okviru pozaposlitvenega programa za zaposlene dosledno obračunana.

Ob upoštevanju obveznosti glede poštenega predstavljanja ekonomske vsebine osnovnega stanja v skladu z EAR in MRSJS se pri dodelitvi prejemkov za obdobja aktivnosti MRSJS 39 ni razlagal v strožjem smislu. Če bi se stroški službovanja za skupni sistem zdravstvenega zavarovanja obračunali v celoti za 10 let za vse zaposlene namesto za obdobje njihove delovne aktivnosti, bi bil ob koncu leta učinek takega pristopa na obveznost za določene prejemke povečanje za 1,2 milijarde EUR. Vendar ta strožji pristop, kot je bilo že navedeno, ne bi bil združljiv s kvalitativno značilnostjo poštenega predstavljanja in tako ne bi mogel zagotoviti zanesljivih informacij v skladu z EAR št. 1 in temeljnim okvirom v MRSJS. Ta ocena je zelo odvisna od gibanja trenutnega upravnega statusa zaposlenih (zlasti od števila članov s pogodbami za določen čas, ki naj bi v prihodnosti postali uradniki).

2.9.2 Gibanje sedanje vrednosti obveznosti za določene prejemke zaposlenih

Sedanja vrednost obveznosti za določene prejemke je diskontirana vrednost pričakovanih prihodnjih plačil, potrebnih za poravnavo obveznosti, ki izhajajo iz službovanja zaposlenih v tekočem in prejšnjih obdobjih.

Analiza gibanja obveznosti za določene prejemke v tekočem letu je prikazana spodaj:

v milijonih
EUR

	Pokojninski sistem za evropske uradnike	Drugi pokojninski sistemi	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	Skupaj
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2021	109 679	2 600	10 647	122 926
Pripoznana v izkazu poslovnega izida				
<i>Stroški tekočega službovanja</i>	4 575	118	310	5 003
<i>Stroški obresti</i>	1 096	18	106	1 220
<i>Stroški preteklega službovanja</i>	–	28	–	28
Pripoznana v čistih sredstvih				
<i>Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih</i>				
<i>Aktuarski (dobički)/izgube zaradi izkušenj</i>	1 226	54	(267)	1 014
<i>Aktuarski (dobički)/izgube zaradi demografskih predpostavk</i>	78	1	11	91
<i>Aktuarski (dobički)/izgube zaradi finančnih predpostavk</i>	(41 533)	(862)	(4 642)	(47 036)
Drugo				
<i>Plačane dajatve</i>	(1 996)	(78)	(102)	(2 176)
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2022	73 126	1 880	6 064	81 070

Stroški tekočega službovanja se nanašajo na povečanje sedanje vrednosti obveznosti za določene prejemke, ki izhajajo iz službovanja sedanjih članov v tekočem letu.

Stroški obresti so povečanje sedanje vrednosti obveznosti za določene zaslužke v obdobju poročanja, ki je posledica dejstva, da so zaslužki eno obdobje bližje poravnavi.

Aktuarski dobički in izgube zaradi izkušenj se nanašajo na učinke razlik med tem, kar se je za leto 2022 pričakovalo v predpostavkah iz prejšnjega leta, in tem, kar se je dejansko zgodilo v letu 2022.

Aktuarski dobički in izgube zaradi sprememb vrednosti aktuarskih predpostavk (demografskih spremenljivk, kot sta fluktuacija zaposlenih ter smrtnost, in finančnih spremenljivk, kot so diskontne stopnje in pričakovano povečanje plač) nastanejo, kadar so te predpostavke posodobljene, da odražajo spremembe pogojev, na katerih temeljijo.

Prejemki (na primer pokojnine ali povračila zdravstvenih stroškov) se izplačajo med letom v skladu s pravili sistema. Zaradi teh izplačanih prejemkov se je zmanjšala obveznost za določene prejemke.

2.9.3 Sredstva programa

	v milijonih EUR		
	Drugi pokojninski sistemi	Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja	Skupaj
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2021	74	386	460
<i>Čisto gibanje sredstev sistemov</i>	<i>(11)</i>	<i>5</i>	<i>(7)</i>
Sedanja vrednost na dan 31. 12. 2022	63	390	453

2.9.4 Aktuarske predpostavke – prejemki zaposlenih

Glavne aktuarske predpostavke, uporabljene pri vrednotenju dveh glavnih sistemov prejemkov zaposlenih, so prikazane spodaj:

	2022	2021
Pokojninski sistem za evropske uradnike		
<i>Nominalna diskontna stopnja</i>	<i>3,6 %</i>	<i>1,0 %</i>
<i>Pričakovana stopnja inflacije</i>	<i>2,4 %</i>	<i>2,0 %</i>
<i>Realna diskontna stopnja</i>	<i>1,1 %</i>	<i>(1,0) %</i>
<i>Pričakovana stopnja prihodnjega povečanja plač</i>	<i>1,5 %</i>	<i>1,8 %</i>
<i>Upokojitvena starost</i>	<i>63/64/66</i>	<i>63/64/66</i>
Skupni sistem zdravstvenega zavarovanja		
<i>Nominalna diskontna stopnja</i>	<i>3,6 %</i>	<i>1,0 %</i>
<i>Pričakovana stopnja inflacije</i>	<i>2,4 %</i>	<i>2,0 %</i>
<i>Realna diskontna stopnja</i>	<i>1,1 %</i>	<i>(1,0) %</i>
<i>Pričakovana stopnja prihodnjega povečanja plač</i>	<i>1,6 %</i>	<i>1,9 %</i>
<i>Stopnje gibanja zdravstvenih stroškov</i>	<i>2,3 %</i>	<i>2,5 %</i>
<i>Upokojitvena starost</i>	<i>63/64/66</i>	<i>63/64/66</i>

Stopnje umrljivosti za leto 2022 temeljijo na tablicah umrljivosti za javne uslužbenke EU – EULT 2018, ki vključuje dinamičen trend v 20-letnem obdobju.

Nominalna diskontna stopnja se določi kot vrednost donosov eurskih brez kuponovskih obveznic (z zapadlostjo 18 let decembra 2022 za pokojninski sistem za evropske uradnike in 20 let za skupni sistem zdravstvenega zavarovanja). Stopnja inflacije, ki se uporablja, je stopnja pričakovane inflacije v enakovrednem obdobju. Določena mora biti empirično na podlagi predvidenih vrednosti, izraženih v na indekse vezanih obveznicah na evropskih finančnih trgih. Realna diskontna stopnja se izračuna iz nominalne diskontne stopnje in pričakovane dolgoročne stopnje inflacije.

V letu 2022 je močno povečanje nominalnih obrestnih mer povzročilo splošno zvišanje realne diskontne stopnje, s čimer se je spremenil predhodno opaženi negativni trend in prispevalo k znatnim aktuarskim dobičkom iz finančnih predpostavk v zadevnem letu.

2.9.5 Analiza občutljivosti

Analiza občutljivosti temelji na simulacijah, v katerih se ob nespremenjenih drugih pogojih spreminjajo vrednosti zadevnih predpostavk.

Občutljivost pokojninskega sistema za evropske uradnike

Sprememba domnevne diskontne stopnje za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

	2022	2021
--	------	------

	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	(1 316)	1 352	(2 464)	2 544

Sprememba pričakovanega povečanja plač za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

v milijonih EUR

	2022		2021	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	1 312	(1 280)	2 414	(2 345)

Sprememba predvidene upokojitvene starosti za eno leto bi imela naslednje učinke:

v milijonih EUR

	2022		2021	
	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	(727)	988	(1 155)	1 527

Občutljivost skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja

Sprememba domnevne stopnje gibanja zdravstvenih stroškov za deset bazičnih točk bi imela naslednje učinke:

v milijonih EUR

	2022		2021	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
<i>Seštevek stroškov tekočega službovanja in stroškov obresti čistih obdobjnih zdravstvenih stroškov zaposlenca po službovanju</i>	10	(10)	13	(12)
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	148	(144)	317	(307)

Sprememba domnevne diskontne stopnje za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

v milijonih EUR

	2022		2021	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	(118)	121	(265)	274

Sprememba pričakovanega povečanja plač za deset bazičnih točk (0,1 %) bi imela naslednje učinke:

v milijonih EUR

	2022		2021	
	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %	Povečanje za 0,1 %	Zmanjšanje za 0,1 %
<i>Obveznost za določene prejemke</i>	(23)	22	(42)	41

Sprememba predvidene upokojitvene starosti za eno leto bi imela naslednje učinke:

v milijonih EUR

	2022		2021	
	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto	Povišanje za eno leto	Znižanje za eno leto

<i>Obveznost za določene prejemke</i>	<i>(173)</i>	<i>184</i>	<i>(317)</i>	<i>334</i>
---	--------------	------------	--------------	------------

2.10 REZERVACIJE

v milijonih
EUR

	Znesek na dan 31. 12. 2021	Dodatne rezervacij e	Razveljavlj eni neporablje ni zneski	Porabljeni zneski	Prerazpor editev med kategorija mi	Sprememb a ocene	Znesek na dan 31. 12. 202 2
<i>Sodni postopki:</i>							
<i>Kmetijstvo</i>	354	222	(83)	(216)	–	–	277
<i>Drugo</i>	22	54	(3)	(2)	(0)	0	71
<i>Razgradnja jedrskih objektov</i>	2 440	–	–	(38)	–	(657)	1 745
<i>Finančne rezervacije</i>	1	–	–	–	–	0	1
<i>Drugo</i>	530	494	(249)	(100)	0	2	677
Skupaj	3 348	770	(336)	(356)	0	(654)	2 771
Nekratkoročne	2 950	242	(85)	(218)	(36)	(654)	2 199
Kratkoročne	398	527	(251)	(138)	36	(0)	571

Rezervacije so zanesljivo ocenjeni zneski, ki izhajajo iz preteklih dogodkov in jih bo verjetno treba plačati iz proračuna EU v prihodnosti.

Sodni postopki

Gre za oceno zneskov, ki jih bo verjetno treba izplačati po koncu leta v zvezi z več tekočimi sodnimi postopki. Zneski za kmetijstvo se nanašajo na pravne postopke, ki so jih države članice sprožile v zvezi s sklepi o potrditvi skladnosti za EKJS in EKSRR.

Razgradnja jedrskih objektov

V letu 2017 je bila osnova za oblikovanje rezervacije posodobljena na podlagi „posodobljene strategije Skupnega raziskovalnega središča o programu za razgradnjo in ravnanje z odpadki (D&WMP) iz leta 2017“. Skupaj z neodvisno skupino strokovnjakov za program za razgradnjo in ravnanje z odpadki je bil opravljen pregled strategije ter proračunskih potreb in potreb po osebju. Pomeni najboljšo razpoložljivo oceno proračuna in osebja, potrebnega za dokončanje razgradnje objektov Skupnega raziskovalnega središča v Ispri, Geelu, Karlsruheju in Pettnu.

V skladu z računovodskimi pravili EU se ta rezervacija indeksira za inflacijo in potem diskontira na čisto sedanjo vrednost (z uporabo krivulje zamenjave eurske obveznice). Na dan 31. decembra 2022 so take rezervacije znašale 1 745 milijonov EUR, pri čemer so razdeljene na znesek, ki bo po pričakovanjih uporabljen v letu 2023 (35 milijonov EUR), in znesek, ki bo po pričakovanjih uporabljen pozneje (1 710 milijonov EUR). Zmanjšanje v primerjavi z letom 2021 je predvsem posledica močnega zvišanja diskontnih stopenj, ki se uporabljajo za ocenjene prihodnje stroške.

Opozoriti je treba, da lahko velike negotovosti, povezane z dolgoročnim načrtovanjem razgradnje jedrskih objektov, vplivajo na to oceno, ki bi se lahko v prihodnje precej povečala. Negotovost nastaja predvsem zaradi končnega stanja razgrajenega objekta, jedrskih materialov, vidikov ravnanja z odpadki in odlaganja odpadkov, nepopolne ali pomanjkljive opredelitve nacionalnih regulativnih okvirov, zapletenih in dolgotrajnih postopkov dodelitve dovoljenj ter prihodnjega razvoja dogodkov na industrijskem trgu za razgradnjo.

2.11 FINANČNE OBVEZNOSTI

v milijonih EUR

	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročne			
Finančna sredstva po odplačni vrednosti:	2.11.1	323 798	214 824
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	2.4.2.2	9	5
Obveznosti iz finančnih jamstev	2.11.2	177	146
		323 985	214 974
Kratkoročne			
Finančna sredstva po odplačni vrednosti:	2.11.1	22 022	23 501
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	2.4.2.2	15	–
Obveznosti iz finančnih jamstev	2.11.2	6 279	7 648
		28 316	31 149
Skupaj		352 301	246 123

2.11.1 Finančne obveznosti po odplačni vrednosti

v milijonih EUR

	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Najeta posojila za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč	2.11.1.1	344 303	236 720
Druge finančne obveznosti	2.11.1.2	1 517	1 605
Skupaj		345 820	238 325
<i>Nekratkoročne</i>		<i>323 798</i>	<i>214 824</i>
<i>Kratkoročne</i>		<i>22 022</i>	<i>23 501</i>

2.11.1.1 Najeta posojila za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

v milijonih EUR

	NextGenerationEU	SURE	EMFS	Plačilnobilančna posojila	Makrofinančna pomoč	Euratom	Skupaj
Skupaj na dan 31. 12. 2021	91 000	90 567	47 138	201	7 464	351	236 720
Nova najeta posojila – nominalno	150 267	8 718	2 200	–	7 535	–	168 720
Odplačila	(53 381)	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(56 114)
Spremembe knjigovodske vrednosti	(4 758)	(155)	(51)	0	(60)	0	(5 023)
Skupaj na dan 31. 12. 2022	183 129	99 130	46 587	201	14 929	327	344 303
<i>Nekratkoročna</i>	<i>165 546</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>14 798</i>	<i>314</i>	<i>322 549</i>
<i>Kratkoročna</i>	<i>17 583</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>131</i>	<i>14</i>	<i>21 754</i>

Najeta posojila se nanašajo predvsem na dolgoročne obveznice, razen pri instrumentu NextGenerationEU, pri katerem so prisotne kratkoročne menice EU, ki znašajo 17 milijard EUR (2021: 20 milijarde EUR). Razen najetih posojil v okviru instrumenta NextGenerationEU so vsa najeta posojila krita, kar pomeni, da obstajajo ustrezna enakovredna posojila (enaki pogoji, obrestne mere, zapadlosti itd.) – glej pojasnilo 2.4.1.1.

Z najetimi posojili iz instrumenta NextGenerationEU se financirajo posojila instrumenta RRF, nepovratna podpora RRF in drugi programi večletnega finančnega okvira. Obstaja dvoletni načrt najemanja posojil, ki temelji na napovedanih odlivih za posojila in nepovratno podporo. Komisija sledi diverzificirani strategiji financiranja ter uporablja različne dolgoročne in kratkoročne instrumente financiranja, kar ji omogoča, da državam članicam upravičenkam ponudi dolgoročna posojila pod privlačnimi pogoji. Stroški najemanja

posojil se nato v skladu z enotnim pristopom dodelijo upravičencem do posojil in proračunu EU (za nepovratno podporo).

Komisija v okviru diverzificirane strategije financiranja v okviru instrumenta NextGenerationEU izdaja kratkoročne menice (3 ali 6 mesecev), ki jih je mogoče odplačati v istem ali naslednjem letu. 53,4 milijarde EUR v vrstici „Odplačila“ v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost se nanaša na taka kratkoročna najeta posojila. Neto dodatna najeta posojila za instrument NextGenerationEU so leta 2022 znašala 96,9 milijarde EUR.

Vrstica „Spremembe knjigovodske vrednosti“ ustreza spremembi natečenih obresti in spremembam premij/popustov (nove premije/popusti in amortizacija).

Za instrument NextGenerationEU se vrstica „Spremembe knjigovodske vrednosti“ nanaša predvsem na popuste pri izdajah obveznic za leto 2022. Če so kuponske obrestne mere nižje od tržnih obrestnih mer, posojilojemalec prejme manj od nominalne vrednosti najetih posojil. Razlika je diskontirani znesek. To se postopoma amortizira kot strošek financiranja in je del izračuna efektivne obrestne mere najetega posojila.

Za odplačilo navedenega najetega posojila nazadnje jamči proračun EU – glej pojasnilo **2.4.1.1** – in posledično vsaka država članica.

Efektivne obrestne mere najetih posojil (izražene kot razpon obrestnih mer) Makrofinančna pomoč

	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Instrument NextGenerationEU</i>	<i>(0,49) % do 3,41 %</i>	<i>(0,95) % do 0,74 %</i>
<i>SURE</i>	<i>(0,48) % do 2,78 %</i>	<i>(0,48) % do 0,77 %</i>
<i>EMFS</i>	<i>(0,03) % do 3,79 %</i>	<i>(0,03) % do 3,79 %</i>
<i>Plačilnobilančna posojila</i>	<i>2,95 %</i>	<i>2,95 %</i>
<i>Makrofinančna pomoč</i>	<i>(0,14) % do 3,70 %</i>	<i>(0,14) % do 3,70 %</i>
<i>Euratom</i>	<i>(0,08) % do 1,53 %</i>	<i>(0,08) % do 1,58 %</i>

2.11.1.2 Druge finančne obveznosti

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nekratkoročne		
<i>Obveznosti iz finančnih najemov</i>	847	1 017
<i>Zgradbe, ki se odplačujejo v obrokih</i>	296	291
<i>Drugo</i>	106	133
	1 249	1 441
Kratkoročne		
<i>Obveznosti iz finančnih najemov</i>	103	103
<i>Zgradbe, ki se odplačujejo v obrokih</i>	48	54
<i>Globe, ki jih je treba povrniti</i>	–	–
<i>Drugo</i>	117	6
	268	164
Skupaj	1 517	1 605

Obveznosti iz finančnih najemov

	v milijonih EUR			
	Prihodnji zneski, ki jih bo treba plačati			Obveznost skupaj
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	
<i>Zemljišča in zgradbe</i>	97	393	447	938
<i>Druga osnovna sredstva</i>	6	7	–	13
Skupaj na dan 31. 12. 2022	103	400	447	951

Obresti	39	124	74	237
Prihodnje najnižje najemnine na dan 31. 12. 2022 skupaj	143	524	521	1 188
Prihodnje najnižje najemnine na dan 31. 12. 2021 skupaj	145	619	631	1 395

Zgornje zneske najemnin in zneske, povezane z zgradbami, bo treba financirati iz prihodnjih proračunov.

2.11.2 Obveznosti iz finančnih jamstev

<i>v milijonih EUR</i>				
	31. 12. 2022		31. 12. 2021	
	Terjatve iz finančnih jamstev (pojasnilo 2.6.2)	Obveznosti iz Finančnih jamstev	Terjatve iz finančnih jamstev (pojasnilo 2.6.2)	Obveznosti iz finančnih jamstev
<i>Programi proračunskega jamstva EU</i>				
Jamstvo EFSI	2 039	2 178	2 917	3 618
Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila	47	2 358	106	2 569
Jamstvo EFSD	3	180	2	139
Jamstvo InvestEU	46	332	–	–
Jamstvo NDICI – Globalna Evropa	0	203	–	4
	2 134	5 252	3 024	6 330
<i>Programi finančnih instrumentov EU</i>				
COSME	0	617	0	780
Obzorje 2020	37	422	59	410
Zajemanje in shranjevanje CO2	–	60	–	110
Drugo	29	106	32	165
	66	1 204	90	1 464
Skupaj	2 201	6 456	3 115	7 794
<i>Nekratkoročne</i>	<i>1 832</i>	<i>177</i>	<i>2 630</i>	<i>146</i>
<i>Kratkoročne</i>	<i>369</i>	<i>6 279</i>	<i>485</i>	<i>7 648</i>

EU uporablja bruto prikaz pogodb o finančnem jamstvu, pri čemer so prihodki, ki jih je še treba prejeti v okviru jamstva, pripoznani kot prejemni del finančnih jamstev (izkazani v razdelku menjalnih terjatev – glej pojasnilo **2.6.2**), obveznost iz finančnih jamstev pa je pripoznana tako, da predstavlja obveznost EU za kritje prihodnjih terjatev iz naslova jamstva.

Jamstvo EFSI in jamstvo mandata EIB za zunanja posojila ostajata z obveznostjo iz finančnega jamstva v višini 2 178 milijonov EUR oziroma 2 358 milijonov EUR finančno najpomembnejši med programi finančnih jamstev. Čeprav je EU v zameno za jamstvo EFSI upravičena do pričakovanega nadomestila v višini 2 039 milijonov EUR (pripoznanega kot terjatev iz finančnih jamstev), ki večinoma pokriva obveznost, pa znaša pričakovani prihodek za jamstvo mandata EIB za zunanja posojila 47 milijonov EUR in tako pokriva le majhen del jamstva. Razlog za to je velik delež subvencioniranja mandata EIB za zunanja posojila s strani EU. Leta 2022 so bili v okviru programov InvestEU in NDICI – Globalna Evropa podpisani novi sporazumi o jamstvu, ki so pripeljali do priznanja novih obveznosti iz finančnih jamstev (glej tudi pojasnilo **4.1.1**).

Za večino preostalih jamstvenih programov EU, zlasti tistih, ki se zagotavljajo za bolj tvegano financiranje MSP ali sektorju inovacij, se nadomestilo ne prejme. Za več informacij o jamstvih v okviru programa Obzorje 2020 glej pojasnilo **2.4.2.1**, v zvezi s COSME pa pojasnilo **4.1.2**.

2.12 OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA

v milijonih
EUR

	Bruto znesek	Prilagoditve	Čisti znesek na dan 31. 12. 2022	Bruto znesek	Prilagoditve	Čisti znesek na dan 31. 12. 2021
Zahtevki za povračilo stroškov in računi, ki so jih poslali:						
<i>Države članice</i>						
<i>EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja</i>	80	(0)	80	30	(0)	30
<i>ESRR in KS</i>	6 258	(1 614)	4 644	6 484	(1 878)	4 606
<i>ESS</i>	2 796	(368)	2 428	3 311	(596)	2 715
<i>Instrument RRF (NextGenerationEU)</i>	24 629		24 629	19 118		19 118
<i>Drugo</i>	1 075	(170)	904	663	(58)	605
<i>Zasebni in javni subjekti</i>	1 527	(467)	1 060	1 563	(320)	1 244
Prejeti zahtevki za povračilo stroškov in računi skupaj	36 366	(2 620)	33 745	31 169	(2 851)	28 318
EKJS	15 795	ni relevantno	15 795	15 650	ni relevantno	15 650
Obveznosti iz poslovanja iz lastnih sredstev	3 764	ni relevantno	3 764	38	ni relevantno	38
Razne obveznosti iz poslovanja	1 679	ni relevantno	1 679	2 030	ni relevantno	2 030
Drugo	357	ni relevantno	357	335	ni relevantno	335
Skupaj	57 961	(2 620)	55 341	49 223	(2 851)	46 372

Obveznosti iz poslovanja vključujejo račune in zahtevke za povračilo stroškov, ki so bili prejeti, vendar ob koncu leta še niso bili plačani. Prvotno se pripoznajo v trenutku prejema računov/zahtevkov za povračilo stroškov za zahtevane zneske. Obveznosti iz poslovanja se pozneje prilagodijo, da se upoštevajo samo zneski, ki so bili sprejeti po pregledu stroškov, ter zneski, za katere se oceni, da so upravičeni. Zneski, za katere se oceni, da niso upravičeni, so vključeni v stolpec „Prilagoditve“; največji zneski se nanašajo na strukturne ukrepe.

Znatno povečanje v primerjavi s koncem prejšnjega leta je povzročil predvsem instrument RRF (NextGenerationEU), ki se je začel izvajati v letu 2021 in katerega skupne obveznosti iz poslovanja, neporavnane na dan 31. decembra 2022, so znašale 24,6 milijarde EUR. Ti zneski predstavljajo zahtevke za plačila, prejete proti koncu leta, za katerega še ni bila opravljena ocena mejnikov in ciljev.

Uredba o skupnih določbah 2013/1303, ki se uporablja za strukturna sklada (ESRR in ESS), Kohezijski sklad ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR), za programsko obdobje 2014–2020 določa, da se proračun EU zaščiti s sistematičnim zadržanjem 10 % izvršenih vmesnih plačil. Do februarja, ki sledi koncu obračunskega leta po uredbi o skupnih določbah (od 1. julija do 30. junija), je nadzorni cikel zaključen tako z upravljalnimi preverjanji s strani organov upravljanja kot z revizijami, ki so jih izvedli revizijski organi. Komisija pregleda dokumente z zagotovili in obračune, ki jih predložijo pristojni organi v državah članicah. Plačilo/izterjava dokončnega preostalega zneska se izvede šele potem, ko je ta ocena zaključena in so obračuni sprejeti. Konec leta 2022 je znesek, zadržan v skladu s to določbo, znašal 8,8 milijarde EUR. Del tega zneska (1,3 milijardi EUR) je ocenjen kot neupravičen na podlagi podatkov, ki so jih v svojih zaključnih računih zagotovile države članice, in je poleg tega vključen v stolpec „Prilagoditve“.

Zahtevki za predhodno financiranje

Poleg zgornjih zneskov je Komisija ob koncu leta 2022 prejela za 3 milijarde EUR zahtevkov za predhodno financiranje, ki ob koncu leta še niso bili plačani. V skladu z računovodskimi pravili EU ti zneski niso knjiženi kot obveznosti iz poslovanja.

Obveznosti iz poslovanja iz lastnih sredstev

Obveznosti iz poslovanja iz lastnih sredstev se nanašajo na prispevke držav članic v proračun EU, ki se povrnejo ob koncu leta. Spremembe proračuna se izvajajo v skladu s členom 10a(3) Uredbe

št. 609/2014. Velik saldo na dan 31. decembra 2022 je bil posledica spremembe proračuna št. 5/2022, ki je bila sprejeta 23. novembra 2022. V skladu s to pravno določbo so bili nastali zneski vrnjeni državam članicam prvi delovni dan januarja 2023.

2.13 PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Vnaprej vračunani stroški	85 870	77 819
Odloženi prihodki	127	126
Drugo	167	123
Skupaj	86 164	78 068

Razdelitev vnaprej vračunanih stroškov:

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Instrument RRF (NextGenerationEU)	17 188	8 263
EKJS	25 316	25 241
EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja	19 625	19 245
ESRR in KS	8 741	10 710
ESS	3 366	3 499
Drugo	11 633	10 859
Skupaj	85 870	77 819

Vnaprej vračunani stroški se nanašajo na priznane stroške, za katere mora Unija še prejeti zahteve za povračilo stroškov. Na področju kohezijske politike je zmanjšanje povezano predvsem z dejstvom, da je obdobje 2014–2020 v zaključni fazi. Poleg tega je izvajanje za sedanje programsko obdobje precej počasno, zato vnaprej vračunani stroški za obdobje 2021–2027 niso bili priznani. Po drugi strani se povečujejo vnaprej vračunani stroški za mehanizem za okrevanje in odpornost, saj države članice napredujejo pri izvajanju reform in naložb, mejniki pa so doseženi.

ČISTA SREDSTVA

2.14 REZERVE

		v milijonih EUR	
	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Druge rezerve		1 312	1 325
Skupaj		1 312	1 325

Ta znesek se nanaša predvsem na rezervo ESPJ v likvidaciji (865 milijonov EUR) za sredstva Raziskovalnega sklada za premog in jeklo, ki je bila vzpostavljena v okviru likvidacije ESPJ v likvidaciji, ter na rezervni sklad Urada Evropske unije za intelektualno lastnino (293 milijonov EUR).

2.15 ZNESKI, KI BODO VPOKLICANI OD DRŽAV ČLANIC

		v milijonih EUR
Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic, na dan		
31. 12. 2021		83 624
Proračunski rezultat za leto 2021, knjižen v dobro držav članic		3 227
Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih		(46 048)
Druge		(115)
Poslovni izid za zadevno leto		91 949
Skupni zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic, na dan		
31. 12. 2022		132 637

Ta znesek pomeni del odhodkov, ki jih je imela EU do 31. decembra in jih bo treba financirati iz prihodnjih proračunov. Veliko odhodkov je po pravilih računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka pripoznanih v letu N, čeprav so morda dejansko plačani v letu N + 1 (ali pozneje) in se zato financirajo iz proračuna za leto N + 1 (ali pozneje). Zaradi vključitve teh obveznosti v zaključni račun in dejstva, da se ustrezni zneski financirajo iz prihodnjih proračunov, obveznosti ob koncu leta močno presegajo sredstva. Najpomembnejši zneski, na katere je treba opozoriti, se nanašajo na najeta posojila v zvezi z nepovratno podporo, pridobljena v okviru instrumenta NextGenerationEU, dejavnosti EKJS in obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih.

Treba je tudi poudariti, da zgoraj navedeno ne vpliva na proračunski rezultat – proračunski prihodki morajo biti vedno enaki ali večji kot proračunski odhodki, vsak presežek prihodkov pa se vrne državam članicam.

Ponovno merjenje obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih se nanaša na aktuarske dobičke in izgube, ki izhajajo iz aktuarskega vrednotenja teh obveznosti.

Razlog za znatno povečanje zneskov, vpoklicanih od držav članic v preteklih dveh letih, so predvsem najeta posojila v zvezi z nepovratno podporo, pridobljena v okviru instrumenta NextGenerationEU v tem obdobju.

3. POJASNILA K IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA

PRIHODKI

PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV: LASTNA SREDSTVA

3.1 SREDSTVA IZ NASLOVA BND

Prihodki iz lastnih sredstev so poglavitni element prihodkov EU iz poslovanja. Prihodki iz naslova BND (bruto nacionalni dohodek) znašajo 103 880 milijonov EUR za leto 2022 (leta 2021: 115 955 milijonov EUR) in so najpomembnejša od štirih kategorij lastnih sredstev. Od BND vsake države članice se zaračuna enak odstotni delež. S prihodki iz naslova BND se uravnotežijo prihodki in odhodki, tj. financira se del proračuna, ki se ne krije z drugimi viri prihodkov. Zmanjšanje prihodkov iz naslova BND v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 je mogoče pojasniti z več dejavniki: vključitev višjega presežka v proračun za 1,5 milijarde EUR, napovedano povečanje carin za 6,4 milijarde EUR, večji prispevek DDV za 1,8 milijarde EUR in večji prispevek Združenega kraljestva, povezan s sporazumom o izstopu (3,9 milijarde EUR).

3.2 TRADICIONALNA LASTNA SREDSTVA

Tradicionalna lastna sredstva se nanašajo predvsem na carine, pri katerih države članice za kritje stroškov pobiranja zadržijo 25 % zneskov, zato so zgoraj navedeni zneski prikazani po odbitku teh stroškov. Pobiranje carin se je močno povečalo zaradi gospodarskega okrevanja.

3.3 SREDSTVA IZ NASLOVA DDV

Lastna sredstva iz naslova DDV se izračunajo na podlagi osnov za DDV držav članic, pri čemer so te osnove za ta namen usklajene v skladu s pravili EU. Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,30 % se uporablja za skupni znesek prejemkov držav članic iz naslova DDV, pobranih za vse obdavčene dobave, deljene s tehtano povprečno stopnjo DDV. Osnova za DDV je omejena na 50 % BND posamezne države članice.

3.4 VIRI LASTNIH SREDSTEV IZ NASLOVA ODPADNE PLASTIČNE EMBALAŽE

Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,80 EUR na kilogram se uporablja za težo nerekiclrane odpadne plastične embalaže, nastale v posamezni državi članici. Odpadna plastična embalaža, ki v danem letu ni reciklrana, se izračuna kot razlika med odpadno plastično embalažo, ki je nastala, in odpadno plastično embalažo, ki je bila reciklrana v navedenem letu v državi članici. Bolgarija, Češka, Estonija, Grčija, Španija, Hrvaška, Italija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija in Slovaška so upravičene do uporabe določenega letnega pavšalnega zmanjšanja njihovih zadevnih prispevkov iz virov lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže. Ta razmeroma nov vir lastnih sredstev je bil uveden leta 2021 z začetkom veljavnosti novega Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 o virih lastnih sredstev.

PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV: PRENOSI

3.5 GLOBE

Prihodki v višini 915 milijonov EUR (leta 2021: 1 990 milijonov EUR) se nanašajo predvsem na globe, ki jih je Komisija naložila državam članicam za kršitve prava EU (640 milijonov EUR), in globe, naložene družbam zaradi kršitev pravil EU o konkurenci (272 milijonov EUR).

3.6 IZTERJAVA ODHODKOV

	v milijonih EUR	
	2022	2021
<i>Deljeno upravljanje</i>	1 110	1 682
<i>Neposredno upravljanje</i>	90	61
<i>Posredno upravljanje</i>	19	51
Skupaj	1 219	1 794

V tej postavki so zajeti predvsem nalogi za izterjavo, ki jih je izdala Komisija in so plačani ali izravnani s poznejšimi plačili, vknjiženimi v računovodski sistem Komisije (tj. odšteti od teh plačil). Nalogi za izterjavo se izdajo, da se izterjajo odhodki, ki so bili predhodno izplačani iz proračuna EU. Izterjave temeljijo na kontrolah, revizijah ali analizah upravičenosti, zato te operacije ščitijo proračun EU pred odhodki, nastalimi zaradi kršitve prava.

Prav tako so vključeni nalogi za izterjavo, ki jih izdajo države članice upravičencem do odhodkov EKJS, in sprememba ocen prehodno nezaračunanih prihodkov od konca prejšnjega leta do konca tekočega leta.

Zneski, navedeni v zgornji razpredelnici, so prihodki, nastali z izdajo nalogov za izterjavo. Zato te številke ne morejo pokazati in tudi ne kažejo celotnega obsega ukrepov, sprejetih za zaščito proračuna EU, zlasti na področju kohezijske politike, na katerem so vzpostavljeni posebni mehanizmi za zagotavljanje popravkov neupravičenih odhodkov, ki večinoma ne vključujejo izdajanja nalogov za izterjavo. Proračun EU je zaščiten tudi z umiki odhodkov in izterjavami predhodnega financiranja.

Večino sestavljajo izterjave odhodkov v okviru deljenega upravljanja:

Kmetijstvo: EKJS in razvoj podeželja

V okviru EKJS in EKSRP so zneski, knjiženi kot letni prihodki pod to postavko, finančni popravki iz tega leta in povračila, ki so jih prijavile države članice in izterjale med letom, ter neto povečanje nepravilnosti zneskov, ki so jih prijavile države članice ter naj bi se izterjali ob koncu leta in so povezani z goljufijami in nepravilnostmi.

Kohezijska politika

Glavni zneski, povezani s kohezijsko politiko, so zneski, za katere Komisija pričakuje, da jih bo izterjala od držav članic. Izterjava bo izvedena po proučitvi in sprejetju zaključnih računov, ki so jih predložile države članice na začetku leta 2023. Zneski, ki jih je treba izterjati, so v bistvu razlika med zneski, ki so bili med obračunskim letom prvotno prijavljeni kot upravičeni, in zneski, potrjenimi kot upravičeni v zaključnih računih držav članic. Majhen znesek pomeni, da so kontrole, vzpostavljene na ravni države članice, omogočile odkrivanje neupravičenih zneskov v zgodnji fazi postopka.

3.7 SPORAZUM O IZSTOPU ZDRUŽENEGA KRALJESTVA

Ta prihodek se nanaša na neto zneske, ki jih Združeno kraljestvo dolguje na podlagi sporazuma o izstopu, podpisanega po njegovem izstopu iz Unije leta 2020 (glej pojasnilo **2.6.1.2**), ki se vsako leto prilagodijo v skladu z zahtevami sporazuma o izstopu. Prihodki za leto 2022 so enaki nič, namesto tega pa so pripoznani odhodki - do tega je prišlo predvsem zaradi velikega zmanjšanja neporavnane terjatve do Združenega kraljestva v zvezi s pokojninami in drugimi prejemki zaposlenih (člen 142) ter dodatnih zneskov, ki jih je treba plačati Združenemu kraljestvu v zvezi z lastnimi sredstvi (člen 136).

3.8 DRUGI PRIHODKI IZ NEMENJALNIH POSLOV

	v milijonih EUR	
	2022	2021
<i>Prispevki držav članic za sklad za inovacije</i>	3 192	2 187
<i>Davki in prispevki osebja</i>	1 439	1 367
<i>Prispevki tretjih držav</i>	1 307	1 056
<i>Prispevki držav članic za instrument za nujno pomoč v Uniji in</i>	204	199
<i>Prenos sredstev</i>	321	356
<i>Proračunski popravki</i>	3 246	1 245
<i>Popravek rezervacij</i>	991	65
<i>Drugo</i>	695	261
Skupaj	11 395	6 737

Prispevki držav članic v sklad za inovacije so prihodki, povezani predvsem s prodajo pravic do emisije, ki se bodo uporabili za podporo inovacijam na področju nizkoogljičnih tehnologij.

Prihodki od davkov in prispevkov osebja se nanašajo predvsem na odbitke od plač zaposlenih. Pokojninski prispevki in davek od dohodkov predstavljajo znatne zneske v tej kategoriji.

Prispevki tretjih držav so predvsem prispevki držav Efte (646 milijonov EUR) ter finančni prispevki tretjih držav za program Obzorje Evropa (427 milijonov EUR) in program Erasmus+ (145 milijonov EUR).

Prispevki držav članic se nanašajo predvsem na 165 milijonov EUR za financiranje instrumenta za begunce v Turčiji.

V proračunskih prilagoditvah je zajet predvsem proračunski presežek zaradi prenosa iz prejšnjega leta, ki je znašal 3 227 milijonov EUR (leta 2021: 1 769 milijonov EUR).

Povečanje prihodkov, povezanih z rezervacijami, je predvsem posledica zmanjšanja rezervacije za razgradnjo jedrskega objekta (glej pojasnilo **2.10**).

Drugi prihodki iz nemenjalnih poslov vključujejo prispevke države gostiteljice ITER ter prispevke iz članarin za Fuzijo za energijo, Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (155,5 milijona EUR) ter prilagoditev odpisa izterljivih zneskov v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi (189 milijonov EUR).

PRIHODKI IZ MENJALNIH POSLOV

3.9 FINANČNI PRIHODKI

	v milijonih EUR	
	2022	2021
<i>Obresti na:</i>		
<i>zamude pri plačilih</i>	(927)	1 529
<i>posojila</i>	1 238	1 160
<i>najeta posojila</i>	325	220
<i>drugo</i>	127	10
<i>Prihodki iz pogodb o finančnem jamstvu</i>	1 282	987
<i>Dobički na finančna sredstva ali obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja:</i>		
<i>neizvedeni finančni instrumenti</i>	128	324
<i>izvedeni finančni instrumenti</i>	294	815
<i>Dividende</i>	114	30
<i>Drugo</i>	20	16
Skupaj	2 602	5 092

Prihodki od obresti na zamude pri plačilih izhajajo predvsem iz glob in prispevkov lastnih sredstev, ki so zapadli v plačilo in niso bili pravočasno plačani. Negativni znesek je mogoče pojasniti z znatnim zmanjšanjem obračunanih prihodkov od zamudnih obresti za primer prenizkega vrednotenja iz pojasnila **2.6.1.1**, in sicer z 1,4 milijarde EUR, priznanih v letu 2021, na 0,4 milijarde EUR v letu 2022. To zmanjšanje za 1 milijardo EUR je posledica sodbe Sodišča, izdane marca 2022, in je tako priznано v proračunskem letu 2022.

Obresti na posojila se nanašajo predvsem na EMFS (0,8 milijarde EUR), pri katerem imajo neporavnani zneski večinoma visoko efektivno obrestno mero. Dodatnih 0,2 milijarde EUR se nanaša na posojila v okviru mehanizma za okrevalje in odpornost, pri katerih so imela nova izplačila v letu 2022 višje efektivne obrestne mere kot lani. Obresti na posojila v okviru instrumenta SURE so nizke (0,2 milijarde EUR) v primerjavi z zneskom neodplačanih posojil. Razlog za to je, da je imel velik del preteklih transakcij nižje ali negativne obrestne mere. Glej tudi pojasnilo **2.4.1**.

Prihodki od obresti na najeta posojila se nanašajo predvsem na instrumenta NextGenerationEU in SURE, razlog zanje pa so negativne efektivne obrestne mere za določene pretekle transakcije.

Prihodki iz pogodb o finančnem jamstvu se nanašajo predvsem na amortizacijo obveznosti iz finančnega jamstva. Razlagajo se lahko kot oprostitve EU od jamstvenih obveznosti v obdobju, v katerem je bila EU pripravljena imetnikom jamstev nadomestiti njihove kreditne izgube. Zato pripoznavanje prihodkov za finančna jamstva odraža potek časa in zajamčeni obseg. Amortizacija se uporablja za obe vrsti jamstev, tista, za katera se zaračuna nadomestilo, in tista, za katera EU ne zaračuna nobenega nadomestila ali pa nominalno nadomestilo (glej pojasnilo **2.11.2**). Od jamstev, za katere se zaračuna nadomestilo, je najpomembnejše jamstvo EFSI, ki se zagotavlja EIB za dolžniški portfelj dela za infrastrukturo in inovacije EFSI (IIW), kot je združen z dolžniškimi portfelji InvestEU od leta 2022 (glej pojasnilo **4.1.1**). Leta 2022 so prihodki iz jamstva EFSI v zvezi s temi združenimi dolžniškimi portfelji znašali 313 milijonov EUR.

Prihodki v zvezi s pogodbami o finančnem jamstvu v višini 1 282 milijonov EUR so izravnani z izgubami zaradi oslabitve obveznosti iz finančnih jamstev, ki znašajo 362 milijonov EUR in se nanašajo na unovčitve jamstev brez izterjav (360 milijonov EUR) ter nerealizirane izgube zaradi oslabitve v višini 1 milijona EUR (glej pojasnila **3.15** in **6.5**). Poleg tega Evropska komisija subvencionira programe finančnega jamstva (514 milijonov EUR), tako da ni zaračunala jamstvenih premij ali pa so te bile nižje od tržnih (glej pojasnilo **3.15**). Skupni neto rezultat programov finančnega jamstva je presežek v višini 406 milijonov EUR.

3.10 DRUGI PRIHODKI IZ MENJALNIH POSLOV

	v milijonih EUR	
	2022	2021
<i>Prihodki od provizij za opravljanje storitev (agencije)</i>	694	689
<i>Pozitivne tečajne razlike</i>	330	299
<i>Prodaja blaga</i>	121	53
<i>Delež v čistem rezultatu EIS</i>	24	169
<i>Prihodki, povezani z osnovnimi sredstvi</i>	26	2
<i>Drugo</i>	475	285
Skupaj	1 669	1 497

Prihodki od provizij za opravljanje storitev vključujejo predvsem provizije za dovoljenja za promet, ki jih zaračuna Evropska agencija za zdravila, ter pristojbine za blagovne znamke, ki jih pobira Urad Evropske unije za intelektualno lastnino.

ODHODKI

3.11 DELJENO UPRAVLJANJE

v milijonih EUR		
Izvedle države članice	2022	2021
<i>Evropski kmetijski jamstveni sklad</i>	41 031	40 829
<i>Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in drugi instrumenti za razvoj podeželja</i>	16 073	15 451
<i>Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad</i>	43 083	46 932
<i>Evropski socialni sklad</i>	14 649	16 727
<i>Drugo</i>	3 482	4 835
Skupaj	118 318	124 774

Prehod s prejšnjega večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 na sedanji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 pojasnjuje zmanjšanje odhodkov na področju kohezije (ESRR, Kohezijski sklad, ESS): stroški, prijavljeni za prejšnje obdobje, se zmanjšujejo, stroški, povezani s sedanjim obdobjem pa so nizki predvsem zaradi zapoznelega začetka izvajanja v tem obdobju.

Drugi odhodki vključujejo predvsem Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (0,8 milijarde EUR), Solidarnostni sklad Evropske unije (0,9 milijarde EUR), rezervo za brexit (0,4 milijarde EUR), azil in migracije (0,6 milijarde EUR), notranjo varnost (0,4 milijarde EUR) in Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim (0,4 milijarde EUR).

3.12 NEPOSREDNO UPRAVLJANJE

v milijonih EUR		
	2022	2021
<i>Izvedla Komisija</i>	78 497	48 265
<i>od tega instrument RRF (NextGenerationEU)</i>	69 461	42 940
<i>Izvedle izvajalske agencije EU</i>	14 962	14 232
<i>Izvedli skrbniški skladi</i>	568	503
Skupaj	94 027	63 000

Povečanje stroškov neposrednega upravljanja, ki ga izvaja Komisija, je povezano predvsem z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost, raziskovalne politike in zunanjega delovanja. Glavni odhodki se nanašajo na RRF (69,5 milijarde EUR), ki se je v primerjavi s prejšnjim letom močno povečal, saj države članice uporabljajo zagotovljena sredstva in dosegajo mejnike. Preostali zneski v okviru neposrednega upravljanja se nanašajo predvsem na izvajanje raziskovalne politike (7,4 milijarde EUR) in zunanjih ukrepov, ki vključujejo instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa in njegove predhodnike (3,7 milijarde EUR), pa tudi operacije humanitarne pomoči (1 milijarda EUR).

Dodatnih 3,1 milijarde EUR je povezanih z Instrumentom za povezovanje Evrope, skupnim infrastrukturnim skladom za uvedbo pametnih omrežij na področju prometa, energije in telekomunikacij.

3.13 POSREDNO UPRAVLJANJE

v milijonih EUR		
	2022	2021
<i>Izvedli druge agencije in organi EU</i>	3 615	3 154
<i>Izvedle tretje države</i>	630	890
<i>Izvedle mednarodne organizacije</i>	4 650	3 622
<i>Izvedli drugi subjekti</i>	4 738	3 225
Skupaj	13 634	10 891

Pri odhodkih v okviru posrednega upravljanja se 6 milijard EUR nanaša na zunanje ukrepe (predvsem na področja predpristopne pomoči, humanitarne pomoči, mednarodnega sodelovanja in sosedstva). Dodatnih 3,5 milijarde EUR se nanaša na povečanje konkurenčnosti Evrope (na področjih, kot so raziskave, vesoljska programa in izobraževanje).

3.14 STROŠKI ZAPOSLENIH IN POKOJNIN

v milijonih EUR

	2022	2021
<i>Stroški zaposlenih</i>	7 957	7 377
<i>Stroški pokojnin</i>	6 251	5 040
Skupaj	14 209	12 417

Stroški pokojnin so elementi gibanj, ki so se pojavila po aktuarskem vrednotenju obveznosti iz naslova prejemkov zaposlenih, razen tistih, ki so pripoznani v postavki Čista sredstva. Zato ne pomenijo dejanskih izplačil pokojnin v zadevnem letu, ki so precej manjša od 2,2 milijarde EUR.

3.15 STROŠKI FINANCIRANJA

v milijonih EUR

	2022	2021
<i>Odhodki za obresti:</i>		
<i>najeta posojila</i>	1 912	1 209
<i>posojila</i>	161	146
<i>finančni najemi</i>	50	56
<i>drugo</i>	31	103
<i>Pogodbe o finančnem jamstvu – subvencionirano plačilo</i>	514	233
<i>Čiste izgube zaradi oslabitve pri:</i>		
<i>pogodbah o finančnem jamstvu</i>	362	947
<i>posojilih in terjatvah</i>	2 108	1 244
<i>Izgube pri finančnih sredstvih ali obveznostih po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja:</i>		
<i>neizvedeni finančni instrumenti</i>	2 344	210
<i>Izvedeni finančni instrumenti</i>	126	40
<i>Drugo</i>	29	13
Skupaj	7 637	4 201

Odhodki za obresti od najetih posojil večinoma izhajajo iz EMFS (0,8 milijarde EUR), instrumenta NextGenerationEU (0,9 milijarde EUR) in instrumenta SURE (0,2 milijarde EUR). Obresti na posojila v okviru instrumenta SURE so znatno nižje kot pri drugih programih, saj ima velik del teh programov nižje ali negativne obrestne mere. Negativne efektivne obrestne mere za nekatere pretekle transakcije v okviru instrumenta SURE pojasnjujejo tudi odhodke za obresti na posojila (vzajemno posojanje z negativnimi obrestnimi merami).

Za več podrobnosti v zvezi z odhodki, ki se nanašajo na finančna jamstva (glej pojasnilo 3.9).

Neto izgube zaradi oslabitve posojil in terjatev so večinoma povezane z dodatno oslabitvijo v višini 2,1 milijarde EUR, pripoznano leta 2022 za makrofinančno pomoč in posojila Euratom Ukrajini (glej pojasnili 2.4.1.1 in 6.5).

Glavna izguba iz naslova finančnih sredstev ali obveznosti po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – neizvedena finančna sredstva izhaja iz dolžniških vrednostnih papirjev skupnega sklada za rezervacije (1,1 milijarde EUR) in sklada za inovacije (0,5 milijarde EUR). Leta 2022 so se cene na trgu obveznic znižale zaradi zvišanja obrestnih mer. To je negativno vplivalo na pošteno vrednost obveznic v portfeljih EU, kar je privedlo do pripoznanja večinoma nerealizirane izgube poštene vrednosti.

3.16 DRUGI ODHODKI

	v milijonih EUR	
	2022	2021
Upravni odhodki in odhodki za IT	2 321	2 105
Popravek rezervacij	769	583
Odhodki, povezani z osnovnimi sredstvi	1 518	1 205
Odhodki v okviru upravljanja zemljišč in zgradb	686	591
Negativne tečajne razlike	427	171
Odhodki od poslovnega najema	411	447
Zmanjšanje glob z odločitvijo Sodišča	1 378	15
Drugo	832	645
Skupaj	8 342	5 762

Znesek, razkrit v zgornji vrstici „Zmanjšanje glob z odločitvijo Sodišča“, vključuje 997 milijonov EUR, povezanih z razveljavitvijo globe, ki je bila januarja 2018 naložena družbi Qualcomm zaradi zlorabe prevladujočega položaja na trgu. Splošno sodišče EU je junija 2022 razveljavilo globo, Komisija pa se na sodbo Sodišča ni pritožila, zato je bila terjatev globe v zaključnem računu za leto 2022 odpisana.

Skupni znesek odhodkov za raziskave in razvoj, pripoznan kot odhodek v letu 2022, je naslednji:

	v milijonih EUR	
	2022	2021
Stroški raziskav	430	401
Neusredstveni stroški razvoja	133	122
Skupaj	563	523

3.17 POROČANJE PO ODSEKIH PO RAZDELKIH VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA

v milijonih
EUR

	Enotni trg, inovacije in digitalno	Kohezija in vrednote	Naravni viri in okolje	Migracije in upravljanje meja	Odpornost, varnost in obramba	Sosedstvo in svet	Evropska javna uprava	Nedodeljeno razdelku VFO*	Skupaj
<i>Sredstva iz naslova BND</i>	-	-	-	-	-	-	-	103 880	103 880
<i>Tradicionalna lastna sredstva</i>	-	-	-	-	-	-	-	23 495	23 495
<i>DDV</i>	-	-	-	-	-	-	-	19 666	19 666
<i>Novi viri lastnih sredstev</i>	-	-	-	-	-	-	-	6 337	6 337
<i>Globe</i>	-	-	-	-	-	-	-	915	915
<i>Izterjava odhodkov</i>	62	620	468	4	0	63	0	2	1 219
<i>Sporazum o izstopu Združenega kraljestva</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Drugo</i>	1 173	140	345	0	657	206	1 896	6 977	11 395
Prihodki iz nemenjalnih poslov	1 236	761	813	4	657	269	1 896	161 271	166 908
<i>Finančni prihodki</i>	1 471	18	1	-	0	362	6	743	2 602
<i>Drugo</i>	111	(25)	(12)	(0)	(3)	67	480	1 052	1 669
Prihodki iz menjalnih poslov	1 582	(7)	(11)	(0)	(3)	429	486	1 795	4 271
Prihodki skupaj	2 817	754	802	4	654	699	2 382	163 067	171 179
<i>Odhodki, ki so jih izvedle države članice:</i>									
<i>EKJS</i>	-	-	(41 031)	-	-	-	-	-	(41 031)
<i>EKSRP in drugi instrumenti za razvoj podeželja</i>	-	-	(16 073)	-	-	-	-	-	(16 073)
<i>ESRR in KS</i>	-	(43 083)	-	-	-	-	-	-	(43 083)
<i>ESS</i>	-	(14 649)	-	-	-	-	-	-	(14 649)
<i>Drugo</i>	-	(764)	(755)	(862)	(72)	(132)	-	(898)	(3 482)
<i>Izvedli EK, izvajalske agencije in skrbniški skladi</i>	(12 765)	(73 573)	(906)	(459)	(303)	(5 802)	(12)	(208)	(94 027)
<i>Izvedli druge agencije in organi EU</i>	(2 848)	(494)	(90)	(1 018)	(210)	(25)	(111)	1 180	(3 615)
<i>Izvedle tretje države in mednarodne organizacije</i>	(418)	(114)	(5)	(241)	(163)	(4 334)	(1)	(5)	(5 281)
<i>Izvedli drugi subjekti</i>	(225)	(2 799)	(1)	(6)	(57)	(1 653)	(0)	2	(4 738)
<i>Stroški zaposlenih in pokojnin</i>	(493)	(15)	(2)	(0)	(3)	(157)	(12 006)	(1 531)	(14 209)
<i>Stroški financiranja</i>	(882)	(11)	(6)	(0)	(0)	(574)	(210)	(5 953)	(7 637)
<i>Sporazum o izstopu Združenega kraljestva</i>								(6 961)	(6 961)
<i>Drugi odhodki</i>	(2 195)	(168)	(305)	(19)	(8)	(281)	(3 421)	(1 946)	(8 342)
Odhodki skupaj	(19 825)	(135 670)	(59 174)	(2 604)	(816)	(12 957)	(15 761)	(16 321)	(263 128)
Poslovni izid za zadevno leto	(17 008)	(134 916)	(58 372)	(2 600)	(163)	(12 258)	(13 379)	146 746	(91 949)

* „Nedodeljeno razdelku VFO“ vključuje izvrševanje proračuna subjektov, vključenih v konsolidacijo, in konsolidacijske izločitve, zunajproračunske dejavnosti in nedodeljene programe s posameznimi nepomembnimi zneski.

Prikaz prihodkov in odhodkov po razdelkih večletnega finančnega okvira temelji na ocenah, saj niso vse obveznosti povezane z razdelki večletnega finančnega okvira.

4. POGOJNE OBVEZNOSTI IN SREDSTVA

Pogojne obveznosti so morebitne prihodnje plačilne obveznosti EU, ki bi lahko nastale zaradi preteklih dogodkov ali sprejetih zavezujočih pravnih obveznosti, vendar bodo odvisne od prihodnjih dogodkov, nad katerimi EU nima popolnega nadzora. Nanašajo se predvsem na izdana finančna jamstva ter na pravna tveganja. **Vse pogojne obveznosti, razen tistih, ki se nanašajo na globe, jamstva in finančne instrumente, do ravni, ki je krita iz skladov (glej pojasnilo 2.4.2.1), bi v primeru, da bi zapadle v plačilo, financiral proračun EU (in s tem države članice EU) v prihodnjih letih.**

Za informacije o jamstvih iz proračuna EU, danih za kritje NGEU in posojil finančne pomoči, glej pojasnilo 2.4.1.1 in pojasnilo 2.11.1.1. Te informacije so bile prej razkrite v tem oddelku, ker pa bi bila morebitna unovčitev teh jamstev odvisna od neplačila odobrenih posojil, podrobneje predstavljenih v pojasnilu 2.4.1.1, se zdi ustreznejše, da se te informacije predstavijo tam.

4.1 Jamstva iz proračuna EU

4.1.1 Jamstva, dana na podlagi programov proračunskega jamstva EU (nominalno)

v milijonih EUR

	31. 12. 2022			
	Dana jamstva			Rezervirana sredstva*
	Zgornja meja	Podpisana	Izplačana	
Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila	30 599	30 599	20 909	2 710
Jamstvo EFSI	25 793	24 615	21 084	8 571
Jamstvo EFSI	1 176	522	446	728
Jamstvo InvestEU	21 280	2 108	324	1 722
Jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna	27 020	4 515	156	1 067
Skupaj	105 869	62 359	42 919	14 798

* Sredstva v višini 2,7 milijarde EUR, zagotovljena za jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila, zajemajo tudi posojila v okviru obstoječe makrofinančne pomoči in Euratoma (glej pojasnilo 4.1.2).

	31. 12. 2021			
	Dana jamstva			Rezervirana sredstva*
	Zgornja meja	Podpisana	Izplačana	
Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila	33 026	33 026	20 835	2 700
Jamstvo EFSI	25 826	24 730	20 358	8 602
Jamstvo EFSI	1 391	611	535	796
Jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna	200	200	200	–
Evropa				
Skupaj	60 442	58 566	41 928	12 098

* Sredstva v višini 2,7 milijarde EUR, zagotovljena za jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila, zajemajo tudi posojila v okviru obstoječe makrofinančne pomoči in Euratoma (glej pojasnilo 4.1.2).

Iz zgornjih razpredelnic je razviden obseg izpostavljenosti proračuna EU morebitnim prihodnjim plačilom, povezanim z jamstvi, danimi skupini EIB ali drugim finančnim institucijam. Izplačani zneski pomenijo zneske, ki so jih končni upravičenci že prejeli, medtem ko podpisani zneski vključujejo izplačana sredstva in že podpisane sporazume z upravičenci ali finančnimi posredniki, za katere pa sredstva ob koncu leta še niso bila izplačana (19 440 milijonov EUR). Zgornja meja predstavlja skupni obseg jamstva, za katerega se je EU, in s tem države članice, zavezala, da ga bo pokrila iz proračuna, saj je treba pri razkritju najvišje izpostavljenosti EU na dan 31. decembra 2022 zajeti tudi odobrene operacije, ki še niso podpisane (43 510 milijonov EUR).

Programi proračunskega jamstva so podprti z rezervacijami, ki se postopoma oblikujejo iz proračuna in hranijo v skupnem skladu za rezervacije kot likvidnostna rezerva za kritje prihodnjih unovčitev jamstev (glej pojasnilo 2.4.2.1). Rezervirani zneski so na dan 31. decembra 2022 znašali 14 798 milijonov EUR (leta 2021: 12 098 milijonov EUR). Glej pojasnilo 6.2 v zvezi z ukrepi, sprejetimi za zagotovitev, da oblikovanje rezervacij srednjeročno zadostuje za kritje unovčitev jamstev. Morebitne izgube, nastale v

okviru programov proračunskega jamstva, ki presegajo znesek oblikovanih rezervacij, bi bilo treba v vsakem primeru kriti iz prihodnjih proračunov.

Jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila

Proračun EU jamči za posojila, ki jih je EIB podpisala in odobrila tretjim državam iz lastnih sredstev EIB. Na dan 31. decembra 2022 je znesek neodplačanih posojil, ki jih krije jamstvo EU, znašal 20 909 milijonov EUR. Jamstva iz proračuna EU:

- 20 482 milijonov EUR prek oddelka skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe ter
- 427 milijonov EUR neposredno za posojila, odobrena državam članicam pred pristopom.

Jamstva, dana na dan 31. decembra 2022, vključujejo 2,1 milijarde EUR podpisanih, vendar neizplačanih posojil, katerih prihodnja izplačila so odvisna od odobritve EU.

Jamstvo v okviru mandata EU za zunanja posojila v zvezi s posojili, ki jih je odobrila EIB, je omejeno na 65 % neporavnane salda za sporazume, podpisane po letu 2007 (mandata 2007–2013 in 2014–2021). Za sporazume, sklenjene pred letom 2007, je jamstvo EU omejeno na odstotek najvišjega zneska odobrenih kreditnih linij, ki je v večini primerov 65 %, pa tudi 70 %, 75 % ali 100 %. Kadar ta najvišji znesek ni dosežen, jamstvo EU krije celotni znesek.

S Sklepom (EU) 2018/412 je bil vzpostavljen mandat za posojila zasebnemu sektorju za projekte, usmerjene v dolgoročno ekonomsko odpornost beguncev in migrantov ter gostiteljskih, tranzitnih in izvornih skupnosti v okviru pobude EIB za odpornost. Proračun Unije prejme nadomestilo za prevzemanje tveganja v zvezi z jamstvi, odobrenimi za operacije financiranja EIB v okviru mandata za zasebni sektor pobude za ekonomsko odpornost, kar pojasnjuje dolgovano premijo za jamstvo mandata EIB za zunanja posojila, ki je sicer jamstvo, za katero se nadomestilo ne prejme (glej pojasnilo **2.11.2**).

Mandat EIB za zunanja posojila za obdobje 2014–2020, ki se je iztekel leta 2021, je bil zadnji mandat v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe. Novi mandat EIB se krije z jamstvom za zunanje delovanje, vzpostavljenim z uredbo NDICI – Globalna Evropa.

Plačila jamstva EU se izvršijo iz oddelka skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe. V letu 2022 je bilo za unovčitev jamstev brez izterjav izplačanih 190 milijonov EUR (leta 2021: 93 milijonov EUR).

Jamstvo Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI)

EFSI je pobuda za povečanje sposobnosti skupine EIB za prevzemanje tveganj, ki EIB omogoča, da poveča svoje naložbe v EU. Cilj EFSI je podpreti dodatne naložbe v EU in dostop do financiranja za mala podjetja. Proračun EU zagotavlja jamstvo v višini do 26 milijard EUR (v nadaljnjem besedilu: jamstvo EU v okviru EFSI) v skladu s sporazumom med EU in EIB (v nadaljnjem besedilu: sporazum o EFSI), da bi bila EIB zaščitena pred morebitnimi izgubami pri poslih financiranja in naložbenih poslih.

Operacije EFSI se izvajajo v okviru dveh delov: dela za infrastrukturo in inovacije (IIW), ki ga izvaja EIB (jamstvo EU v okviru EFSI v višini 19 250 milijonov EUR), in dela za MSP (SMEW), ki ga izvaja EIS (jamstvo EU v okviru EFSI v višini 6 750 milijonov EUR), oba pa imata dolžniški portfelj in portfelj lastniških instrumentov. EIS deluje v skladu s sporazumom z EIB na podlagi jamstva EIB, ki je zajamčeno z jamstvom EU v okviru EFSI na podlagi sporazuma o EFSI. Da bi se povečali učinkovitost jamstva EU in njegova sposobnost prevzemanja tveganj, je leta 2022 začela delovati kombinacija dveh dolžniških portfeljev EFSI z InvestEU. Vse unovčitve jamstev in izterjave se porazdelijo med EFSI in jamstvo InvestEU na podlagi učinkovitih zajamčenih dodelitev.

EU in EIB imata v okviru EFSI različni vlogi. EFSI je ustanovljen v okviru EIB, ki financira operacije (dolžniške in lastniške naložbe) ter si v ta namen izposoja potrebna sredstva na kapitalskih trgih. Skupina EIB neodvisno sprejema naložbene odločitve in operacije upravlja v skladu s svojimi pravili in postopki. EU zagotavlja jamstvo za te operacije in krije izgube, ki jih ima EIB, do zgornje meje tega jamstva.

Da se zagotovita nadaljnja usmerjenost naložb v okviru EFSI na specifični cilj odpravljanja nedelovanja trga in njihova upravičenost do zaščite z jamstvom EU, je bila vzpostavljena posebna upravljavka struktura, vključno z naložbenim odborom neodvisnih strokovnjakov, ki preuči vsak projekt, ki ga predlaga EIB v okviru dela za infrastrukturo in inovacije, glede upravičenosti do kritja z jamstvom EU, ter usmerjevalnim odborom EFSI, ki nadzoruje program.

Ker niso izpolnjena kontrolna merila in računovodske zahteve za konsolidacijo na podlagi računovodskih pravil EU (in MRSJS), povezana zajamčena sredstva niso obračunana v konsolidiranem zaključnem računu EU.

Jamstvo EU, zagotovljeno skupini EIB v okviru sklada EFSI, je obračunano kot obveznost iz finančnih jamstev za dolžniški portfelj dela za infrastrukturo in inovacije in za dolžniški portfelj dela za MSP (glej pojasnilo **2.11.2**) ter kot izvedeni finančni instrument (finančno sredstvo ali obveznost po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja) za oba portfelja lastniških instrumentov (glej pojasnilo **2.4.2.2**). Dano jamstvo EFSI vključuje posle v okviru programov COSME, Obzorje 2020, CCS LGF in EaSI za del, ki ga zajema jamstvo EU v okviru EFSI v dolžniškem portfelju SMEW.

Leta 2022 je bilo za neto unovčitev jamstva iz oddelka skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada EFSI izplačanih 21 milijonov EUR (leta 2021: nič).

Evropski sklad za trajnostni razvoj (EFSD)

Evropski sklad za trajnostni razvoj, ustanovljen z uredbo o EFSD, je pobuda, katere namen je podpirati naložbe v Afriki in evropskem sosodstvu, kar prispeva k doseganju cilja trajnostnega razvoja in obravnavi specifične temeljne socialno-ekonomske vzroke za migracije. V skladu z uredbo o EFSD je bila EU pooblaščenca, da izvajalskim partnerjem zagotovi jamstva v višini 1,5 milijarde EUR (dodatno povečana z zunanjimi prispevki) za njihove operacije financiranja in naložbene operacije, da bi se zmanjšala njihova naložbena tveganja. Jamstvo EFSD krije skupni sklad za rezervacije (glej pojasnilo **2.4.2.1**). Na dan 31. decembra 2022 je bilo v veljavi 17 sporazumov o jamstvu EFSD s zgornjo mejo kritja jamstva v višini 1 176 milijonov EUR, medtem ko so neodplačani posli, ki so jih podpisali partnerji in za katere jamči EU v okviru navedenih sporazumov, znašali 522 milijonov EUR. Pri enem od sporazumov o jamstvu EFSD (z zgornjo mejo kritja jamstva v višini 145 milijonov EUR), kjer EU jamči za kapitalsko ustreznost sklada za varovanje pred tečajnimi tveganji, ima EU v primeru unovčitve jamstva pravico do povračila v obliki delnic sklada v vrednosti plačanega zneska.

Jamstvo za zunanje delovanje NDICI – Globalna Evropa

Z Uredbo (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 je bil vzpostavljen Instrument za sosodstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (v nadaljnjem besedilu: instrument), vključno z Evropskim skladom za trajnostni razvoj plus (EFSD+) in jamstvom za zunanje delovanje, za trajanje večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Uredba NDICI – Globalna Evropa je namenjena povečanju skladnosti in učinkovitosti zunanjih ukrepov EU ter tako izboljšanju izvajanja različnih politik zunanjega delovanja.

Jamstvo za zunanje delovanje podpira operacije EFSD+, ki se krijejo iz proračunskih jamstev, makrofinančne pomoči in posojil tretjim državam. Podpira ga skupni sklad za rezervacije – glej pojasnilo **2.4.2.1**.

Na dan 31. decembra 2022 je bilo podpisanih in neizpolnjenih šest sporazumov o proračunskem jamstvu s skupno zgornjo mejo v višini 27,0 milijarde EUR, vključno s sporazumom o jamstvu (naslednikom programa mandata EIB za zunanja posojila), ki je bil z EIB podpisan aprila 2022 in katerega skupna zgornja meja znaša do 26,7 milijarde EUR. Do 31. decembra 2022 so bili na podlagi tega sporazuma podpisani posli v vrednosti 4,5 milijarde EUR, od katerih je bilo 156 milijonov EUR izplačanih.

Jamstvo InvestEU

Uredba (EU) 2021/523 o programu InvestEU Komisiji omogoča, da zagotovi do 26,2 milijarde evrov jamstev za podporo financiranju in naložbam finančnih institucij. Cilj je prispevati k doseganju ciljev Unije na področju štirih notranjih politik: trajnostne infrastrukture, raziskav, inovacij in digitalizacije, malih in srednjih podjetij, socialnih naložb ter znanj in spretnosti. Komisija postopoma namenja sredstva („oblikovanje rezervacij“) iz proračuna InvestEU v skupni sklad za rezervacije, da bi ustvarila kapitalsko rezervo za unovčitev jamstev. V uredbi o programu InvestEU je bila določena stopnja rezervacij v višini 40 % jamstva EU na dan 31. decembra 2022.

Komisija je marca 2022 s skupino EIB podpisala prvi sporazum o jamstvu InvestEU za skupno zgornjo mejo v višini 19,6 milijarde EUR, ki se je dodatno povečala za 0,3 milijarde EUR iz več programov EU, združenih z jamstvom InvestEU (operacije mešanega financiranja). Na dan 31. decembra 2022 je jamstvo EU krilo podpisane operacije v skupnem znesku 2,1 milijarde EUR, od katerih je bilo izplačanih 324 milijonov EUR. Poleg tega je bilo z drugimi izvajalskimi partnerji sklenjenih pet sporazumov o jamstvu v skupnem znesku 1,4 milijarde EUR, za katere še ni bilo zajamčenih operacij.

Poleg proračuna EU lahko države članice in države EGP v program InvestEU prispevajo iz svoje kohezijske politike, mehanizma za okrevanje in odpornost ali nacionalnih skladov. To je dodatni znesek jamstva EU s stopnjo rezervacij, ki se določi za vsak primer posebej. Komisija najprej podpiše sporazum o prispevku z

državo članico ali državo EGP in nato sporazum o jamstvu z izvajalskim partnerjem. Komisija je 31. decembra 2022 s petimi državami članicami podpisala sporazume o prispevku v višini 1,7 milijarde EUR (od tega je 0,3 milijarde EUR vzajemnih jamstev), vendar z izvajalskimi partnerji še ni podpisala sporazumov o jamstvu.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

V skladu s členom 143 sporazuma o izstopu Združeno kraljestvo odgovarja Uniji za svoj delež pogojnih finančnih obveznosti, povezanih z operacijami EFSI, EFSD in mandata Evropske investicijske banke za zunanja posojila, odobrenimi do datuma izstopa, tj. 31. januarja 2020. Člen 143 določa, da bi v primeru unovčitve jamstva za finančno operacijo, ki je bila odobrena pred datumom izstopa, Združeno kraljestvo odgovarjalo Uniji za svoj delež plačil Unije v okviru navedenih operacij, razen če bi se to lahko krilo z deležem rezervacij Združenega kraljestva v jamstvenem skladu, če je to relevantno.

Za posojila v okviru mandata EIB za zunanja posojila je vrednost proračunskega jamstva EU na datum izstopa za operacije, odobrene do datuma izstopa, znašala 33,7 milijarde EUR. Na dan 31. decembra 2022 se je ta vrednost spremenila na 24,6 milijarde EUR (leta 2021: 27,6 milijarde EUR). Delež Združenega kraljestva v tej pogojni obveznosti na dan 31. decembra 2022 tako znaša 3,1 milijarde EUR (31. december 2021: 3,4 milijarde EUR). Vendar se, kot je navedeno zgoraj, vsako neplačilo teh posojil najprej krije iz oddelka skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe, zneski pa bi se od Združenega kraljestva vpoklicali le, če njegove rezervacije za ta sklad, ki so na dan 31. decembra 2022 znašale 305 milijonov EUR, ne bi zadostovale.

Za operacije EFSI je vrednost proračunskega jamstva EU na datum izstopa za operacije, odobrene do datuma izstopa, znašala 23,5 milijarde EUR. Na dan 31. decembra 2022 se je ta vrednost spremenila na 18,6 milijarde EUR (leta 2021: 18,8 milijarde EUR). Delež Združenega kraljestva v tej pogojni obveznosti na dan 31. decembra 2022 tako znaša 2,3 milijarde EUR. Vse unovčitve jamstev v okviru EFSI se najprej krijejo iz oddelka skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada EFSI, zneski pa bi se od Združenega kraljestva vpoklicali le, če njegove rezervacije za ta sklad, ki so na dan 31. decembra 2022 znašale 1,0 milijarde EUR, ne bi zadostovale.

Ker izvajalski partnerji pred datumom izstopa niso odobrili nobene operacije v zvezi z jamstvom EFSD, Združeno kraljestvo tu nima nobenih obveznosti.

Delež plačil Združenega kraljestva v letu 2022 za operacije, odobrene na datum izstopa ali po njem ter do 31. decembra 2022, je znašal 51 milijonov EUR (34 milijonov EUR za EFSI ter 17 milijonov EUR za mandat EIB za zunanja posojila), s čimer so se rezervacije Združenega kraljestva ustrezno zmanjšale. Znesek, dolgovan Združenemu kraljestvu v letu 2023, znaša 313 milijonov EUR (glej pojasnilo **2.6.1.2**).

4.1.2 Jamstva, dana na podlagi programov finančnih instrumentov EU (nominalno)

	v milijonih EUR	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Obzorje 2020	2 649	2 590
Instrument za povezovanje Evrope	648	568
COSME	674	782
Drugo	604	653
Skupaj	4 576	4 593

Zneski v zgornji razpredelnici predstavljajo neporavnane nominalne zneske jamstev, danih v okviru programov finančnih instrumentov EU.

Kot je navedeno v členu 210(1) finančne uredbe, proračunski odhodki, povezani s posameznim finančnim instrumentom, in finančna obveznost Unije **v nobenem primeru ne presežejo zneska ustreznih proračunskih obveznosti, prevzetih zanj**, kar izključuje pogoje obveznosti za proračun. V praksi to pomeni, da imajo te obveznosti v bilanci stanja protiknjžbo na strani sredstev ali so pokrite z neporavnanimi proračunskimi obveznostmi, ki še niso prikazane kot odhodki.

Jamstveno shemo za posojila v programu COSME sestavljajo predvsem omejena jamstva za portfelje bolj tveganega dolžniškega financiranja (predvsem posojila), ki jih finančni posredniki zagotavljajo MSP. Jamstveno shemo za posojila v programu COSME izvaja EIS v imenu EU.

Za več podrobnosti o programu Obzorje 2020 in Instrumentu za povezovanje Evrope glej tudi pojasnilo **2.4.2.1**.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

Če bi se katera od pogojnih obveznosti EU za zneske, odobrene do datuma izstopa, v zvezi s finančnimi instrumenti EU, vključno z zgoraj navedenimi, uresničila, bi se krila iz proračuna EU z uporabo denarnih sredstev na fiduciarnih računih. Zato od Združenega kraljestva načeloma ne bodo vpoklicani nobeni zneski, razen njegovega deleža v neporavnanih proračunskih obveznostih, kot je opisano v členu 140 sporazuma o izstopu (glej pojasnilo **2.6.1.2**).

4.2 Pogojne obveznosti v zvezi s pravnimi zadevami

4.2.1 Pravne zadeve na področju glob

Na dan 31. decembra 2022 so pogojne obveznosti v zvezi z globami znašale 2 990 milijonov EUR (leta 2021: 2 111 milijonov EUR). Ti zneski se nanašajo predvsem na globe, ki jih je Komisija naložila za kršitev pravil konkurence in so jih oglobljene družbe začasno plačale ter je bila zoper njih vložena pritožba oziroma še ni znano, ali bo pritožba vložena. Pogojna obveznost se ohrani, dokler sodba Sodišča EU o zadevi ne postane pravnomočna ali dokler se ne izteče rok za pritožbo. Obračunane obresti na začasna plačila so vključene v poslovni izid za zadevno leto in tudi kot pogojna obveznost, da se prikaže negotovost upravičenosti Komisije do teh zneskov.

Če bi EU v kateri koli od zadev v zvezi z naloženimi globami izgubila, bi se začasno prejeti zneski vrnili družbam, to pa ne bi imelo proračunskega učinka. Znesek glob se pripozna kot proračunski prihodek šele, ko je dokončen (člen 107 finančne uredbe).

Povečanje za 1,2 milijarde EUR je predvsem posledica prejema začasnega plačila od oglobljene družbe (0,9 milijarde EUR), ki je leta 2022 umaknila svoje jamstvo, da bi ga nadomestila z gotovinskim plačilom.

4.2.2 Drugi sodni postopki

	<i>v milijonih EUR</i>	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Kmetijstvo</i>	194	79
<i>Kohezija</i>	–	210
<i>Drugo</i>	2 909	1 153
Skupaj	3 103	1 443

Kmetijstvo

To so pogojne obveznosti do držav članic, povezane s sklepi o skladnosti pri EKJS in razvoju podeželja pred izrekom sodbe Sodišča EU. Določitev končnega zneska obveznosti in leta, v katerem bo učinek uspešnih pritožb bremenil proračun, je odvisna od trajanja postopka pred Sodiščem EU.

Kohezija

To so pogojne obveznosti do držav članic v zvezi z ukrepi v okviru kohezijske politike, ki so predmet postopka v fazi pred ustnim zaslišanjem ali pred izrekom sodbe Sodišča EU.

Drugi sodni postopki

Ta postavka se nanaša na odškodninske tožbe, ki so zdaj vložene zoper EU, druge pravne spore in ocenjene pravne stroške. Omeniti je treba, da mora v odškodninski tožbi v skladu s členom 340 PDEU tožnik dokazati, da je institucija dovolj resno kršila pravno pravilo, ki podeljuje pravice posameznikom, da je tožnik utrpel dejansko škodo in da obstaja neposredna vzročna zveza med nezakonitim dejanjem in škodo. Znatno povečanje v primerjavi s prejšnjim letom se nanaša predvsem na pritožbo v zvezi z zavrnjenim odškodninskim zahtevkom proti Komisiji zaradi sklepa o prepovedi združitve, pri čemer je razkriti znesek zaradi odsotnosti zanesljive ocene enak zahtevanemu znesku.

Obveznosti Združenega kraljestva, ki izhajajo iz njegovega izstopa iz EU

Združeno kraljestvo je na podlagi člena 147 sporazuma o izstopu odgovorno za svoj delež plačil, potrebnih za poravnavo pogojnih obveznosti Unije, ki zapadejo v zvezi s pravnimi zadevami, ki zadevajo finančne interese Unije, če so dejstva, ki so predmet navedenih zadev, nastala najpozneje 31. decembra 2020. Ocenjena največja izpostavljenost Združenega kraljestva je v tem primeru 384 milijonov EUR (leta 2021: 179 milijonov EUR). Za pravne zadeve, za katere se šteje, da je verjetno, da bodo zneski plačani iz proračuna EU (glej pojasnilo **2.10**), je delež Združenega kraljestva vključen kot del skupnega zneska, ki ga dolguje Združeno kraljestvo (podrobnosti so na voljo v pojasnilu **2.6.1.2**).

4.3 POGOJNA SREDSTVA

	<i>v milijonih EUR</i>	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Prejeta jamstva:</i>		
<i>Jamstva za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti</i>	282	287
<i>Druga jamstva</i>	6	8
<i>Druga pogojna sredstva</i>	19	98
Skupaj	307	393

Jamstva za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti se zahtevajo za zagotovitev, da upravičenci do financiranja EU izpolnijo obveznosti iz svojih pogodb z EU.

5. PRORAČUNSKÉ IN PRAVNE OBVEZNOSTI

To pojasnilo vsebuje informacije o proračunskem postopku in prihodnjih potrebah po financiranju, ne pa o obveznostih, ki so obstajale na dan 31. decembra 2022.

Večletni finančni okvir, o katerem se dogovorijo države članice, določa programe ter zgornje meje za odobritve za prevzem obveznosti in skupni znesek odobritev plačil za posamezne razdelke, v okviru katerih lahko EU sklepa proračunske in pravne obveznosti, ter nazadnje izvrši plačila za obdobje sedmih let – glej razpredelnico 1.1 v pojasnilih k poročilom o izvrševanju proračuna.

Pravne obveznosti ustrezajo podpisanim programom, projektom, sporazumom ali pogodbam, zato so za EU pravno zavezujoče. Prevzem pravne obveznosti je dejanje, s katerim odredbodajalec prevzame ali določi obveznost (za EU), ki ima finančne posledice (člen 2(37) finančne uredbe).

Načeloma se proračunska obveznost prevzame pred pravno obveznostjo, vendar je pri nekaterih večletnih programih/projektih obratno, ustrezne proračunske obveznosti se namreč prevzamejo v letnih obrokih v obdobju več let, kadar tako določa temeljni akt. Na primer, za kohezijo člen 86 uredbe o skupnih določbah (Uredba (EU) 2021/1060) določa, da sklep Komisije o sprejetju programa predstavlja pravno obveznost v smislu finančne uredbe in da se proračunske obveznosti Unije za vsak program izvajajo v letnih obrokih za vsak sklad v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027. Druge pravne podlage lahko vsebujejo podobne določbe. Zato lahko obstajajo zneski, ki jih je EU pravno zavezana plačati, čeprav proračunska obveznost še ni bila prevzeta (glej pojasnilo **5.2** spodaj).

Če je proračunska obveznost prevzeta, vendar plačila zanjo še niso izvršena, se znesek neporavnanih obveznosti imenuje „reste à liquider“ (RAL). To lahko predstavlja programe ali projekte, ki so pogosto večletni in podpisani ter za katere bodo plačila izvedena v poznejših letih. Predstavljajo plačilne obveznosti za prihodnja leta. Ker se računovodski izkazi pripravijo v skladu z računovodenjem na podlagi nastanka poslovnega dogodka, poročila o izvrševanju proračuna pa v skladu z računovodenjem na podlagi plačil, je bil del skupnih neporavnanih obveznosti (RAL) že prikazan kot odhodek in pripoznan kot obveznost v bilanci stanja (glej pojasnili **2.12** in **2.13**). Ti stroški se izračunajo na podlagi prejetih zahtevkov za povračilo stroškov/računov ali ocenjenega izvajanja programa ali projekta, če EU do datuma poročanja še ni prejela nobenih zahtevkov. Ko se izvršijo plačila, ki se nanašajo na neporavnane obveznosti, se pripoznanje obveznosti v bilanci stanja odpravi. Del neporavnanih obveznosti, ki še ni prikazan kot odhodek, ni vključen v obveznosti, temveč je razkrit v nadaljevanju (glej pojasnilo **5.1**).

Spodnja razkritja tako predstavljajo zneske na dan 31. decembra 2022, za katere se je EU zavezala, da jih bo plačala na podlagi izpolnjevanja pogodbenih dogovorov, in ki bodo zato financirani iz prihodnjih proračunov EU.

		v milijonih EUR	
	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Neporavnane proračunske obveznosti, ki še niso prikazane kot odhodki	5.1	364 503	266 526
Pomembne pravne obveznosti	5.2	406 284	135 181
Skupaj		770 787	401 707

5.1 NEPORAVNANE PRORAČUNSKÉ OBVEZNOSTI, KI ŠE NISO PRIKAZANE KOT ODHODKI

v milijonih EUR

	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Neporavnane proračunske obveznosti, ki še niso prikazane kot odhodki</i>	364 503	266 526

Zgoraj razkriti znesek je znesek teh neporavnanih proračunskih obveznosti (RAL – „reste à liquider“) v višini 452 821 milijonov EUR (glej razpredelnico 6.4 v poročilih o izvrševanju proračuna), zmanjšan za z njimi povezane zneske, ki so bili vključeni kot obveznosti v bilanco stanja in kot odhodki v izkaz poslovnega izida. Pri neporavnanih proračunskih obveznostih gre za znesek odprtih obveznosti, ki še niso bile plačane in/ali sproščene. Neporavnane proračunske obveznosti so običajna posledica obstoja večletnih programov. Znatno povečanje v primerjavi z letom 2021 je povezano z vnosom zadnjih proračunskih obveznosti v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost (glej tudi pojasnilo **5.2** v nadaljevanju).

Opozoriti je treba, da so neporavnani predujmi predhodnega financiranja na dan 31. decembra 2022 skupaj znašali 100,5 milijarde EUR (glej pojasnilo **2.5**). To predstavlja plačane proračunske obveznosti, za katere se zmanjšajo neporavnane obveznosti, vendar se za plačane zneske do izpolnitve zadevne pogodbene obveznosti še vedno šteje, da pripadajo EU in ne upravičencu. Zato podobno kot zgoraj razkrite neporavnane obveznosti tudi te obveznosti še niso prikazane kot odhodki.

5.2 POMEMBNE PRAVNE OBVEZNOSTI

v milijonih EUR

	31. 12. 2022	31. 12. 2021
<i>Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija</i>	298 948	–
<i>Naravni viri in okolje</i>	82 372	17 662
<i>Migracije in upravljanje meja</i>	8 368	–
<i>Zaveze v zvezi z nepovratno podporo v okviru</i>	–	99 530
<i>ITER</i>	5 855	6 121
<i>Vesoljska programa</i>	3 548	4 189
<i>Sporazumi o ribolovu</i>	265	412
<i>Obzorje Evropa</i>	322	382
<i>EURATOM</i>	362	445
<i>Rezerva za prilagoditev na brexit</i>	296	3 072
<i>Instrument za povezovanje Evrope</i>	1 811	–
<i>Solidarnostni sklad EU</i>	700	–
<i>Obveznosti iz poslovnega najema</i>	2 539	2 492
<i>Druge pogodbene obveznosti</i>	896	876
Skupaj	406 284	135 181

Ti zneski odražajo dolgoročne pravne obveznosti, ki jih ob koncu leta niso krile odobritve za prevzem obveznosti v proračunu. Te zavezujoče obveznosti bodo vnesene v proračun v prihodnjih letih in nato plačane.

Nekateri pomembni programi (glej spodaj) se lahko v skladu s členom 112(2) finančne uredbe razporedijo na več letnih obrokov. To EU omogoča, da prevzame pravne obveznosti (podpiše sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, sporazume o prenosu pooblastil in pogodbe o javnih naročilih), ki presegajo razpoložljive odobritve za prevzem obveznosti v danem letu. Zato so lahko za znaten znesek skupnih dodeljenih sredstev v okviru sedanjega večletnega finančnega okvira obveznosti že prevzete. To velja zlasti za naslednje programe:

Skladi v okviru deljenega upravljanja

To so pravne obveznosti, za katere se je EU zavezala, da jih bo plačala, ko je sprejela operativne programe v okviru deljenega upravljanja. Sklep Komisije o sprejetju operativnega programa predstavlja

sklep o financiranju v smislu člena 110 finančne uredbe in po uradnem obvestilu zadevni državi članici pomeni pravno obveznost v smislu navedene uredbe.

V členu 86(2) uredbe o skupnih določbah je v zvezi s skladi z deljenim upravljanjem navedeno:

„Komisija proračunske obveznosti Unije za vsak program prevzema v letnih obrokih za vsak sklad v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027“.

Zneski, razkriti v prvih treh vrsticah zgornje razpredelnice, se nanašajo na razdelek 2A (Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija), razdelek 3 (Naravni viri in okolje) in razdelek 4 (Migracije in upravljanje meja) večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Predstavljajo neporavnane zneske, za katere bo EU prevzela proračunske obveznosti in jih nato plačala po 31. decembru 2022.

Zaveze v zvezi z nepovratno podporo v okviru instrumenta NextGenerationEU (RRF)

Instrument RRF je ključni program instrumenta EU za okrevanje NextGenerationEU. Program je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021. Financira reforme in naložbe v državah članicah od začetka pandemije COVID-19 februarja 2020 do leta 2026. Uporabo letnih obrokov dovoljuje člen 23 Uredbe (EU) 2021/241. Pravne obveznosti, podpisane do 31. decembra 2022 v okviru tega programa, predstavljajo približno 70 % skupnega zneska za nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost v skladu s členom 11 Uredbe. V celoti so krite s proračunskimi obveznostmi na dan 31. decembra 2022.

ITER – mednarodni termonuklearni poskusni reaktor

Te obveznosti so namenjene kritju prihodnjih potreb po financiranju naprav ITER do leta 2027. Prispevek EU (Euratom) za Mednarodno organizacijo za fuzijsko energijo ITER je zagotovljen prek agencije Fuzija za energijo ter vključuje tudi prispevke držav članic in Švice. Znesek odraža pričakovano financiranje na podlagi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, določeno s Sklepom Sveta (Euratom) 2021/281 z dne 22. februarja 2021 o spremembi Odločbe 2007/198/Euratom o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije, ki dovoljuje uporabo letnih obrokov. Organizacija ITER je bila ustanovljena za upravljanje naprav ITER in spodbujanje njihovega izkoriščanja, krepitev javnega razumevanja in sprejemanja fuzijske energije ter izvajanje vseh drugih dejavnosti, ki so potrebne za doseganje njenega namena. ITER vključuje EU skupaj z različnimi drugimi državami.

Vesoljska programa

Vesoljski program vključuje naslednje elemente: sistem Galileo, skupno evropsko geostacionarno navigacijsko storitev (EGNOS), program Copernicus, vladne satelitske komunikacije in spremljanje razmer v vesolju. Najpomembnejša sta sistem Galileo, ki razvija globalni satelitski navigacijski sistem, in program Copernicus, ki se nanaša na evropski program za opazovanje Zemlje. Te obveznosti so prevzete do leta 2027. Komisija je na podlagi Uredbe (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 (UL L 170, 12.5.2021, str. 69) podpisala sporazume o prispevkih z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA), organizacijo EUMETSAT in Evropskim centrom za srednjeročno napovedovanje vremena. Uporabo letnih obrokov dovoljuje člen 11(6) Uredbe (EU) 2021/696.

Sporazumi o ribolovu

To so obveznosti, prevzete s tretjimi državami za ukrepe v okviru mednarodnih sporazumov o ribolovu do leta 2026. Prevzete obveznosti temeljijo na sklepih Sveta za posamezno tretjo državo (npr. sporazum med EU in Republiko Sejšeli ter njegov Protokol o izvajanju; UL L 60, 28.2.2020) ter se obravnavajo kot posebne mednarodne pogodbe z večletnimi pravicami in obveznostmi.

Obzorje Evropa

To so zneski prevzetih obveznosti za program Obzorje Evropa za dejavnosti na začetku in koncu dobavne verige za različne komponente vesoljskih programov. Te obveznosti so prevzete do leta 2027. Komisija je na podlagi Uredbe (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1) z ESA podpisala sporazum o prispevku. Uporabo letnih obrokov dovoljuje člen 12(8) Uredbe (EU) 2021/695.

EURATOM

Euratom je program, vzpostavljen na podlagi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2021–2025, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter

razveljavitvi Uredbe (Euratom) 2018/1563 (UL L 167I, 12.5.2021, str. 81). Člen 4 Uredbe predvideva uporabo letnih obrokov.

Splošni cilj programa je nadaljevati dejavnosti jedrskih raziskav in usposabljanja s poudarkom na nenehnem izboljševanju jedrske varnosti in zaščite ter zaščite pred sevanjem, pa tudi dopolniti doseganje ciljev programa Obzorje Evropa, med drugim v okviru energetskega prehoda. Program Euratom imenovanim upravičencem zagotavlja nepovratna sredstva za raziskave, in sicer s konkurenčnimi razpisi za zbiranje predlogov.

Rezerva za prilagoditev na brexit

Rezerva za prilagoditev na brexit je namenjena odpravi gospodarskih in socialnih posledic izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije (EU) februarja 2020. Rezerva je bila vzpostavljena z Uredbo (EU) 2021/1755 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. oktobra 2021. Razkriti znesek predstavlja pravne obveznosti, ki jih je še treba izvesti kot del ukrepov, ki jih podpira rezerva za prilagoditev na brexit. Tu je razkrit le del pravnih obveznosti, za katere še niso prevzete proračunske obveznosti.

Solidarnostni sklad Evropske unije (EUSF)

Solidarnostni sklad Evropske unije (EUSF) je bil ustanovljen za odzivanje na večje naravne nesreče ter za izražanje evropske solidarnosti z evropskimi regijami, ki so jih prizadele naravne nesreče. Solidarnostni sklad EU je bil ustanovljen z Uredbo Sveta (ES) št. 1212/2002 z dne 11. novembra 2002 in spremenjen z Uredbo (EU) št. 661/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 ter Uredbo (EU) št. 461/2020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020. Razkriti znesek predstavlja pravne obveznosti, ki še niso krite s proračunskimi obveznostmi.

Instrument za povezovanje Evrope (IPE 2)

IPE2 zagotavlja finančno pomoč za vseevropska omrežja, da se podprejo projekti skupnega interesa v sektorjih prometne, telekomunikacijske in energetske infrastrukture. Pravne obveznosti za program IPE zajemajo obdobje izvajanja od leta 2021 do leta 2027 na področju energije (z možnostjo podaljšanja). Pravna podlaga za te obveznosti je „Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (Besedilo velja za EGP)“ s členom 4.5, v katerem je navedeno, da se „[p]roračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, [...] lahko razdelijo v letne obroke za obdobje dveh ali več let“.

Obveznosti iz poslovnega najema

Minimalni zneski, ki jih je treba v skladu s povezanimi pogodbami plačati v preostalem obdobju veljavnosti teh pogodb o najemu, so naslednji:

	Najmanjše najemnine			Skupaj
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	
Zgradbe	449	1 040	1 005	2 493
Informacijski materiali in druga oprema	12	27	7	46
Skupaj	461	1 067	1 012	2 539

v milijonih EUR

Marca 2019 je bil v okviru uradnega obvestila Združenega kraljestva o njegovi nameri, da izstopi iz EU, in zaradi Uredbe (EU) 2018/1718 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Uredbe (ES) št. 726/2004 sedež Evropske agencije za zdravila (v nadaljnjem besedilu: EMA) premeščen iz Londona v Amsterdam. Agencija je 2. julija 2019 dosegla dogovor z najemodajalcem in od takrat svoje prostore oddaja naprej podnajemniku pod pogoji, ki so enaki pogojem njenega najema, vključno s trajanjem podnajema, ki bo trajal do izteka najemne pogodbe EMA junija 2039.

Zneski, razkriti v zgornji razpredelnici, vključujejo 366 milijonov EUR, ki jih je še treba plačati na podlagi najemne pogodbe. Po pričakovanju naj bi se enak znesek plačil prejel od podnajemnika v skladu s podnajemno pogodbo, ki je ni mogoče preklicati.

Druge pogodbene obveznosti

V tej postavki razkriti zneski ustrezajo prevzetim obveznostim, ki jih je treba še plačati v obdobju veljavnosti pogodb. Največji vključeni znesek v tej postavki se nanaša na gradbeno pogodbo (JMO2) Komisije v Luxembourg (505 milijonov EUR).

6. OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ

V nadaljevanju opisana razkritja glede obvladovanja finančnih tveganj EU se nanašajo na:

- najemanje in dajanje posojil za finančno pomoč, ki jih je Komisija izvedla s pomočjo instrumenta NextGenerationEU, EMFS, plačilnobilansnih posojil, makrofinančne pomoči, instrumenta SURE in dejavnosti Euratoma;
- zakladniško poslovanje Komisije za izvrševanje proračuna EU, vključno s pobiranjem glob;
- Sredstva v skupnem skladu za rezervacije za proračunska jamstva, ESPJ v likvidaciji in portfelj BUFI;
- finančne instrumente, ki se financirajo iz proračuna EU ter
- programe proračunskega jamstva EU.

6.1 VRSTE FINANČNEGA TVEGANJA

EU je izpostavljena naslednjim glavnim finančnim tveganjem, ki izhajajo iz njenih finančnih instrumentov, in jih tudi upravlja:

Tržno tveganje je tveganje nihanja poštene vrednosti ali prihodnjih denarnih tokov finančnega instrumenta zaradi sprememb tržnih cen. Pomeni ne le tveganje za izgubo, ampak tudi možnost za dobiček. Obsega *valutno tveganje*, *obrestno tveganje* in *tveganje spremembe drugih cen* (kot je kapitalско tveganje):

- *valutno tveganje* je tveganje, da bodo na posle EU ali vrednost njenih naložb vplivale spremembe deviznih tečajev. To tveganje izhaja iz spremembe cene ene valute v razmerju do druge;
- *obrestno tveganje* je možnost zmanjšanja vrednosti vrednostnega papirja, zlasti obveznice, zaradi povišanja obrestnih mer. Višje obrestne mere na splošno povzročijo znižanje cen obveznic s fiksno obrestno mero in obratno ter
- *tveganje spremembe drugih cen* je tveganje, da bo poštena vrednost ali prihodnji denarni tokovi finančnega instrumenta nihali zaradi sprememb tržnih cen (brez sprememb, povezanih s tveganjem obrestne mere ali valutnim tveganjem), ne glede na to, ali so te spremembe posledica dejavnikov, ki so značilni za posamezni finančni instrument ali njegovega izdajatelja, ali dejavnikov, ki vplivajo na vse podobne finančne instrumente, s katerimi se trguje na trgu.

Kreditno tveganje je tveganje nastanka izgube zaradi neplačila posojila ali druge kreditne linije (glavnice ali obresti ali obojega) s strani dolžnika/posojilojemalca ali zaradi druge neizpolnitve pogodbenih obveznosti. Kot dogodek neizpolnjevanja obveznosti štejejo zamude pri plačilu, prerazporeditev odplačil posojilojemalca in stečaj.

Likvidnostno tveganje je tveganje, da bo subjekt EU naletel na težave pri izpolnjevanju obvez, povezanih s finančnimi obveznostmi, ki so poravnane z izročitvijo denarja ali drugega finančnega sredstva.

6.2 STRATEGIJE OBVLADOVANJA TVEGANJ

Merjenje finančnih instrumentov

Naslednje kategorije finančnih sredstev in obveznosti se ne merijo po pošteni vrednosti: denarna sredstva in njihovi ustrezniki, posojila, menjalne terjatve, razen terjatev iz pogodbe o finančnem jamstvu, kadar so razvrščene kot finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja, najeta posojila, pogodbe o finančnem jamstvu in druge finančne obveznosti, ki se merijo po odplačni vrednosti. Knjigovodska vrednost teh finančnih sredstev in obveznosti se šteje za razumen približek njihove poštene vrednosti.

Najemanje in dajanje posojil za finančno pomoč in instrument NextGenerationEU

EU izvaja posle najemanja in dajanja posojil v skladu z ustreznimi uredbami Sveta, sklepi Sveta in Evropskega parlamenta, po potrebi pa tudi notranjimi smernicami. Pisna navodila za postopke, ki veljajo za posebna področja, kot so najemanje in dajanje posojil, so razvile ustrezne poslovne enote, ki jih tudi uporabljajo. Finančna in poslovna tveganja se opredelijo in ocenijo, upoštevanje notranjih smernic in postopkov pa se redno preverja.

Dajanje posojil, razen v okviru instrumenta NextGenerationEU, se financira z „vzajemnimi posli“ najemanja posojil, ki torej ne ustvarjajo odprtih obrestnih ali valutnih pozicij. Za posojila, zagotovljena v okviru instrumenta NextGenerationEU, ne velja vzajemen pristop, kot pri drugih instrumentih za finančno pomoč. Namesto tega je bila za instrument NextGenerationEU razvita diverzificirana strategija financiranja, ki združuje širok nabor instrumentov financiranja. Za diverzificirano strategijo financiranja sta bila potrebna razvoj in izvajanje smernic za učinkovito obvladovanje tveganja in postopkov za instrument NextGenerationEU, ki dejavno obravnavajo povezana tveganja na dnevni ravni.

Upravljanje tveganj v okviru instrumenta NextGenerationEU

Komisija je z začetkom izvajanja instrumenta NextGenerationEU leta 2021 imenovala glavnega uradnika za tveganja, vzpostavila ustrezno strukturo upravljanja ter sprejela politiko na visoki ravni glede tveganja in skladnosti (HLRCP), ki zajema operacije zadolževanja, upravljanja dolga in dajanja posojil v okviru instrumenta NextGenerationEU (v nadaljnjem besedilu: operacije v okviru instrumenta NextGenerationEU). HLRCP vsebuje okvir za ustrezno upravljanje tveganja in skladnost za nadzorovanje tveganj ter zadev glede skladnosti, ki izhajajo iz izvajanja operacij izposojanja, upravljanja dolgov in dajanja posojil v okviru instrumenta NextGenerationEU¹⁶. Zagotavlja splošni okvir za smernice za obvladovanje tveganj, ki se uporabljajo za operacije v okviru instrumenta NextGenerationEU, z opredelitvijo vseh pomembnih tveganj, ki izhajajo iz izvajanja operacij v okviru instrumenta NextGenerationEU. Področje uporabe HLRCP je omejeno na nadzor nad tveganji in zadevami v zvezi s skladnostjo, ki izhajajo izključno iz izvajanja operacij v okviru instrumenta NextGenerationEU.

S Sklepom C(2021) 2502 sta bila določeni vlogi vodje za obvladovanje tveganja ter odbora za tveganja in skladnost. S HLRCP sta bili vlogi vodje za obvladovanje tveganja ter odbora za tveganja in skladnost natančneje opredeljeni. Politika dopolnjuje okvir upravljanja instrumenta NextGenerationEU, kot je določen v Sklepu C(2021) 2502¹⁷, ter podrobneje opredeljuje glavne vloge in odgovornosti, povezane z obvladovanjem tveganja in okvirom skladnosti operacij v okviru instrumenta NextGenerationEU.

Vloga vodje za obvladovanje tveganja je zagotoviti, da so sistemi in postopki, ki se uporabljajo za izvajanje operacij v okviru instrumenta NextGenerationEU, zasnovani tako, da zagotavljajo zaščito finančnih interesov Unije in dobro finančno poslovanje operacij. Vodja za obvladovanje tveganja oblikuje HLRCP za zagotovitev, da so tveganja, povezana z operacijami v okviru instrumenta NextGenerationEU, ustrezno opredeljena, upravljana in nadzorovana, ter preverja, ali se HLRCP izvaja celovito in dosledno.

Vodja za obvladovanje tveganja, ki ga podpira odbor za tveganje in skladnost, uporablja okvir za obvladovanje tveganj z notranjimi politikami in postopki za obvladovanje tveganj. Odbor za tveganje in skladnost je notranji odbor Komisije, katerega naloga je podpirati vodjo za obvladovanje tveganja pri izvajanju njegovih pristojnosti. Odbor za tveganje in skladnost sprejema stališča o zadevah, povezanih z okvirom za obvladovanje tveganj za operacije v okviru instrumenta NextGenerationEU.

Nazadnje, odbor za tveganje in skladnost poroča članu kolegija, pristojnega za proračun, v zvezi s pristojnostmi, določenimi v poglavju 4 Sklepa C(2022) 9700. Odbor za tveganje in skladnost svojo vlogo opravlja neodvisno, tudi pri izvajanju dodeljenih nalog in odgovornosti.

V zvezi z operacijami v okviru instrumenta NextGenerationEU je bil uporabljen model „treh obrambnih linij“ za obvladovanje tveganja, in sicer za: (i) zagotovitev ustrezne ločitve pooblastil in dolžnosti; (ii) jasno opredelitev pristojnosti ter (iii) zagotavljanje različnih vlog in odgovornosti za upravljanje in nadzor tveganja.

¹⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2022-01/high_level_risk_and_compliance_policy_hlrcp_formatted.pdf

¹⁷ Sklep C(2021) 2502 je bil razveljavljen in nadomeščen s Sklepom C(2022) 9700.

Zakladnica

Pravila in načela vodenja zakladniškega poslovanja Komisije so določena v Uredbi Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 (kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804) ter v finančni uredbi in njenih pravilih uporabe.

Na podlagi zgornjih uredb se uporabljajo naslednja glavna načela:

- lastna sredstva plačajo države članice na račune, ki so bili v ta namen odprti v imenu Komisije pri zakladnici ali nacionalni centralni banki. Komisija lahko črpa sredstva z zgornjih računov samo za kritje svojih denarnih potreb;
- lastna sredstva plačajo države članice v svojih nacionalnih valutah, medtem ko so plačila Komisije večinoma izražena v eurih;
- stanje na bančnih računih, odprtih v imenu Komisije, ne sme biti negativno. Ta omejitev ne velja za račune lastnih sredstev Komisije v primeru neplačil v zvezi s posojili, najetimi ali zajamčenimi v skladu z uredbami ali sklepi Sveta EU, in pod določenimi pogoji, če so potrebe po denarnih sredstvih večje od zneska denarnih sredstev na teh računih, ter
- sredstva na bančnih računih, ki so v drugih valutah kot v eurih, se bodisi uporabljajo za plačila v istih valutah ali so periodično pretvorjena v eure.

Poleg računov lastnih sredstev ima Komisija tudi druge bančne račune, odprte pri centralnih in poslovnih bankah z namenom izvrševanja plačil in prejemanja prejemkov, ki niso prispevki držav članic v proračun.

Zakladniško in plačilno poslovanje sta visoko avtomatizirana in temeljita na sodobnih informacijskih sistemih. Za zagotovitev varnosti sistemov in delitve nalog v skladu s finančno uredbo, standardi notranje kontrole Komisije in revizijskimi načeli se uporabljajo posebni postopki.

Upravljanje zakladniškega in plačilnega poslovanja Komisije je urejeno s sklopom pisnih smernic in postopkov, da se omejita poslovno in finančno tveganje ter zagotovi primerna raven kontrole. Te smernice in postopki urejajo različna področja poslovanja (na primer izvrševanje plačil in upravljanje denarnih sredstev, napovedovanje denarnih tokov, neprekinjeno poslovanje ipd.), njihovo upoštevanje pa se redno preverja.

Upravljanje premoženja

Nadzor nad različnimi tveganji, povezanimi z dejavnostmi upravljanja sredstev, temelji na namenskih postopkih upravljanja in delovnih postopkih, sprejetih po primerjalni analizi z najvišjimi standardi, ki so jih sprejele enakovredne mednarodne institucije. Ti postopki, v zvezi s katerimi so bile opravljene različne notranje in zunanje revizije, zagotavljajo dobro upravljanje sredstev.

Komisija je vzpostavila ustrezno upravljanje za pregled in odobritev tehničnih in strateških odločitev v zvezi z upravljanjem sredstev. Operacije upravljanja sredstev nadzorujeta dva odbora, in sicer odbor za tveganja, ki ga sestavljajo predstavniki GD BUDG, ter odbor za upravljanje sredstev, ki ga sestavljajo predstavniki GD BUDG, GD ECFIN in GD FISMA. Odbor za tveganja razpravlja o tehničnih odločitvah in jih odobri, odbor za tveganja in odbor za upravljanje sredstev pa potrdira strateške odločitve, ki jih nato dokončno odobri generalni direktor GD BUDG v dogovoru z računovodjo.

Z upravljanjem sredstev se zagotavljajo jasen prenos odločanja in vrst odgovornosti, ustrezno ločevanje nalog med enoto za trgovanje, oddelkom za obvladovanje tveganj in zaledno službo, jasno opredeljene vloge, dobro zasnovani in dokumentirani postopki in procesi ter sistem zavor in ravnesij na vseh ravneh. Postopki preverjanja skladnosti zagotavljajo okvir za ustrezna pravila glede kodeksov ravnanja za obvladovanje morebitnih osebnih nasprotij interesov ter pravila glede obvladovanja tveganja trgovanja na podlagi notranjih informacij.

Smernice za upravljanje sredstev in omejitve notranjih naložb zagotavljajo trden okvir notranje kontrole, ki zagotavlja varovanje sredstev. Zlasti se sredstva v obliki vrednostnih papirjev hranijo pri našem skrbniku v skladu z najboljšimi tržnimi praksami, medtem ko so denarna sredstva in vloge shranjene pri finančnih institucijah z visoko bonitetno oceno. Varovanje finančnih sredstev je zagotovljeno tudi z ločevanjem nalog med ekipo, odgovorno za začetek poslov z vrednostnimi papirji, in zaledno ekipo, odgovorno za njihovo poravnavo in usklajevanje računov. Dodatno raven kontrole zagotavlja računovodska skupina med mesečnim postopkom usklajevanja zaključevanja, ko se portfelj vrednostnih papirjev uskladi z izjavo skrbnika vrednostnih papirjev. Ekipo za usklajevanje računov in zaledna ekipa

dnevno spremljata morebitna odstopanja pri poravnavi in zamude pri plačilih, ki jih povzročijo nasprotne stranke. Za spremljanje spoštovanja okvira kontrole se zadevnim deležnikom redno poroča o izčrpnem sklopu metrik uspešnosti in tveganja za upravljana sredstva.

V smernicah o upravljanju sredstev ter strategiji za obvladovanje tveganj in naložbeni strategiji so opredeljene nekatere omejitve za omejitev izpostavljenosti portfelja, ki je omejen na naložbeni razred (razen pri izpostavljenostih do držav članic EU), kreditnemu tveganju.

Skupni sklad za rezervacije

S sklepom Komisije C(2020) 1896 z dne 25. marca 2020 o smernicah za upravljanje sredstev skupnega sklada za rezervacije (smernice za upravljanje sredstev) so se odgovornosti in naloge finančnega upravitelja skupnega sklada za rezervacije prenesle na generalnega direktorja Generalnega direktorata za proračun (GD BUDG). Skupni sklad za rezervacije je ločen od drugih portfeljev, ki jih upravlja GD BUDG. Sklad ne obstaja kot ločen pravni subjekt.

Skupni sklad za rezervacije se upravlja v skladu s smernicami za upravljanje sredstev. Cilj je zagotoviti potrebno likvidnost za popolno in takojšnje kritje vseh zahtevanih odlivov, kot so unovčitve jamstev, ter ohranitev kapitala v naložbenem obdobju sklada z visoko stopnjo zaupanja.

Za doseg splošnega cilja, opisanega zgoraj, finančni upravitelj skupnega sklada za rezervacije upravlja sredstva v skladu s pravili skrbnega in varnega poslovanja, načeli dobrega finančnega poslovanja ter pravili in postopki, ki jih določi računovodja Komisije. Pisna navodila za postopke, ki veljajo za posebna področja, kot je upravljanje zakladnice, so razvile ustrezne poslovne enote, ki jih tudi uporabljajo. Finančna in poslovna tveganja se opredelijo in ocenijo, upoštevanje notranjih smernic in postopkov pa se redno preverja.

Skupni sklad za rezervacije je oblikovan tako, da se zagotovi visoka stopnja razpršenosti po skupinah dovoljenih sredstev, geografskimi območji, izdajatelji in roki zapadlosti, da je mogoče obvladovati nihanja v vrednosti portfelja.

Ker je edina nasprotna stranka za vse neporavnane valutne nestandardizirane terminske posle na dan 31. decembra 2022 banka Banque de France, se po tem datumu ne vzpostavljajo izboljšave kreditne kakovosti, kot so zavarovanje s premoženjem, sporazumi o pobotu ali jamstva. Največja izpostavljenost kreditnemu tveganju valutnih izvedenih finančnih instrumentov s pozitivno pošteno vrednostjo ob koncu poročevalskega obdobja je enaka knjigovodski vrednosti v bilanci stanja.

Globe

Začasno plačane globe: vloge

Zneski, prejeti pred letom 2010, ostanejo na bančnih računih pri bankah, ki so bile izbrane posebej za depozite začasno plačanih glob. Te banke so izbrane v skladu z razpisnimi postopki, določenimi v finančni uredbi. Nalaganje sredstev pri določenih bankah se določi na podlagi notranje strategije obvladovanja tveganj, v kateri so opredeljeni bonitetne zahteve in znesek sredstev, ki jih je mogoče naložiti sorazmerno z lastniškim kapitalom nasprotne stranke. Opredelijo in ocenijo se finančna in poslovna tveganja, upoštevanje notranjih strategij in postopkov pa se redno preverja.

Začasno plačane globe: portfelj sklada BUFI

Od leta 2010 se zneski naloženih in začasno plačanih glob vlagajo v posebej za ta namen vzpostavljen portfelj sklada BUFI. Glavna cilja portfelja sta zmanjšanje tveganj, povezanih s finančnimi trgi, in enaka obravnava vseh subjektov z uporabo zajamčenega donosa, izračunanega na enaki osnovi kot za nominalni znesek glob. Vendar je zajamčeni donos, ki se uporablja za subjekte, ki jim je bila naložena globa pred začetkom veljavnosti nove finančne uredbe avgusta 2018, določen na najnižjo vrednost, tj. nič. Sredstva iz naslova začasno plačanih glob upravlja Komisija v skladu z notranjimi smernicami za upravljanje sredstev. Navodila za postopke, ki veljajo za posebna področja, kot je upravljanje zakladnice, so razvile ustrezne poslovne enote, ki jih tudi uporabljajo. Finančna in poslovna tveganja se opredelijo in ocenijo, upoštevanje notranjih smernic in postopkov pa se redno preverja.

Cilj dejavnosti upravljanja sredstev so take naložbe glob, začasno plačanih Komisiji, da:

- se zagotovi, da so sredstva po potrebi zlahka na razpolago, hkrati pa

- se v normalnih razmerah dosega donos, ki je v povprečju v skladu z referenčnim donosom sklada BUFI, zmanjšanjem za nastale stroške, ob ohranitvi nominalnega zneska glob.

Naložbe so v osnovi omejene na naslednji kategoriji: vezane vloge pri centralnih bankah držav članic in njihovih agencijah za upravljanje državnega dolga, bankah, ki so v celoti v državni lasti ali zanje država v celoti jamči, ali nadnacionalnih institucijah ter obveznice, zakladne menice in potrdila o vlogah, ki so jih izdale bodisi državne bodisi nadnacionalne institucije.

Prejeta finančna jamstva

Komisija ima znatne zneske jamstev, ki so jih izdale finančne institucije, v zvezi z globami, ki jih je naložila družbam za kršitve pravil konkurence EU (glej pojasnilo **2.6.1.3**). Ta jamstva zagotovijo oglobljene družbe namesto začasnega plačila globe. Jamstva se upravljajo v skladu z notranjo strategijo obvladovanja tveganj. Opredelijo in ocenijo se finančna in poslovna tveganja, upoštevanje notranjih strategij in postopkov pa se redno preverja.

Programi proračunskega jamstva EU

V naslov X finančne uredbe so vključena številna varovala za zaščito proračuna EU pred finančnimi tveganji, ustvarjenimi z uporabo proračunskih jamstev. Razvrstijo jih je mogoče v štiri glavne kategorije:

1. Ukrepi za omejitev zneska pogojnih obveznosti

Prvič, znesek jamstva EU je praviloma jasno omejen. V skladu s finančno uredbo finančna obveznost in skupna neto plačila iz proračuna ne smejo presegati zneska proračunskega jamstva, odobrenega v temeljnem aktu. Pogojna obveznost, nastala zaradi proračunskega jamstva, lahko presega finančna sredstva, namenjena kritju finančne obveznosti EU, samo, če je tako določeno v temeljnem aktu in pod specifičnimi pogoji iz temeljnega akta.

Drugič, želeni profil tveganja operacij/finančnih produktov, za katere jamči EU, se določi, kolikor je mogoče, predhodno, tj. pred podpisom sporazumov o jamstvu.

2. Ukrepi v zvezi z izborom izvajalskih partnerjev

Programi proračunskega jamstva se izvajajo z zanesljivimi, s stebrno oceno ocenjenimi partnerji. S tem se med drugim zagotavlja zanesljivost računovodskih sistemov, sistemov upravljanja financ in sistemov obvladovanja tveganj teh izvajalskih partnerjev. Poleg tega morajo ti izvajalski partnerji nameniti lastna sredstva, s čimer se zagotavlja ustrezna uskladitev interesov z Unijo.

3. Ukrepi za zagotovitev ustrezne predhodne proračunske zmogljivosti za kritje unovčitev jamstev

Programi proračunskega jamstva so podprti z rezerviranimi sredstvi, ki se hranijo v skupnem skladu za rezervacije. Stopnja rezervacij je določena v osnovnem aktu vsakega programa na taki ravni, ki omogoča programsko oblikovanje proračunskih odobritev za oblikovanje rezervacije, ki bi omogočila pokritje izgub brez proračunskih motenj. Oblikovanje rezervacije zato zadostuje za reševanje pričakovanih in do določene ravni tudi nepričakovanih izgub teh proračunskih jamstev.

Komisija bo nato (letno) zagotovila ustreznost stopnje rezervacij, kot je določena v osnovnem aktu, ter njeno uskladitev z načeli finančne uredbe in finančnim načrtovanjem.

4. Ukrepi za obravnavanje iztrženih izgub, ki presegajo predhodno oceno

Finančna uredba uvaja dva pragova zgodnjega opozarjanja (tj. kadar ostajata na voljo 50-odstotna in 30-odstotna stopnja rezervacij). Navedena pragova opozarjanja Komisiji omogočata, da predvidi morebitno izčrpanje oblikovanih rezervacij pred iztekom jamstva in oceni, ali bi morala predlagati oblikovanje dodatnih rezervacij.

Če je začasno potrebna dodatna likvidnost, obstajajo postopki, kot so prenosi med oddelki skupnega sklada za rezervacije in uporaba likvidnostne rezerve osrednje zakladnice ter uporaba razpoložljivega manevrskega prostora na področju proračuna (odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil).

Poleg tega je bil v letu 2020 pod vodstvom komisarja za proračun ustanovljen usmerjevalni odbor za pogoje obveznosti, ki izhajajo iz proračunskih jamstev. Ta posreduje v zadevah, ki zajemajo proračunska jamstva in finančno pomoč, ki ustvarja pogoje obveznosti za proračun zaradi izvajanja

naslova X finančne uredbe, vključno s tistimi določbami, ki so določene v notranjih pravilih o izvajanju splošnega proračuna Unije. To vključuje okvir obvladovanja tveganj, ustrezne skupne horizontalne določbe standardnih sporazumov in celovito poročanje za določitev skupnih zahtev za trajnostno upravljanje pogojnih obveznosti.

Programi finančnih instrumentov

Izvrševanje proračuna EU je že več let odvisno od uporabe programov finančnih instrumentov. Za več informacij o zadevnih zneskih glej pojasnilo **2.4.2**.

Večini finančnih instrumentov je skupno dejstvo, da je izvrševanje preneseno bodisi na skupino EIB (vključno z EIS) bodisi na druge finančne institucije na podlagi sporazuma med Komisijo in finančno institucijo. Sporazumi, podpisani s temi finančnimi institucijami, vključujejo stroge pogoje in obveznosti za posrednike, da se zagotovi, da se denarna sredstva EU pravilno upravljajo in da se o njih ustrezno poroča. Ob prevzemu obveznosti za finančni prispevek za enega od instrumentov se sredstva prenesejo na bančni račun, ustvarjen posebej za ta namen, ki ga finančna institucija odpre na svoje ime, vendar za račun Komisije (tj. fiduciarni račun). Finančna institucija lahko, glede na to, za kakšen instrument gre, sredstva na tem fiduciarnem računu uporabi za dajanje posojil, izdajanje dolžniških instrumentov, vlaganje v lastniške instrumente ali pokritje unovčitev jamstev. Prihodki od finančnih instrumentov se morajo praviloma vrniti v proračun EU.

Tveganje v zvezi s temi finančnimi instrumenti je omejeno na zgornjo mejo, kakor je navedeno v sporazumih v zvezi s temi instrumenti, tj. na proračunski znesek, določen za zadevni instrument. Ker Komisija pogosto prevzema tranšo „prve izgube portfelja“ in ker naj bi se z instrumenti financirali bolj tvegani upravičenci (ki imajo težave s pridobivanjem financiranja od komercialnih posojilodajalcev), je zato verjetno, da bo proračun EU utrpel nekaj izgub.

6.3 VALUTNO TVEGANJE

Izpostavljenost EU valutnemu tveganju ob koncu leta v zvezi s finančnimi instrumenti – neto pozicija

v milijonih
EUR

	31. 12. 2022						
	USD	GBP	PLN	SEK	Drugo	EUR	Skupaj
Finančna sredstva							
<i>Finančna sredstva po odplačni vrednosti*</i>	83	6	–	–	12	151	251
<i>Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja</i>							
<i>Neizvedeni finančni instrumenti</i>	843	25	–	20	98	29 088	30 073
<i>Izvedeni finančni instrumenti</i>	(483)	–	–	–	–	1 467	984
<i>Terjatve**</i>	89	111	14	0	17	5 453	5 684
<i>Denarna sredstva in njihovi ustrezniki</i>	84	13	1 031	473	1 421	43 522	46 544
	616	155	1 045	493	1 548	79 681	83 537
Finančne obveznosti							
<i>Obveznosti iz finančnih jamstev</i>	(793)	(0)	(37)	(12)	(164)	(5 450)	(6 456)
<i>Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja</i>	(1)	–	–	8	19	(50)	(25)
	(795)	(0)	(37)	(4)	(146)	(5 500)	(6 481)
Skupaj	(179)	154	1 008	489	1 403	74 181	77 056

v milijonih
EUR

	31. 12. 2021						
	USD	GBP	PLN	SEK	Drugo	EUR	Skupaj
Finančna sredstva							
Finančna sredstva po odplačni vrednosti*	63	18	–	–	7	88	176
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja							
Neizvedeni finančni instrumenti	934	51	–	23	75	23 141	24 223
Izvedeni finančni instrumenti	(646)	–	–	–	–	1 474	828
Terjatve**	109	98	108	4	88	7 372	7 780
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki	85	24	1 014	591	1 692	41 455	44 860
	545	192	1 121	618	1 862	73 529	77 866
Finančne obveznosti							
Obveznosti iz finančnih jamstev	(1 047)	(0)	(62)	(19)	(248)	(6 418)	(7 794)
Finančne obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	(1)	–	–	–	(4)	–	(5)
	(1 048)	(0)	(62)	(19)	(251)	(6 418)	(7 798)
Skupaj	(503)	192	1 059	599	1 611	67 111	70 068

*Brez posojil za instrument RRF (NextGenerationEU) in finančno pomoč.

** Brez odloženih stroškov.

Če bi se euro v primerjavi z drugimi valutami okrepil ali oslabil za 10 %, bi imelo to naslednji učinek na poslovni izid:

v milijonih
EUR

	Povečanje (+)/ zmanjšanje valutne stopnje (-)	USD	2022 GBP	PLN	SEK
+10 %		16	(14)	(92)	(44)
-10 %		(20)	17	112	54

v milijonih
EUR

	Povečanje (+)/ zmanjšanje valutne stopnje (-)	USD	2021 GBP	PLN	SEK
+10 %		46	(17)	(96)	(54)
-10 %		(56)	21	118	67

Najemanje in dajanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

Finančna sredstva in obveznosti so trenutno izražena samo v eurih, zato EU v teh primerih ni izpostavljena valutnemu tveganju.

Zakladnica

Lastna sredstva, ki jih plačajo države članice v drugih valutah, ne v eurih, se hranijo na računih lastnih sredstev v skladu z Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 (kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804). V eure se pretvorijo, ko se potrebujejo za izvrševanje plačil. Postopki, ki se uporabljajo za upravljanje teh sredstev, so določeni v zgoraj navedeni uredbi. V omejenem številu primerov se ta sredstva neposredno uporabijo za izvedbo plačil v isti valuti.

Komisija ima pri poslovnih bankah odprtih več računov v drugih valutah EU kot v eurih, tudi v USD, GBP in CHF, za namene izvedbe plačil, izraženih v teh valutah. Ti računi se polnijo glede na število plačil, ki jih je treba izvesti, in zato stanje na teh računih ne pomeni izpostavljenosti valutnemu tveganju.

Ko se razni prejemki (razen lastnih sredstev) prejmejo v drugih valutah, ne v eurih, se bodisi prenesejo na račune Komisije, ki se vodijo v isti valuti, če so potrebni za kritje izvrševanja plačil, bodisi pretvorijo v eure in prenesejo na račune, ki se vodijo v eurih. Računi izločenih sredstev, ki se vodijo v drugih valutah, ne v eurih, se polnijo glede na ocenjene kratkoročne lokalne plačilne potrebe v isti valuti. Stanje na teh računih se vzdržuje v okviru njihovih ustreznih zgornjih meja.

Globe

Vse globe se naložijo, plačajo ali začasno krijejo v eurih in zato ne predstavljajo valutnega tveganja, če so v skladu BUFI.

Proračunska jamstva

Proračunska jamstva so praviloma razširjena z najvišjo mejo, določeno v eurih. Vendar so lahko nekatere zadevne operacije izražene v drugih valutah (USD ali drugih lokalnih valutah).

Valutno tveganje je del premislekov, ki se upoštevajo ob določitvi potreb po oblikovanju rezervacij.

Skupni sklad za rezervacije

Skupni sklad za rezervacije zdaj posluje v eurih in ameriških dolarjih. Valutno tveganje se upravlja s sklenitvijo pogodb o izvedenih finančnih instrumentih (valutne nestandardizirane terminske pogodbe), s katerimi je tržna vrednost naložbenega portfelja v ameriških dolarjih zavarovana pred tveganji. Najvišja nezavarovana valutna izpostavljenost je omejena na 1 % vrednosti celotnega portfelja v okviru referenčne in letne strateške dodelitve. Zato bi premik tržne vrednosti naložb v ameriških dolarjih navzgor ali navzdol za več ali manj kot 1-odstotno mejo sprožil posel za uravnoteženje (nova nestandardizirana terminska pogodba v isti ali nasprotni smeri), s katerim bi se ustrezno prilagodila ali obrnila zavarovana pozicija.

Posojila, ki jih prevzame EU s subrogacijo zaradi unovčitve jamstev iz sklada zaradi neplačil s strani upravičenca do posojila (glej pojasnilo **2.4.1.2**), so vezana na svojo prvotno valuto in zato izpostavljajo EU valutnemu tveganju. Zaradi negotovosti v zvezi s časom odplačila dolga se za prenesena posojila ne izvajajo nobene dejavnosti za izravnavanje valutnih nihanj (t. i. varovanje pred tveganji).

6.4 OBRESTNO TVEGANJE

V spodnji razpredelnici je prikazana občutljivost dolžniških vrednostnih papirjev in investicijskih skladov, s katerimi se trguje na borzi, na obrestno mero, in sicer z razkritjem učinka, ki bi ga sprememba obrestnih mer za ± 100 bazičnih točk (1 %) imela na gospodarski rezultat EU.

<i>v milijonih EUR</i>		
	Povečanje (+) / zmanjšanje (–) v bazičnih točkah	Poslovni izid
2022: Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	+100	(741)
	–100	784
2021: Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja	+100	(622)
	–100	660

Občutljivost določenega portfelja obveznic na spremembe obrestnih mer se z njegovim trajanjem poveča. Trajanje portfeljev glavnih sredstev, ki jih upravlja Komisija, je opisano v nadaljevanju.

Najemanje in dajanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

EU ima zaradi narave svojega najemanja in dajanja posojil veliko sredstev in obveznosti, ki se obrestujejo. Vendar za instrumente finančne pomoči brez instrumenta NextGenerationEU ni obrestnega tveganja, ker se najeta posojila izravnavajo z danimi posojili z enakovrednimi pogoji („vzajemni“ posli).

Pri instrumentu NextGenerationEU se ne uporablja vzajemen pristop, zato je treba obrestno tveganje kriti z izvajanjem postopkov in mehanizmov, ki zmanjšujejo obrestno tveganje. Osnovno načelo, na katerem temelji diverzificirana strategija financiranja instrumenta NextGenerationEU, je pregledna dodelitev stroškov financiranja in vseh drugih stroškov v zvezi z instrumentom NextGenerationEU upravičencem (do posojil) in proračunu EU (za nepovratno podporo). Program instrumenta NextGenerationEU temelji na

načelih povračila celotnih stroškov in nedobičkonosnega delovanja. Zato EU prenese financiranje, ki ga pridobi na trgu, na stroškovno najučinkovitejši in najpravičnejši način na podlagi dnevnih izračunov obresti. To zagotavlja, da države članice krijejo vse stroške, povezane s posojili in najetimi posojili, ki jih ima Unija.

Instrument NextGenerationEU poseduje denarna sredstva za ohranjanje opredeljene varnostne rezerve kot dela diverzificirane strategije financiranja, hkrati pa preprečuje morebitna presežna stanja. Denarna sredstva instrumenta NextGenerationEU so v Evropski centralni banki. Od 4. aprila 2022 se za vsako neporavnano stanje denarnih sredstev uporablja kratkoročna obrestna mera na eurskem denarnem trgu. Pred tem je za neporavnano stanje denarnih sredstev veljala obrestna mera za odprto ponudbo mejnega depozita ECB, ki je znašala -0,5 %. Na podlagi medsebojnega dogovora so bile negativne obresti pri ECB vezane le na neporavnana stanja denarnih sredstev, višja od 20 milijard EUR. Na podlagi metodologije razporeditve stroškov NGEU se obresti, ki niso dodeljene posojilom ali nepovratni podpori, zaračunajo v breme upravičencev do posojil in proračuna EU v obliki stroškov za upravljanje likvidnosti, ki so lahko pozitivni ali negativni, odvisno od gibanja obrestnih mer, uporabljenih za stanje denarnih sredstev.

Zakladnica

Komisija razen najemanja posojil v zvezi s programom instrumenta NextGenerationEU ne najema posojil za financiranje svojih odhodkov iz poslovanja. Poleg obrestne izpostavljenosti instrumenta NextGenerationEU se obresti izračunajo od sredstev, ki jih ima na različnih bančnih računih. Komisija je zato uvedla ukrepe, ki zagotavljajo, da obresti (pozitivne ali negativne), ki se obračunajo na njenih bančnih računih, odražajo vsakokratne tržne obrestne mere ter njihova morebitna nihanja.

Računi, odprti pri zakladnicah držav članic za prejemke lastnih sredstev, se ne obrestujejo in so brez stroškov. Računi pri nacionalnih centralnih bankah (lastna sredstva in drugo) se lahko plačajo po uradnih tarifah, ki jih uporabljajo posamezne institucije. V obdobju negativnih obrestnih mer (do septembra 2022) so bila nekatera plačila, uporabljena za te račune, negativna. Postopki za upravljanje denarnih sredstev se prilagodijo v skladu s tržnimi pogoji za obrestne mere, da se čim bolj zmanjšajo stanja na teh računih, kadar se uporabijo negativne obresti in se upoštevajo ustrezne zgornje meje v skladu s pogoji bank. Računi lastnih sredstev so zaščiteni pred kakršnim koli vplivom negativnih obresti v skladu z Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 (kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804).

Stanje vlog čez noč na računih poslovnih bank se dnevno obrestuje. Obrestovanje stanj na teh računih temelji na spremenljivih tržnih obrestnih merah, ki se jim doda pogodbeni pribitek (pozitiven ali negativen). Obrestne mere, ki jih uporabljajo poslovne banke, so za operativna stanja do določene zgornje meje praviloma določene na najnižjo vrednost, tj. nič.

Globe

Začasno plačane globe so vložene v portfelj dolgoročnih obveznic s povprečnim trajanjem portfelja 1,33 leta.

Skupni sklad za rezervacije

Sredstva v skupnem skladu za rezervacije so vložena v portfelj dolgoročnih obveznic in podjetniških investicijskih skladov, ki kotirajo na borzi, s skupnim povprečnim trajanjem portfelja 3,17 leta.

ESPJ v likvidaciji

Zneski ESPJ v likvidaciji so vloženi v portfelj dolgoročnih obveznic s povprečnim trajanjem portfelja 3,17 leta.

6.5 KREDITNO TVEGANJE

Najvišja izpostavljenost kreditnemu tveganju

	<i>v milijonih EUR</i>	<i>v milijonih EUR</i>
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Finančna sredstva		
<i>Posojila</i>	204 354	163 568
<i>Denarna sredstva in njihovi ustrezniki</i>	46 544	44 860
<i>Menjalne terjatve*</i>	5 684	7 780

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – dolžniški vrednostni papirji	24 647	19 326
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedeni finančni instrumenti	984	828
Dana jamstva in prevzete obveznosti iz kreditov		
Pogodbe o finančnem jamstvu	55 502	55 267
Prevzete obveznosti iz kreditov	8	–
Skupaj na dan 31. 12. 2022	337 723	291 628

* Brez odloženih stroškov.

Poleg tega je EU posredno izpostavljena kreditnemu tveganju prek svojih naložb v SDT, podjetniške ETF in združene portfelje dolžniških vrednostnih papirjev (glej pojasnilo **2.4.2.1**), kar lahko vpliva na njihove cene (glej pojasnilo **6.7**).

Posojilo: kreditna kakovost

v milijonih
EUR

31. 12. 2022					
	Faza 1	2. stopnja	3. stopnja	Kupljena ali izdana (ustvarjena) sredstva s poslabšano kreditno kakovostjo	Skupaj
Bonitetna ocena					
Prvi razred in visoka kakovost	12 849	–	–	–	12 849
Zgornji srednji razred	62 240	–	–	–	62 240
Nižji srednji razred	106 537	–	–	–	106 537
Špekulativni razred (vključno z neplačili)	11 923	13 094	29	114	25 160
Bruto knjigovodska vrednost	193 549	13 094	29	114	206 786
Minus popravek vrednosti za izgubo	(55)	(2 361)	(27)	13	(2 431)
Čista knjigovodska vrednost	193 494	10 732	2	126	204 354

v milijonih
EUR

31. 12. 2021					
	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kupljena ali izdana (ustvarjena) sredstva s poslabšano kreditno kakovostjo	Skupaj
Bonitetna ocena					
Prvi razred in visoka kakovost	10 379	–	–	–	10 379
Zgornji srednji razred	58 991	–	–	–	58 991
Nižji srednji razred	79 672	–	–	–	79 672
Špekulativni razred (vključno z neplačili)	8 819	5 965	29	48	14 860
Bruto knjigovodska vrednost	157 861	5 965	29	48	163 903
Minus popravek vrednosti za izgubo	(10)	(299)	(26)	–	(336)
Čista knjigovodska vrednost	157 851	5 665	3	48	163 568

Zgoraj navedene štiri kategorije tveganja načeloma temeljijo na bonitetnih kategorijah zunanjih bonitetnih agencij in ustrezajo naslednjim ocenam:

- prvi razred in visoka kakovost: Moody P-1, Aaa do Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA do AA-; Fitch F1+, F1, AAA do AA- in enakovredne ocene;
- zgornji srednji razred: Moody P-2, A1 do A3; S&P A-2, A+ do A-; Fitch F2, A+ do A- in enakovredne ocene;
- nižji srednji razred: Moody P-3, Baa1 do Baa3, S&P A-3, BBB+ do BBB-; Fitch F3, BBB+ do BBB- in enakovredne ocene;
- špekulativni razred: Moody not prime, Ba1 do C; S&P B, C, BB+ do D; Fitch B, C, BB+ do D in enakovredne ocene.
- EU te bonitetne kategorije zunanjih agencij uporablja kot referenčno točko, zlasti za finančne instrumente in poslovne banke, vendar lahko po opravljeni lastni analizi posameznih primerov ohrani zneske v eni od zgornjih kategorij tveganja, čeprav ena ali več od zgoraj omenjenih bonitetnih agencij zniža bonitetno oceno zadevne nasprotne stranke.

Posojila v špekulativnem razredu so predvsem posojila za finančno pomoč partnerskim državam v finančnih težavah, pa tudi nekaterim državam članicam, ki so ocenjene na zgornji meji tega razreda. Vsa posojila državam članicam so v 1. stopnji. 2. stopnja vključuje 11,9 milijarde EUR makrofinančne pomoči in posojil Euratom za Ukrajino. Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti so iz programov EFSI in mandata EIB za zunanja posojila.

Najemanje in dajanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

Izpostavljenost kreditnemu tveganju se v primeru Euratoma upravlja s pridobivanjem državnih jamstev (glej pojasnilo 2.4.1.1).

Posojila, zagotovljena Ukrajini v okviru programa izredne makrofinančne pomoči (6 milijard EUR, izplačanih leta 2022), se najprej krijejo iz njihovega razdelka v skupnem skladu za rezervacije, nato pa tudi iz dodatnih jamstev držav članic.

Posojila, zagotovljena državam članicam v okviru instrumenta SURE, temeljijo na sistemu prostovoljnih jamstev držav članic v višini 25 % najvišje zgornje meje, ki je na voljo za zadevno finančno pomoč.

Komisija lahko v primeru neplačil dolžnika in za servisiranje vsakega zadevnega zapadlega dolga črpa sredstva, ki so v skupnem skladu za rezervacije (za posojila v obliki makrofinančne pomoči in posojila Euratoma tretjim državam), in jih zahteva od držav članic, hkrati pa spoštuje zgornje meje virov lastnih sredstev (glej pojasnilo 6.6).

Posojilo: Prerazporeditev v popravek vrednosti za izgubo zaradi oslabitve

v milijonih
EUR

	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja	Kupljena ali izdana (ustvarjen a) sredstva s poslabšan o kreditno kakovostjo	Skupaj
Popravek vrednosti za izgubo na dan 1. 1. 2022	10	299	26	–	336
<i>Prerazporeditev v 1. stopnjo</i>	–	–	–	–	–
<i>Prerazporeditev v 2. stopnjo</i>	(0)	1	(1)	–	0
<i>Prerazporeditev v 3. stopnjo</i>	(1)	(0)	1	–	–
<i>Nova posojila</i>	9	763	–	–	772
<i>Odprave pripoznanja – odplačila</i>	(0)	–	–	–	(0)
<i>Odprave pripoznanja – odpisi</i>	–	–	(2)	–	(2)
<i>Ponovno merjenje popravka vrednosti za izgubo</i>	37	1 298	3	(13)	1 326
<i>Drugo</i>	–	–	–	–	–

Popravek vrednosti za izgubo na dan 31. 12. 2022	55	2 361	27	(13)	2 431
---	-----------	--------------	-----------	-------------	--------------

Dodatni popravek vrednosti za izgubo zaradi oslabitve pri posojilih iz 2. stopnje se nanaša predvsem na makrofinančno pomoč in posojila Euratom za Ukrajino (glej pojasnilo **2.4.1.1**).

Posojila: stopenjsko ocenjevanje

Kot je navedeno v pomembnih računovodskih usmeritvah, je nadomestilo za oslabitev za finančna sredstva po odplačni vrednosti razen terjatev odvisno od stopnje, v katero je finančno sredstvo razvrščeno.

Dodelitev stopnjam je odvisna predvsem od bonitetne ocene nasprotne stranke. Stopenjski model temelji na relativni oceni kreditnega tveganja, tj. EU ima lahko z isto nasprotno stranko različna posojila v različnih stopnjah, odvisno od kreditnega tveganja nasprotne stranke ob izdaji posojila. EU, ki ima edinstven institucionalni status, posoja denar svojim državam članicam ali državam v težavah. Posledično uporablja tudi kvalitativno oceno kreditnega tveganja na podlagi spremljanja gospodarskih razmer posojilojemalcev v težavah.

1. stopnja – ni znatnega povečanja kreditnega tveganja

Posojila nasprotnim strankam z bonitetnimi ocenami v naložbenem razredu (tj. med AAA (Aaa) in BBB– (Baa3) na ocenjevalni lestvici S&P/Fitch (Moody) ali v skladu z enakovredno zunanjo ali notranjo oceno) na datum poročanja se štejejo za posojila z majhnim kreditnim tveganjem, zato so v 1. stopnji, razen če so zapadla več kot 30 dni (glej 2. stopnjo). Poleg tega so vsa posojila, pri katerih ni prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja, kot je opredeljeno spodaj, razvrščena v 1. stopnjo. Pri finančnih sredstvih v 1. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na stopnji 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub.

2. stopnja – znatno povečanje kreditnega tveganja

EU s kombinacijo kvantitativnih in kvalitativnih ocen določi, ali se je od izdaje posojila kreditno tveganje znatno povečalo in ali se torej uporablja prerazporeditev v 2. stopnjo.

Vsa posojila, za katera so pogodbeni plačila zapadla med 31 in 90 dni, se prerazporedijo v 2. stopnjo.

Za nasprotne stranke z bonitetno oceno med AAA (Aaa) in BB– (Ba3) na dan začetnega pripoznanja: razen če se uporablja primer majhnega tveganja (zgoraj v 1. stopnji), se poslabšanje šteje za znatno, če razlika med oceno ob izdaji posojila in oceno na datum poročanja znaša tri stopnje ali več.

Za nasprotne stranke z bonitetnimi ocenama B+ (B1) ali B (B2) na dan začetnega pripoznanja: poslabšanje se šteje za znatno, če razlika med začetno oceno in trenutno oceno znaša dve stopnji ali več.

Za nasprotne stranke z bonitetno oceno B– (B3) ali nižjo (v razponu CCC/Caa) na dan začetnega pripoznanja: poslabšanje se šteje za znatno, če razlika med začetno oceno in trenutno oceno na datum poročanja znaša eno stopnjo ali več.

Posojila, izdana pred preходом na spremenjeno računovodsko pravilo EU št. 11 (tj. 1. januarja 2021), v zvezi s katerimi informacije o kreditnem tveganju ob začetnem pripoznanju niso na voljo brez nepotrebnih stroškov ali prizadevanj, so razvrščena v 2. stopnjo.

Pri posojilih v 2. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na ravni pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja.

3. stopnja – posojila poslabšane kreditne kakovosti

Posojila so razvrščena v 3. stopnjo, če so zapadla 90 dni ali kadar se po izdaji posojila zgodi en ali več dogodkov, ki škodljivo vplivajo na ocenjene prihodnje denarne tokove navedenega finančnega sredstva. Na primer, posojilo je razvrščeno v 3. stopnjo, če:

- je verjetno, da bo posojilojemalec šel v stečaj ali drugo obliko finančne reorganizacije;
- ima posojilojemalec bonitetni razred D, ki ga je objavila zunanja bonitetna agencija, ter
- posojilojemalec zamuja s katero koli finančno obveznostjo do EU ali če v primeru posojil za finančno pomoč zamuja s plačilom kateri koli drugi mednarodni organizaciji, ki financira program.

Pri posojilih v 3. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na stopnji pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja.

Odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti

EU ima tudi „odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti“. To so neodplačana posojila, pri katerih je EU izvajalskemu partnerju plačala unovčitev jamstva. Za ta posojila so se vse pravice prenesle na EU. EU jih v svoji bilanci stanja pripoznava po pošteni vrednosti ob začetnem pripoznanju. Razvršča jih kot odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti in izračuna nadomestilo za oslabitev na podlagi pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja. V skladu z ustreznimi sporazumi med EU in izvajalskimi partnerji se začne postopek izterjave v imenu EU, da bi izterjala morebitne dolgovane zneske.

Posojilo: merjenje pričakovanih kreditnih izgub

Merjenje pričakovanih kreditnih izgub je z verjetnostjo tehtana ocena razlike med pogodbenimi in pričakovanimi denarnimi tokovi. EU uporablja za to oceno naslednje parametre kreditnega tveganja:

- verjetnost neplačila,
- izguba ob neplačilu ter
- izpostavljenost ob neplačilu.

Verjetnost neplačila je odstotek in pomeni verjetnost, da nasprotna stranka ne bo izpolnila svoje finančne obveznosti, bodisi v naslednjih 12 mesecih (kar se uporablja za „12-mesečne pričakovane kreditne izgube“) bodisi v preostalem obdobju trajanja obveznosti (kar se uporablja za „pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja“).

Izguba ob neplačilu je odstotek, ki kaže pričakovan primanjkljaj denarnih sredstev, tj. za del izpostavljenosti se pričakuje, da bo po neplačilu izgubljen, ob upoštevanju izterjav in zavarovanja s premoženjem. Za oceno izgube ob neplačilu za izpostavljenostih države EU upošteva svoj status prednostnega upnika.

Izpostavljenost ob neplačilu je neporavnana izpostavljenost (znesek) v trenutku neplačila.

Ocenjeni denarni tokovi v pričakovanem obdobju trajanja finančnega sredstva se diskontirajo po efektivni obrestni meri.

EU šteje v prihodnost usmerjene informacije, ki so na voljo brez nepotrebnih stroškov in prizadevanj, za smiselne in upravičene ter po potrebi prilagaja parametre modela.

denarnih sredstev in njihovih ustreznikov: kreditna kakovost

v milijonih EUR

	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Bonitetna ocena		
<i>Prvi razred in visoka kakovost</i>	40 769	40 716
<i>Zgornji srednji razred</i>	3 675	3 650
<i>Nižji srednji razred</i>	1 343	306
<i>Špekulativni razred</i>	757	189
Bruto knjigovodska vrednost	46 544	44 860
<i>Minus popravek vrednosti za izgubo</i>	–	–
Čista knjigovodska vrednost	46 544	44 860

Zakladnica

Zneski denarnih sredstev in njihovih ustreznikov v razpredelnici zgoraj se nanašajo predvsem na denarna sredstva, ki jih upravlja zakladnica Komisije. Večina zakladniških sredstev Komisije se v skladu z Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 (kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804) hrani na računih lastnih sredstev, ki so jih države članice odprle za plačilo prispevkov iz virov lastnih sredstev (predvsem BND, DDV in TLS). Vsi ti računi so odprti pri zakladnicah držav članic ali njihovih nacionalnih centralnih bankah. Te institucije pomenijo najnižje kreditno tveganje (ali tveganje nasprotne stranke) za Komisijo, saj ima izpostavljenost do svojih držav članic. Pri tistem delu zakladniških sredstev

Komisije, ki se hranijo pri poslovnih bankah za kritje izvedbe plačil, se zadevni računi polnijo sproti in se avtomatično upravljajo prek sistema zakladnice za upravljanje denarnih sredstev. Na vsakem računu se vzdržuje minimalno stanje denarnih sredstev, ki upošteva povprečni znesek dnevnih plačil, ki se izvršujejo prek tega računa. Posledica tega je, da je skupno stanje vlog čez noč na teh računih stalno nizko (povprečno manj kot 54 milijonov EUR, porazdeljenih med približno 25 računov), tako da je izpostavljenost Komisije tveganju omejena. Te zneske je treba obravnavati ob upoštevanju skupnega dnevnega stanja zakladnice, ki je leta 2022 nihalo med 7 milijardami EUR in 38 milijardami EUR, in skupnega zneska plačil, izvršenih z bančnih računov Komisije leta 2022, ki je presegal 175 milijard EUR.

Poleg tega se za izbiro poslovnih bank uporabljajo posebne smernice, da bi se dodatno zmanjšalo tveganje nasprotne stranke, ki mu je izpostavljena Komisija:

- vse poslovne banke so izbrane prek javnih razpisov. Minimalna dolgoročna bonitetna ocena, ki se zahteva za sodelovanje v razpisnih postopkih, je S&P A ali njej enakovredna. V posebnih in ustrezno utemeljenih okoliščinah se lahko sprejme nižja stopnja;
- poleg minimalnih bonitetnih zahtev, določenih v razpisih za zbiranje ponudb, se v okviru politike upravljanja tveganja nasprotne stranke spremljajo bonitetne ocene in določi največja izpostavljenost vsake finančne institucije. Ta zgornja meja, tj. največja skupna izpostavljenost v denarnih sredstvih, vlogah in finančnih jamstvih na nasprotno stranko, se izračuna ob upoštevanju kreditne sposobnosti (dolgoročna bonitetna ocena) in kapitalizacije subjekta v finančnem sektorju. Tveganja nasprotne stranke ES se redno spremljajo in se o njih poroča ter
- v delegacijah zunaj EU so računi izločenih sredstev odprti pri lokalnih bankah, ki so izbrane s poenostavljenim razpisnim postopkom. Zahteve v zvezi z oceno so odvisne od lokalnih okoliščin in se lahko med državami precej razlikujejo. Za omejitev izpostavljenosti tveganju se višina preostalih sredstev na teh računih ohranja na najnižji možni ravni (ob upoštevanju potreb poslovanja), računi se redno polnijo, uporabljene zgornje meje pa se pregledujejo na letni osnovi.

Instrument NextGenerationEU

Instrumenti dajanja in najemanja posojil za finančno pomoč na splošno nimajo nobenega neporavnane stanja denarnih sredstev zaradi vzajemnega načela, na katerem temeljijo posojila finančne pomoči. Vendar ima z izvajanjem diverzificirane strategije financiranja v instrumentu NextGenerationEU slednji denarna sredstva za zagotovitev, da zneski, ki so na bančnem računu instrumenta NextGenerationEU, zadostujejo za izpolnjevanje vseh prihodnjih potreb po izplačilih in ohranjanje varnostne rezerve, hkrati pa preprečujejo morebitna presežna stanja. Denarna sredstva so na bančnem računu pri ECB, zato je kreditno tveganje zelo majhno.

Začasno plačane globe: vloge

Vloge v poslovnih bankah za globe, začasno plačane pred letom 2010, so se v letu 2022 v veliki meri zmanjšale. Te vloge se izberejo z razpisnim postopkom, pri čemer se uporablja zgoraj opisana politika tveganja nasprotne stranke.

Terjatve: kreditna kakovost

	Nezapadle	Zapadle 0–30 dni	Zapadle 31–90 dni	Zapadle 91 dni– 1 leto	Zapadle > 1 leto	Skupaj
Bruto knjigovodska vrednost	1 613	18	14	21	1 992	3 658
Minus popravek vrednosti za izgubo	(2)	(2)	(5)	(13)	(150)	(172)
Čista knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2022	1 611	16	9	8	1 842	3 486
Bruto knjigovodska vrednost	2 785	15	9	578	1 453	4 840
Minus popravek vrednosti za izgubo	(2)	(1)	(4)	(18)	(147)	(173)
Čista knjigovodska vrednost na dan 31. 12.	2 783	14	5	560	1 305	4 667

v milijonih
EUR

2021

Zneski v tej razpredelnici ne vključujejo odloženih stroškov in prejemnega dela pogodb o finančnem jamstvu, ki se merijo po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo 2.6.2), saj zanje zahteve glede oslabitve ne veljajo.

Finančna sredstva po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – dolžniški vrednostni papirji: kreditna kakovost

Skupni sklad za rezervacije

Tehtana povprečna bonitetna ocena portfelja skupnega sklada za rezervacije je A– (S&P ali enakovredna ocena).

Začasno plačane globe: portfelj sklada BUFI

Pri naložbah v državne dolžniške instrumente iz začasno plačanih glob, naloženih od leta 2010, je Komisija izpostavljena kreditnemu tveganju. Tehtana povprečna bonitetna ocena portfelja je AA– (S&P ali enakovredna ocena).

Prejeta finančna jamstva

Strategija obvladovanja tveganj, ki se uporablja za sprejemanje takih jamstev, Komisiji zagotavlja visoko kreditno kakovost. Strategija vključuje opredelitev najvišje kreditne izpostavljenosti do določenega subjekta finančnega sektorja na podlagi njegove bonitetne ocene in ravni kapitala subjekta, kot je obračunan v njegovih računovodskih izkazih po MSRP. Skladnost še neuveljavljenih jamstev z veljavnimi sektorskimi zahtevami se redno pregleduje.

ESPJ v likvidaciji

Tehtana povprečna bonitetna ocena portfelja je A– (S&P ali enakovredna ocena).

Finančna sredstva po poštenu vrednosti prek presežka ali primanjkljaja – izvedeni finančni instrumenti: kreditna kakovost

Izvedena sredstva se nanašajo predvsem na jamstva za portfelje lastniških instrumentov in valutne nestandardizirane terminske pogodbe. Zato je kreditno tveganje omejeno na tveganje nasprotne stranke. Jamstvo za portfelj lastniških instrumentov bo poravnano z izvajalskim partnerjem EU, tj. skupino EIB, ki je ocenjena z bonitetno oceno AAA. Edina nasprotna stranka za vse neporavnane valutne nestandardizirane terminske posle na dan 31. decembra 2022 je banka Banque de France, zato se po tem datumu ne vzpostavljajo izboljšave kreditne kakovosti, kot so zavarovanje s premoženjem, sporazumi o pobotu ali jamstva.

Pogodbe o finančnem jamstvu: kreditna kakovost

v milijonih
EUR

	31. 12. 2022			31. 12. 2021		
	1. stopnja	2. stopnja	Skupaj	1. stopnja	2. stopnja	Skupaj
Dolgoročna bonitetna ocena						
<i>Prvi razred in visoka kakovost</i>	0	4	4	0	1	1
<i>Zgornji srednji razred</i>	3	–	3	2	–	2
<i>Nižji srednji razred</i>	23	–	23	219	–	219
<i>Špekulativni razred</i>	24 124	31 339	55 463	3 964	51 079	55 043
<i>Upravljanje na skupni podlagi / neocenjeno</i>	7	2	9	2	–	2
Skupaj	24 157	31 345	55 502	4 187	51 080	55 267

Pogodbe o finančnem jamstvu: prerazporeditev v popravek vrednosti za izgubo

v milijonih EUR

	1. stopnja	2. stopnja	Skupaj
Popravek vrednosti za izgubo na dan	485	7 048	7 533

1. 1. 2022

Prerazporeditev v 2. stopnjo	(3)	3	–
Prerazporeditev v 1. stopnjo	2 855	(2 855)	–
Povečanja	170	45	215
Sprostitev jamstev	(9)	(1)	(10)
Ponovno merjenje	(2 298)	(1 110)	(3 409)
Popravek vrednosti za izgubo na dan 31. 12. 2022	1 199	3 130	4 330

Knjigovodska vrednost obveznosti iz finančnih jamstev na dan 31. 12. 2022	3 194	3 263	6 456
--	--------------	--------------	--------------

* Prerazporeditve iz 1. stopnje/2. stopnje in v 1. stopnjo/2. stopnjo se merijo po otvoritvenem stanju nadomestila za oslabitev, medtem ko so spremembe zneska, ki izhajajo iz spremembe stopnje (tj. merjenje 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub ali pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja), del ponovnega merjenja.

Pogodbe o finančnem jamstvu: stopenjske politike

Ključni kazalnik tveganja za dodelitev pogodb o finančnem jamstvu stopnjam je bonitetna ocena zajamčenega dolga. Pri stopenjskemu modelu se primerja bonitetna ocena ob izdaji posojila z bonitetno oceno na datum poročanja. Pri portfeljskih jamstvih se upošteva tehtana povprečna bonitetna ocena zajamčenega portfelja.

1. stopnja – ni znatnega povečanja kreditnega tveganja

Kreditno tveganje pogodb o finančnem jamstvu z bonitetnimi ocenami v naložbenem razredu (tj. med AAA (Aaa) in BBB– (Baa3) na ocenjevalni lestvici S&P/Fitch (Moody) ali v skladu z enakovredno zunanjo ali notranjo oceno) na datum poročanja se šteje za majhno ne glede na začetno bonitetno oceno, pogodbe o finančnem jamstvu pa so v 1. stopnji. Poleg tega so vse pogodbe o finančnem jamstvu, pri katerih ni prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja, kot je opredeljeno spodaj, razvrščene v 1. stopnjo. Pri pogodbi o finančnem jamstvu v 1. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na stopnji 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgub.

2. stopnja – znatno povečanje kreditnega tveganja

Naslednje poslabšanje bonitetne ocene se šteje za znatno in povzroči prerazporeditev pogodbe o finančnem jamstvu v 2. stopnjo:

- za jamstva z bonitetno oceno med AAA (Aa1) in BB– (Ba3) na ocenjevalni lestvici S&P/Fitch (Moody) ali v skladu z enakovredno zunanjo ali notranjo oceno ob začetnem pripoznanju se poslabšanje ocene šteje za znatno, če znaša razlika med začetno oceno in oceno na datum poročanja tri stopnje ali več za jamstva v zvezi z enotnim dolžniškim instrumentom ter dve stopnji za jamstva v zvezi s portfeljem dolga;
- za jamstva z bonitetno oceno med B+ (B1) ali B (B2) ob začetnem pripoznanju se poslabšanje ocene šteje za znatno, če znaša razlika med začetno oceno in oceno na datum poročanja dve stopnji ali več za jamstva v zvezi z enotnim dolžniškim instrumentom ter eno stopnjo za jamstva v zvezi s portfeljem dolga ter
- za jamstva z bonitetno oceno med B– (B3) ali nižjo ob začetnem pripoznanju se poslabšanje ocene šteje za znatno, če znaša razlika med začetno oceno in oceno na datum poročanja eno stopnjo ali več (enotni dolžniški instrument in portfelj dolga).

Če informacije o bonitetni oceni niso na voljo, temveč so bile ob začetnem pripoznanju ocenjene pričakovane letne terjatve, se dejanska raven terjatev v primerjavi z začetnim načrtovanjem prav tako šteje za smiselni kazalnik tveganja za oceno znatnega povečanja kreditnega tveganja.

EU lahko poleg zgornjih meril uporabi kvalitativno oceno znatnega povečanja kreditnega tveganja na podlagi dodatnih, smiselnih in upravičenih razpoložljivih informacij.

Pogodbe o finančnem jamstvu, sklenjene pred prehodom na spremenjeno računovodsko pravilo EU št. 11 (tj. pred 1. januarjem 2021), v zvezi s katerimi informacije o kreditnem tveganju ob začetnem pripoznanju niso na voljo brez nepotrebnih stroškov ali prizadevanj, so razvrščene v 2. stopnjo.

Pri pogodbah o finančnem jamstvu v 2. stopnji se nadomestilo za oslabitev izmeri na stopnji pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja.

Razvrstitev v 3. stopnjo in odplačno prevzeta ali dana posojila poslabšane kreditne kakovosti se za pogodbe o finančnem jamstvu ne uporablja.

Leta 2022 je bilo 2,8 milijarde EUR v obliki jamstev EFSI prenesenih iz 2. v 1. stopnjo, saj se je zmanjšalo povprečno kreditno tveganje zajamčenega portfelja (tudi ob upoštevanju učinka združitve z dolžniškimi portfelji InvestEU – glej pojasnilo 4.1.1). To je povzročilo ponovno merjenje in zmanjšanje pričakovanih kreditnih izgub za jamstva EFSI, saj se nadomestilo za oslabitev meri pri 12-mesečnih pričakovanih kreditnih izgubah ob koncu leta 2022 v primerjavi s pričakovanimi izgubami v celotnem obdobju trajanja ob koncu leta 2021. Od ponovnega merjenja v višini 1,1 milijarde EUR, ki je povzročilo zmanjšanje pričakovanih kreditnih izgub za jamstva v 2. stopnji, se 0,6 milijarde EUR nanaša na sklop EFSI za MSP. Od neporavnanih pričakovanih kreditnih izgub za jamstva v 2. stopnji v višini 3,1 milijarde EUR na dan 31. decembra 2022 se 2,4 milijarde EUR nanaša na jamstva v okviru mandata EIB za zunanja posojila (glej pojasnilo 4.1.1). To vključuje 1,1 milijarde EUR pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja za izpostavljenost EIB v Ukrajini (4,1 milijarde EUR, od tega 0,5 milijarde EUR posojil še ni izplačanih), za katere jamči EU.

Proračunska jamstva

Unija je kreditnemu tveganju izpostavljena predvsem z operacijami, za katere jamči. Kadar se kreditna kakovost osnovnih operacij poslabša, postanejo dogodki neizpolnjevanja obveznosti verjetnejši, s tem pa tudi unovčitve jamstev EU.

Komisija se za spremljanje in upravljanje tega tveganja zanaša na model kreditnega tveganja za ocenjevanje morebitnih izgub, med drugim z uporabo vhodnih podatkov, ki jih zagotovijo izvajalski partnerji. Rezultat teh modelov se razlaga in združi s strokovno presojo, na podlagi česar se izpelje ocena tveganja, ki je skladna z vsebino posla in ustreznimi ekonomskimi okoliščinami.

6.6 LIKVIDNOSTNO TVEGANJE

Analiza zapadlosti neizvedenih finančnih obveznosti po preostali pogodbeni zapadlosti

Nediskontirani pogodbeni denarni tokovi					v milijonih EUR Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
<i>Najeta posojila</i>	(23 204)	(80 495)	(280 075)	(383 774)	(344 303)
<i>Obveznosti iz poslovanja</i>	(55 341)	–	–	(55 341)	(55 341)
<i>Drugo</i>	(318)	(711)	(771)	(1 800)	(1 517)
Skupaj na dan	(78 862)	(81 206)	(280 846)	(440 914)	(401 161)
<i>Najeta posojila</i>	(23 769)	(45 030)	(180 660)	(249 459)	(236 720)
<i>Obveznosti iz poslovanja</i>	(46 372)	–	–	(46 372)	(46 372)
<i>Drugo</i>	(218)	(830)	(890)	(1 938)	(1 605)
Skupaj na dan 31. 12.	(70 358)	(45 860)	(181 550)	(297 769)	(284 697)

Analiza zapadlosti izvedenih finančnih obveznosti po preostali pogodbeni zapadlosti

Nediskontirani pogodbeni denarni tokovi					v milijonih EUR Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
<i>Plačilni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov</i>	(504)	(8)	–	(512)	
<i>Prejemni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov</i>	487	–	–	487	
Čisti denarni tokovi na dan 31. 12. 2022	(17)	(8)	–	(25)	(20)
<i>Plačilni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov</i>	(646)	(5)	–	(651)	
<i>Prejemni del iz naslova izvedenih finančnih instrumentov</i>	648	–	–	648	
Čisti denarni tokovi na dan 31. 12. 2021	2	(5)	–	(3)	(3)

Analiza zapadlosti pogodb o finančnem jamstvu, izdanih v najzgodnejšem obdobju, v katerem se lahko unovči jamstvo.

	Najvišji znesek zavarovanja				v milijonih EUR Knjigovodska vrednost
	< 1 leto	1–5 let	> 5 let	Skupaj	
Pogodbe o finančnem jamstvu na dan 31. 12. 2022	(65 109)	(13 332)	(4 902)	(83 343)	(6 456)
Pogodbe o finančnem jamstvu na dan 31. 12. 2021	(55 381)	(878)	(1)	(56 259)	(7 794)

Najemanje posojil za instrument NextGenerationEU in finančno pomoč

Prvi ukrep za odplačilo najetih posojil za finančno pomoč je pravočasno pobiranje odplačil zadevne finančne pomoči in posojil instrumenta NextGenerationEU. Vendar obstajajo dodatna varovala, ki bi se lahko uporabila v primeru neplačil ali zamudah pri plačilu posojilojemalcev.

Oddelek skupnega sklada za rezervacije v okviru Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe zagotavlja likvidnostno rezervo za posojila v obliki makrofinančne pomoči in posojila Euratoma tretjim državam. Zato bi se za odplačilo zadevnih najetih posojil najprej uporabila razpoložljiva sredstva tega sklada (vendar šele po izvedbi prvega ukrepa, tj. vključitvi porokov za Euratom, ki so tretje osebe – glej pojasnilo 6.4). Če bi se razpoložljiva sredstva v katerem koli trenutku izkazala za nezadostna za pokritje dejanskih izgub, bo Komisija sprožila ukrepe za zagotovitev dodatnih sredstev (npr. ukrep začasne uporabe likvidnostne rezerve zakladnice Komisije, ukrep začnih prerazporeditev in/ali dodatne odhodke iz proračuna EU). Posojila, zagotovljena Ukrajini v okviru programa izredne makrofinančne pomoči (6 milijard EUR, izplačanih leta 2022), se krijejo z njihovim razdelkom v skupnem skladu za rezervacije, če znesek v skupnem skladu za rezervacije ne bi zadostoval, pa tudi z dodatnimi jamstvi držav članic (glej pojasnilo 2.4.1.1).

Komisija lahko za instrument NextGenerationEU uporabi tudi aktivno upravljanje denarnih sredstev in kratkoročno izposojanje, da bi servisirala dolgove EU.

Komisija lahko za vsa najeta posojila za finančno pomoč in tudi najeta posojila za instrument NextGenerationEU unovči sredstva do razpoložljive zgornje meje virov lastnih sredstev za servisiranje dolgov EU. Zakonodaja o virih lastnih sredstev določa zgornjo mejo za vire lastnih sredstev za pokrivanje letnih odobrenih sredstev za plačila v višini 1,40 % BNI držav članic in dodatno začasno povečanje v višini 0,6 odstotne točke za instrument NextGenerationEU. Proračun za leto 2022 je vključeval vire lastnih sredstev za financiranje odhodkov v skupni višini 1,01 % BND. To pomeni, da je bilo na dan 31. decembra 2022 na razpolago 0,99 % za kritje njenih obveznosti. V ta namen lahko EU zahteva sredstva od držav članic, da izpolni svojo pravno obveznost do posojilodajalcev.

Nazadnje, posojila, zagotovljena državam članicam v okviru instrumenta SURE, temeljijo na sistemu prostovoljnih jamstev držav članic v višini 25 % najvišje zgornje meje, ki je na voljo za zadevno finančno pomoč. Preden Komisija unovči jamstva, ki jih zagotovijo države članice, se od nje pričakuje, da bo preučila obseg črpanja sredstev iz kritja, razpoložljivega iz zgornje meje lastnih sredstev za odobritve plačil v obsegu, ki je po mnenju Komisije vzdržan, med drugim ob upoštevanju skupnih pogojnih obveznosti Unije in vzdržnosti splošnega proračuna Unije. Ta preučitev ne vpliva na to, da so zagotovljena jamstva nepreklicna, brezpogojna in na zahtevo.

Zakladnica

Proračunska načela EU zagotavljajo, da skupna denarna sredstva za dano leto vedno zadostujejo za izvršitev vseh plačil. Dejansko so skupni prispevki držav članic skupaj z raznimi prihodki enaki znesku odobritev plačil za zadevno proračunsko leto. Države članice vsako leto plačajo prispevke v dvanajstih mesečnih obrokih, ki temeljijo na sprejetem proračunu, na plačila pa vplivajo potrebe poslovanja. Poleg tega so v skladu z Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014 (o načinih in postopkih za dajanje lastnih sredstev na razpolago, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804) prispevki držav članic, povezani s spremembami proračuna, odobrenimi v danem mesecu (N), na voljo šele prvi delovni dan v mesecu N + 1 (v primeru odobritve pred 16. dnem v danem mesecu) ali prvi delovni dan v mesecu N + 2 (v primeru odobritve na 16. dan ali pozneje v danem mesecu), medtem ko so povezane odobritve plačil na voljo takoj.

Zaradi zagotavljanja, da razpoložljiva zakladniška sredstva vedno zadostujejo za kritje plačil, ki jih je treba izvršiti v danem mesecu, so vzpostavljeni postopki za redno napovedovanje denarnih sredstev. Viri lastnih sredstev ali dodatno financiranje se lahko po potrebi vpokličejo vnaprej od držav članic, do

nekaterih omejitev in pod nekaterimi pogoji, določenimi v skladu z Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2016/804. Zaradi potreb poslovanja in splošnih proračunskih omejitev v zadnjih letih se je povečala potreba po spremljanju ritma plačil med letom. Poleg navedenega pa v okviru dnevnega zakladniškega poslovanja Komisije avtomatska orodja za upravljanje denarnih sredstev zagotavljajo, da so na vseh bančnih računih Komisije dnevno na voljo zadostna likvidna sredstva.

Globe

Sklad BUFI, v katerega se vlagajo začasno plačane globe, se upravlja po načelu, da imajo sredstva zadostno stopnjo likvidnosti in možnost mobilizacije v zvezi z zadevnimi obveznostmi. Portfelj sestavljajo predvsem visoko likvidni vrednostni papirji, ki se lahko prodajo za pokritje kratkoročnih denarnih odlivov. Poleg tega delež denarnih sredstev, njihovih ustreznikov in vrednostnih papirjev, ki zapadejo v enem letu, znaša 56 %.

Proračunska jamstva

Analiza zapadlosti za finančna jamstva je predstavljena z uporabo preudarnega pristopa, na podlagi katerega je najvišji znesek danega jamstva dodeljen najzgodnejšemu obdobju, v katerem se lahko unovči jamstvo. Glede na to, da je večina jamstev EU unovčljivih na prvo zahtevo, je znaten znesek dodeljen prvemu časovnemu sklopu. Vendar je verjetnost, da se bodo od EU vpoklicala vsa jamstva za celoten znesek v prvem obdobju, majhna. Poleg tega je znesek, izgubo katerega pričakuje EU, pogosto precej manjši od zgornje meje jamstva, zato je treba znesek likvidnostnega tveganja obravnavati v povezavi s knjigovodsko vrednostjo obveznosti iz jamstev.

Ključni cilj okvira za obvladovanje tveganja pogojnih obveznosti je zagotoviti, da lahko proračun EU kadar koli izpolni svoje obveznosti, ne da bi s tem ovirala normalno izvrševanje proračuna. To vključuje tudi zmanjšanje likvidnostnega tveganja v zvezi s proračunskimi jamstvi, tj. tveganja, da bi Unija imela nezadostna sredstva za pravočasno izpolnitev vseh svojih plačilnih obveznosti v zvezi z jamstvi (kar bi lahko nato na primer povzročilo izrivanje drugih stroškov ali odložitvev plačil za naslednja proračunska leta).

V tem pogledu je vsako proračunsko jamstvo krito z zadostnim oblikovanjem rezervacij, vplačanih v skupni sklad za rezervacije, da bi se zagotovilo, da je na voljo vedno dovolj likvidnosti za pravočasno plačilo unovčitev jamstev.

EU redno spremlja ustreznost stopnje rezervacij posameznega programa proračunskega jamstva, vsako leto pa z opredeljeno stopnjo gotovosti poroča¹⁸ o svoji oceni, ali navedeni zneski zadostujejo za kritje tveganja v naslednjih petih letih.

Poleg tega so vzpostavljeni dodatni zaščitni postopki (začasne prerazporeditve med oddelki skupnega sklada za rezervacije in uporaba likvidnostne rezerve osrednje zakladnice) za zagotovitev zadostne likvidnosti.

Skupni sklad za rezervacije

Skupni sklad za rezervacije se upravlja po načelu, da imajo sredstva zadostno stopnjo likvidnosti in možnost mobilizacije v zvezi z zadevnimi obveznostmi. Portfelj sestavljajo likvidna sredstva, ki se lahko po potrebi prodajo za pokritje kratkoročnih denarnih odlivov. Poleg tega delež denarnih sredstev, njihovih ustreznikov in vrednostnih papirjev, ki zapadejo v enem letu, znaša 18 %.

Poravnava pogodb o izvedenih finančnih instrumentih je bruto in temelji na njihovi pogodbeni zapadlosti. Obveznosti se izpolnjujejo s prodajo sredstev, izraženih v ameriških dolarjih, in/ali posli zamenjave, pri čemer lahko zaradi tečajnih razlik nastane denarni odлив. Upravljanje likvidnosti v zvezi z zahtevami glede zavarovanja s premoženjem ali kritja ni potrebno, ker trenutna nasprotna stranka pri varovanju pred tveganji sprejema poslovanje s Komisijo brez zahtev za zavarovanje s premoženjem ali kritje.

6.7 TVEGANJE SPREMEMBE DRUGIH CEN

¹⁸ Na primer v delovnem dokumentu XI, priloženem osnutku proračuna, v katerem so predstavljeni izvajanje proračunskih jamstev, skupni sklad za rezervacije in ocena vzdržnosti pogojnih obveznosti, ki izhajajo iz proračunskih jamstev in finančne pomoči, v skladu s členom 41(5) finančne uredbe.

Na dan 31. decembra 2022 je EU izpostavljena tveganjem spremembe drugih cen (kapitalsko tveganje), ki izhaja iz nekotiranih naložb v lastniški kapital (kot so skladi tveganega kapitala in drugi investicijski skladi), skladov denarnega trga (kot je enotni sklad EIB) in naložb v združene portfelje (glej pojasnilo **2.4.2.1**), pa tudi z jamstvi, ki krijejo nekotirane naložbe v lastniški kapital in navidezni lastniški kapital, ki se obravnavajo kot izvedeni finančni instrumenti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja (glej pojasnilo **2.4.2.2**).

Tveganje v zvezi s ceno lastniških instrumentov je tveganje, da se bo poštena vrednost naložb v lastniške instrumente spremenila zaradi nihanj cen lastniških instrumentov in/ali vrednosti zajamčenih naložb v lastniški kapital. Učinek na presežek ali primanjkljaj v višini 10-odstotnega povečanja ali zmanjšanja vrednosti zgoraj navedenih instrumentov, bi bil:

	v milijonih EUR	
	10 %	(10) %
<i>Naložbe v kapital</i>	253	(253)
<i>SDT, ETF in naložbe v združene portfelje</i>	290	(290)
<i>Jamstva za portfelje lastniških instrumentov</i>	469	(469)
Skupaj na dan 31. 12. 2022	1 012	(1 012)
<i>Naložbe v kapital</i>	238	(238)
<i>SDT, ETF in naložbe v združene portfelje</i>	251	(251)
<i>Jamstva za portfelje lastniških instrumentov</i>	415	(415)
Skupaj na dan 31. 12. 2021	905	(905)

* Tveganje jamstev za portfelje lastniških instrumentov temelji na nominalnem znesku, kriterijem z jamstvom.

EU vlaga v ali jamči za nekotirana sredstva, katerih vrednosti niso javno dostopne. Večino teh finančnih instrumentov izvajajo pooblaščen subjekti, ki so strokovnjaki v sektorju, navedena sredstva pa redno ocenjujejo in spremljajo.

7. RAZKRIVANJE POVEZANIH STRANK

7.1 POVEZANE STRANKE

Povezane stranke EU so subjekti EU, ki so vključeni v konsolidacijo, pridruženi subjekti in ključno vodstveno osebje teh subjektov. Posli med temi subjekti potekajo kot del običajnega poslovanja EU in zato v skladu z računovodskimi pravili EU niso potrebne posebne zahteve po njihovem razkritju.

7.2 UPRAVIČENOSTI KLJUČNEGA VODSTVENEGA OSEBJA

Za predstavitev podatkov o poslih povezanih strank v zvezi s ključnim vodstvenim osebjem EU so take osebe tukaj prikazane v okviru petih kategorij:

kategorija 1: predsedniki Evropskega sveta, Komisije in Sodišča Evropske unije;

kategorija 2: podpredsednik Komisije in visoki predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko ter drugi podpredsedniki Komisije;

kategorija 3: generalni sekretar Sveta, člani Komisije, sodniki in generalni pravobranilci Sodišča Evropske unije, predsednik in člani Splošnega sodišča, evropski varuh človekovih pravic ter Evropski nadzornik za varstvo podatkov;

kategorija 4: predsednik in člani Evropskega računskega sodišča;

kategorija 5: najvišji javni uslužbenci institucij in agencij.

Povzetek njihovih upravičenosti je prikazan spodaj – dodatne informacije so na voljo tudi v kadrovskih predpisih, objavljenih na spletišču Europa, ki so uradni dokument z opisom pravic in obveznosti vseh uradnikov EU. Ključno vodstveno osebje ni prejelo preferenčnih posojil od EU.

FINANČNE UPRAVIČENOSTI KLJUČNEGA VODSTVA

EUR

Upravičenost (na zaposlenega)	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Osnovna plača (na mesec)	31 251,88	28 307,86 – 29 440,18	22 646,29 – 25 477,07	24 458,00 – 26 043,24	14 399,72 – 22 646,29
Dodatek za prebivanje/izselitveni dodatek	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4 % do 16 %
Družinski dodatki:					
Gospodinjiski dodatek (v % plače)	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21
Otroški dodatek	459,32	459,32	459,32	459,32	459,32
Dodatek za predšolsko izobraževanje	112,21	112,21	112,21	112,21	112,21
Dodatek za šolanje ali	311,65	311,65	311,65	311,65	311,65
Dodatek za šolanje zunaj kraja zaposlitve	623,30	623,30	623,30	623,30	623,30
Dodatek za predsedujoče sodnike	ni relevantno	ni relevantno	715,05	ni relevantno	ni relevantno
Dodatek za reprezentančne stroške	1 693,58	1 088,45	715,05	ni relevantno	ni relevantno
Letni potni stroški	ni relevantno	ni relevantno	ni relevantno	ni relevantno	povrnjeno
Nakazila v države članice:					
Dodatek za izobraževanje*	da	da	da	da	da
V % plače*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
V % plače brez korekcijskega koeficienta	največ 25 %	največ 25 %	največ 25 %	največ 25 %	največ 25 %
Reprezentančni stroški	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	ni relevantno	ni relevantno
Začetek dela:					
Stroški nastanitve (Kat. 1–4: dva meseca osnovne plače)	62 503,76	56 615,72 – 58 880,36	45 292,58 – 50 954,15	48 915,99 – 52 086,47	povrnjeno
Družinski potni stroški	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno
Stroški selitve	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno
Prenehanje dela:					
Stroški selitve ob prenehanju zaposlitve (Kat. 1–4: en mesec osnovne plače)	31 251,88	28 307,86 – 29 440,18	22 646,29 – 25 477,07	24 458,00 – 26 043,24	povrnjeno
Družinski potni stroški	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno
Stroški selitve	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno	povrnjeno
Prehod (v % plače)**	40 % do 65 %	40 % do 65 %	40 % do 65 %	40 % do 65 %	ni relevantno
Zdravstveno zavarovanje	zajeto	zajeto	zajeto	zajeto	zajeto
Pokojnina (v % plače, pred davki)	največ 70 %	največ 70 %	največ 70 %	največ 70 %	največ 70 %
Odbitki:					
davek Skupnosti	8 % do 45 %	8 % do 45 %	8 % do 45 %	8 % do 45 %	8 % do 45 %
Zdravstveno zavarovanje (% plače)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Posebna dajatev na plačo	7 %	7 %	7 %	7 %	6 % do 7 %
Odbitek za pokojnino	ni relevantno	ni relevantno	ni relevantno	ni relevantno	10,1 %
Število oseb ob koncu leta	3	8	93	27	112

* S korekcijskim koeficientom.

** Plačuje se prva tri leta po odhodu.

8. DOGODKI PO DATUMU BILANCE STANJA

Do dne podpisa tega zaključnega računa računovodja Komisije ni opazil nobenih pomembnih zadev, ki bi jih bilo treba ločeno razkriti v okviru tega oddelka, niti mu take zadeve niso bile sporočene. Zaključni račun in z njim povezana pojasnila so bili pripravljene na podlagi najnovejših razpoložljivih informacij, kar se odraža v predstavljenih informacijah.

9. OBSEG KONSOLIDACIJE

A. NADZOROVANI SUBJEKTI (54)

1. Institucije in posvetovalni organi (11)

Evropski parlament	Evropski nadzornik za varstvo podatkov
Evropski svet	Evropski ekonomsko-socialni odbor
Evropska komisija	Evropski varuh človekovih pravic
Evropsko računsko sodišče	Evropski odbor regij
Sodišče Evropske unije	Svet Evropske unije
Evropska služba za zunanje delovanje	

2. Agencije EU (41)

2.1 Izvajalske agencije (6)

Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA)	Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja (EISMEA)
Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo (HaDEA)	Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (ERCEA)
Evropska izvajalska agencija za raziskave (REA)	Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA)

2.2 Decentralizirane agencije (35)

Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA)	Evropska agencija za varnost hrane (EFSA)
Evropska agencija za zdravila (EMA)	Agencija Evropske unije za železnice (ERA)
Evropska agencija za kemikalije (ECHA)	Urad Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO)
Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE)	Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA)
Evropska agencija za okolje (EEA)	Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO)
Evropski bančni organ (EBA)	Agencija Evropske unije za varnost v letalstvu (EASA)
Agencija Evropske unije azil (EUAA)	Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA)
Agencija Evropske unije za kibernetiko varnost (ENISA)	Evropska fundacija za usposabljanje (ETF)
Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL)	Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound)
Agencija Evropske unije za vesoljski program (EUSPA)	Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA)
Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust)	Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (EUROPOL)
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA)	Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA)
Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC)	Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA)
Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (CEDEFOP)	Prevajalski center za organe Evropske unije (CdT)
Agencija Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER)	Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije – Fuzija za energijo
Agencija za podporo Organu evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (Urad BEREC)	Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA)
Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex)	Evropsko javno tožilstvo (EJT)
Evropski organ za delo (ELA)	

3. Drugi nadzorovani subjekti (2)

Evropska skupnost za premog in jeklo v likvidaciji (ESPJ v l.)	Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT)
--	---

B. PRIDRUŽENI SUBJEKTI (1)

Evropski investicijski sklad (EIS)

MANJŠI SUBJEKTI

Subjekti v nadaljevanju zaradi nepomembnosti niso bili konsolidirani z uporabo kapitalske metode v konsolidiranih računovodskih izkazih EU za leto 2022:

MANJŠI SUBJEKTI (8)

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE JU)

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CAJU)

Skupno podjetje za čisti vodik (Clean H2 JU)

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-RAIL JU)

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI JU)

Skupno podjetje za ključne digitalne tehnologije (KDT JU)

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3 JU)

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Zaključni računi navedenih subjektov so javno dostopni na njihovih spletnih straneh.

POROČILA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA IN POJASNILA

Zaradi zaokroževanja na milijon eurov lahko nastane vtis, da se vsote nekaterih finančnih podatkov v spodnjih razpredelnicah ne izidejo.

KAZALO

1.	PRORAČUNSKI REZULTAT EU	146
2.	PRIMERJAVE PRORAČUNSKIH NAPOVEDI IN DEJANSKIH ZNESKOV.....	147
3.	POJASNILA K POROČILOM O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA.....	150
3.1	PRORAČUNSKI OKVIR NA RAVNI EU	150
3.2	VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027	150
3.3	PODROBNI RAZDELKI VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA (PROGRAMI) .	153
3.4	Instrument NextGenerationEU	153
3.5	LETNI PRORAČUN	154
3.6	PRIHODKI	156
3.7	IZRAČUN PRORAČUNSKEGA REZULTATA.....	157
3.8	USKLADITEV POSLOVNEGA IZIDA IN PRORAČUNSKEGA REZULTATA	159
4.	IZVRŠEVANJE PRORAČUNA EU ZA LETO 2022	161
5.	IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU	162
5.1	POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU	162
6.	IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH ODHODKOV EU	163
6.1	VFO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL	163
6.2	VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI	164
6.3	VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL	165
6.4	VFO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL).....	166
6.5	VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA	167
6.6	VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV	168
6.7	VFO PODROBNO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL.....	169
6.8	VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI	176
6.9	VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL	183
6.10	VFO PODROBNO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL).....	191
6.11	VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA.....	198
6.12	VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV	202
7.	IZVRŠEVANJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJAH	208
7.1	IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV	208
7.2	IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI	209
7.3	IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL	210
8.	IZVRŠEVANJE PRORAČUNA AGENCIJ.....	211
8.1	PRORAČUNSKI PRIHODKI	211
8.2	ODOBRITVE ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITVE PLAČIL PO AGENCIJAH	212

1. PRORAČUNSKI REZULTAT EU

v milijonih
EUR

Pojasnilo	2022	2021
a Prihodki za zadevno proračunsko leto	245 265	239 596
b Plačila na podlagi odobritev za tekoče leto	(239 157)	(226 175)
c Odobritve plačil, prenesene v leto N + 1	(2 452)	(4 244)
d Zapadle neporabljene odobritve, prenesene iz leta N-1	80	265
e Razvoj namenskih prejemkov (B)-(A)	(1 121)	(6 338)
<i>Neporabljene odobritve ob koncu tekočega leta (A)</i>	<i>15 152</i>	<i>14 032</i>
<i>Neporabljene odobritve ob koncu prejšnjega leta (B)</i>	<i>14 032</i>	<i>7 694</i>
f Tečajne razlike za zadevno leto	(97)	126
Proračunski rezultat	2 519	3 230

Proračunski rezultat EU se vrne državam članicam v letu 2023 kot odbitek od njihovih obveznosti. Izračuna se v skladu s členom 1(1) Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev. Več informacij je na voljo v oddelku 3.7 Izračun proračunskega rezultata.

- Prihodki za zadevno proračunsko leto: razpredelnica 5.1 „Povzetek izvrševanja proračunskih prihodkov EU“, stolpec 8 „Prihodki skupaj“.
- Plačila na podlagi odobritev za tekoče leto: razpredelnica 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“, stolpec 2 „Izvršena plačila iz končnega sprejetega proračuna“ in stolpec 4 „Izvršena plačila iz namenskih prejemkov“.
- Odobritve plačil, prenesene v leto N + 1: razpredelnica 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“, stolpec 7 „Samodejni prenosi“ in stolpec 8 „Prenosi na podlagi sklepa“.
- Zapadle neporabljene odobritve, prenesene iz leta N-1: pri tem se upoštevajo znesek prenesenih odobritev plačil (samodejno in na podlagi sklepa) ob koncu prejšnjega leta in „izvršena plačila iz prenosov“ za tekoče leto kot v stolpcu 3 razpredelnice 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“.
- Gibanje skupnih odobritev namenskih prejemkov ob koncu leta: pri tem se izračuna razlika med zneskom odobritev namenskih prejemkov ob koncu prejšnjega leta (plus) in zneskom odobritev namenskih prejemkov ob koncu tekočega leta (kot v stolpcu 9 razpredelnice 6.3 „VFO – Izvrševanje odobritev plačil“ – minus), da se dobi neto razlika namenskih prejemkov v tekočem letu.
- Tečajne razlike vključujejo realizirane in nerealizirane tečajne razlike.

2. PRIMERJAVE PRORAČUNSKIH NAPOVEDI IN DEJANSKIH ZNESKOV

Proračunski prihodki

v milijonih
EUR

	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Ugotovljene upravičenosti	Prihodki
1 Lastna sredstva	157 701	153 928	157 320	155 758
11 – Prelevmani na sladkor	0	0	(1)	(1)
12 – Carine	17 913	23 765	27 419	25 857
13 – DDV	19 071	19 714	19 666	19 666
14 – BND	114 719	104 088	103 880	103 880
16 – Zmanjšanje prispevka iz naslova BND, odobreno nekaterim državam članicam	–	–	19	19
17 – Odpadna plastična embalaža	5 997	6 361	6 337	6 337
2 Presežki, neporabljena sredstva in popravki	0	2 980	3 233	3 227
3 Upravni prihodki	1 791	1 791	2 656	2 607
4 Finančni prihodki, zamudne obresti in globe	115	454	16 635	596
5 Proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil	0	0	62 203	62 203
6 Prihodki, prispevki in povračila, povezani s politikami Unije	10 997	10 884	26 689	20 874
Skupaj	170 603	170 038	268 736	245 265
od tega instrument NextGenerationEU	–	–	62 409	62 409

Proračunski odhodki: obveznosti po razdelkih večletnega finančnega okvira

v milijonih EUR

Razdelek VFO	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	21 775	21 845	33 071	27 330
2 Kohezija, odpornost in vrednote	56 039	67 805	325 372	218 907
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	49 709	61 314	76 068	74 632
2b Odpornost in vrednote	6 330	6 491	249 303	144 275
3 Naravni viri in okolje	56 235	56 681	75 200	68 142
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	40 369	40 369	41 687	41 182
4 Migracije in upravljanje meja	3 091	3 410	3 520	3 446
5 Varnost in obramba	1 785	1 813	1 851	1 840
6 Sosedstvo in svet	17 170	17 670	20 364	20 153
7 Evropska javna uprava	10 620	10 783	12 075	11 664
od tega: upravni odhodki institucij	4 421	4 485	5 041	4 850
O Zunaj večletnega finančnega okvira	–	–	6 692	3 006
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	2 799	2 219	3 531	2 602
Skupaj	169 516	182 227	481 676	357 091
od tega instrument NextGenerationEU	–	–	277 772	162 702

Proračunski odhodki: plačila po razdelkih večletnega finančnega okvira

v milijonih
EUR

Razdelek VFO	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	21 474	20 606	29 379	25 174
2 Kohezija, odpornost in vrednote	62 053	63 140	129 654	126 570
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	56 351	57 610	75 546	73 015
2b Odpornost in vrednote	5 702	5 531	54 108	53 555
3 Naravni viri in okolje	56 602	55 782	59 271	58 276
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	40 393	40 356	41 674	41 152
4 Migracije in upravljanje meja	3 078	3 373	3 642	3 368
5 Varnost in obramba	1 238	1 159	1 192	1 154
6 Sosedstvo in svet	12 916	13 156	14 902	14 521
7 Evropska javna uprava	10 620	10 783	13 149	11 583
od tega: upravni odhodki institucij	4 421	4 485	5 724	4 801
O Zunaj večletnega finančnega okvira	–	–	6 830	72
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	2 623	2 040	3 351	2 602
Skupaj	170 603	170 038	261 370	243 321
od tega instrument NextGenerationEU	–	–	64 292	63 456

Proračunski odhodki: neporavnane obveznosti po razdelkih večletnega finančnega okvira

v milijonih
EUR

Razdelek VFO	Neporavnane obveznosti, prenesene iz leta 2021	Likvidacija neporavnanih obveznosti, prenesenih iz leta 2021	Nove neporavnane obveznosti iz leta 2022	Neporavnane obveznosti skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	48 717	(19 897)	21 309	50 130
2 Kohezija, odpornost in vrednote	209 033	(89 435)	181 482	301 081
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	152 840	(66 138)	67 599	154 302
2b Odpornost in vrednote	56 193	(23 297)	113 883	146 779
3 Naravni viri in okolje	43 691	(16 188)	25 957	53 459
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	334	(124)	147	357
4 Migracije in upravljanje meja	3 980	(1 515)	1 543	4 008
5 Varnost in obramba	2 397	(790)	1 455	3 061
6 Sosedstvo in svet	32 535	(9 906)	14 333	36 962
7 Evropska javna uprava	1 076	(1 076)	1 048	1 048
od tega: upravni odhodki institucij	684	(684)	654	654
O Zunaj večletnega finančnega okvira	147	(20)	2 944	3 071
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	–	–	0	0
Skupaj	341 575	(138 826)	250 071	452 821
od tega instrument NextGenerationEU	89 907	(34 847)	134 072	189 132
od tega brez instrumenta NextGenerationEU	251 668	(103 979)	116 000	263 689

3. POJASNILA K POROČILOM O IZVRŠEVANJU PRORAČUNA

3.1 PRORAČUNSKI OKVIR NA RAVNI EU

Proračunsko računovodstvo se vodi v skladu s finančno uredbo. Splošni proračun je instrument, s katerim se vsako leto določijo in odobrijo prihodki in odhodki Unije v okviru zgornjih meja in drugih določb večletnega finančnega okvira v skladu z zakonodajnimi akti o večletnih programih, sprejetih v tem okviru.

3.2 VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021–2027

v milijonih EUR
v tekočih cenah

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
1. Enotni trg, inovacije in digitalno	20 919	21 278	21 727	20 984	21 272	21 847	22 077	150 704
2. Kohezija, odpornost in vrednote	6 364	67 806	70 137	72 367	74 993	66 536	70 283	428 486
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	1 769	61 345	62 939	64 683	66 479	56 725	58 639	372 579
2b Odpornost in vrednote	4 595	6 461	7 198	7 684	8 514	9 811	11 644	55 907
3. Naravni viri in okolje	56 841	56 965	57 295	57 449	57 558	57 332	57 557	400 997
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	40 368	40 639	40 693	41 649	41 782	41 913	42 047	289 091
4. Migracije in upravljanje meja	1 791	3 360	3 814	3 866	4 387	4 315	4 465	25 998
5. Varnost in obramba	1 696	1 896	1 946	2 004	2 243	2 435	2 705	14 925
6. Sosedstvo in svet	16 247	16 802	16 329	15 830	15 304	14 754	15 331	110 597
7. Evropska javna uprava	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
od tega: upravni odhodki institucij	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
Odobritve za prevzem obveznosti	114 493	179 765	182 667	184 273	187 881	179 725	185 377	1 214 181
Odobritve plačil skupaj	163 496	170 558	168 575	168 853	172 230	175 674	179 187	1 198 573

Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 je bila sprejeta 17. decembra 2020¹⁹. V zgornji razpredelnici so prikazane zgornje meje v tekočih cenah²⁰ v skladu s fiksnim deflatorjem v višini 2 % na leto iz člena 4(2) uredbe o večletnem finančnem okviru. Kot je določeno v Uredbi Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, so zneski za odobritve za prevzem obveznosti razdeljeni po postavkah; za odobritve plačil se zgornje meje uporabljajo samo na skupni ravni. Leto 2022 je bilo drugo proračunsko leto, zajeto v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027.

¹⁹ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11).

²⁰ Tehnična prilagoditev finančnega okvira za leto 2023 v skladu s členom 4 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2021/365 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (COM(2022) 266 final, 7.6.2022).

Dogodki v letu 2022

Komisija je 7. junija 2021 sprejela sporočilo o tehnični prilagoditvi večletnega finančnega okvira za leto 2022²¹. Prilagoditev za posamezne programe (v skladu s členom 5(2) uredbe o večletnem finančnem okviru) je bila izvedena z dodatnimi dodelitvami za posebne programe iz Priloge II k uredbi o večletnem finančnem okviru ter posledičnimi prilagoditvami zgornjih mej za odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil navzgor. Prihodki od glob, naloženih na podlagi uredb Sveta (ES) št. 1/2003²² in (ES) št. 139/2004²³, vključeni v proračun za leto 2020, so bili pod minimalnim pragom 1,5 milijarde EUR v cenah iz leta 2018, ki je določen v navedenem členu. Zato je najnižji prag določal skupni obseg prilagoditve za leto 2022 v cenah iz leta 2018. Prilagoditev v sedanjih cenah je znašala 1,624 milijarde EUR. Glavni učinki v letu 2022 so bili v okviru razdelka 1 (0,59 milijarde EUR), razdelka 2(b) (0,89 milijarde EUR) in razdelka 4 (0,15 milijarde EUR).

Prerazporeditev neporabljenih odobritev za prevzem obveznosti za leto 2021 za programe v okviru deljenega upravljanja v skladu s členom 7 uredbe o večletnem finančnem okviru je bilo izvedeno s posebno prilagoditvijo večletnega finančnega okvira iz sporočila Komisije z dne 28. januarja 2022²⁴, in sicer s prilagoditvijo zgornjih mej večletnega finančnega okvira in s tem povezano spremembo proračuna za leto 2022. Dodelitve, ki v letu 2021 niso bile porabljene in niso bile prenesene, so bile v enakih deležih prenesene v vsako od let 2022 do 2025. Skupna prerazporeditev iz leta 2021 je znašala 49 milijard EUR zaradi glavnih učinkov v letu 2022, in sicer v okviru razdelka 2(a) (46,4 milijarde EUR), razdelka 3 (1,8 milijarde EUR), razdelka 4 (0,7 milijarde EUR) in razdelka 5 (0,1 milijarde EUR). Glavni učinki v letu 2022 so bili v okviru razdelka 2(a) (11,6 milijarde EUR), razdelka 3 (0,4 milijarde EUR), razdelka 4 (0,2 milijarde EUR) in razdelka 5 (0,02 milijarde EUR).

Skupna zgornja meja za odobritve za prevzem obveznosti za leto 2022 je bila 179 765 milijonov EUR, medtem ko je bila temu ustrezna zgornja meja odobritev plačil 170 558 milijonov EUR.

V skladu s členom 312(3) PDEU večletni finančni okvir določa zneske letnih zgornjih mej za odobritev za prevzem obveznosti po kategoriji odhodkov („razdelki“) in letnih zgornjih mej odobritev plačil. Razdelki večletnega finančnega okvira ustrezajo najpomembnejšim sektorjem dejavnosti Unije. Podrobne informacije o različnih razdelkih večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 so navedene v nadaljevanju.

Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 znaša 1 211 milijard EUR (1 074 milijard EUR v cenah iz leta 2018), vključno z Evropskim razvojnim skladom (ERS). Poleg tega instrument NextGenerationEU zagotavlja dodatni znesek v višini 806,9 milijarde EUR (750 milijard EUR v cenah iz leta 2018) do leta 2023 v prevzetih obveznostih in do leta 2026 v obliki plačil.

Za postopek letnega proračuna je proračunska nomenklatura dodatno strukturirana po „sklopih“ politike, kar dodatno pojasnjuje, kako posamezni programi za porabo sredstev prispevajo k ciljem politike Unije.

Razdelek 1 – Enotni trg, inovacije in digitalno

Ta razdelek vključuje ključne programe EU, ki podpirajo področja raziskav in inovacij, digitalne preobrazbe ter strateške infrastrukture, s tem pa krepijo enotni trg in strateške vesoljske projekte. Programi v okviru tega razdelka vključujejo program Obzorje Evropa, sklad InvestEU, Instrument za povezovanje Evrope, program Enotni trg in vesoljski program Unije.

Programa, ki prejemata prispevke iz instrumenta NextGenerationEU (zunanji namenski prejemki) v tem razdelku: program Obzorje Evropa in sklad InvestEU.

Razdelek 2 – Trajnostna rast: naravni viri

To razdelek je razdeljen na dva podrazdelka: ekonomska, socialna in teritorialna kohezija (2a) ter odpornost in vrednote (2b).

²¹ Tehnična prilagoditev finančnega okvira za leto 2022 v skladu s členom 4 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2021/365 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (COM(2021) 365 final, 7.6.2021).

²² Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL L 1, 4.1.2003, str. 1).

²³ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah) (UL L 24, 29.1.2004, str. 1).

²⁴ Prilagoditev večletnega finančnega okvira v skladu s členom 7 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (COM(2022) 80 final, 28.2.2022).

Poraba v okviru tega razdelka je namenjena krepitvi odpornosti in kohezije med državami članicami EU. Financiranje pomaga zmanjševati razlike v regijah EU in med njimi, pa tudi znotraj držav članic in med njimi ter spodbuja trajnostni teritorialni razvoj (Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Evropski socialni sklad plus). Podpira tudi solidarnost Unije in njeno sodelovanje na področju pripravljenosti in odzivanja na nesreče (mehanizem Evropske unije na področju civilne zaščite in rescEU). Poleg tega so programi v okviru tega razdelka namenjeni povečanju odpornosti EU na sedanje in prihodnje izzive z naložbami v zeleni in digitalni prehod, mlade (Erasmus), zdravje (Program EU za zdravje) in ukrepanjem za zaščito vrednot EU (pravosodje, pravice in vrednote) ter spodbujanje kulturne raznolikosti (Ustvarjalna Evropa).

Ta razdelek vključuje instrument RRF, ki je podprt z veliko večino finančnih sredstev, zagotovljenih z instrumentom NextGenerationEU v obdobju 2021–2023. Druga programa, ki prejemata prispevke iz instrumenta NextGenerationEU (zunanji namenski prejemki) v tem razdelku: REACT-EU, Mehanizem Unije na področju civilne zaščite (rescEU). Za podrobnejši pregled dejavnosti mehanizma za okrevanje in odpornost glej oddelek **2.2** in **2.3** glavnih finančnih poudarkov leta.

Razdelek 3 – Naravni viri in okolje

Z odhodki v okviru tega razdelka se vlaga v trajnostno kmetijstvo (skupna kmetijska politika) ter ribiško in pomorsko politiko (Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo), pa tudi programe, namenjene varstvu okolja in podnebnim ukrepom (program LIFE, Sklad za pravični prehod).

Programa, ki prejemata prispevke iz instrumenta NextGenerationEU (zunanji namenski prejemki) v tem razdelku: program razvoja podeželja, Sklad za pravični prehod.

Razdelek 4 – Migracije in upravljanje meja

Programa (Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za integrirano upravljanje meja) in decentralizirane agencije (kot sta Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) in Agencija Evropske unije za azil), ki se financirajo v okviru tega razdelka, so namenjene reševanju izzivov v zvezi z migracijami in upravljanjem zunanjih meja EU in zaščiti azilnega sistema v EU.

Razdelek 5 – Varnost in obramba

Ta razdelek odraža povečano potrebo po sodelovanju na ravni Unije za obravnavanje varnostnih groženj in povečanje njene strateške avtonomije. Vključuje programe, katerih vloga je izboljšati varnost in zaščito evropskih državljanov (Sklad za notranjo varnost), okrepiti obrambne zmogljivosti Evrope (Evropski obrambni sklad) ter zagotoviti orodja, potrebna za odzivanje na notranje in zunanje varnostne izzive.

Razdelek 6 – Sosedstvo in svet

S programi v okviru tega razdelka se krepi socialno-ekonomski vpliv EU v njenem sosodstvu, v državah v razvoju in drugod po svetu. Novi instrument NDICI – Globalna Evropa združuje več nekdanjih instrumentov EU za zunanje financiranje, vključno s sodelovanjem z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (državami AKP), ki se je prej financiralo iz Evropskega razvojnega sklada. Razdelek vključuje tudi pomoč državam, ki se pripravljajo na pristop k EU (predpristopna pomoč), in program Unije za humanitarno pomoč.

Razdelek 7 – Evropska javna uprava

Ta razdelek krije upravne odhodke za vse institucije, pokojnine in evropske šole.

S – Posebni instrumenti

Mehanizmi prilagodljivosti v proračunu EU omogočajo, da EU uporabi potrebna sredstva za odzivanje na nepredvidene dogodke, kot so krize, naravne nesreče in izredne razmere. Njihovo področje uporabe, dodelitev finančnih sredstev in načini delovanja so določeni v uredbi o večletnem finančnem okviru in medinstitucionalnem sporazumu. Ta zagotavljata, da se proračunska sredstva lahko odzivajo na spreminjajoče se prednostne naloge, tako da se vsak euro porabi tam, kjer je najbolj potreben.

V letni proračunski nomenklaturi in izvrševanju letnega proračuna so opredeljeni kot posebni instrumenti („S“), saj se lahko uporabijo tako, da presegaajo zgornje meje odhodkov večletnega finančnega okvira, tako za odobritve za prevzem obveznosti kot za odobritve plačil.

3.3 PODROBNI RAZDELKI VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA (PROGRAMI)

Razdelki večletnega finančnega okvira so dodatno razčlenjeni na podrobne razdelke, ki ustrezajo glavnim programom porabe sredstev (npr. Obzorje 2020, Erasmus+ itd.). Osnovne pravne podlage za izvrševanje proračuna se sprejemajo na tej programski ravni. Programi so struktura, ki se običajno uporablja za poročanje o izvrševanju in rezultatih. Razpredelnice po programih so na voljo v poročilih o izvrševanju proračuna (glej razpredelnice **6.7–6.12** v nadaljevanju).

3.4 Instrument NextGenerationEU

Instrument NextGenerationEU s proračunom v višini 421,1 milijarde EUR za nepovratno podporo (nepovratna sredstva) pomembno vpliva na skupne letne proračune EU od leta 2021 do leta 2026 in njihovo izvrševanje. V letu 2021 je bil ta znesek v celoti vključen v obliki odobritev namenskih prihodkov. Vse obveznosti za nepovratno podporo bodo knjižene do 31. decembra 2023 in izpolnjene s plačili do 31. decembra 2026 v skladu s členom 3(4) in (9) uredbe o instrumentu NextGenerationEU²⁵.

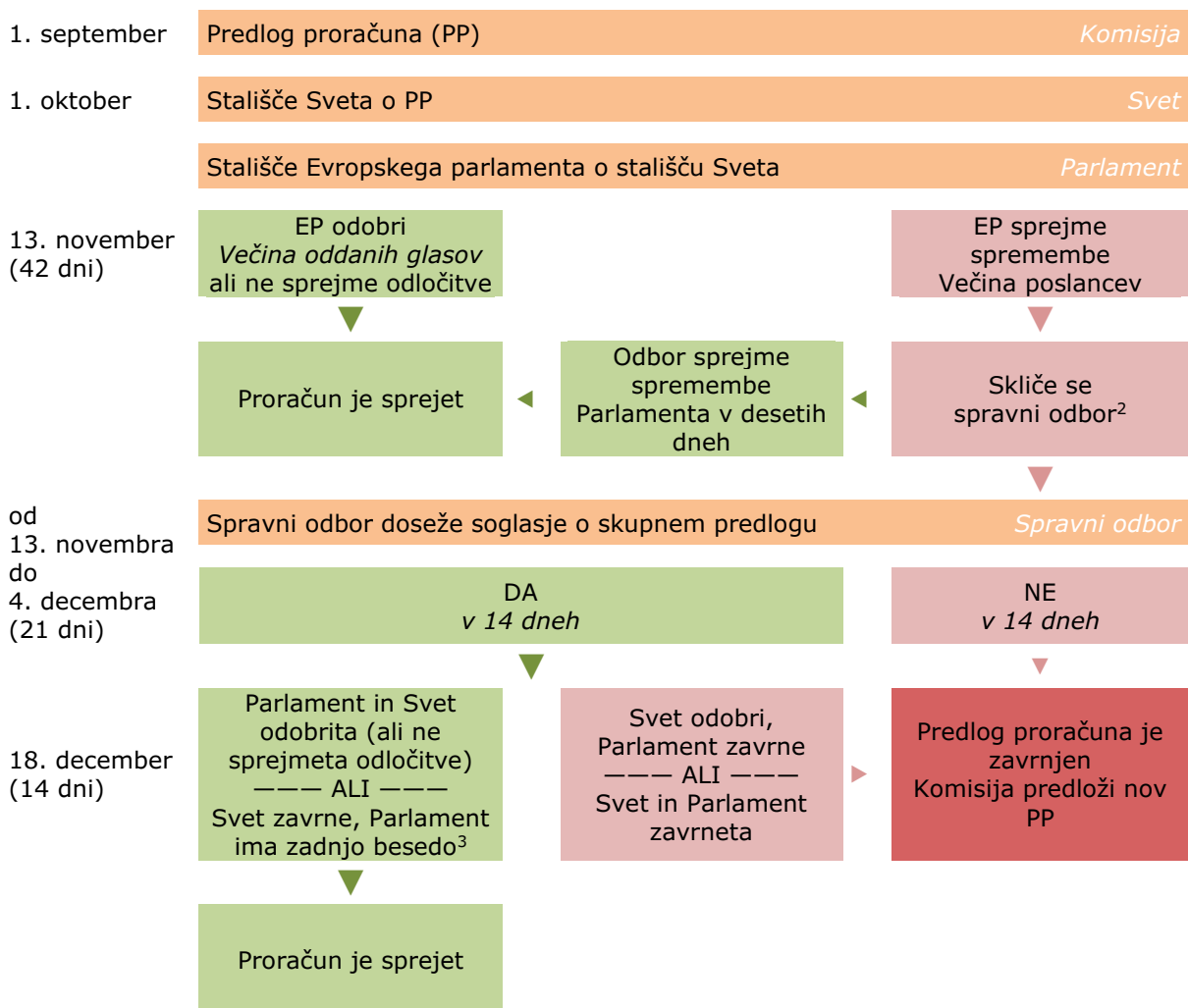
Za celovit pregled dejavnosti instrumenta NextGenerationEU glej oddelka **2.2** in **2.3** glavnih finančnih poudarkov leta.

²⁵ Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19.

3.5 LETNI PRORAČUN

Postopek sprejemanja proračuna je določen v členu 314 Pogodbe o delovanju EU. V spodnjem diagramu so predstavljeni roki in koraki za sprejetje proračuna.

Časovni razpored na podlagi Pogodbe¹

- 1) V praksi si vse tri institucije prizadevajo, da bi svoje dokumente predstavile v začetku leta in tako olajšale postopek.
- 2) Spravni odbor sestavljajo člani Sveta ali njihovi predstavniki in enako število poslancev, ki zastopajo Evropski parlament. Komisija sodeluje pri delu Spravnega odbora ter daje vse potrebne pobude za zблиžanje stališč Evropskega parlamenta in Sveta.
- 3) Evropski parlament odobri skupni predlog in nato v 14 dneh po zavrnitvi s strani Sveta (z večino svojih članov in 3/5 oddanih glasov) sklene, da potrdi vse ali nekatere spremembe.

Struktura proračuna za Komisijo vsebuje upravne odobritve in odobritve za poslovanje. Druge institucije imajo zgolj upravne odobritve. Poleg tega sta v proračunu dve vrsti odobritev: nediferencirane in diferencirane. Nediferencirana sredstva se uporabljajo za financiranje poslov enoletne narave (ki so v

skladu z načelom enoletnosti). Diferencirana sredstva se uporabljajo za uskladitev načela enoletnosti s potrebo po upravljanju večletnih poslov. Diferencirana sredstva se delijo na odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil:

- **odobritve za prevzem obveznosti:** krijejo skupne stroške pravnih obveznosti, prevzetih za tekoče proračunsko leto za posle, ki trajajo več let. Vendar se lahko proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, razporedijo na več let v letne obroke, kadar tako določa temeljni akt,
- **odobritve plačil:** krijejo odhodke, ki nastanejo zaradi obveznosti, prevzetih v tekočem proračunskem letu in/ali prejšnjih proračunskih letih.

V zaključnem računu so vrste financiranja združene v dve glavni postavki:

- končno sprejete proračunske odobritve ter
- dodatne odobritve, ki vsebujejo:
 - prenose iz prejšnjega leta (finančna uredba omogoča nekaj primerov prenosa neporabljenih zneskov iz prejšnjega leta v tekoče leto) ter
 - namenske prejemke, ki izhajajo iz povračil, prispevkov tretjih oseb/držav v programe EU in dela, opravljenega za tretje osebe; ti se pripišejo neposredno ustreznim proračunskim vrsticam za odhodke in tvorijo tretji steber financiranja.

Vse vrste financiranja skupaj tvorijo razpoložljive odobritve.

3.6 PRIHODKI

3.6.1 Prihodki iz lastnih sredstev

Velika večina prihodkov prihaja iz lastnih sredstev, ki zajemajo naslednje kategorije:

- (1) Tradicionalna lastna sredstva (TLS): so v letu 2022 predstavljala približno 16 % prihodkov iz lastnih sredstev.
- (2) Sredstva iz naslova davka na dodano vrednost (DDV): so v letu 2022 predstavljala približno 13 % prihodkov iz lastnih sredstev.
- (3) sredstva iz naslova nerecikrirane odpadne plastične embalaže: so v letu 2022 predstavljala približno 4 % prihodkov iz lastnih sredstev.
- (4) Sredstva iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND): so v letu 2022 predstavljala približno 67 % prihodkov iz lastnih sredstev.

V Sklepu Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev EU (sklep o virih lastnih sredstev iz leta 2020) so navedene kategorije virov lastnih sredstev in določene metode za njihov izračun. Ta sklep je začel veljati 1. junija 2021 in se je uporabljal retroaktivno od 1. januarja 2021.

V sklepu o virih lastnih sredstev iz leta 2020 je določeno, da skupni znesek lastnih sredstev, dodeljenih Uniji za pokrivanje letnih odobrenih sredstev za plačila, ne sme presegati 1,40 % vsote BND vseh držav članic. Poleg tega se s tem sklepom na Komisijo prenaša pooblastilo, da si za obravnavanje posledic pandemije COVID-19 prek instrumenta za okrevanje NextGenerationEU v imenu Unije izjemoma začasno izposodi do 750 milijard EUR v cenah iz leta 2018 na kapitalskih trgih. Zgornja meja virov lastnih sredstev za odobritve plačil se bo začasno povečala za 0,6 odstotne točke za pokrivanje vseh obveznosti, ki so posledica tega najemanja posojil.

Od leta 2021 „drugi prihodki“ proračuna EU vključujejo finančne prispevke Združenega kraljestva, ki izhajajo iz finančne poravnave na podlagi sporazuma o izstopu Združenega kraljestva.

3.6.2 Tradicionalna lastna sredstva (TLS)

TLS sestavljajo carine, obračunane na uvoz iz tretjih držav, ki jih v imenu EU pobirajo države članice. Vendar države članice zadržijo 25 % teh sredstev za pokrivanje stroškov zbiranja. Vsi ugotovljeni zneski TLS se morajo knjižiti na enega od naslednjih računov, ki jih vodijo pristojni organi:

- na navadni račun iz člena 6(3) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014: vsi izterjani ali zajamčeni zneski,
- na ločene račune, določene v istem členu: vsi zneski, ki še niso bili izterjani in/ali zajamčeni; na ta račun se lahko knjižijo tudi zajamčeni zneski, ki se izpodbijajo.

Države članice morajo TLS vknjižiti na račun Komisije prek njene zakladnice ali nacionalne centralne banke najpozneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila upravičenost ugotovljena (ali izterjana, v primeru ločenega računa).

3.6.3 Davek na dodano vrednost (DDV)

Lastna sredstva iz naslova DDV se izračunajo na podlagi osnov za DDV držav članic, pri čemer so te osnove za ta namen usklajene v skladu s pravili EU. Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,30 % se uporablja za skupni znesek prejemkov držav članic iz naslova DDV, pobranih za vse obdavčene dobave, deljene s tehtano povprečno stopnjo DDV. Osnova za DDV je omejena na 50 % BND posamezne države članice.

3.6.4 Nereciklirana odpadna plastična embalaža

Enotna vpoklicna stopnja v višini 0,80 EUR na kilogram se uporablja za težo nereciklirane odpadne plastične embalaže, nastale v posamezni državi članici. Odpadna plastična embalaža, ki v danem letu ni reciklirana, se izračuna kot razlika med odpadno plastično embalažo, ki je nastala, in odpadno plastično embalažo, ki je bila reciklirana v navedenem letu v državi članici. Bolgarija, Češka, Estonija, Grčija, Španija, Hrvaška, Italija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija in Slovaška so upravičene do uporabe določenega letnega pavšalnega zmanjšanj njihovih zadevnih prispevkov iz virov lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže.

3.6.5 Bruto nacionalni dohodek (BND)

Sredstva iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND) se uporabljajo za financiranje tistega dela proračuna, ki ga ne krijejo drugi viri prihodkov. Od BND vsake države članice, ki se določi v skladu s pravili EU, se zaračuna enotna vpoklicna stopnja.

3.6.6 Bruto znižanje

Za obdobje 2021–2027 so naslednje države članice upravičene do bruto znižanja svojih letnih prispevkov iz naslova BND: 565 milijonov EUR za Avstrijo, 377 milijonov EUR za Dansko, 3 671 milijonov EUR za Nemčijo, 1 921 milijonov EUR za Nizozemsko in 1 069 milijonov EUR za Švedsko. Ta bruto znižanja se merijo v cenah iz leta 2020, financirajo pa jih vse države članice.

3.6.7 Prilagoditve lastnih sredstev iz prejšnjih proračunskih let

Sredstva iz naslova DDV in BND se določijo na podlagi napovedi ustreznih osnov, oblikovanih ob pripravi predloga proračuna. Te napovedi se pozneje med zadevnim proračunskim letom pregledajo in posodobijo s spremembo proračuna. Pozitivne ali negativne razlike med zneski, ki jih dolgujejo države članice glede na dejanske osnove, in zneski, ki so bili dejansko plačani na osnovi (revidiranih) napovedi, Komisija vpokliče od držav članic za prvi delovni dan marca v tretjem letu, ki sledi zadevnemu proračunskemu letu. Popravki dejanskih osnov DDV in BND so še vedno mogoči v naslednjih štirih letih, če ni izdan pridržek. Te pridržke predstavljajo morebitne terjatve do držav članic za negotove zneske, saj njihovega finančnega vpliva ni mogoče natančno oceniti. Ko se lahko določi natančni znesek, se vpokličejo ustrezna sredstva iz naslova DDV in BND v zvezi s saldi DDV in BND ali posameznimi zahtevki za plačilo. Napoved lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže se prilagodi na podoben način. Pozitivne ali negativne razlike med zneski, ki jih dolgujejo države članice glede na njihove letne izkaze s podatki o realizaciji proračuna, ter zneski, dejansko plačani na podlagi (revidiranih) napovedi, pa Komisija vpokliče od držav članic za prvi delovni dan junija v tretjem letu, ki sledi zadevnemu proračunskemu letu. Popravki dejanske osnove so še vedno mogoči v naslednjih petih letih, če ni izdan pridržek.

3.7 IZRAČUN PRORAČUNSKEGA REZULTATA

Proračunski rezultat EU se vrne državam članicam v naslednjem letu kot odbitek od njihovih obveznosti za navedeno leto.

Vknjiženi zneski lastnih sredstev so zneski, knjiženi med letom na račune, ki so jih vlade držav članic odprle v imenu Komisije. V primeru presežka prihodki obsegajo tudi proračunski rezultat za preteklo proračunsko leto. Drugi prihodki se vknjižijo v zaključni račun na podlagi med letom dejansko prejetih zneskov.

Za namen izračuna proračunskega rezultata za zadevno leto odhodki obsegajo plačila na podlagi odobritev za zadevno leto in vse odobritve za navedeno leto, ki se prenesejo v naslednje leto. Plačila na podlagi odobritev za zadevno leto pomenijo plačila, ki jih računovodja izvede do 31. decembra zadevnega proračunskega leta. Za EKJS se upoštevajo plačila, ki so jih izvedle države članice med 16. oktobrom leta $N - 1$ in 15. oktobrom leta N , če je bil računovodja uradno obveščen o ustrezni obveznosti in plačilnem nalogu do 31. januarja leta $N + 1$. Za odhodke EKJS se lahko po kontrolah v državah članicah sprejme sklep o skladnosti.

Proračunski rezultat vsebuje dva elementa: rezultat EU in rezultat udeležbe držav Efte, ki spadajo v Evropski gospodarski prostor (EGP). V skladu s členom 1(1) Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev je ta rezultat razlika med:

- skupnimi prihodki, prejetimi za zadevno proračunsko leto, ter
- skupnimi plačili na podlagi odobritev za tekoče leto, skupaj s skupnim zneskom odobritev za navedeno leto, prenesenih v naslednje leto.

Tako dobljenemu znesku se prišteje ali se od njega odšteje naslednje:

- čisti saldo razveljavljenih odobritev plačil, prenesenih iz prejšnjih let, in vseh plačil, ki zaradi nihanj tečaja eura presegajo nediferencirana sredstva, prenesena iz prejšnjega leta,
- razvoj namenskih prejemkov ter
- neto pozitivne ali negativne tečajne razlike, zajete med letom.

Odobritve, prenesene iz prejšnjega proračunskega leta, v zvezi s prispevki tretjih oseb in delom zanje, ki se po definiciji nikoli ne razveljavijo, so vključene kot dodatne odobritve za zadevno proračunsko leto. To pojasnjuje razliko med prenosi iz prejšnjega leta v poročilih o izvrševanju proračuna za leto N in prenosi v naslednje leto v poročilih o izvrševanju proračuna za leto N – 1. Ponovno razpoložljive odobritve za prevzem obveznosti po vračilu plačil se ne upoštevajo pri izračunu proračunskega rezultata.

Prenesene odobritve plačil vključujejo samodejne prenose in prenose na podlagi sklepa. Pri razveljavljenih neporabljenih odobritvah plačil, prenesenih iz prejšnjega leta, so zajete razveljavljene odobritve, ki so bile prenesene samodejno in na podlagi sklepa.

3.8 USKLADITEV POSLOVNEGA IZIDA IN PRORAČUNSKEGA REZULTATA

v milijonih EUR

	2022	2021
POSLOVNI IZID ZA ZADEVNO LETO	(91 949)	(42 100)
Prihodki		
<i>Upravičenosti, ugotovljene v tekočem letu, a še nepobrane</i>	<i>(5 978)</i>	<i>(7 068)</i>
<i>Upravičenosti, ugotovljene v prejšnjih letih in pobrane v tekočem letu</i>	<i>74 088</i>	<i>64 356</i>
<i>Prehodno nezaračunani prihodki (čisti)</i>	<i>2 072</i>	<i>(5 434)</i>
	70 182	51 854
Odhodki		
<i>Vnaprej vračunani odhodki (čisti)</i>	<i>45 648</i>	<i>53 108</i>
<i>Odhodki prejšnjega leta, plačani v tekočem letu</i>	<i>(2 053)</i>	<i>(1 046)</i>
<i>Čisti učinek predhodnega financiranja</i>	<i>(21 659)</i>	<i>(47 608)</i>
<i>Odobritve plačil, prenesene v naslednje leto</i>	<i>(2 660)</i>	<i>(4 449)</i>
<i>Plačila, izvedena iz prenosov, in razveljavljene neporabljene odobritve</i>	<i>3 331</i>	<i>(4 047)</i>
<i>Gibanje rezervacij</i>	<i>3 650</i>	<i>1 032</i>
<i>Drugo</i>	<i>(2 139)</i>	<i>(3 577)</i>
	24 118	(6 587)
Poslovni izid agencij in ESPJ v I.	168	61
PRORAČUNSKI REZULTAT ZA ZADEVNO LETO	2 519	3 230

Poslovni izid za zadevno leto se v skladu s finančno uredbo izračuna po načelih računovodstva na podlagi nastanka poslovnega dogodka in računovodskih pravil EU, proračunski rezultat pa na podlagi pravil prilagojenega računovodstva na podlagi nastanka plačil. Ker poslovni izid in proračunski rezultat zajemata iste povezane transakcije – izjema so drugi (neproračunski) viri prihodkov in odhodkov agencij in ESPJ v likvidaciji, ki so vključeni samo v poslovni izid – uskladitev poslovnega izida za zadevno leto s proračunskim rezultatom za zadevno leto služi kot koristno preverjanje skladnosti.

Uskladitvene postavke – prihodki

Dejanski proračunski prihodki za dano proračunsko leto ustrezajo prihodkom, pobranim na podlagi upravičenosti, ugotovljenih med letom, in zneskom, pobranim na podlagi upravičenosti, ugotovljenih v prejšnjih letih. Zato je treba pri uskladitvi upravičenosti, ki so bile ugotovljene v tekočem letu, a še niso bile pobrane, odšteti od poslovnega izida, saj niso del proračunskih prihodkov. Nasprotno pa je treba upravičenosti, ugotovljene v prejšnjih letih in pobrane v tekočem letu, pri uskladitvi prišteti k poslovnemu izidu.

Prehodno nezaračunani prihodki so sestavljeni predvsem iz zneskov, povezanih s finančnimi popravki, lastnimi sredstvi, obrestmi in dividendami. Upošteva se samo čisti učinek, tj. prehodno nezaračunani prihodki za tekoče leto, zmanjšani za stornirane prehodno nezaračunane prihodke iz prejšnjega leta.

Uskladitvene postavke – odhodki

Vnaprej vračunani odhodki so sestavljeni pretežno iz odhodkov, vračunanih vnaprej ob časovnem preseku ob koncu leta, tj. upravičenih odhodkov, ki so jih imeli upravičenci do sredstev EU, vendar jih še niso prijavili Komisiji. Upošteva se samo čisti učinek, tj. vnaprej vračunani odhodki za tekoče leto, zmanjšani za razveljavljene vnaprej vračunane odhodke iz prejšnjega leta. Plačila, izvedena v tekočem letu, za račune, vknjižene v prejšnjih letih, so del proračunskih odhodkov tekočega leta, zato jih je treba pri uskladitvi prišteti k poslovnemu izidu.

Čisti učinek predhodnega financiranja je kombinacija (1) novih zneskov predhodnega financiranja, plačanih v tekočem letu in pripoznanih kot proračunski odhodki zadevnega leta, ter (2) obračuna predhodnega financiranja na podlagi upravičenih stroškov, sprejetih v tekočem letu. Slednji so odhodek v smislu računovodstva na podlagi poslovnega dogodka, niso pa odhodek za proračunsko računovodstvo, saj je bilo plačilo prvotnega predhodnega financiranja že upoštevano kot proračunski odhodek v času njegovega plačila.

Poleg plačil na podlagi odobritev za zadevno leto je treba v izračunu proračunskega rezultata za zadevno leto upoštevati tudi odobritve za zadevno leto, ki se prenesejo v naslednje leto (v skladu s členom 1(1) Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014). Enako velja za proračunska plačila, izvedena v tekočem letu iz prenosov iz preteklih let, in za razveljavljene neporabljene odobritve plačil.

Gibanje rezervacij se nanaša na ocene ob koncu leta v računovodskih izkazih (zlasti za prejemke zaposlenih), ki ne vplivajo na proračunsko računovodstvo. Drugi uskladitveni zneski obsegajo različne elemente, kot so amortizacija sredstev, pridobitve sredstev, plačilo kapitalskih zakupnin in finančne udeležbe, ki se v proračunskem računovodstvu in računovodstvu na podlagi nastanka poslovnega dogodka obravnavajo različno.

Uskladitvena postavka – poslovni izid agencij in ESPJ v likvidaciji

Proračunski rezultat za leto je nekonsolidiran znesek in ne vključuje drugih (neproračunskih) virov prihodkov in odhodkov konsolidiranih agencij ter ESPJ v I. (glej pojasnilo **6**). Za uskladitev poslovnega izida za leto – konsolidirani znesek, ki vključuje te zneske – s proračunskim rezultatom za leto je celoten konsolidirani poslovni izid za leto agencij in ESPJ v I. predstavljen kot uskladitvena postavka.

4. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA EU ZA LETO 2022

Za pojasnila v zvezi z izvrševanjem proračuna za leto 2022 za prihodke in odhodke, neporavnane obveznosti in proračunski rezultat glej oddelek 3 „Povzetek izvrševanja proračuna“ v glavnih finančnih poudarkih leta.

5. IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU

5.1 POVZETEK IZVRŠEVANJA PRORAČUNSKIH PRIHODKOV EU

v milijonih
EUR

Naslov	Odobritve prihodkov		Ugotovljene upravičenosti			Prihodki			Prejemki kot % proračuna	Ne-poravnano
	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Tekoče leto	Prenosi	Skupaj	Iz prenesenih za tekoče leto	Iz prenesenih upravičenosti	Skupaj		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8 / 2	10 = 5 - 8
1 Lastna sredstva	157 701	153 928	155 083	2 237	157 320	155 073	686	155 758	101 %	1 562
11 – Prelevmani na sladkor	0	0	(1)	(0)	(1)	(1)	–	(1)	–	(0)
12 – Carine	17 913	23 765	25 181	2 237	27 419	25 171	686	25 857	109 %	1 562
13 – DDV	19 071	19 714	19 666	–	19 666	19 666	–	19 666	100 %	–
14 – BND	114 719	104 088	103 880	–	103 880	103 880	–	103 880	100 %	–
16 – Zmanjšanje prispevka iz naslova BND, odobreno nekaterim državam članicam	–	–	19	–	19	19	–	19	–	–
17 – Odpadna plastična embalaža	5 997	6 361	6 337	–	6 337	6 337	–	6 337	100 %	–
2 Presežki, neporabljena sredstva in popravki	0	2 980	3 227	7	3 233	3 227	–	3 227	108 %	7
3 Upravni prihodki	1 791	1 791	2 581	75	2 656	2 554	53	2 607	146 %	49
4 Finančni prihodki, zamudne obresti in globe	115	454	(226)	16 861	16 635	(949)	1 544	596	131 %	16 039
5 Proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil	0	0	62 203	–	62 203	62 203	–	62 203	–	–
6 Prihodki, prispevki in povračila, povezani s politikami Unije	10 997	10 884	20 402	6 287	26 689	14 952	5 922	20 874	192 %	5 815
Skupaj	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

6. IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH ODHODKOV EU

6.1 VFO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL

v milijonih
EUR

Razdelek VFO	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Kohezija, odpornost in vrednote	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	49 709	11 605	61 314	–	14 754	76 068	56 351	1 259	57 610	3	17 934	75 546
2b Odpornost in vrednote	6 330	161	6 491	0	242 812	249 303	5 702	(171)	5 531	25	48 553	54 108
3 Naravni viri in okolje	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	40 369	(0)	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
4 Migracije in upravljanje meja	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Varnost in obramba	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192
6 Sosedstvo in svet	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 Evropska javna uprava	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
od tega: upravni odhodki institucij	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
O Zunaj večletnega finančnega okvira	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Skupaj	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

6.2 VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI

v milijonih
EUR

Razdelek VFO	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Kohezija, odpornost in vrednote	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	–	82	1 084
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	76 068	60 159	–	14 473	74 632	98 %	159	199	359	996	–	82	1 078
2b Odpornost in vrednote	249 303	6 485	0	137 790	144 275	58 %	0	105 022	105 022	5	–	1	6
3 Naravni viri in okolje	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
4 Migracije in upravljanje meja	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Varnost in obramba	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %	3	7	11	0	–	0	1
6 Sosedstvo in svet	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 Evropska javna uprava	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
od tega: upravni odhodki institucij	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
O Zunaj večletnega finančnega okvira	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Skupaj	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

6.3 VFO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL

v milijonih
EUR

Razdelek VFO	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Kohezija, odpornost in vrednote	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	75 546	57 600	1	15 414	73 015	97 %	3	2 520	2 523	7	2	0	8
2b Odpornost in vrednote	54 108	5 455	23	48 077	53 555	99 %	73	475	548	3	2	0	5
3 Naravni viri in okolje	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
4 Migracije in upravljanje meja	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5 Varnost in obramba	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6 Sosedstvo in svet	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 Evropska javna uprava	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	+ 4	158
od tega: upravni odhodki institucij	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
O Zunaj večletnega finančnega okvira	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
Skupaj	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

6.4 VFO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL)

v milijonih
EUR

Razdelek VFO	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnan e obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnan e obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavlje ne obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnan e obveznosti ob koncu leta	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Kohezija, odpornost in vrednote	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	152 840	(155)	(65 983)	86 703	74 632	(7 032)	(1)	67 599	154 302
2b Odpornost in vrednote	56 193	(133)	(23 163)	32 896	144 275	(30 392)	(0)	113 883	146 779
3 Naravni viri in okolje	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
4 Migracije in upravljanje meja	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Varnost in obramba	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 Sosedstvo in svet	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Evropska javna uprava	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048
od tega: upravni odhodki institucij	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654
O Zunaj večletnega finančnega okvira	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Skupaj	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

6.5 VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA

	v milijonih EUR								
	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130
2 Kohezija, odpornost in vrednote	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Naravni viri in okolje	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459
4 Migracije in upravljanje meja	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Varnost in obramba	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 Sosedstvo in svet	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Evropska javna uprava	–	–	–	–	0	–	0	1 048	1 048
O Zunaj večletnega finančnega okvira	–	–	–	–	–	0	127	2 944	3 071
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Skupaj	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Sestava nove Komisije je vključevala notranjo reorganizacijo služb. Prerazporeditev povezanih transakcij je privedla do prenosa neporavnane zneska med letoma. Skupni znesek neporavnanih obveznosti ostaja nespremenjen.

6.6 VFO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV

v milijonih
EUR

	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnane obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
	Obveznost i, prenesene iz leta 2021	Prilago ditve	Prevzete obveznost i	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznos ti, prenesen e iz leta 2021	Prilago ditve	Prevzete obveznost i	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
1 Enotni trg, inovacije in digitalno	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Kohezija, odpornost in vrednote	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
2a Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	91 481	(143)	60 159	57 554	93 943	61 360	(13)	14 473	15 461	60 358	154 302
2b Odpornost in vrednote	4 088	(120)	6 485	5 460	4 993	52 105	(14)	137 790	48 095	141 786	146 779
3 Naravni viri in okolje	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
od tega: odhodki, povezani s trgov, in neposredna plačila	334	(6)	40 552	40 523	357	-	-	629	629	0	357
4 Migracije in upravljanje meja	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 Varnost in obramba	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 Sosedstvo in svet	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Evropska javna uprava	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
od tega: upravni odhodki institucij	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
O Zunaj večletnega finančnega okvira	-	-	-	-	-	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti)	-	-	2 602	2 602	0	-	-	-	-	-	0
Skupaj	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

6.7 VFO PODROBNO: RAZČLENITEV IN SPREMEMBE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL

v milijonih
EUR

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Obzorje Evropa	12 239	1	12 240	230	5 244	17 714	12 559	(439)	12 120	96	5 961	18 178
Euratom	271	(1)	270	–	80	350	314	(44)	270	25	123	417
Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	710	–	710	–	23	733	668	(107)	561	1	51	613
Drugi ukrepi	–	–	–	–	690	690	–	–	–	–	371	371
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	17	–	17	–	–	17	16	(8)	9	–	–	9
Sklad InvestEU	1 197	–	1 197	–	4 677	5 874	1 032	25	1 057	1	1 717	2 775
IPE – promet	1 758	40	1 799	–	17	1 816	1 886	79	1 966	1	19	1 986
IPE – energetika	800	(3)	797	–	14	811	589	43	632	1	12	646
IPE – digitalno	283	(34)	249	–	2	251	257	(124)	133	1	4	138
Digitalna Evropa	1 248	(15)	1 233	–	31	1 264	849	(83)	766	7	21	794
Decentralizirane agencije	192	14	206	–	13	219	192	(1)	191	–	13	204
Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	7	–	7	–	0	7	26	(5)	21	–	0	21
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	24	(1)	22	–	4	26	23	2	25	–	1	26
Enotni trg	614	74	688	–	45	733	580	(39)	541	8	57	605
Program EU za boj proti goljufijam	24	–	24	–	1	26	31	(3)	28	–	1	29
Obdavčitev	37	–	37	–	4	41	36	(8)	28	0	4	32
Carina	130	–	130	–	8	139	115	(5)	109	0	8	118
Decentralizirane agencije	120	(4)	116	–	12	128	120	(4)	116	–	12	128
Drugi ukrepi	10	(0)	10	–	0	10	9	0	9	–	0	9

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	17	–	17	–	–	17	13	(6)	8	–	–	8
Vesoljski program Unije	2 008	–	2 008	–	127	2 135	2 088	(135)	1 953	5	248	2 206
Decentralizirane agencije	68	–	68	–	2	70	68	(5)	64	–	2	65
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 1: Enotni trg, inovacije in digitalno skupaj	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Regionalni razvoj (ESRR)*	30 174	7 255	37 429	–	7 983	45 412	29 597	2 583	32 181	1	11 625	43 807
Kohezijski sklad	4 865	1 581	6 446	–	657	7 102	11 162	(1 675)	9 488	0	745	10 233
Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	1 494	–	1 494	–	12	1 507	1 851	–	1 851	–	4	1 855
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	–	3	–	0	3	3	(0)	3	–	0	3
Evropski socialni sklad plus (ESS+)*	13 174	2 769	15 943	–	6 102	22 045	13 736	350	14 087	2	5 559	19 647
Podpora turški skupnosti na Cipru	34	–	34	–	1	35	37	6	42	0	0	43
Mehanizem za okrevanje in odpornost	119	–	119	–	239 943	240 062	112	(14)	98	2	47 196	47 296
Program Pericles IV	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	–	0	1
Okrevanje EU	145	(71)	74	–	1	75	145	(71)	74	2	1	76
RescEU	101	253	354	0	1 959	2 313	187	62	249	–	329	578
EU4Health	840	(0)	839	–	22	861	353	(163)	190	+ 4	10	204
Nujna pomoč v Uniji	–	–	–	–	377	377	8	126	134	–	377	512
Decentralizirane agencije	291	(6)	284	–	42	327	276	(6)	270	–	42	311
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	12	2	14	–	–	14	11	2	12	–	–	12
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	106	(19)	88	–	11	99	87	(0)	87	2	11	100
Erasmus+	3 402	+ 4	3 406	–	394	3 800	3 301	(20)	3 281	8	519	3 807
Evropska solidarnostna enota (ESC)	141	–	141	–	20	161	116	16	132	+ 4	22	158

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Ustvarjalna Evropa	407	–	407	–	19	426	400	(88)	313	2	22	337
Pravosodje	44	–	44	–	9	53	38	1	39	1	10	49
Pravice in vrednote	215	–	215	–	2	217	170	(17)	154	1	2	157
Decentralizirane agencije	246	(2)	245	–	4	249	238	(3)	235	–	4	239
Drugi ukrepi	9	–	9	–	3	11	7	(1)	6	–	3	9
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	35	–	35	–	0	36	52	(4)	48	–	0	48
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	183	–	183	–	5	187	164	1	165	–	4	169
Razdelek 2: Kohezija, odpornost in vrednote skupaj	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
3 Kmetijska jamstva	40 369	0	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kmetijski sklad za razvoj podeželja	12 728	–	12 728	–	6 072	18 800	14 680	(775)	13 905	0	1 623	15 528
Pomorstvo in ribištvo	+ 972	162	1 134	–	76	1 210	732	3	736	1	183	919
Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	159	0	159	–	–	159	166	(7)	159	–	–	159
Decentralizirane agencije	29	–	29	–	1	30	29	–	29	–	1	30
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	–	1	–	–	1	6	(1)	5	–	–	5
Okolje in podnebje (LIFE)	756	–	756	–	10	765	529	(1)	528	5	8	542
Sklad za pravični prehod	1 160	283	1 443	–	10 867	12 310	1	0	1	–	175	177
Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	–	–	–	–	167	167	–	–	–	–	167	167
Decentralizirane agencije	54	–	54	–	7	61	54	–	54	–	7	61
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	8	–	8	–	0	8	11	(2)	9	–	0	9
Razdelek 3: Naravni viri in okolje skupaj	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
4 Azil, migracije in vključevanje	1 119	279	1 399	2	10	1 411	1 292	194	1 486	26	9	1 521

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Decentralizirane agencije	154	12	166	–	26	192	154	6	160	–	26	186
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–	0	0
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	671	85	756	–	8	764	511	135	646	1	143	790
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	138	–	138	–	–	138	136	1	137	0	–	137
Decentralizirane agencije	1 009	(57)	952	–	64	1 016	986	(42)	944	–	64	1 008
Razdelek 4: Migracije in upravljanje meja skupaj	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Sklad za notranjo varnost	227	27	254	–	5	259	241	(28)	213	1	5	219
Razgradnja jedrskih elektrarn	99	–	99	–	–	99	40	(3)	37	–	–	37
Jedrska varnost in razgradnja	44	–	44	–	1	45	65	(24)	41	2	1	44
Decentralizirane agencije	216	1	217	–	10	226	216	1	217	–	10	226
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	0	–	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	22	–	22	–	0	22	21	–	21	–	0	21
Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	318	–	318	–	7	326	178	(18)	160	1	4	165
Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	627	–	627	–	15	642	379	(23)	356	1	8	364
Vojaška mobilnost	232	–	232	–	–	232	98	16	114	1	–	115
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Razdelek 5: Varnost in obramba skupaj	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192
6 Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	12 717	(94)	12 622	1 864	258	14 744	7 892	451	8 343	990	307	9 640
Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	39	–	39	0	3	42	33	(16)	16	1	3	20

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Humanitarna pomoč (HUMA)	1 806	636	2 442	39	24	2 505	2 092	306	2 398	45	24	2 467
Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	362	–	362	–	25	387	334	50	384	0	25	409
Čezmorske države in ozemlja	69	–	69	+ 4	–	73	52	(22)	30	1	–	31
Drugi ukrepi	72	(22)	50	–	1	51	47	(7)	40	–	1	41
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	95	–	95	–	1	95	95	(1)	94	–	0	95
Predpristopna pomoč (IPA III)	2 012	(19)	1 992	331	145	2 468	2 372	(521)	1 851	11	338	2 200
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 6: Sosedstvo in svet skupaj	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 Pokojnine osebja	2 086	77	2 162	–	236	2 398	2 086	77	2 162	–	236	2 398
(Pokojnine nekdanjih poslancev)	11	1	12	–	–	12	11	1	12	–	–	12
Evropski parlament	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
(Pokojnine nekdanjih članov)	8	–	8	–	–	8	8	–	8	–	–	8
evropski potrošniški center	13	0	13	–	–	13	13	0	13	–	–	13
(Pokojnine nekdanjih članov)	6	–	6	–	–	6	6	–	6	–	–	6
Komisija	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
(Pokojnine nekdanjih članov)	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Sodišče Evropske unije	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
(Pokojnine nekdanjih članov)	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Računsko sodišče	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
(Pokojnine nekdanjih članov)	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
evropski varuh človekovih pravic	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
(Pokojnine nekdanjih članov)	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Evropske šole	207	9	215	–	25	240	207	9	215	2	25	242
Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	2 625	3	2 629	–	91	2 719	2 625	3	2 629	0	91	2 719
Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	253	8	261	–	71	332	253	8	261	39	71	371

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Člani – plače in nadomestila	14	1	15	–	0	15	14	1	15	2	0	17
Člani – začasna nadomestila	3	(0)	2	–	–	2	3	(0)	2	–	–	2
Stroški zaposlovanja	30	1	31	–	1	33	30	1	31	2	1	35
Prenehanje zaposlitve	8	0	9	–	–	9	8	0	9	–	–	9
Stroški usposabljanja	18	(0)	17	–	6	23	18	(0)	17	12	6	36
Socialno področje in mobilnost	22	(1)	22	–	28	50	22	(1)	22	14	29	64
Informacijska in komunikacijska tehnologija	252	3	255	–	106	362	252	3	255	163	106	525
Najem in nakup	310	(21)	289	–	49	337	310	(21)	289	18	49	356
Odhodki, povezani z zgradbami	106	25	131	–	32	164	106	25	131	51	32	215
Varnost	66	(2)	64	–	15	79	66	(2)	64	32	15	111
Misije in predstavništva	51	(1)	50	–	4	53	51	(1)	50	12	4	65
Sestanki, odbori, konference	26	(13)	13	–	2	15	26	(13)	13	+ 4	2	20
Uradni list	3	(1)	2	–	–	2	3	(1)	2	1	–	3
Publikacije	10	3	13	–	3	17	10	3	13	7	3	24
Pridobivanje informacij	4	(0)	4	–	0	4	4	(0)	4	2	0	6
Študije in preiskave	4	(1)	3	–	0	3	4	(1)	3	4	0	8
Splošna oprema, vozila, pohištvo	+ 17	4	20	–	12	32	17	4	20	13	12	44
Zunanje jezikovne storitve	27	+ 4	31	–	41	72	27	+ 4	31	+ 4	41	76
Drugi upravni odhodki	18	(1)	17	–	14	31	18	(1)	17	8	14	38
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	0	(0)	0	–	–	0
Upravni odhodki drugih institucij	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
Razdelek 7: Evropska javna uprava skupaj	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
O Sklad za inovacije	–	–	–	–	6 570	6 570	–	–	–	–	6 705	6 705
Drugi ukrepi	–	–	–	–	122	122	–	–	–	–	124	124

Program	Odobritve za prevzem obveznosti						Odobritve plačil					
	Proračunske odobritve			Dodatne odobritve			Proračunske odobritve			Dodatne odobritve		
	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj	Prvotni sprejeti proračun	Spremembe proračuna in prerazporeditve	Končni sprejeti proračun	Prenosi	Namenski prejemki	Razpoložljive odobritve skupaj
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Razdelek O: Zunaj večletnega finančnega okvira skupaj	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	1 299	(580)	718	12	1	732	1 299	(580)	718	12	1	732
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	201	–	201	–	8	210	25	(2)	23	–	7	30
Rezerva za prilagoditev na brexit	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590
Razdelek S: Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti) skupaj	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Skupaj	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

* Ta program večletnega finančnega okvira vključuje dopolnilna finančna sredstva iz instrumenta NextGenerationEU za sveženj REACT-EU. Glej poglavje 1.1 večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 pojasnil k poročilu o izvrševanju proračuna. Odstavek o razdelku 2 vsebuje podrobnosti o prispevku tega programa večletnega finančnega okvira k svežnju REACT-EU.

6.8 VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI

v milijonih
EUR

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Prevzete obveznosti				Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Obzorje Evropa	17 714	12 239	230	2 840	15 309	86 %	–	2 404	2 404	1	–	0	1
Euratom	350	270	–	26	296	85 %	–	54	54	–	–	0	0
Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	733	710	–	16	726	99 %	–	7	7	0	–	–	0
Drugi ukrepi	690	–	–	61	61	9 %	–	629	629	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Sklad InvestEU	5 874	1 197	–	2 151	3 348	57 %	–	2 526	2 526	0	–	–	0
IPE – promet	1 816	1 799	–	2	1 801	99 %	–	15	15	0	–	–	0
IPE – energetika	811	797	–	4	801	99 %	–	10	10	0	–	–	0
IPE – digitalno	251	249	–	–	249	99 %	–	2	2	0	–	–	0
Digitalna Evropa	1 264	1 233	–	31	1 264	100 %	–	–	–	0	–	0	0
Decentralizirane agencije	219	206	–	10	216	98 %	–	4	4	–	–	–	–
Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	7	7	–	–	7	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	26	22	–	3	25	96 %	–	1	1	0	–	–	0
Enotni trg	+ 733	688	–	21	709	97 %	–	24	24	0	–	0	0
Program EU za boj proti goljufijam	+ 26	24	–	0	25	96 %	–	1	1	0	–	1	1
Obdavčitev	41	37	–	1	38	93 %	–	3	3	0	–	–	0
Carina	139	130	–	4	134	97 %	–	4	4	0	–	–	0
Decentralizirane agencije	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Drugi ukrepi	10	10	–	0	10	100 %	–	0	0	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih ih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih ih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih ih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Vesoljski program Unije	2 135	2 008	–	77	2 086	98 %	–	50	50	–	–	–	–
Decentralizirane agencije	70	68	–	2	70	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 1: Enotni trg, inovacije in digitalno skupaj	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Regionalni razvoj (ESRR)*	45 412	36 556	–	7 799	44 355	98 %	151	155	306	722	–	29	751
Kohezijski sklad	7 102	6 220	–	601	6 822	96 %	–	11	11	225	–	44	270
Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	1 507	1 494	–	12	1 507	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	3	–	–	3	99 %	–	–	–	–	–	0	0
Evropski socialni sklad plus (ESS+)*	22 045	15 886	–	6 060	21 946	100 %	8	33	41	49	–	9	58
Podpora turški skupnosti na Cipru	+ 35	34	–	1	35	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Mehanizem za okrevanje in odpornost	240 062	119	–	136 396	136 515	57 %	–	103 547	103 547	0	–	0	0
Program Pericles IV	1	1	–	0	1	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Okrevanje EU	75	74	–	0	74	99 %	–	1	1	–	–	–	–
RescEU	2 313	354	0	760	1 114	48 %	0	1 198	1 199	0	–	–	0
EU4Health	861	839	–	21	860	100 %	–	1	1	0	–	(0)	0
Nujna pomoč v Uniji	377	–	–	343	343	91 %	–	35	35	–	–	0	0
Decentralizirane agencije	327	284	–	15	299	92 %	–	27	27	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	14	13	–	–	13	96 %	–	–	–	1	–	–	1

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih ih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih ih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih ih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	99	86	–	3	90	90 %	–	7	7	2	–	1	2
Erasmus+	3 800	3 406	–	211	3 617	95 %	–	183	183	–	–	0	0
Evropska solidarnostna enota (ESC)	161	141	–	13	155	96 %	–	6	6	–	–	–	–
Ustvarjalna Evropa	426	407	–	13	419	98 %	–	6	6	–	–	–	–
Pravosodje	53	44	–	6	49	94 %	–	3	3	–	–	–	–
Pravice in vrednote	217	215	–	1	216	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Decentralizirane agencije	249	245	–	3	247	99 %	–	2	2	–	–	–	–
Drugi ukrepi	11	8	–	1	9	78 %	–	2	2	1	–	–	1
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	36	35	–	–	35	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	187	181	–	3	184	98 %	–	2	2	2	–	–	2
Razdelek 2: Kohezija, odpornost in vrednote skupaj	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	–	82	1 084
3 Kmetijska jamstva	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Kmetijski sklad za razvoj podeželja	18 800	12 728	–	5 689	18 416	98 %	–	222	222	0	–	161	161
Pomorstvo in ribištvo	1 210	1 131	–	75	1 206	100 %	3	1	4	0	–	0	0
Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	159	159	–	–	159	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Decentralizirane agencije	30	29	–	1	29	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Okolje in podnebje (LIFE)	765	755	–	3	758	99 %	–	7	7	0	–	0	0
Sklad za pravični prehod	12 310	1 327	–	4 982	6 309	51 %	–	5 885	5 885	116	–	–	116
Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	+ 167	–	–	11	11	7 %	–	156	156	–	–	–	–
Decentralizirane agencije	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	8	8	–	–	8	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Razdelek 3: Naravni viri in okolje skupaj	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
4 Azil, migracije in vključevanje	1 411	1 391	2	9	1 401	99 %	8	2	10	0	–	–	0
Decentralizirane agencije	192	166	–	18	184	96 %	–	8	8	–	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	764	748	–	8	756	99 %	8	0	8	0	–	0	0
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	138	138	–	–	138	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Decentralizirane agencije	1 016	952	–	16	967	95 %	–	48	48	–	–	0	0
Razdelek 4: Migracije in upravljanje meja skupaj	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Sklad za notranjo varnost	259	251	–	4	255	98 %	3	1	5	0	–	(0)	0
Razgradnja jedrskih elektrarn	99	99	–	–	99	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Jedrska varnost in razgradnja	45	44	–	0	44	99 %	–	0	0	0	–	0	0
Decentralizirane agencije	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	22	22	–	0	22	99 %	–	0	0	0	–	0	0
Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	326	318	–	7	326	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	642	627	–	15	642	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Vojaška mobilnost	232	232	–	–	232	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Razdelek 5: Varnost in obramba skupaj	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %	3	7	11	0	–	0	1
6 Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	14 744	12 589	1 864	146	14 598	99 %	34	113	146	(0)	0	0	0
Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	42	39	0	2	41	98 %	0	1	1	(0)	0	–	0
Humanitarna pomoč (HUMA)	2 505	2 442	39	16	2 497	100 %	–	7	7	–	–	–	–
Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	387	362	–	25	387	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Čezmorske države in ozemlja	73	68	+ 4	–	72	99 %	1	–	1	(0)	0	–	0
Drugi ukrepi	51	50	–	–	50	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	95	95	–	0	95	100 %	–	0	0	0	–	–	0
Predpristopna pomoč (IPA III)	2 468	1 989	331	94	2 413	98 %	4	51	55	(0)	0	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 6: Sosedstvo in svet skupaj	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 Pokojnine osebja	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
(Pokojnine nekdanjih članov)	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
evropski potrošniški center													
(Pokojnine nekdanjih članov)	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Komisija													
(Pokojnine nekdanjih članov)	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Sodišče Evropske unije													
(Pokojnine nekdanjih članov)	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Računsko sodišče													
(Pokojnine nekdanjih članov)	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
evropski varuh človekovih pravic													
(Pokojnine nekdanjih članov)	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Evropski nadzornik za varstvo podatkov													
Evropske šole	240	215	–	19	235	98 %	–	6	6	0	–	–	0
Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	–	55	55	0	–	–	0
Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	332	253	–	33	286	86 %	–	38	38	8	–	0	8
Člani – plače in nadomestila	15	15	–	0	15	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Člani – začasna nadomestila	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Stroški zaposlovanja	33	31	–	0	32	97 %	–	1	1	0	–	–	0
Prenehanje zaposlitve	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Stroški usposabljanja	23	17	–	3	21	89 %	–	2	2	0	–	0	0
Socialno področje in mobilnost	50	22	–	17	39	78 %	–	11	11	0	–	0	0
Informacijska in komunikacijska tehnologija	362	255	–	59	314	87 %	–	47	47	0	–	0	0
Najem in nakup	337	289	–	34	323	96 %	–	14	14	0	–	–	0
Odhodki, povezani z zgradbami	164	131	–	21	152	93 %	–	12	12	0	–	–	0
Varnost	79	64	–	12	76	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Misije in predstavništva	53	50	–	2	51	96 %	–	2	2	0	–	0	0

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejete ga proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Sestanki, odbori, konference	15	12	–	1	13	86 %	–	1	1	1	–	0	1
Uradni list	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Publikacije	17	13	–	3	16	95 %	–	1	1	0	–	0	0
Pridobivanje informacij	4	4	–	0	4	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Študije in preiskave	3	3	–	0	3	96 %	–	0	0	0	–	0	0
Splošna oprema, vozila, pohišstvo	32	20	–	5	25	79 %	–	7	7	0	–	–	0
Zunanje jezikovne storitve	72	31	–	33	64	89 %	–	8	8	0	–	0	0
Drugi upravni odhodki	31	17	–	11	28	93 %	–	2	2	0	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Upravni odhodki drugih institucij	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
Razdelek 7: Evropska javna uprava skupaj	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
O Sklad za inovacije	6 570	–	–	2 953	2 953	45 %	–	3 617	3 617	–	–	–	–
Drugi ukrepi	122	–	–	53	53	43 %	–	69	69	–	–	–	–
Razdelek O: Zunaj večletnega finančnega okvira skupaj	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	210	28	–	–	28	13 %	–	1	1	173	–	7	180
Rezerva za prilagoditev na brexit	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Razdelek S: Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti) skupaj	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Skupaj	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

* Ta program večletnega finančnega okvira vključuje dopolnilna finančna sredstva iz instrumenta NextGenerationEU za sveženj REACT-EU. Glej poglavje 1.1 večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 pojasnil k poročilom o izvrševanju proračuna. Odstavek o razdelku 2 vsebuje podrobnosti o prispevku tega programa večletnega finančnega okvira k svežnju REACT-EU.

6.9 VFO PODROBNO: IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL

v milijonih EUR

Program		Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Obzorje Evropa	18 178	12 048	87	2 698	14 834	82 %	71	3 260	3 331	1	9	2	12
	Euratom	417	253	21	12	286	68 %	16	111	127	1	4	0	4
	Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	613	560	1	44	605	99 %	1	7	8	0	0	–	0
	Drugi ukrepi	371	–	–	64	64	17 %	–	306	306	–	–	–	–
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	8	–	–	8	90 %	–	–	–	1	–	–	1
	Sklad InvestEU	2 775	1 057	1	1 605	2 663	96 %	0	112	112	0	–	0	0
	IPE – promet	1 986	1 965	1	8	1 974	99 %	0	11	11	0	0	–	0
	IPE – energetika	646	630	1	12	643	100 %	2	0	2	0	0	(0)	0
	IPE – digitalno	138	132	1	4	137	99 %	0	1	1	0	0	–	0
	Digitalna Evropa	794	754	7	21	782	98 %	9	–	9	3	0	0	3
	Decentralizirane agencije	204	191	–	10	201	98 %	–	4	4	–	–	–	–
	Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	21	14	–	–	14	67 %	–	0	0	7	–	–	7
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	26	24	–	0	25	95 %	–	1	1	0	–	–	0
	Enotni trg	+ 605	533	7	19	560	92 %	6	37	43	1	1	0	3
	Program EU za boj proti goljufijam	+ 29	22	–	1	23	78 %	–	1	1	6	–	–	6
	Obdavčitev	32	27	0	1	28	87 %	0	3	3	1	0	–	1
	Carina	118	109	0	4	113	96 %	0	4	4	0	–	–	0
	Decentralizirane agencije	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskega prejemka	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskega prejemka	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskega prejemka	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Drugi ukrepi	9	9	–	0	9	96 %	–	0	0	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	8	7	–	–	7	91 %	–	–	–	1	–	–	1
Vesoljski program Unije	2 206	1 948	5	59	2 012	91 %	5	189	193	0	1	0	1
Decentralizirane agencije	65	64	–	2	65	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 1: Enotni trg, inovacije in digitalno skupaj	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Regionalni razvoj (ESRR)*	43 807	32 175	1	10 283	42 459	97 %	1	1 342	1 343	5	0	(0)	5
Kohezijski sklad	10 233	9 487	0	521	10 009	98 %	0	224	224	0	0	–	0
Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	1 855	1 851	–	4	1 855	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	3	2	–	0	2	69 %	–	–	–	1	–	–	1
Evropski socialni sklad plus (ESS+)*	19 647	14 084	0	4 606	18 690	95 %	2	953	956	0	1	0	1
Podpora turški skupnosti na Cipru	+ 43	42	0	0	42	98 %	1	0	1	0	0	0	0
Mehanizem za okrevanje in odpornost	47 296	96	1	47 178	47 275	100 %	2	18	20	0	0	0	0
Program Pericles IV	1	1	–	0	1	81 %	–	0	0	0	–	–	0
Okrevanje EU	76	45	2	0	47	61 %	29	1	30	–	0	–	0
RescEU	578	233	–	320	553	96 %	16	8	25	(0)	–	0	0
EU4Health	204	186	3	9	198	97 %	+ 4	1	4	0	1	0	1
Nujna pomoč v Uniji	512	134	–	324	458	90 %	–	53	53	0	–	0	0
Decentralizirane agencije	311	270	–	15	284	91 %	–	27	27	0	–	–	0
Pilotni projekti in	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
pripravljalni ukrepi													
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	12	11	–	–	11	95 %	–	–	–	1	–	–	1
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	100	85	2	4	91	91 %	1	7	9	0	0	0	1
Erasmus+	3 807	3 269	8	198	3 474	91 %	13	321	333	0	0	0	0
Evropska solidarnostna enota (ESC)	158	128	+ 4	2	134	84 %	4	21	25	0	0	0	0
Ustvarjalna Evropa	337	310	2	13	325	96 %	2	9	11	(0)	0	0	0
Pravosodje	49	38	1	9	48	97 %	1	1	1	0	0	(0)	0
Pravice in vrednote	157	153	1	1	154	98 %	1	1	2	0	0	–	0
Decentralizirane agencije	239	235	–	3	237	99 %	–	2	2	0	–	0	0
Drugi ukrepi	9	6	–	1	7	82 %	–	2	2	0	–	–	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	48	48	–	–	48	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	169	164	–	2	166	98 %	–	3	3	1	–	–	1
Razdelek 2: Kohezija, odpornost in vrednote skupaj	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
3 Kmetijska jamstva	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Kmetijski sklad za razvoj podeželja	15 528	13 839	0	1 406	15 244	98 %	0	217	217	67	0	–	67
Pomorstvo in ribištvo	+ 919	734	1	183	918	100 %	1	0	1	0	0	(0)	0
Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za	159	159	–	–	159	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz preno sov	Iz namenski h prejemko v	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračun a	Iz namenski h prejemko v	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračun a	Iz prenosov	Iz namenski h prejemko v	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
upravljanje ribištva)													
Decentralizirane agencije	30	29	–	1	29	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Okolje in podnebje (LIFE)	542	522	5	3	530	98 %	6	6	12	0	0	0	0
Sklad za pravični prehod	177	1	–	167	169	95 %	–	8	8	–	–	(0)	(0)
Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	+ 167	–	–	1	1	1 %	–	166	166	–	–	–	–
Decentralizirane agencije	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	9	–	–	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Razdelek 3: Naravni viri in okolje skupaj	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
4 Azil, migracije in vključevanje	1 521	1 449	25	5	1 480	97 %	2	4	6	35	0	–	36
Decentralizirane agencije	186	148	–	18	166	89 %	–	8	8	12	–	0	12
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	790	630	1	10	641	81 %	1	133	134	15	0	–	15
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	137	137	0	–	137	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Decentralizirane agencije	1 008	928	–	16	944	94 %	–	48	48	16	–	0	16

	Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Razdelek 4: Migracije in upravljanje meja skupaj	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5	Sklad za notranjo varnost	219	192	1	2	196	89 %	1	3	4	19	0	–	19
	Razgradnja jedrskih elektrarn	37	37	–	–	37	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Jedrska varnost in razgradnja	44	39	2	1	41	94 %	2	0	2	0	0	–	1
	Decentralizirane agencije	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	–	–	–	–	–	–	–	–	0	–	–	0
	Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	21	18	–	0	18	87 %	–	0	0	3	–	–	3
	Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	165	158	1	4	163	99 %	1	–	1	(0)	0	0	0
	Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	364	355	1	8	364	100 %	1	–	1	(0)	0	–	0
	Vojaška mobilnost	115	114	1	–	114	100 %	0	–	0	0	–	–	0
	Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Razdelek 5: Varnost in obramba skupaj	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6	Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	9 640	8 275	977	149	9 400	98 %	68	159	226	0	13	0	13
	Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	20	16	1	3	19	97 %	1	–	1	0	0	–	0
	Humanitarna pomoč (HUMA)	2 467	2 391	45	10	2 446	99 %	7	14	21	(0)	0	–	0
	Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	409	383	0	25	408	100 %	0	0	1	0	0	0	0

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Čezmorske države in ozemlja	31	29	1	–	30	96 %	1	–	1	0	0	–	0
Drugi ukrepi	41	35	–	–	35	84 %	–	1	1	6	–	–	6
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	–	–	0	66 %	–	–	–	0	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	95	93	–	0	93	98 %	–	0	0	2	–	–	2
Predpristopna pomoč (IPA III)	2 200	1 829	8	253	2 090	95 %	17	85	101	6	2	–	8
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 6: Sosedstvo in svet skupaj	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 Pokojnine osebja	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) evropski potrošniški center	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Računsko sodišče	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Evropske šole	242	215	2	18	236	97 %	0	6	6	0	–	(0)	0
Osební prejemki statutarnih uslužbencev	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	0	55	55	0	0	–	0
Osební prejemki zunanjih sodelavcev	371	210	35	32	277	75 %	42	39	81	8	4	0	13
Člani – plače in nadomestila	17	15	1	0	16	90 %	0	0	0	0	1	(0)	1
Člani – začasna nadomestila	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Stroški zaposlovanja	35	28	2	0	30	87 %	3	1	4	0	0	–	0
Prenehanje zaposlitve	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Stroški usposabljanja	36	8	11	2	20	57 %	9	4	13	0	2	0	2
Socialno področje in mobilnost	64	13	12	10	35	55 %	9	19	27	0	2	0	2
Informacijska in komunikacijska tehnologija	525	129	160	30	319	61 %	126	76	202	0	4	0	4
Najem in nakup	356	289	18	33	340	95 %	0	16	16	0	0	–	0
Odhodki, povezani z zgradbami	215	71	49	12	132	62 %	60	21	81	0	2	–	2
Varnost	111	38	30	5	73	66 %	26	11	36	0	1	–	1
Misije in predstavništva	65	38	+ 4	1	44	67 %	11	2	13	0	8	0	8
Sestanki, odbori, konference	20	5	1	1	7	36 %	7	2	9	1	3	0	4
Uradni list	3	2	1	–	2	84 %	0	–	0	–	0	–	0
Publikacije	24	8	7	2	17	68 %	6	2	8	0	0	0	0
Pridobivanje informacij	6	3	2	0	4	71 %	2	0	2	0	0	–	0
Študije in preiskave	8	1	4	–	5	63 %	3	0	3	0	0	0	0
Splošna oprema, vozila, pohištvo	+ 44	6	12	3	22	49 %	14	8	22	0	1	–	1

Program	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Zunanje jezikovne storitve	76	27	+ 4	31	63	82 %	+ 4	9	13	0	0	0	1
Drugi upravni odhodki	38	12	7	8	27	71 %	5	6	11	0	1	0	1
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	–	–	0	91 %	–	–	–	0	–	–	0
Upravni odhodki drugih institucij	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
Razdelek 7: Evropska javna uprava skupaj	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	+ 4	158
O Sklad za inovacije	6 705	–	–	21	21	0 %	–	6 685	6 685	–	–	–	–
Drugi ukrepi	124	–	–	52	52	42 %	–	72	72	–	–	–	–
Razdelek O: Zunaj večletnega finančnega okvira skupaj	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	30	22	–	5	28	94 %	0	1	2	0	–	–	0
Rezerva za prilagoditev na brexit	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Razdelek S: Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti) skupaj	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
Skupaj	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

* Ta program večletnega finančnega okvira vključuje dopolnilna finančna sredstva iz instrumenta NextGenerationEU za sveženj REACT-EU. Glej poglavje 1.1 večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 pojasnil k poročilu o izvrševanju proračuna. Odstavek o razdelku 2 vsebuje podrobnosti o prispevku tega programa večletnega finančnega okvira k svežnju REACT-EU.

6.10 VFO PODROBNO: GIBANJA NEPORAVNANIH OBVEZNOSTI (RAL)

v milijonih
EUR

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Obzorje Evropa	27 571	(385)	(11 472)	15 714	15 309	(3 362)	(9)	11 939	27 653
Euratom	317	(24)	(103)	191	296	(183)	(0)	112	303
Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	1 313	(0)	(518)	795	726	(86)	(1)	639	1 433
Drugi ukrepi	106	(8)	(44)	54	61	(20)	–	41	95
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	22	(1)	(8)	13	17	(0)	–	17	30
Sklad InvestEU	4 053	(30)	(2 368)	1 655	3 348	(295)	–	3 053	4 708
IPE – promet	7 183	(147)	(1 956)	5 079	1 801	(18)	–	1 783	6 862
IPE – energetika	3 904	(68)	(640)	3 197	801	(3)	–	798	3 994
IPE – digitalno	436	(5)	(133)	298	249	(4)	–	245	543
Digitalna Evropa	1 140	(0)	(523)	616	1 264	(258)	–	1 006	1 622
Decentralizirane agencije	36	–	(36)	–	216	(165)	–	51	51
Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	52	(1)	(13)	38	7	(2)	–	5	43
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	41	(2)	(21)	17	25	(3)	–	22	39
Enotni trg	+ 950	(54)	(418)	478	709	(141)	(0)	567	1 045
Program EU za boj proti goljufijam	+ 33	(0)	(18)	15	25	(5)	–	19	34
Obdavčitev	33	(1)	(20)	12	38	(8)	–	30	42
Carina	122	(3)	(89)	31	134	(24)	–	110	141
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	123	(123)	–	0	0
Drugi ukrepi	6	(0)	(4)	2	10	(5)	–	5	7
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	16	(1)	(7)	8	17	(0)	–	17	25
Vesoljski program Unije	1 369	(4)	(757)	608	2 086	(1 254)	–	831	1 439

v milijonih
EUR

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Decentralizirane agencije	15	–	(15)	–	70	(50)	–	20	20
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 1: Enotni trg, inovacije in digitalno skupaj	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Regionalni razvoj (ESRR)*	84 149	(86)	(37 813)	46 250	44 355	(4 645)	(0)	39 710	85 960
Kohezijski sklad	18 402	(16)	(9 327)	9 059	6 822	(682)	(0)	6 140	15 198
Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	7 026	(29)	(1 844)	5 152	1 507	(11)	–	1 496	6 648
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	7	(1)	(2)	+ 4	3	–	–	3	6
Evropski socialni sklad plus (ESS+)*	43 257	(23)	(16 996)	26 238	21 946	(1 694)	(0)	20 252	46 489
Podpora turški skupnosti na Cipru	+ 117	(2)	(40)	75	35	(3)	(0)	32	107
Mehanizem za okrevanje in odpornost	51 801	(4)	(21 231)	30 566	136 515	(26 045)	–	110 470	141 037
Program Pericles IV	1	(0)	(0)	1	1	(0)	–	0	1
Okrevanje EU	2	(0)	(2)	–	74	(45)	–	29	29
RescEU	596	(8)	(164)	425	1 114	(389)	(0)	725	1 150
EU4Health	412	(11)	(108)	293	860	(90)	–	770	1 063
Nujna pomoč v Uniji	191	(14)	(135)	43	343	(324)	–	19	62
Decentralizirane agencije	20	–	–	20	299	(284)	–	15	35
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	(0)	(1)	0	–	–	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	9	(0)	(7)	1	13	(4)	–	9	10
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	187	(12)	(73)	102	90	(18)	–	72	174
Erasmus+	1 765	(37)	(887)	840	3 617	(2 587)	–	1 030	1 870
Evropska solidarnostna enota (ESC)	148	(3)	(36)	109	155	(98)	–	57	166
Ustvarjalna Evropa	400	(12)	(216)	173	419	(109)	–	310	483
Pravosodje	75	(13)	(20)	41	49	(27)	–	22	63

v milijonih
EUR

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitev/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Pravice in vrednote	156	(5)	(73)	78	216	(82)	–	134	213
Decentralizirane agencije	33	(2)	(3)	28	247	(235)	–	13	41
Drugi ukrepi	10	(0)	(6)	4	9	(1)	–	8	12
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	83	(2)	(47)	34	35	(1)	–	34	68
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	187	(8)	(115)	63	184	(50)	–	134	197
Razdelek 2: Kohezija, odpornost in vrednote skupaj	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
3 Kmetijska jamstva	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kmetijski sklad za razvoj podeželja	38 215	(17)	(14 599)	23 598	18 416	(645)	(0)	17 771	41 369
Pomorstvo in ribištvo	2 922	(38)	(849)	2 035	1 206	(68)	(0)	1 138	3 173
Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	23	–	(14)	10	159	(145)	–	14	24
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	29	(29)	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	(0)	(5)	+ 4	1	–	–	1	5
Okolje in podnebje (LIFE)	2 154	(29)	(495)	1 629	758	(34)	–	724	2 353
Sklad za pravični prehod	8	(5)	(1)	1	6 309	(168)	–	6 142	6 143
Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	–	–	–	–	11	(1)	–	10	10
Decentralizirane agencije	3	–	(3)	1	61	(58)	–	3	3
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	24	(2)	(8)	14	8	(1)	–	7	21
Razdelek 3: Naravni viri in okolje skupaj	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
4 Azil, migracije in vključevanje	2 363	(19)	(861)	1 482	1 401	(618)	–	783	2 265
Decentralizirane agencije	20	(20)	–	–	184	(166)	–	18	18
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	(0)	–	–	–	–	–	–	–

v milijonih
EUR

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	1 141	(11)	(313)	817	756	(329)	–	427	1 244
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	135	–	(63)	72	138	(73)	–	65	137
Decentralizirane agencije	321	(0)	(227)	94	967	(717)	–	250	344
Razdelek 4: Migracije in upravljanje meja skupaj	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Sklad za notranjo varnost	360	(16)	(124)	221	255	(72)	–	183	403
Razgradnja jedrskih elektrarn	377	–	(37)	340	99	–	–	99	439
Jedrska varnost in razgradnja	315	(2)	(35)	278	44	(6)	–	38	316
Decentralizirane agencije	0	(0)	–	–	221	(221)	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	–	–	1	–	–	–	–	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	24	(2)	(12)	10	22	(7)	–	15	25
Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	329	(0)	(159)	170	326	(4)	(0)	321	492
Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	762	(1)	(290)	472	642	(74)	–	568	1 040
Vojaška mobilnost	226	–	(113)	113	232	(1)	–	230	343
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	2	–	–	2	–	–	–	–	2
Razdelek 5: Varnost in obramba skupaj	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	23 453	(1 023)	(6 082)	16 349	14 598	(3 319)	(0)	11 279	27 629
Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	128	(8)	(17)	103	41	(2)	–	39	142
Humanitarna pomoč (HUMA)	1 084	(7)	(655)	422	2 497	(1 791)	(0)	706	1 128
Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	178	(20)	(79)	79	387	(329)	–	58	136
Čezmorske države in ozemlja	65	(0)	(29)	36	72	(1)	–	71	107

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Drugi ukrepi	0	(0)	–	0	50	(35)	–	15	16
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	2	(0)	(0)	1	–	–	–	–	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	154	(8)	(67)	79	95	(26)	–	69	148
Predpristopna pomoč (IPA III)	7 471	(139)	(1 773)	5 559	2 413	(318)	–	2 096	7 655
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 6: Sosedstvo in svet skupaj	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Pokojnine osebja	–	–	–	–	2 398	(2 398)	–	0	0
(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	–	–	–	–	12	(12)	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) evropski potrošniški center	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	–	–	–	–	13	(13)	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Računsko sodišče	–	–	–	–	6	(6)	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo podatkov	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
Evropske šole	2	–	(2)	–	235	(234)	–	1	1
Osební prejemki statutarnih uslužbencev	0	(0)	–	–	2 665	(2 665)	(0)	0	0
Osební prejemki zunanjih sodelavcev	39	(4)	(35)	–	286	(242)	(0)	43	43
Člani – plače in nadomestila	2	(1)	(1)	–	15	(15)	–	0	0
Člani – začasna nadomestila	–	–	–	–	2	(2)	–	–	–
Stroški zaposlovanja	2	(0)	(2)	–	32	(28)	–	4	4
Prenehanje zaposlitve	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–
Stroški usposabljanja	12	(2)	(11)	–	21	(10)	–	11	11

Zaključni račun Evropske unije za leto 2022

v milijonih
EUR

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Socialno področje in mobilnost	15	(3)	(13)	0	39	(23)	–	16	16
Informacijska in komunikacijska tehnologija	163	(4)	(160)	–	314	(159)	–	155	155
Najem in nakup	18	(0)	(18)	–	323	(321)	–	2	2
Odhodki, povezani z zgradbami	51	(2)	(49)	–	152	(83)	–	69	69
Varnost	32	(1)	(30)	–	76	(43)	–	33	33
Misije in predstavništva	12	(8)	(4)	–	51	(40)	–	11	11
Sestanki, odbori, konference	4	(3)	(1)	–	13	(6)	–	7	7
Uradni list	1	(0)	(1)	–	2	(2)	–	0	0
Publikacije	7	(0)	(7)	–	16	(9)	–	7	7
Pridobivanje informacij	2	(0)	(2)	–	4	(3)	–	2	2
Študije in preiskave	4	(0)	(4)	–	3	(1)	–	3	3
Splošna oprema, vozila, pohištvo	13	(1)	(12)	–	25	(10)	–	15	15
Zunanje jezikovne storitve	4	(0)	(4)	–	64	(59)	–	5	5
Drugi upravni odhodki	8	(1)	(7)	–	28	(20)	–	8	8
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0
Upravni odhodki drugih institucij	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654
Razdelek 7: Evropska javna uprava skupaj	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048
O Sklad za inovacije	138	(3)	(10)	125	2 953	(10)	–	2 943	3 068
Drugi ukrepi	8	(7)	(0)	2	53	(52)	–	1	3
Razdelek O: Zunaj večletnega finančnega okvira skupaj	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
S Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	–	–	–	–	30	(30)	–	–	–
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	–	–	–	–	28	(28)	–	0	0
Rezerva za prilagoditev na brexit	–	–	–	–	2 544	(2 544)	–	–	–

v milijonih
EUR

Program	Neporavnane obveznosti ob koncu prejšnjega leta				Obveznosti za tekoče leto				
	Obveznosti, prenesene iz prejšnjega leta	Sprostitve/ revalorizacije/ razveljavitve	Plačila	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Prevzete obveznosti v zadevnem letu	Plačila	Razveljavljene obveznosti, ki jih ni mogoče prenesti	Neporavnane obveznosti ob koncu leta	Neporavnane obveznosti ob koncu zadevnega leta skupaj
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Razdelek S: Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti) skupaj	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Skupaj	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

* Ta program večletnega finančnega okvira vključuje dopolnilna finančna sredstva iz instrumenta NextGenerationEU za sveženj REACT-EU. Glej poglavje 1.1 večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 pojasnil k poročilu o izvrševanju proračuna. Odstavek o razdelku 2 vsebuje podrobnosti o prispevku tega programa večletnega finančnega okvira k svežnju REACT-EU.

6.11 VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO LETIH NASTANKA

*v milijonih
EUR*

Program	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
1 Obzorje Evropa	384	388	716	1 267	2 475	4 668	5 814	11 941	27 653
Euratom	24	3	2	22	32	74	34	112	303
Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	–	–	–	–	–	296	498	639	1 433
Drugi ukrepi	0	–	1	6	10	13	24	41	95
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	0	1	3	2	8	17	30
Sklad InvestEU	155	98	131	111	157	241	762	3 053	4 708
IPE – promet	6	109	99	308	1 664	1 975	918	1 783	6 862
IPE – energetika	35	3	390	270	890	1 057	552	798	3 994
IPE – digitalno	2	2	5	24	23	34	208	245	543
Digitalna Evropa	–	–	0	0	0	0	615	1 006	1 622
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	51	51
Drugi ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	0	2	22	14	5	43
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	–	–	–	0	1	2	14	22	39
Enotni trg	+ 28	10	20	25	65	96	217	585	1 045
Program EU za boj proti goljufijam	+ 0	–	0	1	1	5	8	19	34
Obdavčitev	–	–	–	0	0	2	10	30	42
Carina	–	–	0	0	0	2	28	110	141
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Drugi ukrepi	–	–	–	–	–	–	2	5	7
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	0	0	1	4	3	17	25
Vesoljski program Unije	–	–	1	37	74	402	94	831	1 439
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	20	20
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 1: Enotni trg, inovacije in digitalno skupaj	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130
2 Regionalni razvoj (ESRR)	1 204	17	3 059	4 663	8 258	14 118	14 931	39 710	85 960
Kohezijski sklad	167	–	1 046	1 594	2 598	2 451	1 203	6 140	15 198
Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	293	355	577	598	1 234	1 600	495	1 496	6 648
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	0	1	–	2	1	3	6
Evropski socialni sklad plus (ESS+)	458	135	1 356	2 060	3 147	6 355	12 725	20 252	46 489
Podpora turški skupnosti na Cipru	+ 3	14	2	3	11	16	24	32	107

v milijonih
EUR

Program	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Mehanizem za okrevanje in odpornost	–	–	0	0	3	9	30 554	110 470	141 037
Program Pericles IV	–	–	–	–	0	0	0	0	1
Okrevanje EU	–	–	–	–	–	–	–	29	29
RescEU	–	0	1	2	16	191	215	725	1 150
EU4Health	0	0	2	6	15	22	218	799	1 063
Nujna pomoč v Uniji	–	–	–	–	–	20	22	19	62
Decentralizirane agencije	–	–	1	4	1	4	9	15	35
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	0	–	–	–	–	–	–	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	–	–	–	–	0	0	1	9	10
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	1	1	2	3	19	26	50	72	174
Erasmus+	0	1	1	34	121	312	372	1 030	1 870
Evropska solidarnostna enota (ESC)	2	–	0	8	31	36	31	57	166
Ustvarjalna Evropa	–	–	0	5	13	43	111	310	483
Pravosodje	0	–	7	5	6	8	15	22	63
Pravice in vrednote	–	4	5	5	9	21	33	134	213
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	1	27	13	41
Drugi ukrepi	0	–	–	0	0	1	3	8	12
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	0	–	1	5	13	15	34	68
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	1	0	1	3	7	18	34	134	197
Razdelek 2: Kohezija, odpornost in vrednote skupaj	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Kmetijska jamstva	–	–	–	16	39	59	96	147	357
Drugi programi za naravne vire in okolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kmetijski sklad za razvoj podeželja	1 332	1 042	783	784	1 388	5 383	12 887	17 771	41 369
Pomorstvo in ribištvo	56	1	137	174	650	856	163	1 138	3 173
Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in	–	–	1	–	–	2	7	14	24
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	1	2	1	–	1	5
Okolje in podnebje (LIFE)	96	58	96	300	270	326	484	724	2 353
Sklad za pravični prehod	–	–	–	–	–	–	1	6 142	6 143
Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	–	–	–	–	–	–	–	10	10
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	1	3	3
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	0	0	1	0	11	2	7	21
Razdelek 3: Naravni viri in okolje skupaj	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459
4 Azil, migracije in vključevanje	–	17	98	135	316	645	272	783	2 265

v milijonih
EUR

Program	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	18	18
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) –	17	9	8	36	243	381	124	427	1 244
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) –	–	–	–	–	–	–	72	65	137
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	94	250	344
Razdelek 4: Migracije in upravljanje meja skupaj	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Sklad za notranjo varnost	1	1	20	25	47	95	32	183	403
Razgradnja jedrskih elektrarn	2	8	63	64	64	66	73	99	439
Jedrska varnost in razgradnja	25	1	27	44	49	85	48	38	316
Decentralizirane agencije	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	–	–	1	–	–	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	0	0	0	0	0	2	6	15	25
Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	–	–	–	–	–	–	170	321	492
Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	–	–	–	–	42	71	359	568	1 040
Vojaška mobilnost	–	–	–	–	–	–	113	230	343
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	–	–	–	0	1	–	–	–	2
Razdelek 5: Varnost in obramba skupaj	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	803	589	1 010	1 757	2 325	3 356	6 509	11 279	27 629
Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	2	3	8	19	16	25	30	39	142
Humanitarna pomoč (HUMA)	0	0	0	1	26	55	341	706	1 128
Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	–	0	2	2	18	24	33	58	136
Čezmorske države in ozemlja	–	–	–	–	3	–	33	71	107
Drugi ukrepi	–	–	–	–	–	–	0	15	16
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	0	0	0	0	–	–	–	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	0	–	1	1	7	25	44	69	148
Predpristopna pomoč (IPA III)	346	222	343	712	1 549	968	1 421	2 096	7 655
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razdelek 6: Sosedstvo in svet skupaj	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Pokojnine osebja	–	–	–	–	–	–	–	0	0
(Pokojnine nekdanjih poslancev) Evropski parlament	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) evropski potrošniški center	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Komisija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Sodišče Evropske unije	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Pokojnine nekdanjih članov) Računsko sodišče	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Zaključni račun Evropske unije za leto 2022

v milijonih
EUR

Program	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
(Pokojnine nekdanjih članov) evropski varuh človekovih pravic	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Pokojnine nekdanjih članov) Evropski nadzornik za varstvo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Evropske šole	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Osebni prejemki statutarnih uslužbencev	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	-	-	-	-	-	-	-	43	43
Člani – plače in nadomestila	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Člani – začasna nadomestila	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stroški zaposlovanja	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Prenehanje zaposlitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stroški usposabljanja	-	-	-	-	-	-	-	11	11
Socialno področje in mobilnost	-	-	-	-	-	-	0	16	16
Informacijska in komunikacijska tehnologija	-	-	-	-	-	-	-	155	155
Najem in nakup	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Odhodki, povezani z zgradbami	-	-	-	-	-	-	-	69	69
Varnost	-	-	-	-	-	-	-	33	33
Misije in predstavništva	-	-	-	-	-	-	-	11	11
Sestanki, odbori, konference	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Uradni list	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Publikacije	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Pridobivanje informacij	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Študije in preiskave	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Splošna oprema, vozila, pohištvo	-	-	-	-	-	-	-	15	15
Zunanje jezikovne storitve	-	-	-	-	-	-	-	5	5
Drugi upravni odhodki	-	-	-	-	-	-	-	8	8
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	-	-	-	-	0	-	-	-	0
Upravni odhodki drugih institucij	0	0	0	0	0	0	0	654	654
Razdelek 7: Evropska javna uprava skupaj	-	-	-	-	0	-	0	1 048	1 048
O Sklad za inovacije	-	-	-	-	-	-	125	2 943	3 068
Drugi ukrepi	-	-	-	-	-	0	2	1	3
Razdelek O: Zunaj večletnega finančnega okvira skupaj	-	-	-	-	-	0	127	2 944	3 071
S Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Rezerva za prilagoditev na brexit	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razdelek S: Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj skupaj	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Skupaj	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Sestava nove Komisije je vključevala notranjo reorganizacijo služb. Prerazporeditev povezanih transakcij je privedla do prenosa neporavnane zneska med letoma. Skupni znesek neporavnanih obveznosti ostaja nespremenjen.

6.12 VFO PODROBNO: NEPORAVNANE OBVEZNOSTI PO VRSTAH ODOBRITEV

v milijonih
EUR

Postavka	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Iz proračunskih odobritev				Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Iz odobritev namenskih prejemkov				Neporavnan e obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
		Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo		Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
1 Obzorje Evropa	22 848	(325)	12 469	12 020	22 971	4 723	(68)	2 840	2 814	4 681	27 653
Euratom	261	(12)	270	273	245	57	(11)	26	12	59	303
Termonuklearni poskusni reaktor (ITER)	1 268	(1)	710	544	1 433	45	-	16	60	0	1 433
Drugi ukrepi	0	0	-	-	-	106	(8)	61	64	95	95
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	22	(1)	17	8	30	0	0	0	0	0	30
Sklad InvestEU	2 006	(28)	1 197	850	2 325	2 048	(2)	2 151	1 813	2 383	4 708
IPE – promet	7 050	(142)	1 799	1 920	6 787	132	(5)	2	54	75	6 862
IPE – energetika	3 852	(66)	797	639	3 944	52	(1)	4	5	50	3 994
IPE – digitalno	433	(5)	249	136	541	3	(0)	-	1	2	543
Digitalna Evropa	1 109	(0)	1 233	750	1 592	30	(0)	31	32	30	1 622
Decentralizirane agencije	36	-	206	192	49	-	-	10	8	1	51
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	52	(1)	7	14	43	0	0	0	0	0	43
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	36	(2)	22	22	34	5	(0)	3	3	5	39
Enotni trg	924	(53)	688	542	1 017	26	(1)	21	18	28	1 045
Program EU za boj proti goljufijam	+ 33	(0)	24	23	34	0	-	0	0	0	34
Obdavčitev	31	(1)	37	27	40	2	(0)	1	1	2	42
Carina	121	(3)	130	111	137	1	(0)	4	2	3	141
Decentralizirane agencije	-	-	116	116	-	-	-	7	7	0	0
Drugi ukrepi	6	(0)	10	9	7	0	(0)	0	0	-	7
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	16	(1)	17	7	25	0	0	0	0	0	25
Vesoljski program Unije	1 222	(1)	2 008	1 961	1 268	147	(2)	77	50	172	1 439
Decentralizirane agencije	15	-	68	65	18	-	-	2	0	2	20

Postavka	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnan e obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Razdelek 1: Enotni trg, inovacije in digitalno skupaj	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Regionalni razvoj (ESRR)	49 100	(74)	36 556	31 267	54 315	35 049	(13)	7 799	11 192	31 644	85 960
Kohezijski sklad	13 421	(16)	6 220	9 495	10 130	4 981	(0)	601	514	5 068	15 198
Prispevki Kohezijskega sklada za IPE – promet	7 023	(29)	1 494	1 854	6 634	3	(0)	12	1	14	6 648
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	7	(1)	3	2	6	0	0	0	0	0	6
Evropski socialni sklad plus (ESS+)	21 930	(23)	15 886	14 936	22 858	21 326	(0)	6 060	3 755	23 631	46 489
Podpora turški skupnosti na Cipru	+ 113	(2)	34	40	104	+ 4	(0)	1	2	3	107
Mehanizem za okrevanje in odpornost	141	(3)	119	97	160	51 660	(1)	136 396	47 178	140 877	141 037
Program Pericles IV	1	(0)	1	1	1	0	–	0	0	0	1
Okrevanje EU	2	(0)	74	47	29	–	–	0	0	0	29
RescEU	432	(5)	354	225	557	164	(3)	760	328	593	1 150
EU4Health	402	(10)	839	192	1 039	10	(1)	21	6	24	1 063
Nujna pomoč v Uniji	191	(14)	–	135	43	0	–	343	324	19	62
Decentralizirane agencije	19	–	284	269	34	0	–	15	15	0	35
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	(0)	–	1	0	0	0	0	0	0	0
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	9	(0)	13	11	10	0	(0)	–	0	–	10
Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije	180	(12)	86	87	167	7	(0)	3	4	6	174
Erasmus+	1 526	(29)	3 406	3 257	1 646	239	(8)	211	217	225	1 870
Evropska solidarnostna enota (ESC)	144	(3)	141	133	149	+ 4	(0)	13	1	16	166
Ustvarjalna Evropa	386	(11)	407	313	469	14	(1)	13	12	14	483
Pravosodje	74	(13)	44	44	60	0	(0)	6	3	3	63
Pravice in vrednote	156	(5)	215	154	212	1	(0)	1	1	1	213
Decentralizirane agencije	31	(1)	245	235	40	1	(1)	3	3	0	41
Drugi ukrepi	10	(0)	8	7	11	0	(0)	1	0	1	12

Postavka	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnan e obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	83	(2)	35	48	68	0	-	-	-	0	68
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	186	(8)	181	165	194	1	(0)	3	0	3	197
Razdelek 2: Kohezija, odpornost in vrednote skupaj	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
3 Kmetijska jamstva	334	(6)	40 552	40 523	357	-	-	629	629	0	357
Kmetijski sklad za razvoj podeželja	35 914	(17)	12 728	14 000	34 625	2 300	-	5 689	1 244	6 745	41 369
Pomorstvo in ribištvo	2 397	(38)	1 131	917	2 573	525	(0)	75	0	600	3 173
Ribištvo (sporazum o partnerstvu v ribiškem sektorju in regionalna organizacija za upravljanje ribištva)	23	-	159	159	24	0	0	0	0	0	24
Decentralizirane agencije	-	-	29	29	-	-	-	1	1	-	-
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	9	(0)	1	5	5	0	0	0	0	0	5
Okolje in podnebje (LIFE)	2 148	(29)	755	528	2 347	6	(0)	3	2	7	2 353
Sklad za pravični prehod	3	(1)	1 327	1	1 327	5	(4)	4 982	167	4 816	6 143
Instrument za posojilo v okviru mehanizma za pravični prehod	0	0	-	-	-	-	-	11	1	10	10
Decentralizirane agencije	3	-	54	54	3	0	-	7	6	0	3
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	24	(2)	8	9	21	0	0	0	0	0	21
Razdelek 3: Naravni viri in okolje skupaj	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
4 Azil, migracije in vključevanje	2 335	(18)	1 393	1 460	2 250	28	(1)	9	19	16	2 265
Decentralizirane agencije	20	(20)	166	148	18	-	-	18	18	-	18
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	(0)	-	-	-	0	0	0	0	0	-
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Upravljanje meja in vizumska politika	949	(11)	748	624	1 063	192	(0)	8	18	181	1 244
Upravljanje meja (Sklad za integrirano upravljanje meja) – Oprema za carinske organe	135	-	138	137	137	0	0	0	0	0	137

Postavka	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Iz proračunskih odobritev				Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Iz odobritev namenskih prejemkov				Neporavnan e obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
		Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo		Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Decentralizirane agencije	321	(0)	952	928	344	0	-	16	16	-	344
Razdelek 4: Migracije in upravljanje meja skupaj	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 Sklad za notranjo varnost	352	(16)	251	191	396	9	(0)	4	5	8	403
Razgradnja jedrskih elektrarn	377	-	99	37	439	0	0	0	0	0	439
Jedrska varnost in razgradnja	315	(2)	44	41	316	0	-	0	0	0	316
Decentralizirane agencije	0	(0)	217	217	-	-	-	4	4	-	-
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	1	-	-	-	1	0	0	0	0	0	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	24	(2)	22	18	25	0	-	0	0	0	25
Evropski obrambni sklad (raziskovalne dejavnosti)	322	(0)	318	161	479	7	(0)	7	2	12	492
Evropski obrambni sklad (neraziskovalne dejavnosti)	746	(1)	627	348	1 024	17	-	15	15	16	1 040
Vojaška mobilnost	226	-	232	114	343	0	0	0	0	0	343
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	2	-	-	-	2	0	0	0	0	0	2
Razdelek 5: Varnost in obramba skupaj	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 Sosedstvo, razvojno in mednarodno sodelovanje	23 259	(1 004)	14 452	9 285	27 423	194	(18)	146	115	206	27 629
Instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti (INSC)	127	(8)	39	19	139	1	-	2	-	3	142
Humanitarna pomoč (HUMA)	1 052	(3)	2 481	2 418	1 113	31	(4)	16	28	15	1 128
Skupna zunanja in varnostna politika (SZVP)	146	(20)	362	372	116	32	(0)	25	37	20	136
Čezmorske države in ozemlja	65	(0)	72	30	107	0	0	0	0	0	107
Drugi ukrepi	0	(0)	50	35	16	0	0	0	0	0	16
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	2	(0)	-	0	1	0	0	0	0	0	1
Ukrepi v okviru pooblastil Komisije	154	(8)	95	92	148	0	-	0	0	0	148
Predpristopna pomoč (IPA III)	6 860	(138)	2 320	1 829	7 213	610	(1)	94	261	442	7 655

Postavka	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnan e obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Razdelek 6: Sosedstvo in svet skupaj	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Pokojnine osebja	-	-	2 162	2 162	-	-	-	236	236	0	0
(Pokojnine nekdanjih poslancev)	-	-	12	12	-	0	0	0	0	0	-
Evropski parlament	-	-	1	1	-	0	0	0	0	0	-
(Pokojnine nekdanjih članov)	-	-	8	8	-	0	0	0	0	0	-
evropski potrošniški center	-	-	13	13	-	0	0	0	0	0	-
(Pokojnine nekdanjih članov)	-	-	6	6	-	0	0	0	0	0	-
Komisija	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
(Pokojnine nekdanjih članov)	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
Sodišče Evropske unije	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
(Pokojnine nekdanjih članov)	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
Računsko sodišče	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
(Pokojnine nekdanjih članov)	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
evropski varuh človekovih pravic	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
(Pokojnine nekdanjih članov)	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	0	-	215	216	0	2	-	19	20	1	1
Evropske šole	0	(0)	2 629	2 629	0	-	-	36	36	-	0
Osebni prejemki statutar- nih uslužbencev	38	(4)	253	244	42	2	(1)	33	33	1	43
Osebni prejemki zunanjih sodelavcev	2	(1)	15	15	0	-	-	0	0	-	0
Člani – plače in nadomestila	-	-	2	2	-	0	0	0	0	0	-
Člani – začasna nadomestila	2	(0)	31	30	3	0	-	0	1	0	4
Stroški zaposlovanja	-	-	9	9	-	0	0	0	0	0	-
Prenehanje zaposlitve	11	(2)	17	18	9	1	(0)	3	3	2	11
Stroški usposabljanja	8	(1)	22	20	9	7	(1)	17	15	8	16
Socialno področje in mobilnost	143	(3)	255	269	126	20	(0)	59	50	29	155
Informacijska in komunikacijska tehnologija	18	(0)	289	306	0	0	-	34	33	2	2
Najem in nakup	39	(2)	131	109	60	12	(0)	21	23	9	69
Odhodki, povezani z zgradbami											

Postavka	Iz proračunskih odobritev					Iz odobritev namenskih prejemkov					Neporavnan e obveznosti ob koncu leta 2022 skupaj
	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	Obveznosti / prenesene iz leta 2021	Prilago- ditve	Prevzete obveznosti	Izvršena plačila	Zneski za poravnavo	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Varnost	28	(1)	64	65	26	+ 4	(0)	12	8	7	33
Misije in predstavništva	11	(8)	50	42	11	0	(0)	2	2	0	11
Sestanki, odbori, konference	3	(3)	12	6	7	1	(0)	1	1	0	7
Uradni list	1	(0)	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Publikacije	6	(0)	13	14	6	1	(0)	3	3	1	7
Pridobivanje informacij	2	(0)	4	4	2	0	(0)	0	0	0	2
Študije in preiskave	4	(0)	3	5	3	0	-	0	0	0	3
Splošna oprema, vozila, pohištvo	11	(1)	20	17	14	2	(0)	5	5	2	15
Zunanje jezikovne storitve	4	(0)	31	31	+ 4	1	(0)	33	32	2	5
Drugi upravni odhodki	6	(1)	17	18	5	2	(0)	11	9	4	8
Pilotni projekti in pripravljalni ukrepi	0	(0)	-	0	0	0	0	0	0	0	0
Upravni odhodki drugih institucij	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
Razdelek 7: Evropska javna uprava skupaj	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
O Sklad za inovacije	0	0	-	-	-	138	(3)	2 953	21	3 068	3 068
Drugi ukrepi	0	0	-	-	-	8	(7)	53	52	3	3
Razdelek O: Zunaj večletnega finančnega okvira skupaj	0	0	-	-	-	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S Rezerva za solidarnost in nujno pomoč	-	-	30	30	-	0	0	0	0	0	-
Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)	-	-	28	28	0	0	0	0	0	0	0
Rezerva za prilagoditev na brexit	-	-	2 544	2 544	-	0	0	0	0	0	-
Razdelek S: Solidarnostni mehanizmi znotraj in zunaj Unije (posebni instrumenti) skupaj	-	-	2 602	2 602	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

7. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA PO INSTITUCIJAH

7.1 IZVRŠEVANJE PRORAČUNSKIH PRIHODKOV

v milijonih
EUR

Institucija	Odobritve prihodkov		Ugotovljene upravičenosti			Prihodki			Prejemki kot % proračuna	Ne- poravnano
	Prvotni sprejeti proračun	Končni sprejeti proračun	Tekoče leto	Prenosi	Skupaj	Iz prenesenih za tekoče leto	Iz prenesenih upravičenos- ti	Skupaj		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8 / 2	10 = 5 - 8
Evropski parlament	181	181	236	27	263	234	16	250	138 %	13
Evropski svet in Svet	+ 61	61	95	2	97	93	1	94	154 %	3
Komisija	170 195	169 630	242 422	25 437	267 859	236 217	8 187	244 404	144 %	23 455
Sodišče Evropske unije	63	63	63	0	63	63	0	63	99 %	0
Računsko sodišče	25	25	25	0	25	25	0	25	102 %	0
Ekonomsko-socialni odbor	13	13	19	0	19	19	0	19	141 %	0
Odbor regij	11	11	14	0	14	14	0	14	124 %	–
Evropski varuh človekovih pravic	1	1	1	0	1	1	0	1	104 %	–
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	2	2	2	0	2	2	0	2	100 %	–
Evropska služba za zunanje delovanje	50	50	393	0	393	392	0	392	782 %	1
Skupaj	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

Konsolidirana poročila o izvrševanju splošnega proračuna EU prikazujejo, tako kot prejšnja leta, izvrševanje proračuna v vseh institucijah, saj je v proračunu EU določen ločen proračun za vsako institucijo.

Proračun in izvrševanje za agencije nista konsolidirana v proračunu EU in nista vključena v poročila o proračunu EU. Subvencija Komisije, ki se plačuje agencijam, pa je del proračuna EU. V tem proračunskem delu zaključnega računa se upošteva samo subvencija, ki je bila agencijam izplačana iz proračuna Komisije.

Glede ESZD je treba opozoriti, da ta služba poleg lastnega proračuna prejema tudi prispevke od Komisije v višini 221,7 milijona EUR (leta 2021: 193,6 milijona EUR) ter iz obstoječega ERS in skrbniških skladov v višini 19,6 milijona EUR (leta 2021: 18,7 milijon EUR). S temi prispevki se krijejo stroški osebja Komisije v delegacijah, ki se financirajo iz ERS in skrbniških skladov, vključno z namenskimi prejemki, ustvarjenimi iz teh prispevkov v zadevnem letu.

7.2 IZVRŠEVANJE ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI

v milijonih
EUR

Institucija	Razpoložljivi ve odobritve skupaj	Prevzete obveznosti					Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
		Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenski h prejemko v	Skupaj	%	Iz končnega sprejeteg a proračuna	Iz namenski h prejemko v	Skupaj	Iz končnega sprejeteg a proračuna	Iz prenosov	Iz namenski h prejemko v	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Evropski parlament	2 275	2 151	21	45	2 218	97 %	–	46	46	10	1	0	11
Evropski svet in Svet	683	599	0	43	641	94 %	0	29	29	13	0	0	13
Komisija	476 635	174 981	4 448	172 812	352 241	74 %	1 451	121 371	122 821	1 311	11	252	1 573
Sodišče Evropske unije	469	461	0	1	462	98 %	0	0	0	7	0	0	7
Računsko sodišče	162	160	0	0	160	98 %	1	0	1	2	0	0	2
Ekonomsko-socialni odbor	162	147	0	9	155	96 %	0	1	1	6	0	0	6
Odbor regij	113	109	0	2	111	98 %	0	1	1	1	0	0	1
Evropski varuh človekovih pravic	12	12	0	–	12	97 %	0	–	–	0	0	–	0
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	+ 20	20	0	0	20	98 %	0	0	0	0	0	–	0
Evropska služba za zunanje delovanje	1 144	787	–	285	1 072	94 %	0	72	72	0	–	0	0
Skupaj	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

7.3 IZVRŠEVANJE ODOBRITEV PLAČIL

v milijonih EUR

Institucija	Razpoložljive odobritve skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Izvršena plačila				Odobritve, prenesene v leto 2023			Odobritve, ki zapadejo			
			Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	%	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz namenskih prejemkov	Skupaj	Iz končnega sprejetega proračuna	Iz prenosov	Iz namenskih prejemkov	Skupaj
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13
Evropski parlament	2 665	1 801	344	42	2 187	82 %	372	57	429	10	37	2	49
Evropski svet in Svet	+ 745	521	54	41	616	83 %	77	30	107	13	8	1	22
Komisija	255 646	163 451	3 565	71 504	238 520	93 %	1 855	14 944	16 799	247	75	+ 4	326
Sodišče Evropske unije	499	423	26	1	450	90 %	37	0	38	7	4	0	12
Računsko sodišče	171	152	8	0	160	94 %	9	0	9	2	0	0	2
Ekonomsko-socialni odbor	183	134	16	5	155	85 %	12	5	17	6	5	0	11
Odbor regij	128	97	12	1	110	86 %	12	1	14	1	3	0	4
Evropski varuh človekovih pravic	14	11	2	–	13	93 %	0	–	0	0	0	–	0
Evropski nadzornik za varstvo podatkov	21	18	1	0	19	88 %	2	0	2	0	0	–	1
Evropska služba za zunanje delovanje	1 299	713	136	242	1 091	84 %	74	115	189	0	18	0	19
Skupaj	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

8. IZVRŠEVANJE PRORAČUNA AGENCIJ

Prihodki in odhodki agencij, kot so prikazani v poročilih 8.1 in 8.2 spodaj, kot taki niso konsolidirani v proračunu EU. V tem proračunskem delu zaključnega računa se upošteva samo subvencija, ki je bila agencijam izplačana iz proračuna Komisije.

Poročila o izvrševanju proračuna EU vključujejo subvencijo, izplačano iz proračuna EU agencijam, kot odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil, kadar je relevantno.

V spodnjih poročilih za agencije je prikazan pregled agencij, tako decentraliziranih (oziroma tradicionalnih) kot izvajalskih, in njihovih prihodkov (8.1) ter odhodkov (8.2).

Drugi viri prihodkov in z njimi povezanih odhodkov se ne dodajajo v računovodske izkaze proračuna EU. Vsaka agencija predstavi lasten sklop računovodskih izkazov.

8.1 PRORAČUNSKI PRIHODKI

v milijonih

Agencija	Financiran je razdelka VFO	Končni sprejeti proračun	Prejemki
Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev	1	25	25
Agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov	4	297	339
Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije	1	7	8
Urad Skupnosti za rastlinske sorte	ni	21	18
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu	2b	16	16
Evropski azilni podporni urad	4	172	175
Evropska agencija za varnost v letalstvu	1	224	174
Evropski bančni organ	1	50	51
Evropska agencija za mejno in obalno stražo	4	693	705
Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni	2b	96	103
Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja	2b	19	18
Evropska agencija za kemikalije	1	115	123
Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje	1, 2a, 3, 5	56	56
Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo	2b, 6	61	59
Evropska agencija za okolje	3	85	81
Evropska agencija za nadzor ribištva	3	29	35
Evropska agencija za varnost hrane	2b	135	135
Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer	2b	22	22
Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo	1, 2b	42	42
Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja	1, 2a	45	46
Evropski inštitut za enakost spolov	2b	8	8
Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo	1	436	449
Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine	1	35	35
Evropski organ za delo	2b	35	26
Evropska agencija za pomorsko varnost	1	87	116
Evropska agencija za zdravila	2b	422	436
Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami	5	18	19
Evropsko javno tožilstvo	2b	108	51
Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta	1	59	59
Evropska izvajalska agencija za raziskave	1, 3	99	99
Evropski organ za vrednostne papirje in trge	1	68	68
Evropska fundacija za usposabljanje	2b	22	24
Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah	2b	95	56
Agencija Evropske unije za kibernetko varnost	1	24	24
Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in	5	193	201
Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja	5	11	14
Agencija Evropske unije za železnice	1	35	35
Agencija Evropske unije za vesoljski program	1	65	1 157
Agencija Evropske unije za temeljne pravice	2b	26	26
Urad Evropske unije za intelektualno lastnino	ni	287	304
Fuzija za energijo	1	605	831
Prevajalski center za organe Evropske unije	7	50	44

Skupaj	4 997	6 316
---------------	--------------	--------------

v milijonih
EUR

Vrsta prihodkov agencij	Prejeti zneski
Subvencija Komisije	3 133
Prihodki iz nadomestil	867
Drugi prihodki	2 316
Skupaj	6 316

8.2 ODOBRITEV ZA PREVZEM OBVEZNOSTI IN ODOBRITEV PLAČIL PO AGENCIJAH

v milijonih
EUR

Agencija	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljiv e odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljiv e odobritve skupaj	Izvršena plačila
Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev	+ 25	25	31	24
Agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov	378	291	367	268
Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije	+ 8	8	10	8
Urad Skupnosti za rastlinske sorte	22	19	21	19
Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu	17	16	22	17
Evropski azilni podporni urad	219	182	207	154
Evropska agencija za varnost v letalstvu	+ 297	218	310	170
Evropski bančni organ	+ 51	50	58	51
Evropska agencija za mejno in obalno stražo	+ 707	694	956	559
Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni	113	103	172	121
Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja	19	19	19	18
Evropska agencija za kemikalije	+ 123	118	137	115
Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje	56	54	59	52
Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo	59	59	66	59
Evropska agencija za okolje	+ 89	72	109	72
Evropska agencija za nadzor ribištva	+ 36	31	41	23
Evropska agencija za varnost hrane	151	151	149	134
Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer	23	23	27	22
Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo	42	41	47	43
Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja	46	46	49	43
Evropski inštitut za enakost spolov	9	8	11	9
Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo	410	384	454	440
Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine	+ 35	35	42	39
Evropski organ za delo	35	33	39	22
Evropska agencija za pomorsko varnost	+ 123	109	137	110
Evropska agencija za zdravila	452	431	539	410
Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami	20	19	21	20
Evropsko javno tožilstvo	51	50	58	45
Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta	+ 59	59	62	59
Evropska izvajalska agencija za raziskave	99	98	107	100
Evropski organ za vrednostne papirje in trge	+ 69	67	75	67

v milijonih
EUR

Agencija	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
Evropska fundacija za usposabljanje	25	23	26	23
Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah	62	55	67	54
Agencija Evropske unije za kibernetiko varnost	+ 39	39	44	25
Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj	210	198	238	188
Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj	+ 28	19	31	17
Agencija Evropske unije za železnice	+ 39	37	39	35
Agencija Evropske unije za vesoljski program	3 801	645	2 209	1 321
Agencija Evropske unije za temeljne pravice	26	25	34	26
Urad Evropske unije za intelektualno lastnino	564	346	585	324
Fuzija za energijo	981	704	844	766
Prevajalski center za organe Evropske unije	50	44	54	45
Skupaj	9 667	5 649	8 577	6 119

v milijonih
EUR

Vrsta odhodkov	Odobritve za prevzem obveznosti		Odobritve plačil	
	Razpoložljive odobritve skupaj	Prevzete obveznosti	Razpoložljive odobritve skupaj	Izvršena plačila
Upravni	512	486	636	458
Iz poslovanja	7 410	3 452	6 161	3 958
Zaposleni	1 745	1 711	1 780	1 702
Skupaj	9 667	5 649	8 577	6 119

GLOSAR

Aktuarske predpostavke

Predpostavke, ki se uporabljajo za izračun stroškov prihodnjih dogodkov, ki vplivajo na pokojninske obveznosti.

Aktuarski dobički in izgube

Pri shemi z zagotovljenimi prejemki spremembe v aktuarskem primanjkljaju ali presežkih, ki nastanejo zaradi razlik med prejšnjimi aktuarskimi predpostavkami in nastalimi dejstvi ter zaradi učinkov sprememb aktuarskih predpostavk.

Upravne odobritve

Upravne odobritve pokrivajo stroške poslovanja institucij in subjektov (osebje, zgradbe, pisarniška oprema).

Sprejeti proračun

Predlog proračuna se sprejme z odobritvijo proračunskega organa, za dokončno sprejetega pa ga razglasi predsednik Evropskega parlamenta.

Sprememba proračuna

Sklep, sprejet med proračunskim letom, ki omogoča spremembo (povečanje, zmanjšanje, prerazporeditev) določenih vidikov sprejetega proračuna za navedeno leto.

Zneski, ki bodo vpoklicani od držav članic

Stroški, ki so nastali med poročevalskim obdobjem, ki jih bo treba financirati iz prihodnjih proračunov, tj. s strani držav članic EU. To je posledica soobstoja računovodskih izkazov na podlagi nastanka poslovnega dogodka in proračuna na podlagi denarnega toka.

Letno poročilo o dejavnostih

Letna poročila o dejavnostih kažejo rezultate poslovanja, med drugim glede na določene cilje, z njimi povezana tveganja in strukturo notranje kontrole. T. i. odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil mora od proračunskega leta 2001 za Komisijo in od leta 2003 za vse institucije Evropske unije svoji instituciji predložiti letno poročilo o dejavnostih v zvezi z izpolnjevanjem svojih obveznosti, skupaj s finančnimi in poslovnimi informacijami.

Odobritve

Proračunska sredstva. V proračunu so predvidene tako obveznosti kot plačila (gotovinska ali bančna nakazila upravičencem). Odobritve za prevzem obveznosti in odobritve za plačila se pogosto razlikujejo (diferencirana sredstva), ker so za večletne programe in projekte običajno v celoti prevzete obveznosti v letu, ko je sprejeta odločitev o njih, in se plačujejo več let na podlagi napredka pri izvajanju teh programov in projektov. Nediferencirana sredstva se uporabljajo za upravne odhodke, podporo kmetijskim trgov ter neposredna plačila, pri čemer so odobritve plačil enakovredne odobritvam za obveznosti.

Namenski prejemki

Prejemki, namenjeni financiranju posebnih postavk odhodkov. Glavni vir zunanjih namenskih prejemkov so finančni prispevki tretjih držav za programe, ki jih financira Unija. Glavni vir notranjih namenskih prejemkov so prihodki od tretjih oseb za blago, storitve ali delo, dobavljeno na njihovo zahtevo, prihodki iz vračil nepravilno izplačanih zneskov in prihodki od prodaje publikacij in filmov.

Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva

Vsa finančna sredstva (razen izvedenih finančnih instrumentov), ki se v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor merijo po pošteni vrednosti in pri katerih se spremembe poštene vrednosti pripoznajo v rezervi v čistih sredstvih do odprave pripoznanja (ali oslabitve).

Proračunska vrstica

Kar zadeva strukturo proračuna, so prihodki in odhodki v proračunu prikazani v skladu z zavezujočo nomenklaturo, ki kaže naravo in namen vsake postavke, kot jih je določil proračunski organ. Posamezne postavke (naslov, poglavje, člen ali vrstica) zagotavljajo uradni opis nomenklature.

Razveljavljene odobritve

Neporabljene odobritve, ki se ne smejo več porabiti.

Prenos odobritev v naslednje proračunsko leto

Izjema od načela enoletnosti, tako da se lahko odobritve, ki jih ni bilo mogoče porabiti v danem proračunskem letu, pod strogimi pogoji izjemoma prenesejo za uporabo v naslednjem letu.

Obveznost

Pravna zaveza za zagotovitev financiranja, če so izpolnjeni določeni pogoji. EU se zaveže, da bo plačala svoj delež stroškov projekta, ki ga financira EU. Današnje obveznosti pomenijo jutrišnja plačila, današnja plačila pa so včerajšnje obveznosti.

Odobritve za prevzem obveznosti

Odobritve za prevzem obveznosti pokrivajo celotne stroške pravnih obveznosti (pogodbe ter sporazume//sklepe o nepovratnih sredstvih), ki bi bile lahko podpisane v tekočem proračunskem letu.

Stroški tekočega službovanja

Povečanje obveznosti sistema, ki je posledica službovanja v tekočem proračunskem letu.

Sprostitev obveznosti

Dejanje, s katerim se prejšnja obveznost (ali njen del) razveljavi.

Shema z zagotovljenimi prejemki

Pokojninska ali druga shema pokojninskih prejemkov, pri kateri pravila sheme opredeljujejo prejemke neodvisno od prispevkov, ki jih je treba plačati, in prejemki niso neposredno povezani z naložbami v shemo. Shema je lahko naložbena shema ali shema brez skladov.

Izvedeni finančni instrumenti

Finančni instrumenti, katerih vrednost je povezana s spremembami vrednosti drugega finančnega instrumenta, kazalnika ali blaga. V nasprotju z imetnikom osnovnega finančnega instrumenta (npr. državne obveznice), ki ima brezpogojno pravico do prejetja denarnih sredstev (ali druge gospodarske koristi) v prihodnosti, ima imetnik izvedenega finančnega instrumenta samo pogojeno pravico do prejetja take koristi. Primer izvedenega finančnega instrumenta je valutna nestandardizirana terminska pogodba.

Neposredno upravljanje

Način izvrševanja proračuna. V okviru neposrednega upravljanja proračun izvršujejo neposredno službe Komisije, izvajalske agencije ali skrbniški skladi.

Diskontna stopnja

Stopnja, ki se uporablja za prilagoditev za časovno vrednost denarja. Diskontiranje je metoda za primerjavo stroškov in koristi, ki se pojavijo v različnih časovnih obdobjih.

Efektivna obrestna mera

Obrestna mera, ki diskontira ocenjeni tok prihodnjih denarnih plačil ali prejemkov v pričakovanem obdobju trajanja finančnega sredstva ali finančne obveznosti na neto knjigovodsko vrednost sredstva ali obveznosti.

Finančna sredstva in obveznosti po odplačni vrednosti

Vsa finančna sredstva in obveznosti, ki se v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor merijo po odplačni vrednosti.

Finančna sredstva ali obveznosti po pošteni vrednosti prek presežka ali primanjkljaja

Vsa finančna sredstva ali obveznosti, ki se v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor merijo po pošteni vrednosti in pri katerih se spremembe poštene vrednosti pripoznajo v presežku ali primanjkljaju zadevnega obdobja (tj. izvedeni finančni instrumenti).

Finančni popravek

Finančni popravki so namenjeni zaščiti proračuna EU pred bremenitvijo z nepravilnimi odhodki. Pri odhodkih v okviru deljenega upravljanja so za izterjavo nepravilnih plačil v prvi vrsti odgovorne države članice.

„Potrjen“ finančni popravek je zadevna država članica sprejela. „Sprejet“ finančni popravek je bil sprejet s sklepom Komisije in je vedno neto popravek, pri katerem mora država članica vrniti nepravilno izplačana sredstva v proračun EU, kar povzroči dokončno znižanje sredstev, dodeljenih zadevni državi članici. O potrjenih in sprejetih finančnih popravkih se v tem dokumentu poroča kot o eni kategoriji.

Z „izvedenim“ finančnim popravkom je bila ugotovljena nepravilnost popravljena.

Posredno upravljanje

Način izvrševanja proračuna. V okviru posrednega upravljanja Komisija prenese naloge izvrševanja proračuna na organe, ustanovljene v skladu z zakonodajo EU ali nacionalno zakonodajo.

Prekinitve inčasne ustavitve

Komisija lahko prekine ali začasno ustavi plačila, če na podlagi svojega dela ali informacij, ki jih sporočijo revizijski organi, ugotovi, da neka država članica ni odpravila resnih pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in nadzora ter/ali ni popravila nepravilnih odhodkov, ki so bili prijavljeni in potrjeni.

Nepravilnost

Nepravilnost je ravnanje, ki ni v skladu z veljavnimi pravili EU ali nacionalnimi pravili in ima lahko negativne posledice za finančne interese EU. Nepravilnosti so lahko posledica ravnanja upravičencev, ki vlagajo zahtevke za sredstva, ali organov, odgovornih za izplačevanje sredstev. Pojem nepravilnosti je širši od pojma goljufije, ki se nanaša na ravnanje, ki se lahko opredeli kot kaznivo dejanje.

Zapadle odobritve

Neporabljene odobritve, ki se ob koncu proračunskega leta razveljavijo. Zapadlost pomeni popolno ali delno razveljavitev dovoljenja za ustvarjanje odhodkov in/ali obveznosti, ki ga predstavljajo odobritve. Samo za skupna podjetja, kakor je določeno v njihovih finančnih pravilih, se lahko neporabljene odobritve vnesejo v načrt prihodkov in odhodkov za največ naslednja tri proračunska leta (tako imenovano pravilo „N + 3“). Zapadle odobritve za skupna podjetja se torej lahko znova aktivirajo do proračunskega leta „N + 3“.

Neporavnane obveznosti

Kot postavka „reste à liquider“ (RAL) predstavljajo znesek, za katerega je bila prevzeta proračunska obveznost, poznejše plačilo pa še ni izvršeno. Predstavljajo plačilne obveznosti EU v prihodnjih letih in so neposredna posledica obstoja večletnih programov ter neskladja med odobritvami za prevzem obveznosti in odobritvami plačil.

Lastna sredstva

Glavni vir prihodkov za proračun EU. Različni viri lastnih sredstev so navedeni v veljavnem sklepu o virih lastnih sredstev (Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053), in sicer gre za tradicionalna lastna sredstva, lastna sredstva iz naslova DDV, lastna sredstva iz naslova BND ter lastna sredstva iz naslova nerekicilirane odpadne plastične embalaže.

Odobritve plačil

Odobritve plačil zajemajo odhodke, ki jih je treba plačati v tekočem letu in izhajajo iz pravnih obveznosti, prevzetih v tekočem in/ali predhodnih letih.

Predhodno financiranje

Plačilo, katerega namen je upravičencu zagotoviti likvidna sredstva. Lahko je razdeljeno na več obrokov v skladu z določbami dane pogodbe, sklepa, sporazuma ali temeljnega pravnega akta. Likvidna sredstva ali predujem se porabijo za namen, za katerega so bili zagotovljeni, v obdobju, določenem v sporazumu, ali se povrnejo.

Preventivni ukrepi

Preventivni ukrepi, ki so na voljo Komisiji za zaščito proračuna EU, ko se zave morebitnih pomanjkljivosti, vključujejo prekinitve in začasne ustavitve plačil iz proračuna EU za operativni program.

Neporavnane obveznosti („reste à liquider“ – RAL)

Postavka *Neporavnane obveznosti* predstavlja znesek, za katerega je bila prevzeta proračunska obveznost, poznejše plačilo pa še ni izvršeno. Predstavljajo plačilne obveznosti EU v prihodnjih letih in so neposredna posledica obstoja večletnih programov ter neskladja med odobritvami za prevzem obveznosti in odobritvami plačil.

Deljeno upravljanje

Način izvrševanja proračuna. V okviru deljenega upravljanja se naloge za izvrševanje proračuna prenesejo na države članice. Na ta način se izvršijo približno tri četrtine odhodkov EU.

Tradicionalna lastna sredstva

Tradicionalna lastna sredstva so opredeljena v veljavnem sklepu o virih lastnih sredstev (Sklep Sveta (EU, Euratom) 2020/2053), zajemajo pa carine in prelevmane na sladkor.

Prerazporeditve (med proračunskimi vrsticami)

Prerazporeditve med proračunskimi vrsticami pomenijo premestitev odobritev iz ene proračunske vrstice v drugo med proračunskim letom in so zato izjema od proračunskega načela specifikacije. Vendar jih izrecno dovoljuje Pogodba o delovanju Evropske unije pod pogoji, določenimi v finančni uredbi. Finančna uredba opredeljuje različne vrste prerazporeditev glede na to, ali gre za prerazporeditve med proračunskimi naslovi, poglavji, členi ali postavkami ali znotraj njih, zahtevajo pa se tudi različne ravni odobritve. SEZNAM KRATIC

SEZNAM KRATIC

AAR	„Annual Activity Report“ – letno poročilo o dejavnostih
AC	„Amortised Cost“ – odplačna vrednost
AFS	„Available For Sale“ – za prodajo razpoložljiva sredstva
AMIF	Sklad za azil, migracije in vključevanje
AOD	„Authorising Officers by Delegation“ – odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil
ATM	„Air Traffic Management“ – upravljanje zračnega prometa
BOP	„Balance of Payments“ – plačilna bilanca
Sklad BUFI	Sklad „Budget Fines“ (proračunske globe)
SKP	Skupna kmetijska politika
CCS LGF	„Cultural and Creative Sector Guarantee Facility“ – Jamstveni instrument za kulturni in ustvarjalni sektor
CEF2	Instrument za povezovanje Evrope
IPE DI	„Connecting Europe Facility Debt Instrument“ – dolžniški instrument Instrumenta za povezovanje Evrope
KS	Kohezijski sklad
CIP	„Competitiveness and Innovation Framework Programme“ – okvirni program za konkurenčnost in inovativnost
COM	Evropska komisija
COSME	Program za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja
COSO	„Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission“ – odbor sponzorskih organizacij Treadwayeve komisije
CPF	„Common Provisioning Fund“ – skupni sklad za rezervacije
CPR	„Common Provisions Regulation“ – uredba o skupnih določbah
CRII+	Naložbena pobuda v odziv na koronavirus plus
R&RO	„Decommissioning and Waste Management“ – razgradnja in ravnanje z odpadki
EAD	„Exposure At Default“ – izpostavljenost ob neplačilu
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EKJS	Evropski kmetijski jamstveni sklad
EAR	Računovodsko pravilo Evropske unije
EaSI	Program Evropske unije za zaposlovanje in socialne inovacije
EBRD	Evropska banka za obnovo in razvoj

ERS	Evropsko računsko sodišče
ECB	Evropska centralna banka
ECL	„Expected Credit Losses“ –pričakovane kreditne izgube
ECOFIN	Svet za ekonomske in finančne zadeve
ESPJ v l.	Evropska skupnost za premog in jeklo v likvidaciji
ERS	Evropski razvojni sklad
EDIF	Jamstveni sklad v okviru instrumenta za razvoj podjetij in inovacije na Zahodnem Balkanu
EGP	Evropski gospodarski prostor
ESZD	Evropska služba za zunanje delovanje
EFSD	Evropski sklad za trajnostni razvoj
EFSE	Evropski sklad za jugovzhodno Evropo
EFSF	Evropski instrument za finančno stabilnost
EFSI	Evropski sklad za strateške naložbe
EMFS	Evropski mehanizem za finančno stabilizacijo
EFTA	Evropsko združenje za prosto trgovino
Storitev EGNOS	Skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev
EIB	Evropska investicijska banka
EIS	Evropski investicijski sklad
ElectriFI	Pobuda za financiranje elektrifikacije
ELM	Mandat za zunanja posojila
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
EMU	Ekonomska in monetarna unija
ENEF	Sklad za financiranje rasti podjetij
ENIF	Sklad za financiranje podjetniških inovacij
ENPI	Evropski instrument sosedstva in partnerstva
EP	Evropski parlament
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ERI	Pobuda EIB za odpornost
ESA	Evropska vesoljska agencija
ESS	Evropski socialni sklad

Skladi ESI	Evropski strukturni in investicijski skladi
EMS	Evropski mehanizem za stabilnost
ETF	Investicijski sklad, ki kotira na borzi
EU	Evropska unija
EUMETSAT	Evropska organizacija za uporabo meteoroloških satelitov
Euratom	Evropska skupnost za atomsko energijo
FGC	Pogodba o finančnem jamstvu
Načelo FIFO	Načelo „prvi noter, prvi ven“ („First-in, First-out“)
FP7	Sedmi okvirni program za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti
FU	Finančna uredba EU
FSDA	„Financial Statement Discussion and Analysis“ – razprava o računovodskih izkazih in njihova analiza
FVNA	„Fair Value through Net Assets/Equity“ – poštena vrednost prek čistih sredstev/lastniškega kapitala
FVSD	„Fair Value through Surplus or Deficit“ – poštena vrednost prek presežka ali primanjkljaja
BDP	Bruto domači proizvod
BND	Bruto nacionalni dohodek
GNSS	Globalni satelitski navigacijski sistem
H2020	Obzorje 2020
HLRCP	„High Level Risk and Compliance Policy“ – politika na visoki ravni glede tveganja in skladnosti
IIW	„Infrastructure and Innovation Window“ – del za infrastrukturo in inovacije
MDS	Mednarodni denarni sklad
MRSJS	Mednarodni računovodski standardi za javni sektor
IF	„Innovation Fund“ – sklad za inovacije
IT	Informacijska tehnologija
ITER	Mednarodni termonuklearni poskusni reaktor
JRC	Skupno raziskovalno središče
SP	Skupno podjetje
LGD	„Loss given Default Rate“ – stopnja izgube ob neplačilu
LGF	„Loan Guarantee Facility“ – jamstvena shema za posojila
LGTT	„Loan Guarantee Instrument for TEN-T projects“ – instrument za posojilna jamstva za

projekte TEN-T

VLP	Večletni program – program finančnega vključevanja srednjih podjetij
MEP	„Member of the European Parliament“ – poslanec Evropskega parlamenta
MFA	„Macro Financial Assistance“ – makrofinančna pomoč
VFO	Večletni finančni okvir
SDT	Sklad denarnega trga
MMSP	Mikro, mala in srednja podjetja
NDICI – Globalna Evropa	Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje
NGEU	Instrument NextGenerationEU
SLS	Sklep o lastnih sredstvih
PBI	„Project Bond Initiative“ – pobuda za projektne obveznice
PD	„Probability of Default“ – verjetnost neplačila
PF4EE	„Private Finance for Energy Efficiency Instrument“ – instrument zasebnega financiranja za energetske učinkovitost
PGF	„Participants Guarantee Fund“ – Jamstveni sklad za udeležence
PPP	„Public-Private Partnership“ – javno-zasebno partnerstvo
PSEO	Pokojninski sistem za evropske uradnike
RAL	Neporavnane obveznosti („reste à liquider“)
RSFF	Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja
RRF	Mehanizem za okrevanje in odpornost
RTD	Raziskave, tehnološki razvoj in predstavitev
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Sklad za mikro, mala in srednja podjetja za območje MENA
SAPARD	Posebni pristopni program za kmetijstvo in razvoj podeželja
SEMED	Program za finančno vključevanje MMSP iz držav južnega in vzhodnega Sredozemlja
SICR	„Significant Increase of Credit Risk“ – znatno povečanje kreditnega tveganja
SIUGI	„SME Initiative Uncapped Guarantee Instrument“ – instrument neomejenega jamstva pobude za MSP
MSP	Mala in srednja podjetja
SMEW	„Small and Medium-sized Enterprises Window“ – del za mala in srednja podjetja
SURE	Evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v

izrednih razmerah

PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
TLS	Tradicionalna lastna sredstva
TRDI	„Temporary Rural Development Instrument“ – začasni instrument za razvoj podeželja
DDV	Davek na dodano vrednost